Catalogus Hereticorũ,

oĩm pene, qui ad hec vsq͂ tẽpora passim literarũ monumẽtis ꝑditi sunt, illorũ noĩa, errores, ꝛ tẽpora quibus vixerunt ostẽdẽs: quẽ F. Bernardꝰ Lutzenburgꝰ artiũ ꝛ sacrarũ literarũ professor, Ordinis Prædicatorij quinq͂ libris cõscripsit, ĩ cuius calce ꝛ de Lutero nõnihil deprehendes.

Editio tertia, prioribꝰ emaculatior ꝛ multo locupletior, nempe ĩtegro libro ab ipso auctore nunc aucta ꝛ recognita.

Cui tractatus eiusdem de purgatorio adiectus est.

Anno M.D.XXVI. mẽse martio.

¶ Reuerendissimo in Christo patri Illustrissimo D. Hermāno de Weda, sancte ecclesie Colonieñ. archiepiscopo, sacri Imperij Ro. ꝑ Italiā archicācellario, Principi electori, Westphalie ⁊ Angarie duci ⁊c. F. Bernardus de Lutzenburgo, humilis Artiū ⁊ sacre Theologie professor, Ordinis Predicatorū, perpetuā salutē.

Generosis īnasci animis crediderī, ꝑsul illustrissime, ingenue eruditionis amorem: id fecunda ꝓuidente, ni fallor, natura, q̄ aliorū rectores ad sublimis sapiē munia ꝓuehit maturius, ⁊ ꝑclaris ingenij dotibus locupletat, quos mobili vulgo congenita q̄dā (vt ita dicā) preesse statuit industria. Videas interim non modo sacrificos Chrīani gregis duces diuine philosophie capi suauitate, verꝫ etiam reges ⁊ ꝓncipes alioq̄ bellicosos, quorꝫ nōnulli in castrorꝫ tumultibus nōnihil temporis suffurati, musis inuigilasse legunt. Alexand̄ ille Macedo, qui ꝑ diem cruentā vibrabat hastam, noctu Homeri perlustrans Iliada, ipsam dormiturus sub puluinari retentauit. Proinde si Plutarcho fides est habenda, Demetrius Phalereus Ptolomeum Philadelphum Egyptiorū regem admonuit, vt libros in quibus boni regis officia ⁊ clarissimorꝫ virorum gesta scripta erant, nunq̄ꝫ e manibus dimitteret. Num e[rgo] torpere decet otio dñice custodes vinee, quibu[s ouis] ille credite sunt atq̄ꝫ commisse, q̄s humani a[sser]tor generis suo mercatus est sanguine? Pastores olim, quibus diuini verbi mirabilis illuxit incarnatio, non sopitos, sed vigilantes inuenerūt an

geli. Lupus gregē circuit, querēs quā rapiat ouem: et pastor dormitat? Tu quidem Coloñ. ecclesie pontifex, peruigil gregis tui pastor, viros doctos ac probos, vti debes, amas, honoras, obseruas, et larga prosequeris beneficētia, quo non videaris degenerare ab auita nobilitate. Illa profecto vera est nobilitas, que scientiarum adauget officinas, que virtutū cultores amplectitur, que studiosos in diuina lege fouet, ac dignis exhilarat stipendiis. In excelsa o pastor animarum cōstitutus es specula, castam oculorum per tui pecoris circuitū gira aciē, et si quos conspicatus fueris lupos, persequere, comprehende, perde, nec cessaueris donec deficiant. Primeua nascentis ecclesie tempestate, feroces belue proceres Christiane religionis perfidie armis delere conati sunt, at frustra, sapiētia siquidem vicit malitiā, Christus mundū, et vanitatis vmbras syncera veritas. Surrexerūt heretici ambitiōis spū tumidi, diuine scripture verba non sensum (quē solis deus reuelat paruulis) meditātes, sed periērūt in insipientia sua. Ubi Sabellius confusor? vbi diuisor Arrius? vbi apostata Julianus? vbi dormitor Uigilantius? vbi denique Manicheus mali plaste excogitator? Absorpti sunt, iūcti petre sapiētes in oculis suis, quia dū veritatis nollent esse discipuli, facti sunt angeli tenebrarum. Ceterum postque illa interiere monstra, nouus atri ditis ortus est apostolus, tam impudēs quam temerarius, quē tertiā stellarum partem vereor alicubi in suā traxisse vesaniam, qui predicat libertatem, vt a Christi Opt. Max. eximatur seruitute, qui errorum infelix loliū simplicibus fidelium inserit pectoribus: cui quisque pastor prudenter occurrere debet, ne inficiantur ii, de quorum salute districto iudici redditurus est rōnem. Immundus ille Lutherus est, qui circa celi cardines perambulat et seipsum ignorat: qui sui ipsius immemor celum terre miscens, se totum gaudet cōmouere orbem. Nec desunt qui eius indocte doctrine

q̄si nouo euangeliste, prurientes accōmodāt aures, imo ⁊ animas illo duce in tartara p̄cipitandas. Tu ergo antistes vigilantissime, tuaȝ custodi atq̄ꝫ tuere vineam, feras abige beluas, vt insontes agni defensore agno dei perseuerent illesi. Demū ne arguar desidie ⁊ absconditi talēti, hereticoꝝ errores in vnum collegi volumen, quod tue censui dedicare dignitati, cum te sciam domus nostre Colonieñ ac fratrum Predicatorū omniū tutorem precipuum, nedum sacre scripture protectorem acerrimum. Hoc xeniolū haud aspernetur oro tua reuerēdissima paternitas, atq̄ꝫ eo suscipiat quo profectū est aīo, ac dum ꝑ otiū licuerit legat, inuētura quibus ab exordio nascentis ecclesie, nauicula Petri iactata sit procellis ⁊ fluctibus vndiq̄ꝫ agitata, sed mergi valuit nunquam, quā Christ⁹ gubernator ascēdit, qui imperat ventis ⁊ mari, ⁊ ingēs sequitur trāquillitas. Ueritas quippe super omnia victrix, ad tempus quidem premi: sed opprimi, aut perimi nequit vnquam. Tua celsitudo seruetur incolumis a Jesu Christo, Colonie M. D. XXII.

¶ De hereticis in generali, Liber. I.

Quã ob causam hereses sint exorte. Caput. I.

Subintroierunt homines quidam, qui olim prescripti erant ĩ hoc iudicium, inquit sanctus Thaddeus apostolus, cõtra fidei corruptores scribens. Licet enim sancta ecclesia per omnia ab initio floreret, non tamen pertulit inimicus ex inuidia sic iam eleuatam atque splendentem valde, sed maliciose mouere cepit consilia, contendens ecclesiam a domino ⁊ vniuersorum creatore submergere: videbat etiam paganorum errorem iam fuisse manifestatum, deprehensaq; vana demonum machinamenta, ⁊ creaturam a pluribus iam non adorari, sed creatori hymnos decenter offerri. Ea gratia iam non palã contra dominum ⁊ saluatorem nostrum excitabat bellum, sed viros inueniens, Christianos quidem se vocabulo profitentes, sed amore honoris ⁊ vane glorie seductos, quibus tanq̃ organis sue machinationis vsus, plurimos ad pristinũ reduxit errorẽ. Hinc doctor gentium ad Gal. 2. ait: Propter superintroductos falsos fratres, qui subintroierunt explorare libertatem nostram, quam habemus in Christo, vt nos in seruitutem redigerent. Augustinus. 18. de ciui. dei. Uidens diabolus templa demonum deseri, ⁊ ad nomen libertatis mediatoris currere genus hũanum, hereticos mouit, qui sub vocabulo Christiano doctrine resisterent Christiane, quasi possent indifferenter sine vlla corruptione haberi in ciuitate dei, sicut ciuitas ɔfusionis habuit philosophos inter se diuersa ⁊ aduersa sentiẽtes. Subintroducti sane heretici a diabolo fuerunt: q̃d enim ille per se non poterat, hoc ꝑ falsos fratres moliebatur, quos fraudulẽter sub specie religionis, ⁊ titulo fidei immiserat, vt fidem veram impugnarent, permittente hoc deo propter electorum suoꝝ vtilitatẽ, qui visa vtilitate ⁊

pena hereticorum, gratias agant quod non sint sic
permissi errare. Obsidet enim doctrinam catholi=
cam oppugnatio contradicentium, vt fides nostra
non otio torpeat, sed vt cohors malignantium elimi
netur. Et secundum Aug. de vera reli. Heretici mul
tum prosunt, non verum dicendo, quod nesciunt, sed
ad verum querendum spirituales catholicos exer=
cendo, teste Apostolo, qui inquit Corinthijs: Opor=
tet hereses esse, vt qui probati sunt, manifesti fiant.
Hi autem a deo probati sunt, qui possunt bene doce
re. Rubertus Tuitieñ super illud Apoca. Signa q̄
locuta sunt septē tonitrua, ⁊ noli ea scribere. q. d. my
steria scripturaꝝ, que tibi datum nosse ꝓmptūq; est
exponere, signa. i. obsigna ⁊ claude, vt sint signata ⁊
clausa, posteris querenda relinque, vt non sint ve=
lut merces vltronee, de quibus vulgo dr, ꝙ soleant
putere: pretiosa illa erunt, qñ opus erit vt querant,
vrgentibus varijs heresibus, quas necesse erit eē,
vt qui probati fuerint, manifesti fiant, tunc enim pre
clara īgenia multoꝝ exercebunt, ⁊ que de scriptura
rum thesauris laborioso studio fuerint cōquisita, nō
vilia videbunt. Unde hereticoꝝ tpe ecclesia impu=
gnat, sed non expugnatur. Glo. Deuter. 2. Heretici
Christianos angustantes testimonijs scripturarum
deprauati ꝯ ecclesiam pugnant, sed resistere nō pre=
ualent, traduntur victi in manus sctōꝝ cum habita=
culis suis. Scripsit quidam imperatori ecclesiaꝫ ꝑ=
sequenti: Niteris incassum nauem submergere Pe
tri, Fluctuat, at nūq; mergitur illa ratis. Impugnat
enim ecclesia ab hostibus gladijs ⁊ heresibus. Et h̄
scd̄m est inhumanius. Oēs em̄ eccl'ie inimici scd̄ꝫ
Aug. 18. de ci. prosunt eccl'ie, q2 si accipiunt ptāteꝫ
corpaliter affligende, exercēt eius patientiam, si ve
ro male sentiendo aduersantur, exercent ei9 sapiētī=
am. Ex hoc clarescit, ꝙ fideles ꝓbantur, ⁊ doctores
ecclesie illuminantur. Glo. Mat. 24. Cum hereses

ꝛ flagitia regnare, et inter sanctos pacem eorum di strahere ceperunt, quanto plures vident sequi ꝑ ꝛa= ua, tanto altius virtutes petūt: ꝛ hoc fit dei omnipo tētis coassistentia. Job. xx. Eritq omnipotens cōtra hostes tuos, ꝛ argētū coacervabit tibi, q̄si diceret, dum malignos hereticos a te repulerit, diuini in te eloquij talentum lucidum excrescet, ꝛ in amore eius epulꝫ sacre scripture satiaberis. Et ex hoc de se p̄su mentes humiliantur. Hiero. sup Eze. Parump de= us abscondit faciem suam ab eis, ꝛ tradidit eos ī ma nus inimicoꝝ, propter immunditias suas. Sed sub= ditur liberatio. Et assumam zelum meum ꝓ nomine sancto meo, quod blasphemabatur propter hereti= cos, vt postq̄ eos liberauerit, ipij erubescant ꝛ con fundantur. Quare fide ecclesiastica derelicta, p̄ua ricati sunt in me. Hinc sana doctrina auidius īdaga tur, ꝛ vilitas hereticorum panditur. Quāto enim he reticorum nequitiam citius exploramus, tanto cer tius eam declinamus. Cum enim fides velut auruꝫ ceperit fulgere, ꝛ predicatio eius vt argentum igne probatum resplenduerit, turpius hereticorum vo= ces obscuri eris vilitate sordebunt. Bona eniꝫ ex de teriorum comparatione magis noscuntur. Quis sci ret lucem esse bonam, nisi tenebras sentiret? Quis nosceret mellis dulcedineꝫ, nisi gustasset amaritudi nē? Et tandē pigritia nr̄a excutitur. Aug⁹. Jō diuia ꝓuidētia multos diuersi erroris hereticos esse pmit tit, vt cū interrogāt nos ea q̄ nescim⁹, sic discutiam⁹ pigritiā, ꝛ diuinas scripturas cupiam⁹. Et viri ꝓba ti manifesti fiēt: q2 ꝑ hereticos de somno excitantur.

Hereses quibus de causis oriunt. Cap. II.

Quā quidā repellentes, circa fidem naufraga= uerunt. I. ad Timo. I. Spreta enim bona con sciētia, in magnos q̄dā deuenerunt errores, inimico hoīe ꝛ satore maloꝝ operum procurante, q̄ superseminauit zizania in medio tritici ꝛ boni semi= nis fidei catholice, Matthei xiij. et extra de elect. c.

licet deuitanda. Hinc fit vt multi efficiant̄ zizanioꝝ diabolicoꝝ seminatores homines impij, virtutē dei abnegātes, scelerati, nequam, ⁊ peruersi ministri satane, teste sancto Ignatio ad Magnesianos, nō sicut agricole Christi, sed inimici seminariū. Et Osee 8. Culmi stantes non facientes fructum spiritualē, sed amaritudinem super sulcos agri subuersi germinantes, ⁊ nisi spinaꝝ radices relinquētes, ītima cordis pungētes, ⁊ assidue discurrentes per diuersa loca, die ac nocte instant attractioni hominū ad suam sectam, ⁊ multos secum naufragare faciunt, ⁊ īpulsi a diabolico vento, timorē iudicij dei iustissimi conculcant. Iuste igitur a deo naufragare permittunt̄, exosos eñ habui eos, Osee. 9. dicit dñs. Et in psalm. 21. In diluuio aquaꝝ multarū. i. diuersaꝝ heresum, ad te non approximabunt, sed a te elongabunt̄, ⁊ in altitudinē maris deuenient, ⁊ tempestas demerget eos. Et multe cause a doctoribus, maxime a Nicolao Dinckelspuel dantur, quare hm̄oi circa fidē naufragant. Una causa est, auersio intellectus ab illis q̄ credenda sunt, ⁊ ꝯuersio ad errores. Quidam eñ sic amāt errores suos, vt veritatē eiꝰ contrariam audire nolint. Prouer. 18. Non recipit stultus verba prudentie, nisi dixeris ea que versantur in corde eius. Et Gerson in trac. de simo. Non est heresis sine deprauatione intellectus per errorem in his que recta fides tradit. Alia causa est inhabilitas intellectus, q̄ fit per pctm̄, p qđ lumen diuine influentie īgredi ꝓhibetur. Job. 24. Ipsi facti rebelles lumini. Tertia causa est affectio inordinata, qua homo trahitur ad cōtraria fidei, vt qñ ex amore vel timore, aut spe ꝓmotionis ꝯtra fidem dicentis ei credit̄, ⁊ veritas fidei derelinquitur. 1. li. histo. tripar. cap. 14. Appetitꝰ potentie hominū pessimoꝝ auaritieq̄ ꝑpositus veritati, que creditur esse p̄cipua, solet insidiari p varias occasiones, resistentes ecclesiastice pietati.

Quarta causa est supbia, qua homo psumit se omne intelligibile supra se, suo ingenio naturali posse apprehendere ꝛ intelligere, cum tñ scd̃m Aug. sup Johan. credere sit ianua ad intelligere. Hiero. sup Titum: Heretici vano sermonũ strepitu querunt quem inuenire non possunt, fuerunt coꝝ fatue questiones, putãtes deum hũanis sensibus posse ɔprehendi. Et scd̃m Esaiã: Si non credideritis non intelligetis. Et Aug. in lib. ɔfessi. Tumore meo. i. superbia, separabar a te, ꝛ nimis inflata facies claudebat oculos meos. Glosa super illud Osee. x. Respondebit arrogantia Israel in faciem eius, dicit: Heretici superbiã habent quasi matrẽ iniquitatis sue, ꝛ iactant se semper scire altiora, ꝛ in ecclesie ɔtumeliam debacchantur, sed arrogantia populi et magistroꝝ simul corruent. Unde hereticoꝝ turris superbie designatur, Geñ. xi. Hi nempe figmenta sua erigunt contra deum, volentes illicita curiositate celi altitudinem penetrare, ergo in fine ɔfunduntur. Cirillus. ii. li. in Euangeliũ Johannis: Nemo absq; illuminatione spiritus veritatẽ cognoscere poterit, nec diuina dogmata hũana virtute consequimur: excedunt enim mentem hominis nostra misteria, ingensq; donum est Christum cognoscere. Item Exo. xix. Omnis qui tetigerit montẽ. i. altitudinẽ scripture, morte morietur, scilicet, lapsus in heresim. Quinta causa est, credendoꝝ subtilitas, ꝛ intellectus humani obscuritas, quo heretici nõ capiunt que sunt credenda. Nec tamen per hoc excusantur, quia rationabiliter ea que ratione inuestigari non possunt, fide tenenda hominibus ꝓponuntur, vt probat sanctus Tho. i. ꝯ gen. ca. vii. Multi eñ effrenatis sensibus mentis plus sapere appetunt, q̃ decet, plerũq; offensionem heretici stultitie temerariis tractatibus incurrunt. Sexta causa est negligentia prelatoꝝ, quos deus misit in mundũ tanq̃ cultores agri sui. Luce. x. Rogate dñm messis, vt mittat

operarios in messem suam. Et Hiere. 1. Ecce consti-
tui te hodie super gentes & super regna, vt euellas &
destruas & disperdas & dissipes & edifices & plantes.
Et Paulus Act. 20. Attēdite vobis & gregi vestro,
in quo vos spūssanctus posuit epōs regere ecclesiā
dei, quā acquisiuit sanguine suo. Et sic de vno ponti
fice canit ecclesia: Ad fidei caulas congregans oui-
culas lupi preuidit insidias. Sed Mat. 13. dū dor-
mirent homines. i. prelati ad custodiā deputati, ini-
micus hō superseminauit zizania in medio tritici: qr
inter doctrinam veritatis hereticus commiscet falla
ciam erroris. Episcopi autē ex solerti vigilantia sup
gregem merent vitam eternam. Narrat Tho. Bra-
bantinus primo libro apum: Venerabilis & deo di-
gnus Guardus Cameraceñ epās, cum in via contra
Antwerpienses hereticos, apud Bafluginense mo-
nasterium Brabantie strictissime reformatum, vitā
beatissime terminasset: in tpe migrationis quidam
frater Predicatorꝝ per somnum apparuit in Ganda
uo. Cui frater: Quō pr̄ tibi est? Ille mortuus, inqt,
sum. Et ecce: Ad satis graues transeo penas, expur-
gandus prius, quā ad gloriam transferar. Et frater:
Que pene causa? Cui ille: Nimia seueritas culpabi
lem reddidit & purgandū, sed via ista qua ꝯ hereti-
cos pro purganda ecclesia auidius inherebam, pe-
nam meam minuet & accelerabit, nunc dilatam. Se-
ptima cā est carentia p̄dicationis euangelice, qr vbi
euāgeliū nō p̄dicat, heresis nascitur. Treno. 3. Par
uuli petierūt panē. i. doctrinā euang. & nō erat q̄ frā-
geret eis. Dicit Vincē. Ferrar. qꝫ repperit in Lom-
bardia nouē valles hereticorꝝ, ppter defectum p̄di-
catorꝝ. Dixit sibi vnus fr̄. 30. anni sunt qꝫ null9 frater
nec clericus venit huc ad instruendū nos in fide, sed
veniūt heretici de ptibus longinqs, & p̄dicant nobis
suos errores, quos euitassemus si euangelicam do-
ctrinam habuissemus.

¶Heretici imundis animalib⁹ ɔparant. Ca. III.

Videte canes, inqt doctor gentium ad Phil. 3.
reddens eos cautos ab hereticoꝝ astutijs, vt
fidē iuiolatā custodiant, ꝛ hereticos imundos
canes denuntiat. Ambro. Hereticos in oī genere vi-
tandos ꝛ spernendos Apls docet quasi canes, q̄ pri
mum oblatrant, dehinc morsu suo seuo male operan
tur. Uidete ergo .i. cognoscite canes ɔ̄ veritatem ir-
rōnabilr latrantes. Esa. 18. cum glosa. Ite ad gentē
euulsam a deo ꝛ dilaniatā morsibus hereticoꝝ pplm
horrendum. Canes em̄ qd̄ integrū est dilaniant, ꝛ in
lutō erroꝝ ꝓsant. Dicuntur etiā vulpes in desertis.
Eze. 13. Uulpes em̄ domestic; insidiant auib⁹, ꝛ he
retici intendunt ad deceptionē pauperꝝ. Beda: Uul-
pes aīal fallax insidijs intentū rapinas fraudes ex-
ercens. Etiam inter ipa hominū hospitia habitās in
foueis: Ita hereticus domum fidei non habēs, alios
in suam fraudem trahit, ꝛ a fide seducit. Hec ille. Cu
tum ergo debet esse fidei hospitiū, ne dum infidelib⁹
nostra domus interna reseramus, in aliene perfidie
casses improuida credulitate labamur. Itidem eq̄s
paratis in prelio comparantur, ꝛ hoc propter eorum
velocem vbiq̄ discursum, scd̄m Haymonem. Et in-
quit Beda Apoc. 9. sicut equi non ꝓpria ratiōe, sed
impetu ꝑsedentis agunt in ꝑliū: Ita mali ductores
demoniaco acti spū ecclam impugnāt. Dicunt q̄z ra
ne ascendētes de fluuijs Egyptioꝝ, Exodi octauo.
Garruli ꝛ amatores vanitatis, secundum Rabanū.
Et heretici, scd̄m Uincen. de Ualentia, instar rana-
rum exibant de aquis baptismi ad peruertendū arti
culos fidei. Et sunt sirenes dulces in delubris volu-
ptatum quiescentes, ꝛ mortifero carmine animas ad
profundum trahentes. Sirenes em̄ dulcedine can-
tus attrahunt naues eas periclitando, ꝛ ex hoc dicū
tur putei abyssi, quia alios prauis sentētijs suis mer
gunt. Et sunt tanq̄ cyniphes fidelium mentes tere-

brantes, animarum sanguinem bibentes, callidi ad nocendum, mordentes vsque ad anime perditionē. Et spinosi hericij, glosa Sophon. 2. Onocrotalus et hericius in liminibus morabātur. Hodie quidem frustra iactant se esse de speciosa ecclesia, sed factis negāt, in quibus vitiorum greges habitant, et hericius spinosum animal habitat in cordibus eorum. Dicunt quoque onagri in deserto, quia in suis voluptatibus dimissi, a vinculis fidei et rōnis sunt alieni. Et scd'm Orige. muscis caninis et cynomyis comparant, nam et cibos ecclesie maculant, et voluptatem summā bonitatem predicāt. He sunt locuste de fumo putei exeuntes in terram, quibus data est ptās tyrannica, sunt em̄ corrosores bonorum. Haymo: Locuste rectos gressus non habent vt quedam animalia, nec volāt vt aues. Heretici fidem rectam non habent ad volandum in celū: nec rectos gressus ad bn̄ operandū. Locuste dāt saltus et virentia corrodunt. Heretici per iactantiam eleuant, et animas que fidei virorem habēt occidūt. Et scd'm Alber. super Apoc. Dentes locustarum sunt expositores hereticorum, qui proponunt panē mendacij, et traijciunt multos in corpus Antichristi: lorice earum virge sunt per tenacitatē mentis: caude earum sunt principes seculares, per quos heretici ecclesiam impugnant. Aculei sunt argutie hereticorum, quibus sanctos pungunt vt a via v̄itatis deuiare faciant, quorum perfidia similis est vrso, quia sicut vrsus habet debile caput, sic heretici debile fundamentū. Et Dan. 7. tres ordines erant in dentibus vrsi: et heretici tribus dentibus catholicos mordent. s. potentia seculari, vt tpe Arrij. Secundo rationibus sophisticis. Tertio sacris scripturis peruerse intellectis, et sic sunt crudelissime bestie, et leones feroces, et porcis immūdis cōparant: quia instar porcorum in ceno vitiorum volutant, vt dicit Johan. Antho. dist. 43. c. in mandatis. Grego. in dial. Cum q̄dam ecclesia Arrianorum fidelibus

reddita ꝯsecraret, ⁊ reliquie sancti Sebastiani ⁊ beate Agathe illuc delate fuissent, congregatus populus porcum subito intra suos pedes huc illucq̄ senserunt, qui fores ecclesie repetens a nullo videri potuit. Deniq̄ hereticorum cetus religione palliatus simulata, equo pallido comparatur. Apo. 6. Mortuis enim pallor proprie accidit, heretici enim pallidi .i. mortui spiritualiter sunt, sicut dr̄ de sancto Martino: Atq̄ illius nomen omnis hereticus fugiat pallidus.

¶ Qd̄ venenat̄ ⁊ alijs immūdis animalibus heretici comparantur. Cap. IIII.

SCio qm̄ intrabunt post discessum meum lupi rapaces in vos, non parcentes gregi, Actuum. 20. Lupi inq̄ etsi pellibus ouiū īduti, heretici sunt callidi in fide, fortes in disputatione, crudeles in occisione. Nonne lupi rapaces fuerūt Ebionite ⁊ Cherintiani, qui sancto Johanne absente in exilio erupcrunt contra eius ecclesias. Sic dixerūt discipuli sancti Martini. Cur nos pater deseris ⁊c. inuadent em̄ gregem tuum lupi rapaces. Sicut lupus ouibus, sic hereticus insidiat̄ fidelibus. Hieron̄. Separat seorsum ouē lupus quā capit, ⁊ ouis que egredit̄ de ouili patet morsibus. Et scd̄m Isido. Lupus lanam ouis quam occidit, morsu inficit: ⁊ vestem ex tali lana factam, pediculosam reddit. Qd̄ Nicolaus Esculanus in ser. de falsis prophetis sic ad mores torquet: Conuersatio hereticoꝝ morsu sue doctrine lanam ouis .i. ꝯuersationem boni hominis spūaliter occidit ⁊ corrumpit. Et ergo oues extra mandram .i. custodiam opilionis sanguinolēte ⁊ interfecte, in mōtibus sunt reperte, quas lupus vorax cruentauit. Lupus ouile circuit nocte, non audens intrare. Canis somnū pastoris absentiam explorans, ⁊ hereticus nocte male intentionis fideles decipere conat̄. Ecclesiam nō intrans, pastores ecclesie vitare, vel necare, vel in exi

lium mittere contendit. Lupus natura corporis rigidus, se inflectere facile non pōt: ꝛ hereticus duri cordis nō solet ab errore reuocari. Insuper heretici serpentes sunt, super pectus reptantes, antiqui ꝛ ꝯtorti in cauernaꝝ tenebris delitescentes, clarum solem non sustinentes, quia oppressus est eoꝝ sensus. Hiero. i. lib. ꝯtra Ioui. Proponam, inquit, aduersariorū sententias, ꝛ de latebrosis libris quasi de foueis serpētes pertraham. Serpentes blandiunt facie, ꝛ occulte emittunt venenū. Varij serpētes. i. hereses sunt, inter se quidem diuerse, sed oēs mortifere, de quibus dicit: Venenum aspidum sub labijs eoꝝ. Aug⁹. In serpente est astutia ꝛ dolus nocenti: ideo serpit non habēs pedes, vt non audiat: cum venit lenis est eius tractus, sed non rectus. Sic heretici serpentes sub leni tractu occultū habent venenū. Singulariter ꝯparant serpenti, qui dicit cerastes. Plinius. 8. li. natura. hist. dicit q̄ cerastes est serpens cornutus vtraq̄ parte capitis circūflexa, totum corpus occultat ī arena, vt non cognoscat, totis cornibus sine coopercul is derelictis, quod vidētes auicule, credunt q̄ sit vermis, ꝛ dum ea capere nitunt, a serpente capiunt. Sunt ꝛ sibili quibus draco hominē de paradiso expulit. Scorpiones quoq̄ aculeos habentes, Apoc. 9. Virtutes ꝯsummandas ad finem vitiari cōtendūt heretici. Dracones squamosi ꝛ squalangi, q̄bus squamis adherent in similitudinem piscium. Et basilisci infectiui ꝛ interfectiui, basiliscus vtrinq̄ noxius est: nam aspectu nocet et morsu, vt dicit Effrem Syrus in serm̄. de angustia anime. Sunt aspides ex quibus ꝓgrediunt vipere. i. heresiarche sunt hereticoꝝ ab eis oriuntium principes, Esa. 30. Ex eis vipera ꝛ regulus volans. Sunt quoq̄ putride carnes, cauterio resecande, ꝛ capita venenosa. Apoca. 13. Super capita bestie nomina blasphemie: nam bestia hereticalis, varijs heresibus est plena contra Chr̄m. Hiero-

nymus. x. li. contra Jouinianum: Neqꝫ sinam venenosum caput spiris maculosi corporis protegi. Oremus igitur deum omnipotentē, vt hereticales serpētes crepescant, dracones fugiant, vipere sileant, rane inquiete torpescant, scorpiones extinguant̄, reguli vincant̄, squalangi nihil operentur, ꝛ omnia noxia et fidei aduersa funditus arescant, vt omni intoxico relegato, syncera fide deo seruiamus.

¶ Heretici varijs iniquitatis operarijs comparantur. Caput quintum.

VJdete malos operarios, ad Philippenses. 3. Uidete vel obseruate malos ꝛ perniciosos ꝑuerse doctrine seminatores, ꝛ infidelit̄ i vinea domini laborantes, qui secundū Petrum dominationem spernunt, audaces sibi placentes sectas nō metuunt introducere blasphemantes. Augustinus decimooctauo li. de ciuitate dei: Heretici cum Christianū cogitant habere nomen, et sacramenta Christiana et scripturas et professionem, magnum dolorem faciunt in cordibus piorū, quia multi volentes esse Christiani, propter eoꝝ dissensiōes hesitare coguntur, ꝛ multi maledicti in his inueniunt materiā blasphemandi Christianum nomen, quia ꝛ ipsi quoquo modo Christiani appellant̄, ꝛ diuersis ideo nominibus maloꝝ hominū comparant̄. Sunt enim ecclesiasticoꝝ despectores. Hiero. in Abdiam: Quis hereticoꝝ non despicit ecclesiasticos? quis non exultat in malis eoꝝ? Uideas illos exultare, gaudere nostram ruinam, suam putare victoriam. Et ideo sunt sicut amici Job, qui spū consulendi decipere volunt, dum quasi ꝓ dño loquunt̄ veritati aduersant̄. Uerbi gratia: Elephas. i. dñi contemptus, id est, hereticus, dum falsa de deo sentit, eum superbiendo contemnit. Baldach vetustas sola dicit̄, quia nō intentione bona, sed appetitu glorie loquit̄. Non zelo noui

hominis,sed prauitate vite veteris. Sophat qui interpretat dissipatio specule, quia heretici mentes supernas ꝯtemplantes verbis ꝑcutere approbant, cõtemnendo ꝙ deum in vetustate se retinẽt, in qua manentes malis sermonibus speculantibus nocent. Et sic sunt hypocrite, quia spẽm humilitatis ostendũt, vt superba suadeant. Sunt enim adulteri spũales, sicut enim is qui adulterium facit, carnem aliene cõiugis illicite sibi coniungit: ita heretici cum fidelem animã in errore suo rapiunt, quasi alienam cõiugem tollunt. Sunt etiam latrones, ad hoc intenti vt spolient, Osee. 6. Obstruentes viam viatoribus, ne perueniant in Hierusalem. Fures tanq̃ filij noctis, qui peruersa predicant, ⁊ de ecclesia dei furant. Hiero. in Herem. Heretici assumunt testimonia scripturarum de veteri ⁊ no. test. ⁊ furantur verba saluatoris, vnusquisq; a ꝓximo suo, et assumunt linguas suas vt cordis venena ꝓnuntient. Basilius de Aumunio in oratiõe circa euang. In prin. erat: Nõ ignoro, inq̃t, plurimos veritatis inimicos, ⁊ humana sapia plurimũ iactantes, sic admiratos ista fuisse, vt in suis libris conscribere ausi sint. Furatur enim nr̃a diabolus, ⁊ suis ea largiri conatur. Pirate q̃q; turbantes aquas ecclesie, ⁊ de puris fontib⁹ sordidos riuos facientes. Precursores Antichristi. Osee. 7. quasi clibanus ⁊c. Glo. Hereticoꝝ corda igne diaboli succẽduntur, vt in eis coquatur Antichristus. 1. Johan. 2. Nunc Antichristi multi sunt, oẽs qui fidem quã ꝯfitentur ṽbis, destruunt operibus, omnes sunt Chr̃o contrarij: ⁊ per ꝯñs seductores. 2. Joh. 1. Qui non confitetur Jesum Chr̃m venisse in carne, hic est seductor ⁊ antichristus. Scandalizatores proximoꝝ. Cassiodorus sup illud Psal. Aduersus filium mr̃is tue ponebas scandalum. i. hereses, vel vitia, quibus innocentes capiunt. Satane mediatores ⁊ ioculatores, odiorum inuentores, dei persecutores. Augarũ

ascriptitiarum inuentores, & mendaciorum fabulatores. Osee. 12. Tota die mendacium & vastitatē multiplicat. Glo. Heretici mendacium .i. falsam doctrinam sibi suisq; multiplicant, quia sunt extra limitem veritatis, & sic diuersos colores mendacij cōfingūt, & artifici & eleganti mendacio, suis amatoribus hominibus vel demonibus placere intendunt, & heretica prauitate polluunt mundiciā fidei. Et sunt fraudatores, nam astruunt ea que deo pro quo loquunt non placent tanq̃ adulatores, & cum hoc reph̄ensores, & per ꝯñs sunt alioꝝ peruersores & animaꝝ necatores. Hierony. super Osee. 2. Panis hereticoꝝ, luctus perpetuus, aqua cenosa .i. doctrina, qua etiā baptizatos suffocāt. Ecci. 11. Ab vna scintilla ignis augetur .i. ab vnius heretici malitia, perditio multoꝝ: & quoꝝ sermo vt cancer serpit. 2. ad Tim̄. 2. Discipuli diaboli & soboles eius, progenies maledicti, inimici crucis Christi, Antithei .i. ꝯtrarij deo, cōtumeliosi, quoꝝ ꝯtumelias deus odit, quia quicquid dicunt, dignum est odio. Ecclesiastici. 8. Ne stes contra faciem contumeliosi .s. heretici. Item heretici post ꝑceptam baptismi gratiam, ad vomitū redeunt, & spiritui gratie cōtumeliam faciunt. Prouocatores dei ad iram. Ecclesiastici. 16. In gente incredula exardescet ira. Garruli vt hirundines, & verbosi instar cicade, que vt tacta fuerit semel, nunquam silet. Et iō Johannes de Friburgo in sua summa: Disputare cū hereticis non est multum vtile: Contra verbosos noli ꝯtendere verbis. Sunt enim derisores. Prouerb. 14. Querit derisor .i. hereticus, sapientiam, & non inueniet. Quia etsi aperta contra illius stultitiam disputando intēdas, nescit intelligere quid dicas: sunt enim duri ad cōuertendum, Prouerbioꝝ septimo: Cur detestatus sum disciplinam, & increpationibus non acquieuit cor meum. Quibus verbis redarguūtur heretici: quia nec veterum patrum, nec nouoꝝ

dictis ꝛ exemplis potuerunt ab erroꝛe pꝛouocari. Susurrones odibiles, quoniã occulte erroꝛes ad decipiendum ponunt: Et illusoꝛes. Glo. Esa. 30. Magistri populi illusoꝛes sunt, qui pu̾erse scripturas interpꝛetãtur. Et. 2. Petri. 3. Uenient in nouissimis diebus in deceptione illusoꝛes. Et ex hoc vocantur seductoꝛes. 2. Johan. 1. Multi seductoꝛes exierunt in mundum. Et sunt inimici nostri domestici, ꝛ pꝛoditores, Jude apostate parifoꝛmes. Et finaliter secundum Jgnatiũ in epistola ad Ephesios: Hereticus acerbus, plenus falsiloquio, lubꝛicus, arrogans, superbus, dissonus, immensuratus, nigrifoꝛmis, tumidus, ꝛ timidus. Hec ille.

¶ Heretici sunt ecclesie Chꝛisti concisoꝛes, ꝛ ab ea diuisi. Caput sextum.

VIdete cõcisionem, Apostolus vt supꝛa. Uel secundum Jacobum Fabꝛum Stapulẽsem, aduertite cõcisionẽ. Nicolaus de Lyꝛa: Uidete id est, cognoscite illos eẽ concisionẽ ꝛ nõ circuncisionem, ꝛ est vꝛbana derisio: quia a Chꝛisto excisi sunt, ꝛ alios conantur excidere: ecclesie enim vnitatem scindunt ꝛ dissipant, ꝛ sic videte canes, qui quod integrum est dilacerãt. Matthei septimo: Ne canes conuersi disrumpant vos. Unde heretici ꝛ scismatici inconsutilis tunice saluatoꝛis sunt diuisoꝛes, quam tamẽ milites Pilati diuidere noluerunt. Hieronymus secundo libꝛo contra Jouinianum: Quadringenti anni ferme sunt, quod pꝛedicatio Chꝛisti fulget in mundo, ex quo inumerabiles hereses tunicam conciderunt, que significat vnitatem ecclesie. 16. q. c. vltimo. sicut domini vestimentum. Ecclesie enim secundum Amalarium in secundo libꝛo de officijs diuinis ad Carolum imperatoꝛem, ꝛ conuocatꝰ populus p̄ ministros ecclie, ab eo q̄ facit vnanimes habitare in domo. De ista tunica sic iq̄t Gotfridꝰ oꝛ

dinis nr̃i in libro dicto Pantheon:

Mittitur a celis puero dignissima vestis,
Hec incõsutilis mira colore fuit.
Hanc pater a celis misit, nõ femina neuit,
Longa fuitq̃ breuis, puero crescẽteq̃ creuit.

¶ Hi sunt homines inquieti ꝛ indomiti, quemadmodum vulpes nequaq̃ mãsuescit scd̃m Ambro. super psal. Beati imma. Hinc est qd̄ dicit Hiero. sup illud Esa. 13. Gigantes veniunt implere furorẽ meum ꝛc. Dicit omnes hereses ꝯtrarie veritati rebellant deo. Omnes heretici sunt gigantes, qui gaudent in errore suo: ꝛ tunc maxime gloriantur quando ecclesie cõtumeliam faciunt. Proinde ecclesie oppugnatores conuincunt. Hiero. in Ecclesiasten: Siquidem hãc veritatis ꝛ sapientie ciuitatem confirma, sit ꝛ robusta: omnes heretici impugnare conantur, sed frustra laborant cum ambulent in deserto, ꝛ ciuitatem habitaculi inuenire non valeant. Et sic omnis hereticus odibilis est: causa est, quia isti ficti ꝛ maledicti homines sunt sicut Samaritani, q̇ scd̃m Hiero. in Amos, dant aquas, ex quibus q̇ biberint, semper sitiũt, ꝛ ardorẽ faucium siccarum refrigerare nõ poterunt: ꝛ sic sunt coniuratores, quoꝝ coniuratio est cõsensus multoꝝ in vnum. Et gentes que bella volunt propter genera diuersarum sectarum: hec est gẽs excelsa ꝑpt supbiam: gens peregrina, quia filij alieni facti sunt: gens pessima, Esa. 18. Gens insueta pacis, tumultui assidua: gens immitis ꝛ intractabilis. Predones violenti contra infirmas fidelium mẽtes inter se diuisi. Glo. Deute. 32. Hereticoꝝ tot dñi sunt, quot errores colunt. Et finaliter sunt similes magis Pharaonis. 2. ad Timo. 3. quemadmodum isti Jamnes ꝛ Mambres restiterunt Mosi, ꝛ hi resistunt ꝟitati, homines mẽte corrupti ꝛ reprobi circa fidez, contẽtiosi ꝛ deo odibiles. Et rõ p̄dictorum est, quia heresis est grauissimum peccatum, subuertẽs fundamẽ-

tum oīm bonorum. Agathon nominatissimus int patres in virtute humilitatis ꝛ patiētie, multas culpas sibi a fratribus obiectas, patienter sustinuit. Cū autē affirmaretur esse hereticus, hunc sermonē sustinere nō potuit: rationē dedit, q: heresis est separatio a deo, ꝛ hereticus coniungit diabolo ꝛ angelis eius, alienatus em̄ a Christo iam non habet deum quem exoret pro peccatis suis.

¶ Insensibilibus ꝛ inanimatis heretici sunt similes. Cap. VII.

SUnt velut arbores autūnales, bis mortue, eradicate, sic scribit Judas Thaddeus de hereticis, q̄ sunt arbores antūnales īfructifere .i. sine fructu bone operationis, qualis est tamariscus in deserto scd̄m Ignatium, bis mortue in anima ꝛ corpore, in intellectu sine fide, in affectu sine charitate, eradicate a radice charitatis, a fundamento fidei, a corpore ecclesie: q̄uis corpore videantur esse in ecclesia, q̄a multos tales portat ecclesia, scd̄m Aug. in quest. euang. Heresis eni, vt dicit Jo. an. ī nouella extra de scism. d: ab hercisco .i. diuido, heresis nēpe oēm hominē separat ab ecclesia. j. q. 7. c. cōueniētibus. Dixit Johannes Apocrisarius orientalium sedium, sunt heretici a cōione Christifidelium diuisi etiā post mortē. Esa. 38. Orientur in diebus ei⁹ spine ꝛ vrtice ꝛ cucurbite draconū ꝛ pascue struthionū ꝛ occurrent demonia. Spine sunt a quibus nullus sapientū vuam aut ficum sanctitatis vel ꝟtutis potit īuenire, sed cruentāt approximātes. Hic est q͛ heres sunt porte inferi, quia per eos ad inferos intrat, vt dicit Johan. de Turrecrem̄. j. q. 3. c. saluator. Dicti quoq; Tho. Graban. ꝛ li. apum, hereticorū cōuēticulo; si que dici potuit matrix, dirupta ꝛ scissa est, ideo fetus suos generare non potuit. Hinc Esa. conqueritur: Uenerunt filie vsq; ad partum, et non erat virtus pariendi. Hereticoꝝ ciuitas inutilis ē, ꝛ lapi-

des ex quibus extructa est, in preceps detrahuntur. Michee. 6. O ciuitas pessima in iniquitate extructa, s. ab hereticis: seminabis peccādo ꝛ non meteres ī auditoribus proficiendo, ꝛ sic radix eorum exiccata est, ꝛ fructum nequaquam facit. Osee. 9. quia heretici, in quo radicari deberent, perdiderunt. Unde ꝛ instabiles vt camaleontes ab ecclesia recedūt. Unde secundum Job super glaream heretici habitant: glaream minutissimos lapides dicimus, quos aqua fluuialis trahit: sic heretici illas hominū mētes trahunt, que nulla stabilitatis grauitate solidantur: ꝛ nubes sine aquis, que a ventis circunferuntur, ꝛ fluctus feri maris despumantes suas confusiones: ꝛ sunt fontes ꝛ lacus contriti, non habentes aquam sapientie salutaris nebule, turbinibus ꝛ ventis tempestuosis superbie exagitati, ꝛ habent imaginem nequitie, in quibus est falsa moneta a diabolo facta, quam bonus trapezeta reprobat: ꝛ statera dolosa .i. falsa expositio scripturarum more falsorum mercatorum. Osee. 12. Canaan qui interpretatur negotiator, hereticus mercator animarum in manu eius statera dolosa calumniam dilexit. Isti sunt montes Gelboe, de quibus. 2. Reg. 1. Gelboe decursus interpretatur, quia heretici extra ecclesiam decurrunt. Stephanus Tegleatius archiepiscopus Patracensis dicit: Mali montes sunt quibus maledixit David, dicens: Montes Gelboe nec ros ꝛc. lubricum interpretatur Gelboe: ꝛ sunt impij heretici, montes vtique volubiles, lubrici ꝛ instabiles, in quibus quia veritas non est, quicunque ascendunt eisque credunt, aut ad eos confugiunt, facile corruunt. Hec est enim terra maledicta, non triticum generat, sed lolium spicis corruptis ꝛ pallijs aristarum fractis vel scissis. Dicitur etiam hereticus absinthium, quia amaritudinem perturbationis inducit in ecclesia, ꝛ cibum sacre scripture amarum reddit, ꝛ veritatis dulcedinem amittit: ꝛ

vere est puteus abyssi propter profunditatem malitie, et propter tenebras conscientie, panis hereticorum est eorum perditio omnes inficiens letaliter: et Hieremie. 6. Malicie eorum non sunt cōsumpte, argentum reprobum vocate eos, quia dominus proiecit illos. Sed quid istis immoror? nam cum Hiero. in apologia ad Pammachium et Oceanum dicere possum: Non mihi diues Ciceronis lingua, nec feruens Demosthenis orō sufficeret, vt possem implere sermonem, si velim hereticorum fraudes prodere.

¶ De hereticorum cōmunicatiōe vitanda.
Caput octauum.

HEreticū hoīem post primā et scdaz correptionē deuita, quia subuersus est qui hmōi est, et delinquit, cū sit pprio iudicio odēnatus, ad Titū. 3 et. 24. q. 3. dicit Apl's. Exemplo enim sanctorum, heretici sunt vitandi, sicut Johannes euang. fugit Cerinthum, et Ignatius sepe in epistolis suis ait: Fugite hereticos, diaboli soboles: et vt scribit Athanasius: Nunquam sanctus Antonius se miscuit eorum communioni, antequam eorum sciens transgressionem atque prauitatem. Uitandi enim sunt vt fallaces medici, qui sub specie boni ministrant venenum, et venditores sunt filiorum ecclesie, facientes eos ethnicos, vt longe sint ab electorū numero. Et vt hostes Christi, qui deberent esse filij dei secundum Ropertum Holkot super lib. Sap. Sunt enim, vt leprosi, contagiosi. Hiero. super Amos: Odit deus quotiescunque congregati sunt heretici in nomine eius. Detestatur fetorem eorum et claudit nares suas. Et idem in trac. de diuersis lepre generibus. Colores leprarum diuersi, diuersis heresibus aptantur: nam heresis non solum est fetida et infectiua, imo et fundamenti Christianitatis corruptiua. Et Franc. de Retza in. 4. par-

te super Salue, profusissime deducit ꝙ heretici cō-
parantur leprosis. Num. 5. Eijciant de castris oēm
leprosum, id est, hereticum. Et. 2. Paral. 27. Ozias
non regalibus sepulchris, non in ciuitate Dauid, sed
in agro sepultus est, eo ꝙ esset leprosus. Glosa: He-
retici indigni sunt societate ⁊ communiōe sancte ec
clesie, quia erroribus maculati ⁊c. Et sic Nume. 15.
Vn Separamini a tabernaculis hoīm istorum duris-
simorum. Et Anthonius (vt scribit Athanasius) ait
in vltima hora: Scismaticorum ⁊ hereticorum vene
nata vitate, meum circa eos odium sectamini, Chri
sti sunt inimici: scitis ipsi, ꝙ nullus mihi nec pacifi-
cus quidem sermo cuꝫ eis aliquando fuerit propter
prauam eorum voluntatem, ⁊ pertinax contra Chri
stū bellū. Et q̈re vitandi sunt? nam excōicati sunt de
facto, extra de hereti. c. excommunicamus. Excom-
municatio enim secundum Petrum de Aquila in. 4.
est exclusio alicuius a communione fidelium: ⁊ pro
graui pctō mortali, quod sequitur contumacia, infli
gitur. Adeo enim vitandi sunt heretici, qui propria
sponte diabolo suadente se a nobis segregauerunt,
vt ab ecclīa sint sepandi, nec in cemiterijs nr̄is sepe
liendi, Esa. 14. Quasi cadauer putridum, non habe-
bis consortiū, neqꝫ in eis sepulturam. Et Osee nono:
Non habitabunt in terra dn̄i, exponit Hiero. de he-
reticis, sed memphis sepeliet eos. Unde Rupertus
abbas Tuitieñ super illud Apoca. Atrium quod fo-
ris est, noli metiri. Inquit, illud atrium. i. illos here
ticos qui sunt sicut atrium, qđ templo quidem vici-
num est, sed in templo non est: ne metiaris. i. nihil ad
illos ptinere contesteris mēsuraꝫ illam, q̄ data ē his
qui receperunt deum, quiqꝫ credunt in nomine eius
. s. ptātem filios dei fieri. Quare? Quia datū est gen
tibus, qm̄ inter gentiles reputant̄: dicūt se Christia-
nos esse, sed mentiunt̄, ⁊ cum gentibus eodem mali-
gnitatis spū debacchantes, Christianos persequun

tur. Ex quibus sequitur, q cum hereticis non est cō municandū, nec cum eis cibum sumere debem⁹, nec in domo, nec in terra foueant, nec negotiatio cū eis exerceatur. Sic. 2. Johā. 1. v.: Siquis venit ad vos, ꝛ hanc doctrinam non hꝫ, nolite eum in domum ducere, nec aue ei dixeritis: qui enim dicit ei aue, cōmunicat operibus eius malignis, vbi dicit glo. Tanta apostoli tunc in religiōe vtebant cautela, vt nec ꝟbi quidē cōmunionē cū aliquo eorū, qui a ꝟitate deuiauerunt, habere paterentur. Et. 24. q. j. que dignior: Si qua est ecclesia que fidem respuat, nec apostolice predicationis fundamenta possideat, ne quam labem perfidie possit aspergere, deferenda est. Et diuus Theodosius imperator statuens leges in hereticos, dicit: Ut ecclesias non habeant, neq̄ epos, aut clericos ordinent, sine honore sint, ꝛ a ciuilitate cōi expellant. Nam ex tali familiaritate, alijs daret occasio erroris. Aug. in regula: Hoc non fit crudeliter, sed misericorditer, ne ꝯtagione pestifera plurimos perdat. Una ouis morbida ꝛc. Et. 2. Corinth. 6. Exite de medio eorꝫ. Itemq̄ in omni actu legitimo debent vitari. Nam scd̄m Brixiensem. hereticis oīs appellatio prohibita est, ꝛ iudex ex officio suo repellet hereticum ab agendo, testificando, ꝛ aduocando. Et Caius papa dicit: Heretici non pñt Christianos accusare, aut vocem eis infamationis inferre. Dicit tamen dñs Johan. Anto. 34. dist. in mandatis: Cum hereticis possumus loqui quantū ad ea que pñt eos reducere ad fidem. Et dicit Bar. C. de here. Excommunicatus ꝓ heresi, non pōt facere testamentū, nec publica ꝯficere instrumenta. Et omnis hereticus indistincte ab omni dignitate deponit. Sed dubium est, an hereticis det copia defendendi se? Dicit Henricus Bonchit extra de here. c. si aduersus: Hereticꝫ datur audientia, seu copia se defendendi in foro penitentiali, ꝛ interiori. Sed in foro iudiciali ꝛ exterio-

ri distingue: Aut sunt heretici penitus occulti, q̃ con uinci non põt, talibus non negatur legitima defensio, quia ecclesia non iudicat de occultis. Aut sunt conuicti, tunc non admittuntur ad defendendum heresim, nec sunt audiendi, nec super crimine heresis, nec super bonis eorum. Qualiter autem debeant ꝯfici libelli ad accusandum hereticos, docet Guilhelmus Durandi in quarto lib. speculi iudicialis.

¶ Heretici sunt persequẽdi ⁊ puniẽdi. Caput nonum.

Exurgat deus ⁊ dissipentur inimici eius. Et alibi Psal. reddit rõnem: quia dissipauerunt legẽ tuam. Solet enim plures penarum grauitas magis quam timor dei arcere a voluntate peccandi. Ideo vt hoc pestiferum vitium propter aliorum terrorem euellatur, adhibuit ecclesia diuersa penalia remedia. De pena spirituali que exercetur per mucronem excommunicationis, dictum est in precedenti ca. De pena autem eterna, que debebitur hereticis, dicetur in sequenti ca. Primum enim locum in penis habent, qui a deo aberrant, vt dicitur in epl'a Clem. Pro quo notandum, ꝙ reges ⁊ principes debent exurgere ⁊ filios iniquos persequi, ⁊ restrigere per corporalem punitionem, quemadmodum in lege veteri Helias prophetas Baal interemit, ⁊ Mathias filios superbie persecutꝰ est. Ps. Quis consurget mihi aduer. malig. aut stabit mecum aduer. operantes iniq. Habent enim domini temporales tueri ecclesiam. 23. q. 4. Sicut excellentiam vestram ex hostilibus bellis, in hac vita dominus victoriaꝝ fecit luce fulgere, ita oportet etiam inimicis ecclesie omi viuacitate mẽtꝫ ⁊ corporis obuiare. Et ĩfra: Eminentia vestra conatus hereticoꝝ comprimat, ⁊ superbas eorum ceruices iugo rectitudinis premat. Sũt etiã

ad fidei quam reliquerunt receptionem ꝯpellendi ⁊ puniendi, per rerum corporalium spoliationem, dist. 18. quo iure, vbi dicitur: Relegantur leges, manifeste preceperunt imperatores, ꝙ qui preter ecclesie catholice communionem vsurpant sibi nomen Christianum, nec volunt in pace colere pacis autorem, nihil nomine ecclesie audeant possidere, ⁊. C. de apostatis. si quis. Apostatarum bona dominico fisci publicantur. Et dicit Gotfri. de Trano in expositiōe tit. decre. quod catholici possunt hereticos propria autoritate spoliare, quia ecclesia generalem eis autoritatem prestitit, vt eos exterminent. Ad hoc enim datus est gladius materialis imperatoribus, sicut habet. 2. Mach. vl. quod Hieremias extendit dextrā, ⁊ dedit Jude Machabeo gladium aureum, di. Accipe gladium sanctum munus a deo, in quo deijcies aduersa. populi mei Jsrael. Unde per Mosen dn̄s dicit: Gladius meus manducabit carnes. Unde nota secundum Petrum de Ancor super. 6. de hereticis, quod cognitio contra hereticum spectat ad forū ecclesie, executio vero ad iudicem secularem, consueuit enim esse pena ignis quam ecclesia non imponit. Sic dicitur extra de her. Nos itaq; inquisitioni tue de fratrum nostrorum consilio respondemus, q̄ post abiurationem deprehensi fuerint in heresim decidisse, sine vlla penitus audientia relinquendi sunt iudicio seculari. Ubi nota quod secūdo relapsis, ecclesia gratiam non indulget, quia si heretici reuertentes semper reciperentur ⁊ conseruarentur in vita ⁊ alijs temporalibus bonis, esset in preiudicium salutis aliorum. Unde Amb. quandam dicit esse misericordiā iniustam quando facilitas venie incentiuum prebet delinquenti. Quisquam ne eum misericordem dicere audeat, qui vt vnum leuius puniat, cateruas hominum deijcit in voraginem peccatorum, imo deus in quo maxime misericordia excellit, interdum miseri-

cordiam execratur. Ait enim Deut.69. Non misereberis eius ꝛ auferes noxium sang. de Israel, vt bene tibi sit. Et.3.Re.20. quia dimisisti virum dignū morte, erit anima tua pro anima eius, ꝛ.2.Mach.6. conditor libri exclamat, di. Etenim multo tempore non sinere peccatoribus ex sententia agere, sed statim vltiones adhibere, magni beneficij est indicium. Rursus sicut dicit Milis de Verona in suo reperto. Heretici ꝛ eorum fautores et aduocati ꝛ ipsorum heredes, vsqꝫ ad secundam progeniem, sunt inhabiles ad beneficia temporalia, et honores, et publica officia. Preterea si heretici sine pena euaderent, alij securius in heresim laberentur. Ecci. 8. quia nō cito profertur contra malos sententia, absqꝫ timore vllo filij hominum perpetrant mala. Ideo reuertentes ad penitentiam recipiuntur, non autem vt liberentur a sententijs mortis. Et ergo ad premonendum prelatos, notanter dicit Gerson in de examine doctrinaꝝ: Illi culpantur rationabiliter, qui ex officio resistere heresi introducte debentes, facti sunt speculatores ceci, canes muti, naute stulti nauem ecclesie naufragijs omnibus exponentes, quam regere nec sciunt, nec volunt: scientibus deniqꝫ, volentibusqꝫ succurrere viam claudunt, ipsos abijciunt infamātes, spernūt. Ideo dicit Barthol. de Pisis, quod archiepiscopi ꝛ episcopi, qui circa extirpandos hereticos fuerit negligentes, debent deponi, ꝛ alij substitui. Et hec sufficiant dicta de penis hereticorum. Sed tamen notat Joh. Teuto.5.lib. casualium, ꝙ si religiosi inuenti fuerint in heresi deliquisse, grauius puniendi sunt ꝙꝫ seculares.

Statua heretiℨcalis.

De statua heretici Cap. decimum.

MEa est vltio, et ego retribuam in tempore, vt labatur pes eorum, iuxta est dies perditionis, et adesse festinant tempora, Deut. 32. Uides hanc statuam lector qua hereticū exprimere volumus. Et merito quia secundum Hiero. in tertium Dan. Heretici fulgore eloquentie secularis falsum dogma componunt auream statuam facere, et quantum in se est persuasione compellere vt cadentes adorent idolum falsitatis. Stat nempe sublimis, capite leuato in celum, quod fastuoso pileolo insignitum est, per hoc velim intelligas superbiā heretici et ambitionem, iuxta illud quod dicit glo. super Esa. 27. Heretici qui eleuantur in superbiam, qui ecclesie humilitate contempta, sibi excelsa promittunt, dogmatum suorum montes ascendunt, et ibi cubile suum demonibus prostituunt. Et Hieron. super Amos. 2. Principes hereticorum intumescunt superbia, declinantes ab illo qui superbis resistit: nam iactantia facit hereticum. Et sicut illi antiquo hosti patuit ruina magna, ita iuxta est dies perditionis hereticorum vt labatur pes eorum. Quare pinximus eū ligatis pedibus catena, cuius longitudo protenditur in infernum. Sap. 17. Una catena tenebrarum omnes erāt colligati, quibus procella tenebrarum conseruata ē. Jude. 1. Et glo. super illud Osee. 5. Uidit Judas vinculum suum, dicit: Heretici aliquando se funibus peccatorum constrictos vident, nec dei consilium querunt, sed diaboli, qui est vltor peccatorum, et cum eo iuste damnantur. Prouer. 7. Jnclinata est ad mortem domus eius. Hereticorum enim domus, quia super arenam construitur, et cum stare videtur, vergit in occasum. i. ad impiorum consortia. Jtem sub columna in qua stat hereticus, depingitur infernus. Uulpes enim nulli vsui aut cibo vtilis est, nisi vt mittatur foras: sic de hereticis dicitur, partes vulpium. i.

demonū, erunt. Et subiungitur in themate: iuxta est dies perditionis. 2. Pe. 2. eum qui emit eos deum negant, superinducētes celerem perditionē. Jude canonico. Ve illis qui in ꝯtradictione Chore perierunt. Beda: ꝯtradictione Chore, qui viuus ad infernū descendit intereunt, quicunqꝫ appetitu indebiti primatus ab vnitate ecclesie se secernunt. Hiero. in Esaiā: Prope est et instat quotidie tp̄s ruine heretice, non differt eoꝝ subuersio. Nonne oēs heretici cito mercedem iniquitatis acceperunt? Mahomet morbo apoplexie vexatus, orco infernali traditus est. Julianus apostata, Mercurij lancea perfossus est. Arrius medius crepuit. Johannem Huss ꝛ Hieronymū Pragensem, vltrix flamma combussit. Ubi Heluidius, Bonatius, Eatius, Eustachius, Jmbianus, Lapideus, ꝛ reliqua cohors hereticoꝝ, nonne cum suis sequacibus interierunt, ꝛ quasi aqua decurrens ad terram caliginis dilapsi sunt? Hilari9 in epistola ad Donatum diaconum: Theologia superauit hereticos, prostrauit omnes aduersarios, vbi queso scisma Pelagij, barbaries Manichei ꝛc. Reuera ammodo non comparent. Esa. 45. Abierunt in confusione fabricatores errorum ꝛc. Et Hiero. super illud Ezech. 13. Erumpere faciam spm̄ tempestatū in indignatione mea ꝛc. Hec oīa de hereticis dicere possumus, omnia enim eoꝝ figmenta ira dei soluuntur. Hereticus aure diabolum excipit. Igna. in epl'a ad Phil. ostendens diabolum incensorem maloꝝ, inquit: Tu incense draco apostata serpens, a deo discedens, a Christo separatus, a spū sancto alienus, ꝛ a choro angelorum exulans, iniuriator legis, ꝛ legitimorum inimicus. Et. 16. q. 2. Uisis lr̄is, scribit Jo. papa Jsaac Syracusano episcopo: Habet versutus hostis mille nocendi modos, conatur nāqꝫ a principio ruine sue, vnitatem ecclesie rescindere, ꝛ omnibus modis humanum genus euertere ꝛ perturbare.

¶ De heretici diffinitione et qualitatibus. Cap. XI.

Refert Aug⁹ in lib. de vtilitate credendi, et .24. q.3. Hereticus est qui alicui⁹ tpalis cõmodi, et maxime glorie principatusq́ʒ sui grã, falsas ac nouas opiniones gignit, pertinaciter defendit, vł sequitur. Et scđm Raineriũ in pantologia, ex hac diffinitione duo essentialia heresi eliciuntur. Primũ, nouas et falsas opiones gignere vł defẽdere, qđ ptinet ad maiores heresiarchas et eoꝝ supbiã. Scđm ẽ illas opiones seq̃, qđ ptinet ad hereticos miores et eoꝝ auaritiã, q2 tpalis cõmodi gratia. Thaddeus: Ue illis qui errore Balaam mercede effusi sunt. Beda, errore Balaam pereunt, qui pro amore terrestrium commodorum, veritatem quã norunt impugnãt, et hoc contumaciter: ab eo enim quod alicui perfecte habitum est denominatur. Et dicit Alexãder de Hales, quod tria faciunt perfectam heresim .s. falsa credulitas, peruersa voluntas, et pertinax defensio. Et secundũ Petrum de Taranthasia in quarto: Heresis habet initium in ratione, et complementũ in voluntate. Jnsuper heresis principałr consistit in corde, id est, in consensu mentis vel voluntatis, secundũ Hilarium: sed secundario in ore. Hieronymus: Ex verbis inordinate prolatis, incurritur heresis. Jn argumentum huius dicit Azo prima parte. C. Hereticus est, qui vel leui argumẽto a iudicio catholice religiõis et tramite detectus fuerit deuiare. Leuia eñ signa faciunt ad pbandũ hereticum, dicit Johã. de Jmola, et idem Archiđ. in. c. vt officiũ de here. lib. 6. Dicit tñ abbas in. j. c. de heř. et post eũ Ant. Corseti: Hereticus nõ est, licet dubitet de fide, et scrupulum habeat ɔsciẽ, non tñ habet firmitatẽ ani, nec pseueret in q̃dam ptinacia, sed cõformet se cũ fide ecclie. Et ergo heresis q̃nq́ʒ dicit̃ ab erro, et scđm q̄ est nomen grecum importat diuisionem, que opponit̃ vnioni fidelium, vel importat electionem. 24. q. 3. He-

resis grece ab electiõe dicitur, q scilicet eam vnusquisq; eligat disciplinam, quã putat esse meliorẽ: secundum aũt q est nomen latinũ, dicitur ab herendo hereticus: igitur ex vi nominis dicitur q̃si electiuus ꝛ quasi adhesiuus ꝛ diuisiuus, nam primo doctrinam falsam eligit, ꝛ post illi electe, pertinaciter adheret, per quam ab alijs diuiditur ꝛ separatur. Rabanus Actuum. 5. Heresis scissio interpretatur, vel dicit ab electione, quia spretis aliorum dictis quod sequendũ putat elegit.

De hereticorum diuisione. Cap. XII.

Quorundam hoĩm peccata manifesta sunt, p̃cedentia iudicium, quorundam aũt subsequunt .i. occulta sunt. 1. ad Timo. 5. Sic ꝯformiter duplices reperiuntur heretici. Quidam manifesti, q̃ contra fidẽ publice p̃dicant, aut profitent, aut defendunt errorẽ. Hic est notandũ, q Inno. certi⁹ enumerat extra de ver. si. sex genera hoĩm, quos asserit esse hereticos manifestos. Primo ꝯ fidem p̃dicantes, ꝛ secundũ Guil. Occam in de ptãte pape li. 3. intelligitur, qñ ꝯtingit aliquem publice p̃dicare ꝯ fidem simpliciter, ꝛ absq; omni ꝓtestatione, ꝛ q nunq̃ ab assertione sua erronea desistat, et non paratus corrigi, talis est pertinax, ideo cẽsendus hereticus. Secundo ꝓfitentes errorem fidei cõtrarium. Professio enim a voluntate firmata solet procedere, ꝛ similiter oẽs iurantes se errorem aliquẽ fidei Christiane ꝯtrarium seruaturos. Tertio qui defendunt errorem cum assertione temeraria. Quarto conuicti coram prelatis. Quinto condemnati a p̃latis de heretica prauitate. Sexto ꝯfessi, ꝛ tales secundum Ruber. Tuitieñ. super Apoc. intelligunt per Magog. qđ interpretat de tecto, q2 illi sunt manifesti, ꝛ operibus ꝛ verbo nobis aduersant, ꝛ talibus, cum Antichristus venerit, se falsi Christiani sociabunt, pari-

terq; cum illis vim facient veris ꝛ simplicibus Christianis. Alij sunt heretici secreti, qui eorum que sunt fidei, errorem in mente habent, proponentes habere pertinaciam in voluntate, tamen verbo vel facto exteriori non ostendunt. Et tales intelliguntur per Hug, quod interpretatur tectum. ꝛ per tectum falsos intelligimus fratres, qui intus sunt, ꝛ nobiscum confitentur nomen Christianum, pro eo quod nondum sese produnt, quia rei vel temporis occasio illis deest. Quidam sunt heretici affirmatiui, qui habent errorem eorum que sunt fidei in mente, ꝛ verbo vel facto ostendunt se habere pertinaciam in voluntate. Heretici vero impenitentes ꝛ pertinaces sunt, quibus perfidie radices ꝛ errores in fide ostenduntur, ꝛ qui dum mandatum est vt resiliant ab errore, illum abiurent, ꝛ satisfactionem faciant debitam, nolunt obtemperare, imo pertinaciter perseuerant. Econtrario dicuntur heretici penitentes. Quidam sunt heretici negatiui, qui coram iudice fidei per testes legitimos de aliqua heresi rite sunt conuicti, sed non confitentur, immo constanter negant, ꝛ verbo solum fidem catholicam profitentur. Heretici autem relapsi seu relabentes sunt, qui postquam vt penitentes heresim abiurauerunt, post abiurationem in eandem heresim sunt relapsi. Heresiarche sunt, qui errorem eorum que sunt fidei, inuenerunt vel confinxerunt, vel inuentam ꝛ confictam alios docent, ꝛ magistri ꝛ principes errorum efficiuntur.

¶ De hereticorum fautoribus.
Caput. XIII.

Digni sunt morte non solum qui faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus, ad Rom. i. Consentientes enim cum facientibus, par comprehendit pena. Huiusmodi sunt multi, quidam enim hereticorum erroribus sunt credentes, verbis ꝛ factis, ꝛ propria confessione dicentes se credere eorum erroribus. Et dicit Angelus de Clausio: Heretico credens dicitur, qui propro

ore dicit se velle mori in fide talis heretici: vel qui di
cit se credere erroribus illius: vel qui reuerētia exhi
buerit, aut ꝯsolationē: vel communionē in morte, vł
in īfirmitate ab heretico receperit: vel qui similia ꝑ
petrauerit, que ad ritum heretici ptinent. Secun
do sunt hereticoꝝ receptores, ⁊ dicunt qui frequen
ter hereticos recipiunt in domus suas scienter: ⁊ hi
dicunt etiam heretici. Hereticoꝝ defensores sunt,
qui defendunt eoꝝ errorem: ⁊ hi damnabiliores sunt
illis qui errant, ⁊ non solum heretici, sed heresiarche
sunt habendi. Qui enim defendunt viribus suis ꝑso
nam heretici ne ad manus iudicis ꝑueniat, sunt ex
cōmunicati. Hereticoꝝ fautores, maxime publice
ꝑsone sunt, qui omittūt facere ea ad q̄ ex suo officio
obligant circa hereticos, vel captos hereticos sine
licentia epi vel inq̄sitoris a carcere liberant, vel ꝓ
cessum iuridicū impediunt. De heresi suspecti ve
hementer sunt, qui talia peragunt ex qualibus orit
magna suspicio cōtra eos, ⁊ debꝫ mādari eis vt abiu
rent gn̄aliter oēm heresim: ⁊ si oriat ex illis violenta
suspicio, heretici sunt habendi. De heresi diffama
ti sunt, de quibus est publica vox ⁊ fama, ⁊ cōmuni
ter oēs simplices dicant, ꝙ talem heresim habeant,
istis est canonica purgatio indicenda. In heresim
lapsi sunt, q̄ prius fuerunt lapsi, ⁊ relabunt in here
sim abiuratam: ⁊ similiter qui stat in aliqua heresi da
mnata ab ecclesia, ⁊ dicit Felinus Sandeus ī c. ex
cōicamus, de here. ꝙ volens redire ab heresi, licet
euitet penā mortꝫ, ⁊ tradatur carceri perpetuo, si ta
lis fugeret ex carcere, ex hoc solo diceret ꝯuictꝰ tan
q̄ relapsus in heresim, ⁊ ita oīs audientia sibi de
negaret. Impeditores officij inq̄sitionis sunt, qui
captos pro heresi a carcere propria temeritate libe
rant, vel ꝓcessus inq̄sitoris lacerant ⁊ impediunt, ⁊
testes in causa fidei vulnerant, tales sunt multū cul
pabiles, ⁊ si habent errorem in mente cuꝫ ꝑtinacia,

sunt excōicati. Ex quibus omnibus infert ꝙ heresis est peruersus recessus a fide ecclesiastica, quam ꝗs prius tenuit. Et opponitur fidei sicut pctm̄ mortale charitati, ꝛ est pctm̄ in spūmsanctum, q̄ ē impugnatio ṽitatꝫ agnite, ꝛ opponit̄ primo ꝑcepto prime tabule: ꝛ ꝯprehendit̄ sub vana religione: ꝛ inquantū respicit intellectū, est in genere false credulitatꝫ: inq̄ntū respicit affectum, est in pctō, q̄d est in voluntate.

¶ De scribētibus cōtra hereses ꝛ hereticos.
Caput. XIIII.

Charissimi, oēm sollicitudinē faciens scribēdi vobis de ꝯmuni vr̄a salute, necesse habui scribere vobis, īquit sanctus Thaddeus: ꝛ hoc ꝓpter hereses insurgentes, qm̄ multi pseudoprophete exierunt in mundum, ꝛ illi, vt ita dixerim, fabulones. i. qui falsas fabulas, perplexasq; hereses ꝯtexerūt, ideo vt iuxta glo. super illud Prouerb. 10. Sicut acetum dentibus ꝛ fumus oculis, sic hereticorū ꝑfidia, bonis doctoribus molestiam generat ꝛ lachrymas, ꝛ ꝑ ꝯn̄s labores ꝛ sudores scribēdi cōtra eos ꝛ eorū errata varios libros, tractatus, ꝛ ep̄las, ꝛ hoc necessario, ad Phil. 3. eadē vobis scribere mihi non pigrum, vobis āt necessariū contra instātes canes ꝛ malos operarios. Et hoc merito, nam ꝛ heretici īcessanter non dimittunt scribere libros erroribus refertos, ꝯtra q̄s dr̄ Esaie. 10. Ue qui ꝯdunt leges iniquas, ꝛ scribentes iniustitiam. Que aūt maior iniustitia q̄ heresis, que rectitudini fidei inimicatur? eo q̄ annotaui certos viros ecclesiasticos, scribentes cōtra hereticos, hoc ordine.

Augustinꝰ librū vnū scripsit de heresibꝰ.
Basiliꝰ ad Enthitas ep̄am vnā cōtra hereticos.
Buconiꝰ Castelliane Mauritiane oppidi ep̄s, scripsit aduersus Judeos ꝛ Arrianos ꝛ alios hereticos, scd̄m Gēnadiū.
Carolus magnus imperator grece ac latine doctissi

mus ante septingentos annos contra certos hereticos opus scripsit in.4.libros partitum, quod habet Rome in vaticana bibliotheca

Celestinus eps Brixien librū vnū de hereticis.

Celsus sex volumina tradidit de heresibus & opinionibus philosophorum.

Cyrill⁹ Alexandrin⁹ aduersus hereticos librū vnū, q̄ elegias īterpretat, ī quo Nestorij occulta pandunt & pdita cōfutant.

Cyprian⁹ īter magnos habit⁹, & a multis ī catholica fidei sanitate laudatus, doctor eruditissimus & martyr fortissimus, scripsit.86.libros.

Clemēs Alexādrin⁹, vt dicit Ado Pāthei auditor, librū vnū cōtra hereses.

Epiphanius eps Salamine ī Cypro, aduersus oēs hereses librū scripsit.

Gēnadius eps Massiliensis de se testatur in.2.lib. illustriū viroꝝ: Scripsi, īqt, aduersus oēs hereses libros octo.

Guido q̄dā Carmelita vt dicit Johā. Nid ī.3.li.formicarij, de heresib⁹ diuersis latissime scripsit.

Hilari⁹ Pictauien ꝯ heret. diuersa volumīa edidit.

Ireneus epus & martyr, scti Policarpi auditor, cōpilauit quinq; libros ꝯtra hereticos.

Julian⁹ ꝯfessor, doctus greca & latina linguis, contra hereses scripsit.

Jacob⁹ cognomēto sapiēs, Nisibine ciuitatꝫ Persarū eps, scripsit libros.25.de fide cōtra oēs her.

Johānes Chrysostꝫ.cōtra Arrianoꝝ heresim, cōtra Martionē, ꝯtra Cherintū, Ebionē, Arthemonez, atq; Photinū, & cōtra oēs hereticos, fortissimos libros scripsit.

Joēs Damascen⁹ librū cētū heresum edidit lōgum.

Justinus phs de Neapoli, pro religiōe Chri plurimū laborauit, & scripsit cōtra oēs hereses.

Philaster Brixianus eps, prolixissimum condidit

de heresibus librum.
Samuel Edissene ecclesie presbyter, multa aduersum ecclesie inimicos Syro sermone cõstruere dicit, pcipue ptra Nestorianos z Eutitianos z Timothianos.
Victorinus Pictauien eps, aduersus oẽs fere hereses libros plures cõscripsit.
Vincẽtius gẽte Gallus Lerinẽsis erudit9, ad vitanda hereticoꝝ colloqa, validissimã edidit disputationẽ, quã celato nomine suo pegrini aduersus hereticos intitulauit.

¶ Hereticos tolerat ecclesia. Caput. XV.

Sinite vtraqꝫ crescere vsqꝫ ad messem, Mat. 13. Ratio pmittitur, ne forte colligentes zizania, eradicetꝫ simul z triticũ. Dñs nõ vult hereticos pmittere viuere absolute: z hoc propter crimis grauitatez. Heretici enim cum sint deprehensi, sunt interficiendi, multo fortius ꝙ incendiarij vel falsarij, simile hr Exo. 22. Statim cum Moses descẽdit de monte, mandauit ꝙ frater interficeret frẽm ꝓ peccato idololatrie. Et iteꝝ: Maleficos non patiarꝫ viuere, i. hereticos: quia a psortio fideliũ qui vere viuũt, excõicandi sunt donec maleficium erroris in eis moriat. z. 23. q. 4. Merito heretici affligunt in corpore, qui occidunt animas. Et si ipsi sempiternas mortes faciunt, tẽporales se perpeti nõ conquerantur: z sic Deu. 7. mandatum fuit, ꝙ aras. s. hereticoꝝ popul9 subuerteret, z sculptilia combureret. Sunt enim hereses idola gentium. Glo. super illud zacha. 13. Disperdam nomina idoloꝝ de terra. i. figmenta hereticorum. Et Deu. 22. vr: Non seres vineam tuam altero semine. i. heretico, ne misceatur aliquid erroris, z corrumpat homo. Sed in casu tantum dñs prohibet granum a palleis separari vsqꝫ ad vltimum ventilabrum. Non enim eẽt vtile fidelibus ꝙ ille tollerent:

necẽsse enim est in casu, vt mali sint permixti bonis per quos exerceantur, ⁊ quoꝝ comparatione boni nitantur in melius, ⁊ maxime vbi aliqua inueniuntur q̃bus adiuuentur boni, ⁊ quoꝝ vexatione iustoꝝ vita purgetur, ⁊ sic permittunt heretici quando sine periculo non possunt separari. i. sine exterminio fidelium. Tolerauerunt eñi prophete eos, cõtra quos tãta dixerunt, nec tamen ꝯmunionẽ illius populi relinquebant. Esa. 52. Et Aug⁹ in epistola ad Uincentiũ 23. q. 7. c. j. Nõnullos toleramus quos corrigere non possumus: nec propter paleam relinquim⁹ aream, nec propter pisces malos rumpimus retia domini, nec propter hedos ĩ fine segregandos deserim⁹ gregem domini, nec propter vasa facta in ꝯtumeliã, migramus de domo domini. De hoc figura Geñ. 6. ꝙ simul fuerunt in arca Noe munda ⁊ immunda. Et in linteo quod vidit Petrus Actuum. 10. (quod ecclesiam designat) simul erant quadrupeda ⁊ volatilia. Nunc etiam bonos malosq̃, quasi ꝯmixtos pisces fidei ecclesie sagena trahit. Et. 2. ad Timo. 2. In domo patrisfamilias simul sunt vasa aurea ⁊ argentea in honorem, ⁊ fictilia ⁊ lignea in contumeliam. Sed in sagena Petri boni cum malis vsq̃ ad littus ꝑueniunt. Ubi Grego. Sicut enim mare seculum, ita finem seculi significat littus maris, in quo fine boni pisces in vasis eliguntur ⁊ mali proijciũtur foris, quia ⁊ electus quisq̃ ĩ tabernacula eterna recipitur, ⁊ ĩterni regni luce perdita, ad exteriores tenebras reprobi pertrahuntur. Et sic secus littus sedentes piscatores apostolici sagenam impletam educunt, quia vero iudicio instante secernendi pisces patebunt, ⁊ tunc ecclesia purgabitur ab omni spurcitia hereticorum, ⁊ deo patri sine macula offeretur: tunc enim fatue virgines carentes oleo charitatis ⁊ letitie spiritualis, celestem ianuam non intrabunt. 23. q. 5. ad fidem. Si autem propter iniquitatem vestri sci

smatis illi quidem correptores sunt, vos autem estis sicut ceteri diversorum scelerum rei, qui penas legibus pendunt. Profecto infelices & in hoc seculo & futuro eritis. Job quarto: Vidi eos qui operantur iniquitatem, & seminant dolores, & metunt eos, flante, id est, iudicante deo perisse, & spiritu ire eius esse cōsumptos. Ultor demū scelerum & heresum deus vindicte tarditatem supplicij grauitate compensat. Et Malachie quarto. Dies veniet succensa, & erunt omnes facientes impietatem, & inflammabit eos dies veniens: Et orietur vobis timentibus nomē meum sol iustitie, qui est Christus, ineternum benedictus, Amen.

¶ De Inquisitore hereticorum. Cap. XVI.

PErrexit & cepit trecētas vulpes, Judicum. 16. Ad inquisitorem enim heretice prauitatis duo ptinēt, scilicet Pergere & Capere. Quo ad primum, prelatis ecclesiarum & inquisitoribus dicitur: Pergite, quia periculosum est ipsis tantum stare, & adhuc periculosius est sedere, peremptorium est autem iacere. Pergat igitur inquisitor ex licentia sibi data ex officio iniuncto, & ex zelo ecclesie ad exercendum suum officium, considerando quanta mala ex peste heretica oriantur Exi: inquit, Bernardus in secundo libro de consideratione ad Eugenium: in agrum domini tui et considera quantis adhuc de veteri maledicto syluescat spinis & tribulis. Perge igitur, planta, riga, fer curam, sana contritiones, membra putrida ne corpus corrumpant abscide, mala germina acuta succidere falce non cesses, & in diebus tuis fidem catholicam custodias, & nouas sopire studeas doctrinas, & tuas exoluisti partes. De scō Petro martyre ordinis nr̄i legitur, ꝙ cū a Cumis in

Mediolanū pergeret pro requirenda īquisitiōe cō tra hereticos, sibi ab Apostolica sede cōmissa, quidā de credentibus hereticoꝝ prece ꝛ ꝑtio illoꝝ induct⁹ gladio interemit ī via, sic canit ecclesia de eo: Dum Samsonis vulpes querit, ab iniquis emit̄, caput sacrum lictor ferit, iusti sanguinis fundit̄ ꝛc. Quis ergo est ille qui perrexit scdꝫ intētionē themat;? Scriptura rn̄det: Samson, in quo nomine exprimit̄ qualitas inquisitoris, nam Samson solis fortititudo īterp̄tatur. in sole illustratio scientie sufficientis in inquisitore signat̄. Solis enim est illuminare, sic inter planetas medius ponitur. Inquisitor igit̄ nō a casu, sed ab arte instituendus est, ꝛ debet esse doctus ꝛ expertus, ꝛ in his que ad suū officium pertinent, debet esse resolutus, ꝛ fulgere debet ī gemina sciētia, Theologica. s. ꝛ Juridica, vt ex decretalibus ex lib. 6. ꝛ in clemen. ꝛ certis extrauagantibus, sciat omnia cap̄. tituli de hereticis, que sibi prohibita sunt sub varijs penis excōicatorijs: ꝛ quomō se habeat circa testes ꝛ custodes incarceratoꝝ, ꝛ circa iuramētum ꝛ circa totū processum iuridicum: ꝛ qn̄ inquisitio fieri debeat, ꝛ de quibus non se intromittere debeat: ꝛ ꝯsulere debet doctos viros, bone fame, vt sibi ꝯsilium ꝑbeant, Theologos in foro ꝯsciētioso, Juristas quo ad penas canonicas, Legistas in quest. ciuilibus ꝛ criminalibus: ꝛ sicut inquisitor in scientia debet esse ꝑfectus, ita in etate prouectus, qđ magis sub allegorie mysterio admonet, dicens: Non arabis ī primogenito bouis. i. in etate iuuenili non inquirꝫ. Hinc ē qđ ecclesia statuit, ꝙ īquisitor habeat. 40. annos, in clement. in de her̄. c. nolentes. 22. q. j. sancte moniales. Requirit̄ eñ in iure legisse, ꝛ ꝙ diligenter de hereticoꝝ libris inquirat: pro sua enim defensiōe heretici vtunt̄ libris apocryphis ꝛ suspectꝫ, vt dicit Hiero. Quare eoꝝ libri, tractatus, ꝛ articuli, scientia solerti examinandi sunt; ꝛ illoꝝ libri recipi non debēt,

quoꝝ damnant autores, sicut. C. de here. ⁊ Manich.
l. dānati. vr. De impijs libris nefandi ⁊ sacrilegi Ne-
storie aduersus venerabilem orthodoxoꝝ sectā scri-
ptis. Item Act. 19. Multi ex eis, qui fuerunt curio-
sa sectati, contulerunt libros, ⁊ combusserunt eos co
ram omnibus. Ceteꝝ nō solū debet esse doctus, sed
⁊ fortis in sui officij executione, vt alter Samson leo
nē dilaniando: vt Helias legis zelator, prophetas
Baal interficiēdo: vt Matathias supbie filios vsqꝫ
ad interitum persequēdo, ⁊ dicat cum Psal. Perseqr
illos ⁊ ꝯprehendam, donec deficiant. Vñ Moses ze
lans ꝑ dño: Siquis est dñi, inquit, iungat, ponat vir
gladium super femur suum: ite ⁊ redite per medium
castrorum, ⁊ occidat ⁊c. Exod. 32. Sic sanctus Dñi-
cus in suo ordine voluit associari sibi viros ⁊ gladiū
verbi dei, ⁊ inquisitiōes inimicos dei persequerent.
De sancto Petro martyre ord. nr̄i, canit: Verbi se-
men seminat, errores exterminat, verbo pugnās for-
titer. Item de sancto Vincen. ꝯfessore: Hic errores
prauitatis, verbo vere vicit ꝟitatis splendidissime.
De sancto Dñico: Vulpes dissipat Samsonis, ⁊ in
tuba Gedeonis, hostis fugat agmina. Nec profecto
ꝯtra hmōi leuiter ꝑcedendū est: ne dū paucoꝝ pa-
tiētia postularꝫ, nutrias audaciā perditoꝝ ⁊ factio
robustior fiat, teste Hiero. ad Theophilum Alexan-
drinum. Quid faciet pergendo, subditur: ⁊ cepit tre-
centas vulpes, vt vr in prin. secundi libri.

Finis primi libri.

Catalogi hereticoꝝ Liber. II.

Prologus.

CEpit trecētas vulpes, Judicū. 15. Sam
sonis vulpecule, sunt persone labe here-
tica deprauate, facies habētes diuer-
sas, sed caudas ignitas adinuicē colli-
gatas: quia de vanitate flāmee supbie
conueniunt in hoc, vt segetē dñicam iā albicantē ad

messem, et splēdorib⁹ fidei relucentē, morsu amarissimo demoliant, ac discursu subtilissimo pgunt, impetuqꝫ validissimo accedunt pariter, vt accēdant, dissipent, et deuastent synceritatē sancte fidei catholice subtilr et damnabilr: vulpes eñ et pncipes hereticorum terram ecclie desolantes, vrbes hereticoꝝ incēdio vastant illo igne, de quo dr. Osee. 7. Oēs adulterantes quasi clibanus eoꝝ. Uulpes eñ dr quasi volupes, propter inuolutionē dolositatis: vulpes enim non rectis, sed tortuosis anfractibus et itinerib⁹ currunt. Hic sunt vie hereticoꝝ Job. 6. Inuolute sunt semite gressuū eoꝝ, ambulabunt in vacuū et pibunt. Uel, vulpes dr a volando: et hereticoꝝ pedes veloces sunt instar nubium volantiū ad effundendū vesaniam suam in alios, et sic dicunt sidera errantia scdm sanctū Thaddeū. Insup vulpes scdm Gre. in mor. q sunt animalia valde fraudulēta, in fossis et specub⁹ abscondunt. Uulpes etiam dū esurit, mortuam se fingit, et icautas volucres supra se tanqꝫ super cadauer volitātes rapit: nihilo minus tñ vulpes nre hereticales capiende sunt. Capite nobis vulpeculas, scribit Cant. 2. Capite. i. dephendite, et in lucē pferte dolosas hereticoꝝ vsutias. Capite puulas ne maiores effecte pl⁹ noceāt, et capi nō possint. Greg. sup Cañ. Dicunt puule, qr q̄uis ꝯ veritatē int⁹ supbiant, exteri⁹ in vbis tñ humilitatē per simulationē sectant. Capite eas reti sane doctrine. Aug. in ser. de Samsone: Quid aliud est vulpē capere, nisi hereticos diuine leg autoritate deuincere, et sctāꝝ scripturaꝝ testimonijs, velut q̄busdā vinculis alligare atqꝫ ꝯstringere. Capite clamore p̄dicatiōis. Hiero. ad Demetriadē: Coruscāte dei vbo diaboli tenebre repellēde st. Capite officio iqsitiōis et disputatiōis. Greg. sup Cañ. Uulpes. i. heretici, a sctis p̄dicatorib⁹ capiuntur, qñ instāte altercatiōe sentētijs vitat ꝯuincunt. Ruber. Tuitieñ sup Apoc. Ecce ꝯgregatio tauroꝝ

in vaccis pplorum. Ecce tumultus hereticorum, vt excludant eos qui probati sunt argento, vt eijciant a templo dei qui probitatem tenent, qui probi et probati sunt, sensumque probatum habent in omni verbo vel sermone diuino. Increpemus feras istas, feras arundinis, tauros cornupetas, et ceruicosos vastatores scripturarum veritatis. Prouerb. 14. Vade. s. disputando, contra virum stultum. i. hereticum. Unde Jonathas. 1. Re. 14. non nisi prouocatus ad hostes transit, quia catholici aduersus hereticos non contentionem commouent nisi prius ad certamen prouocentur, et in meditatione scripture hereticos conuincunt. Capiende etiam sunt vulpes constantia fidei, grano enim sinapis comparatur fidei feruor, quod granum dicitur venenata expellere. i. omnia dogmata prauitatis. Glo. Mat. 13. Sunt etiam capiende vigilantia orthodoxorum doctorum nocte surgentium, vt solerter vigilent, que hereticorum et vitiorum bellis sordidata sunt, corrigant et erigant. Capite auxilio brachij secularis, nam mali qui per ecclesiam non possunt corrigi, volentes in suis criminibus perdurare, debent coerceri per brachium seculare. s. per gladium et ignem, sicut vulpes fumo de fouea eijcitur. Hiero. contra Uigil. Uirga apostolica virgaque ferrea, debet confringere vas inutile et tradere in interitum carnis. Ceterum vulpes cauet ne eius cubile sciatur, plura enim habet ostia. Caute igitur inquiri debet vulpes hereticalis. De hereticis illud prouerb. 9. impletur: In profundum inferorum conuiue eius, et qui ap. illi, des. ad if.

Quare capiende sunt, quia demoliuntur vineam nostram .i. ecclesiam florentem. Cant. 2. Gregorius. Per hereticos ecclesie a recte fidei viriditate exiccantur. Et Ignatius in epistola ad Philadelphienses: Quicunque enim in aliena sententia ambulauerit, ipse non est Christi, nec passionis eius particeps, sed est fraudator et corruptor vinee Christi. Ingredientes enim heretici vineam domini, cupiunt vniuersa populari, vt vix racemum in ea relinquant, de quibus illud Judicum. 9. verificatur: Habitatores Sichem egressi sunt in agros vastantes vi-

neas. Unde Williram⁹ Babēbergeñ Fuldensis monasterij super Cantica.

Vinea iam floret precibus nunc vinitor oret,
Omnis in obstantes ruat vt vulpecula casses.
Callida maturis nocet isthec bestia botris.
Heretice Vulpes nostre, dum repere calles
Primitus incipiunt, mox dogmata praua relidant
Ecclesie proceres, ne sumant tempore vires,
Et sic difficile desistant heresiarche.

Vulpes Samsonis caudis fuerunt colligate. Heretici hñt caudas adinuicem colligatas, q2 de vanitate ꝯueniunt in idipm̄, extra de here. c. excōicam⁹. Hereses q̄uis inter se dissentiant, cōmuni tñ nomine aduersus dei ecclīam, quasi colligate ꝯspirant. Et scd̄m Humbertū Ordinis nr̄i mgr̄m: Licet inter se heretici sint diuersi, tñ omnes sunt colligati in intentione destruendi ecclīam. Aug⁹ in ser. de Samsone: Vulpes capit, ligatis caudis ignem apponit. Caude vulpium quid sunt nisi posteriora hereticoꝝ, qui primo habēt magna blanda ⁊ deceptoria opera: posteriora ligata .i. damnata ⁊ ignem in fine trahentia, vt eoꝝ fructus ⁊ acta ꝯsumant, qui suis seductionib⁹ acquiescunt. Et scd̄m glo. super illud Esa. 7. Cor tuū ne formidet a duabus caudis titionū fumigantium: Caudas titionū fumigantiū, vocat sapiām secularē ⁊ hereticum sermonē, quoꝝ finis est exustio. Preterea hec collectio caudaꝝ, p̄tendit cōuentionē veri cū falso, ītuitu cuius heretice alios decipiūt: q̄re Deu. 22. d2: Ne indueris vestimento qd̄ ex lana linoq3 est ꝯtextum. Glo. veste ex lana ⁊ lino induitur, q̄ sub locutione innocentie celant subtilitatē malitie. Heretici enim falsa veris ⁊ lupum sub agno velant. In aureo calice sub nectaris specie venenum ꝓpinant letale. Et scd̄m Ignatium ad Trallianos: Venenū erroris cōmiscent dulci blandimento, sicut puro melli virus admiscentes. Ideo scd̄m Amb. in li. de fide cō-

tra Arrianos: Nihil periculosius hereticis esse põt, q̃ cum integre per omnia decurrant, vno tñ ṽbo ac si venenata gutta meram illam ac simplicẽ fidẽ dñice, ⁊ exinde apostolice traditionis inficiant. Et Hiero. ad Oletam. Venena nõ dant nisi melle circũlita, ⁊ vitia non decipiunt nisi sub specie vmbraq; ṽtutũ. Ergo bñ dr Abacuk. 2. Ve qui dat potũ amico suo, mittens fel suum. Semper eñ mendacium imitatur ṽitatem, aliter non posset hereticus decipere alios.

¶Ceterum Samson cepit trecentas vulpes, et ego sub quadam allegoria tentabo trecentos hereticos, homines vulpinos, in hoc scd̃o lib. in vnũ catalogum ꝯgregare: Diabolus enim cũ trecent; istis persequit̃ Christianos, quemadmodũ Pharao cum trecentis curribus persecutus est Hebreos, Exodi 14. Glo. tulit trecentos currus ꝯ fidem sancte trinitatis pugnaturus. Sed e regione legim⁹ Judicũ. 7. de Gedeone, q̃ cũ trecent; vicit Madianitas. Madianite enim dijudicantes, aut iniqui, aut ꝯtradicentes interp̃tant̃, ⁊ sunt heretici. Ruber. Tuitieñ sup̃ Judicũ: Contra hos Gedeon cum trecentis pergit ad p̃lium: solet in centenario numero plenitudo ꝑfectionis intelligi. Quid ḡ in ter dicto centenario numero designat̃, nisi perfecta cognitio trinitatis, cum his quippe dñs nr̃ aduersarios destruit, cum his ad p̃dicationis bella descendit, q̇ pñt diuina cognoscere, q̇ sciunt de trinitate q̃ de⁹ est ꝑfecta sentire. Aug. In magno sacr̃o eos docere iussus est Gedeon, q̇ vt canes aquam lamberent, trecentos tantũ ⁊ non plures, in signo crucis propter Thau, que. ccc. significat. Et Hiero. super illud Marci, Poterat eñ vng. ⁊c. plus q̃ trecentis denarijs, dicit: Pretextu auaritie mysteriũ loquit̃ dei. Etenim nr̃a fides trecentis emitur denarijs ⁊c. Preterea hic numerus etiam in vernaculis Abrahe aduertendus est, per quos Lot ab hostibus liberauit. Albertus Mag. 3. scp̃to dist.

24. Symbolo Niceno ꝯsonat figura in numero patrum ꝯdentium ipm, fuerunt enim trecenti ꝛ decem ꝛ octo. Sic vernaculi Abraham cum hostes insequeret Gene. 13. Ita enim vt ille, ita illi hostes fidei cōprehenderunt, ꝛ spolia fidelium reduxerunt, Et Lot .i. fidelem populū captum astutijs hereticoꝝ. Isto modo ꝛ ego trecentos testes ad minus ꝯtra hereticos, in virtute mirifice trinitatis adducam.

¶ Pars executorialis.

Arrius epūs Alexandrin9, a quo orti sunt Ariani vel arrianite, vixit circa annum dñi. ccc xxviij. in fine vite sctī Syluestri ꝛ sub Cōstātino: qui Arri9 inter ceteros hereticos famosior, nequior ꝛ magis nociuus fuit ecclesie. Ubi nota, quod vnius hominis insidie ꝯ ecclīam non sunt ꝯtemnende: vt enim vna scintilla parua res est, ꝛ pene dū cernitur non videtur, sed si fomitē cōphenderit, ꝛ nutrimēta sui inuenerit, menia, vrbes latissimas, salt9, regionesqꝫ ꝯsumit: Ita doctrina peruersa ab vno incipiens, vix duos aut tres pmū in exordio reperit auditores, sed paulatim vt cancer serpit in corpore: sed teste Hiero. Arrius in Alexandria scintilla fuit, sed qm̄ non statim oppressa est, totum orbem ei9 flāma populata est. Et idem inquit: Pena Arrij non est determinata, quia non est determinatū quot per ei9 doctrinam sint subuertendi. Orosius libro septimo: Arrius Alexandrine vrbis presbyter, a ꝟitate fidei deuians, exitiale plurimis dogma constituit. Et Ecclesiastici. 39. Repromissio nequam .i. hereticorum traditio, multos perdidit diligentes, ꝛ commouit illos quasi fluctus maris. Ideo ab eo inchoandum ē, tanqꝫ a principali heresiarcha. Heresiarcha, vt dicit Johan. Nider in. 3. li. formicarij, est qui pmo fal-

sam de fide opinionem gignit, vt Arrius, Wicleff, et psimiles. Reuocemus igitur ad memoriã, quõ postquam draco ille proiectus est in terram, postq̃ proficiente Christiana fide desert; ac destructis idolis, amisit vsurpatam quasi diuine culture gloriam, iam Romani fastigio imperij filium Marie adorante, q̃ raptus ad deum & ad thronum eius Arrius presbyter magnus heresiarches sub nomine Christiano in blasphemiam Christi filij dei, procaciter nimis ,prupit loquacitate intolerabili, aquam ex ore suo serpẽs antiquus emittebat tanquã flumen, qđ erat Arrius, aquas inquam putridas doctrine nequã emittebat. Unde Rubertus Tuitieñ abbas sup illud Apocal. Optet te iter ,pphetare pplis, dicit: Nam ecce dũ tu exulas, interim Cherint⁹ insanit, Martion furit, Ebion blasphemare incipit, ceteriq; bacchant antichristi ꝯ verbum dei, ꝯtra maiestatẽ & antiquã diuinitatẽ filij dei, dicentes, q̃ ante Mariã non fuerit, et q̃ tã recẽs deus sit, vt ex illa initiũ existẽdi accepit. Preterea futur est, vt veniat Arrius ptinax satelles diaboli, dicturus & psuasurus pplis, gẽtibus & regibus mult;, qđ idẽ filius dei creatura sit, & in tpe esse ceperit, q̃dq; fuerit tps quo idem fili⁹ nõ fuerit. Propter istos optet te iter ,pphetare & ,puidere pplis & gentibus, linguis & regibus multis, vt ab his pestibus ppłm Christianũ liberes, creditur mihi. Surge igit & metire templũ dei & altare. i. Christum dei filium, qui & templũ dei est, & altare sancte eccłie, tẽplũ vicz dei scđm corp⁹ q̃d assumpsit ex ꝟgine, altare ꝟo scđm dignitatẽ vtriusq; nature: Istud metire. Ecce mali mẽsores, male & pessime mẽsi st;, & de terminis ei⁹, q̃s heretica infidelitate nimis metebãt dicẽdo Chrm nõ fuisse añ Mariã, grandẽ tumultũ facere incipiũt: tu ğ metire, & mensures eius extende q̃nte longitudinis aut latitudinis sit, aut esse debeat.

Longitudinẽ eius supra extende, supra inquã Mariam ꝛ ante Abraham, imo ꝛ ante Adam, sed ꝛ añ celum ꝛ terram vsq; ad antiquum dierꝫ, ꝛ dic: In prin. erat ver. Sed terra aperuit os eius ꝛ absorbuit flumen, qđ misit draco de ore suo, Absorptum est fantasma fluminis serpentini, qñ sanctum ꝯcilium Nicenum nefarium Arrij dogma damnauit, ad qđ ꝯciliũ trecenti decem ꝛ octo illustres patres ex omnib⁹ gẽtibus ꝯuenerunt, inter quos fuit magnus Eustathius Antiochene ecclesie p̄sul, Pafnutius Egyptius, aderant Syri, Cilices, Phenices, Arabes, Palestini, Egyptij, Thebei, Libyes, Mesopotamij, Perse, Pontici, Scythe, Asiani, Phryges, Thraces, Macedones, Epirote. Et vt dr Prouerb. 14. Uade ꝯtra virum stultum. s. disputãdo. ꝛ nesciet labia prudentie. Glo. velut Arrius, qui ỽbum ꝯsubstantialitatis in patre ꝛ filio nunq; inueniri ꝯtendebat. Hi predicti patres disputabant ꝯtra Arrium, ꝛ dogma ei⁹ destructum est: Insuper absorptũ est flumẽ, nam teste mgr̄o sen. in. 3. dist. 11. Arrij hec fuisse perfidia legitur, vt Christum creaturam fateretur: ideo effusa sunt Arrij viscera atq; crepuit medius, diuino iudicio ꝓstratus in faciem, ea quibus Christũ negauerat, feda ora pollutus, ꝛ hoc virtute orõnis scti Alexandri epi Constantiñ. Dixit etiam ꝙ Christus non est filius dei scđm diuinitatẽ: de hoc b. Tho. 1. parte q. 27. ꝛ. 4. ꝯ gen. De ortu Arrij, vide. 1. lib. tri. hist. Et vt dictũ est, prima synodus Nicena sub constantino Augusto Arrium dãnauit. dist. 15. canones. Cõtra Arrium scripsit Maximus Constãtinop̄. nobile volumen, qđ obtulit Gratiano principi apud Mediol. Uictor Carthagiñ. ꝯ Arrianos librum vnum, Didymus Alexandrinus li. duos. Hilarius scripsit ꝯ eosdem libros. 12. Et b. Amb. lib. 1. de fide ꝯ Arrianos, rõnibus firmissimis ꝛ autoritatibus Arriũ cõ-

futat. Et sili Aug. 6. lib. de triñ. ꝛ in lib. de heresibus.
Arriani dicunt spm̄sanctū creaturam creature, hoc
est ab ipso filio creatum volunt: ex quo sequit ꝙ Ar
riani in ecclesie forma ꝛ fide non baptizant. 1. q. 1. c.
Hi qui. quia ꝑsonarum inequalitatē ꝯfitentur. Leo
papa in epl'a ad imperatorē Constantinum dicit, ꝙ
Arriani rebaptizabant Latinos baptizatos in no-
mine sancte trinitatis. Et filium minorē patre posue
runt, ꝯtra illud Jo. j. Ego ꝛ pr̄ vnum sumus. Ubi est
eq̄litas ꝑ atrꝭ ꝛ filij quod Arrius nō intellexit. Aug.
Utrūq; audias: vnū ꝛ sumus, ꝛ a Charybdi ꝛ Scyl-
la liberaberis, quod dicit vnum liberat te ab Arrio:
quod dicit sumus, a Sabellio. Hiero. ad Pamma. ꝯ
errores Johan. Hierosol'. Arriani quos optime no-
sti, propter scandalum nominis, homousion, se da-
mnare simulabant, venenaq; erroris circūliniebant
melle ꝟborum, sꝫ tandē coluber tortuosus se aperu-
it, ꝛ noxium caput qđ spirꝭ totius corpis tegebatur
spiritali mucrone ꝯfossum est. Et glo. sup illud Pro-
uer. 8. Dn̄s possedit me ab initio, dicit: Pereant q̄ q̄
negant dei ꝟtutem ꝛ dei sapiām. i. Christum ab ini-
tio, imo ꝛ ante omne qđ dici vel cogitari p̄t, initium
ab ip̄o patre fuisse ꝓgenitum. Et sic exclamat Hie-
ro. Centurio añ crucem in ip̄o scandalo passiōis ve-
re filium dei fatek: ꝛ Arrius in eccl'ia predicat creatu
ram. Et Didymus Alexandrinus duos lib. ꝯ Arria-
nos scripsit, ꝛ Uictor Cantenne Mauritanie ciuita
tis ep̄s librū vnū.

¶ Abelonij vl' Abeliani, alias Abeloite, hos non-
nulli dicunt ex filio Ade nominatos, qui est vocat⁹
Abel, qui non miscebank vxoribus, ꝛ eis tñ sine vxo-
ribus viuere secte ipsius dogmate non licebat. Ma
res ergo ꝛ feminas sub ꝯtinētie ꝓfessiōe simul habi-
tantes, puerꝝ ꝛ puellā sibi adoptabant, in eiusdem
cōiunctiōis pacta successores suos futuros, morte p̄

uentis, quibusqꝫ singulis alij surrogabantur, dum ta men duo duobus disparis sexus in illius dom⁹ socie tate succederent. Utrolibet quippe parente defuncto vno remanēti vsqꝫ ad ei⁹ quoqꝫ obitū filij seruiebāt. Post cuius mortē ipsi etiam puerū ꝛ puellam simul adoptabant. Sed dicit Aug. hec fuit heresis rusti cana in campo nostro Hypponēsi, sed paulatī dimi nuta fuit, q̄ oēs mō correcti ꝛ catholici facti sunt.

¶ Achillas eps̄ Alexandrinus, postea apostata, fautor Arrij, dixit: Non semꝑ deus pater fuit, sed fu it qn̄ deus pr̄ non fuit. Dei aūt ꝟbum ex non existen tibus factum est: ꝛ alia plura opinabat̄, vt hr̄. i. lib. trip. hist. ca. 13. Hic Achillas successit in p̄sulatu ci uitatis Alexādrine inclyto Petro martyri ꝓpugna tori fidei: sed Achilla capto ꝛ expulso, Alexāder for tissimus euāgelici dogmatis p̄dicator, ordinat̄ eps̄.

¶ Acephali vł Acephalite dicti. i. sine capite, fu erunt anno dn̄i. 458. sub Leone imperatore ꝛ Leo ne. i. papa, null⁹ em̄ eoꝝ reperitur autor ex quo orti sunt. Hi trium Calcedonensiū capl'oꝝ impugnato res, duaꝝ in Christo substantiaꝝ ꝓprietatem negāt, ꝛ vnā in eius ꝑsona naturaꝫ p̄dicant. Ↄ̄ illud quod hr̄ 25. dist. c. i. vbi d͛r: Predicans eadē sancta synodus Christum deū sic natum de ꝟgine, vt in eo substanti am ꝛ diuine ꝛ humane ꝯfiteamur nature. ꝛ extra de here. cum Christus ꝑfectus deus ꝛ ꝑfectus sit hō. Mādamus qtūs sub anathemate interdicas, ne q̄s de cetero audeat dicere Chr̄m non esse aliquid sc'dꝫ qd̄ hō. Contra Acephalos ꝛ eos qui dicunt Chr̄m in vna tm̄ substantia adorādū, nec acquiescūt duas in Christo ꝯfitēdas esse naturas. Presbyter Johā. Antiochenus librū ꝯposuit. De liberis Acephaloꝝ fit mentio. C. de here. l. idem est. Sigibert⁹ in chro nica sua: Acephaloꝝ heresis abdicat̄ anno. 526. qui dicūt Paulū in ep̄lis p̄cepisse feminas diaconas de

bere fieri, q2 eas ɔmemorat post diaconos.

¶ Achatius Cesarie Palestine, alias ɔstantinop. Arrianus fuit ꝛ in alijs criminosus fuit, ꝛ alietatē cū Arrio in diuitate posuit: declaratus ē alien⁹ a nomine Chr̄iano. 4. lib. histo. trip. ca. 24. de hoc Achatio d2. 24. q. 1. Achatius non fuit noui vel ꝓprij inuentor erroris, vt in eū noua scita. i. statuta ꝓdirent, sed alieno facinori suā cōionez miscuit, itaqꝫ necesse est, vt in illā recideret iusta lance sniam, quā cū suis successorib⁹ ꝑ ɔniuentiā synodalē susceꝑat autor erroris. et di. 19. c. Anastasius. q̄ nutu diuino ꝑcussus lepra fuit, nā Fotin⁹ diacon⁹ Tessalo. cōicauit Achatio in heresi. Post mortem ꝓo Achatij, Anastasius papa cōicauit Fotino sine ɔcilio clericoꝝ, ꝛ occulte voluit reuocare Achatium defunctū in heresi, vt oꝛ̄ones pro eo in eccl̄ia fierent, ideo multi clerici recesserunt ab obediētia eius. Et. 1. q. 1. c. dictum est. Felix ꝛ Gelasius Achatiū ante Anastasium excōicauerunt, ꝛ Hormisda qui ab ipso Anastasio tertius eundem Achatiū damnauit, Anno domini. 484. sub zenone imperatore. Item Gelasius vrbis Rome episcop⁹ scripsit aduersus Achatium epistolas, q̄ hodie in ecclesia catholica tenētur.

¶ Adamiani heretici sic vocati, q2 Ade imitātur nuditatem, vnde ꝛ nudi inter se mares ꝛ femine ɔueniunt. 24. q. 3. c. quidam. Uel dicunt Adite: ꝛ hec nuditas fuit ante pct̄m, vnde ꝛ nuptias auersantur, q̄a nec vt dicūt priusqꝫ peccasset Adam, nec priusqꝫ dimissus eēt de paradiso cognouit vxorē: credūt ergo ꝙ nuptie future non fuissent si non peccasset. Nudi celebrant sacr̄a, ꝛ ex hoc paradisum suam arbitrant eccl̄iam: ista nuditas reprobat di. 30. c. si que mulier vtens virili veste scissa ꝛ inclausa anathematizatur. Et sic in legenda scti Barnabe apl̄i d2: quadam die vidit Barnabas homines ꝛ mulieres nudos curren-

tes & sua festa agentes. Indignatus templo maledi xit, subito pars eius corruens, multos oppressit. Un̄ in statu innocentie non fuit pudor nuditatꝫ, sed post pctm̄ nuditas est opprobrij & cōfusionis, & ambulantes nudi cū feminis concupiscentiā fouēt & nutriūt.

¶ Adamite heretici, alij a p̄dictis, surrexerunt in Bohemia circa annum dn̄i M.344. sub Wenceslao imperatore, tēpore pessimi scismatis, de quib9 scribit Eneas Syl. in. li. de origine Bohemorꝝ cap̄. 41. & de eorū heresibus & abominationib9, & quō extincti sunt, q̄re infra in Picardo. Un̄ Hieron̄. sup Osee ca. 4. Heretici suos errore nō saturanꝫ, nec cessant a turpitudine fornicationis sue, & non custodiendo legem, derelinquūt deum, insaniunt & inebriantur, et spū fornicationis possidentur. Et. 2. q. 7. snīa Chā filij Noe damnanꝫ, qui suorꝝ doctorꝝ vel p̄positorꝝ culpam p̄dunt: ceu & tam q̇ verenda pr̄is non operuit, irridenda monstrauit. Et isti imitabanꝫ Adam ī turpitudinis cōfusione & non in cooperimento honestatis. Dr̄ enim Apoca. 4. Suadeo tibi vt vestimentis albis. i. mundis, induaris, vt non appareat confusio nuditatis tue.

¶ Adimantius Manichei discipulus, rationes & disputationes scripserat ꝯ legē & prophetas, in quibus ostendere conabaꝫ, ꝙ euangelica & ap̄lica doctrina eis erat cōtraria, sed Aug9 ad illas sufficiēter rn̄dit, & cōtra Adimantiū librū scripsit, q̇ incipit: Eo dē tpe venerunt &c.

¶ Aeriani vel Eriani, ab Aerio quodā nuncupati, qui offerre sacrificium p̄ defunctis spernunt & missas negant applicari p̄ pctis, pro satisfactionibus, aut p̄ alijs necessitatib9 ecclesie: qđ reprobaꝫ. 13. q. 2. c. anime. vbi dr̄: anime defunctorꝝ quatuor modis soluunꝫ. Aut oblationibus sacerdotū &c. & in c. pro obeuntibus. Sancta eccl'ia sic statuit, vt quisqꝫ pro

mortuis vere Christianis offerat oblatiões, atq; presbyter eo♃ faciat memoriã. Ecci. 7. Mortuo non prohibeas grãm. Iste Aerius cum esset presbyter, doluisse fert q; eps non poterat ordinari, ⁊ in Arrianorũ lapsus heresim, propria quoq; dogmata addidisse nonnulla dr, vt dictum est. Nec statuta solẽniter celebranda esse ieiunia, sed cu; q̃s voluerit, ieiunãdũ, ne videret esse sub lege. Dicebat etiã p̃sbyterũ ab ep̃o, nulla differentia debere discerni. Quidam phibent istos sicut Euchratitos vel Ampotochtitas nõ admittere ad cõionẽ suam nisi continẽtes, ⁊ eos qui seculo ita renuntiauerunt, q; ppria nulla possideãt, ab esca tamen carnium non eos abstinere dicit Epiphanius, Philaster vo ⁊ hanc tribuit abstinẽtiam, vt etiã Aug. in li. de heresibus testat.

❡ Aetiani ab Aetio sunt vocati, dissilem pr̃i asserentes filiu;, ⁊ filio spm̃sanctũ. ꝯ illud de cõse. dist. 3. c. vl. Pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus, vnius eiusdẽq; substantie, inseparabili equalitate, diuinã insinuant vnitatẽ. Dicunt etiã nullũ pctm̃ imputari in fide manentiũ. 24. q. 3. quidã. sed. 5. lib. histo. tri. c. 4. dr: Aetiani heretici ⁊ eo♃ sequaces, catholicis dicti sunt dissimiles, ⁊ exnonexistẽtiales, q: nomen silitudinis in diuinis abscindere nitebant, ⁊ p om̃ia substantiã atq; voluntatẽ dissimilẽ esse patri apud filium. De hoc infra in Eunomio, ⁊ Aug. in lib. de heresib9.

❡ Airani, qui cõtra spm̃sanctũ impugnãt, cũ Eudoxianis in erroribus currũt, ⁊ fuerũt cõdemnati in secunda synodo vniuersali Cõstantinopol.

❡ Adelphilius fuit princeps Messalanio♃ hereticorum, tempore Ualentiniani imperatoris, q̃ ab ecclesiastica cõione recesserunt, dicentes: diuinum cibum nec pdesse, nec ledere, vt patet ĩ Anthiasistis.

❡ Alexanď Erarius apostatauit a fide, ⁊ multos circa fidẽ secum mersit, quẽ Apostolus satane tradi

dit.1.ad Timo.1.De quo.2.Timo.4.Alexan. Erarius multa mala ostendit mihi, reddet illi dñs scdm opera eius: quē & tu deuita, valde enim restitit verbis meis. Glo.1.Jo.5. Stephanus orauit pro illis, qui gratiā dei non acceperunt. Paulus pro Alexandro non orat, quia cum iam frater erat, fraternitatem impugnabat. Itē Alexander reuersus ad apostasiam, fabricabat edes Diane apud Athenas, & omnes contra Apostolum cōmouit: Quere de Alexan. in Hymeneo.

¶ Alogi alias Alogiani vocant, tanquam sine verbo: logos enim grece, latine verbum dicitur: deum enim verbum non credunt, contra illud Jo.1. In prin.e.ver. Respuētes Jo. euangeliū & Apoc. Aug. in li. de her. Has vicz scripturas negant esse ipsius Joh. t. 24. q. 3. quidam indigne respuunt euangelium Johannis, qui vt aquila suum euangeliuz ceteris sublimius, subtilius, & plenius conscripsit.

¶ Almareani dixerūt quod deus est aīa celi, quod reprobat Tho. 1. p. q. 3. ar. 8. quia deus in cōpositionē aliorum non venit. Et in lib. de causis dr: Causa prima regit omnes res, preterquam quod cōmisceatur alijs.

¶ Almaricus Anno. 1204. sub Ottone. IIII. & Innocentio. III. Cesarius in dial. dist. 5. dicit eodem tēpore quo manifestate sunt hereses Albigensiū in Parisiēsi ciuitate, in qua ē fons totius scie & puteus diuinarum scripturarum, quibusdam viris literatis persuasio diabolica peruersum instillabat intellectū, quorum Almaricus mgr prauitatis fuit, dicebāt enim nō aliter esse corpus Christi in pane altaris, quam in alio pane & in qualibet re. Sicque deum locutū fuisse in Ouidio sicut in Augustino. Negabant resurrectionē corporum: similiter paradisum & infernū negabant, sed qui haberet cognitionē dei in se, quam ipse, haberet in se paradisum: qui vero pctm mortale haberet, infernū, haberet in se, sicut dentē putridum in ore. Altaria,

sanctos, statua, & imagines turificare, idololatriam eẽ dicebant. Tanta audita peruersitate cõsilio epõrum & Theologorum ducti sunt in campum, & corã vniuerso populo sunt degradati, & in aduentu regis Frãcie adusti. Qui mente obstinata, nullum ad interrogata dant responsum, in quibus in ipo mortis articulo, nullum poterat perpendi iudicium. Cum aũt ducerent ad tormenta, tanta est orta aeris inclemẽtia, vt nemo dubitaret q̃n ab eis aer fuissz cõcitat⁹, a q̃bus tantus error morientibus fuerat psuasus. Et Almaricus a generali cõcilio Rome condemnatus ẽ & excommunicatus, in campo sepultus & exhumat⁹ et cinis et ossa eius per sterquilinium sunt dispersa. Et merito, q2 scđm Brixiẽsem p crimine heresis, potest quis post mortẽ excõicari & damnari. 24. q. 2. c. finali. Dixit etiam, q̈ si Adam nõ peccasset, non fuisset distinctio sexus, sed fuisset multiplicatio hoĩm sicut angelorum. Itẽ q̈ deus non videt in se, sed ĩ creaturis, sicut lumen in aere. Item q̈ illud q̈ alias est pctm̃ mortale, factum in charitate, non est pctm̃, impunitatem pctõrum pmittens. Affirmabat ideas que sunt in mente diuina & creare & creari posse: cũ ĩ mẽte diuina, teste Aug. nil nisi eternũ & ĩcommutabile sit. & Gerson in trac. 3. sup Magnificat. Almaricus & similes heretici, dicebant mentẽ cõtemplatiui vel beati pdere suum esse in pprio genere, & redire in illud esse ideale, qđ habuit essentialr in arte diuina. Et sunt. 20. errores Almarici, vt colligit ex chronica summorum pontificũ, tpe Innocẽ. III. et extra de sum. tri. & fi. ca. dr: Reprobamus & cõdẽnam⁹ peruersissimũ dogma impij Almarici, cuius mentẽ pr̃ mendacij sic excecauit, vt eius doctrina non tã heretica q̃s insana sit censenda. De Guilhelmo corus propheta, quere infra.

¶ Agapetarum heresis, scđm Hiero. ad Eusto-

de cust.vg.in ecclias introiuit. Pudet dicere, proh nefas triste, sed verum est: vnde sine nuptijs aliud nomen vxorum, imo nouū cōcubinarum genus plus in femina, vnde meretrices vni viro eadem domo, vno cubiculo, sepe vno tenent lectulo. Et superstitiosos nos vocant, si aliquid existimamus, frater sororē deserit celibē, spernit, virgo germanum fratrē, q̄rit extraneum. Et cum in eodē proposito se esse simulant, q̄rūt alienorum spēale solatiū, vt domi habeant carnale cōmerciū. Quere in Elpidio. Hiero. ad Oceanū de vita clericorum: Te detrahentium morsibus tradidisti, si Agapetarum cōsortiū, non dimiseris.

¶ Algazel posuit q̄ pctōribus hec sola pena reddetur, quod affligent pro amissione vltimi finis. De hoc b. Tho. 3. li. cōtra gen. cap. 145.

¶ Albasini, hi sunt qui et Indiani, de quibus infra.

¶ Albigenses, de q̄bus sic dicit Cesarius Cister. in 5. dist. dialogi: Tēporibus Inno. pape, inuidia diaboli hereses Albigēsium ceperunt pullulare tā valide, vt omne triticū fidei gētis illius versum videret in lolium erroris. Et eorum errores fuerunt, nam heresiarche eorū quedā collegerant puncta ex dogmate Manichei, q̄dam ex erroribus q̄ in Periarchon scripsisse fert Origenis, plurima etiam q̄ de suo finxerunt adijcientes. Duo credūt cum Manicheo principia, deum bonū et malum. i. diabolum, quē oīa creare corpa: sic deum bonū, oēs animas. Corporum resurrectionē negant: quicquid bñficij mortuis a viuis impendit, irridēt: Ire ad ecclias vel in eis orare, nihil dicunt pdesse: Baptismū abijciunt: Sacrm corpis et sanguinis Christi blasphemant: Et q̄ anima scdm meritū, p diuersa transit corpa, etiam animaliū et serpentū, si male vixit: si aūt bñ, intrabit corpus alicuius pncipis vel alterius illustris psone. Item intantū error illorum inualuit, vt breui interuallo tpis infe-

cerit vsq; ad mille ciuitates, et si nõ fuisset gladijs fi-
delium rep̃ssus, puto q̃ totã Europam corrupisset,
et Christiani missi erant ɔ̃ eos, et in ciuitate Biders,
q̃ expugnata fuit per Christianos, ipsi Albigenses
sup̃ volumen sacri euangelij mingentes, de muro il-
lud ɔ̃ Christianos proiecerunt, et sagittis post illud
missis, clamauerunt: ecce lex vestra miseri. Item q̃-
dam in Tholosa in odium Christi et in ɔfusionem fi-
dei, iuxta altare maioris eccľie ventrem suum purga
uit, et palla altaris ipsas ĩmunditias detersit. Quidã
eoꝝ supra altare scortũ posuerunt in ɔspectu crucifi
xi, eo ibi abutentes: postea ip̃am sacram imaginem
detrahentes, brachia ei p̃ciderunt, et crucifixi collo
fune alligato per plateas illum traxerunt cũ magnꝭ
blasphemijs, et crux fuit p̃dicata ɔtra ip̃os exercitꝰ
dñi Albigensis, Memelinum potentissimũ Afrorũ
regem de Marioch in auxilium sibi inuitauerunt, q̃
de Africa in Hispanias cum tam incredibili multi-
tudine venit, vt totam Europã se obtinere posse spe
raret. Mandauit etiam Innocentio pape, q: equos
suos in porticu ecclesie b. Petri debebat stabulare,
et super illam vexillum suum figere: quod ex parte im
pletum est, et si secus q̃ ip̃e cogitasset: et q: deus fran
git omne superbum. Eodem tempore. s. anno. 1212.
xvij. caľ. Augusti de exercitu eius. 60. milia pugna-
toꝝ ceciderunt. Ipse vero in Siciliam transiens ex
dolore mortuus est, cuius vexillum principale in bel
lo captum, Innocentio ẽ transmissum, et in eccľia p̃-
dicta ad Christi gľiam est erectũ. Simile habetur. 2.
Machab. vltimo: Oẽs ciues benedicebant dñm di-
centes: Benedictus q̃ locũ suũ ĩcontaminatũ serua-
uit Suspẽdebant aũt Nicanoris caput in summa ar
ce, vt euidens esset et manifestum signum auxilij dei.
Et Simon Montis fortis vir Christianissimus, his
heresum tumultibus viriliter occurrit cum quibusdã

episcopis et abbatibus et beato Dominico, non solum disputationibus et predicationibus, sed etiam armis, eo quod centum milia hereticorum cum octo milibus catholicis fudisse et iterfecisse feratur, vt dicit Anton. 3. parte spe. hist. ti. 19. ca. 1. Item multi ex eis fuerunt capti: cumque captis daretur optio, vt quicunque heresim abiuraret, liber recederet, centum octoginta ex eis obstinati, potius coburi quam heresim abiurare elegerunt, quod et factum est: et refert Vincen. 30. lib. spe. hist. Beatus Dominicus decem annis permansit in illis partibus in predicationis officio, et heresis extirpatione, aliis ad propria redeuntibus. Et dicitur heresis Albigensium, quia in partibus Albigensium iste morbus hereticalis increuit, et Lodowicus rex Francorum de Albigensio etiam comitatu Tholosano hereticos debellauit. Et Jacobus de Vitriaco crucē in Francia contra Albigenses predicauit, et multos ad signum crucis accipiendum prouocauit. De hoc in li. apum, ca. 22.

¶Albanenses, Bagnolenses vel Baiolenses et Concordenses vel Cozorenses, vt dicit Anton. 4. parte sum ti. 11. ca. 7. in multis erroribus pessimis concordant, licet in paucis discordent. Ponunt duo principia, vnum penitus bonū etc. Item quod deus non creet, nec infundat nouas animas. itē quod Christus nō habuit veras penalitates: et quod non est deus: non assumpsit carnem de virgine, sed duxit carnē de celo: quod non fuit verus hō: nec vere comedit: nec fuit passus in cruce: nec mortuus: nec resurrexit: nec ascendit: et quod non est resurrectio corporum: et quod vetus testamentū nō est a vero deo: quod Moses fuit malus: et quod Adam non fuit a deo: et quod ante Christi aduentū non fuerunt aliqui boni: quod baptismus nullius est efficacie. Item quod obest subdito et sacramēto mala vita prelatorum: quod nullus malus pōt esse eps: quod ecclia non pōt aliquid possi-

dere nisi in cõi: q̄ non põt excõicare: nec debet perse qui malos: nec põt facere ꝯstitutiones: q̄ sacramentũ altaris ꝛ extreme vnctionis, ꝛ pctm̄ originale nihil est: ꝛ pctm̄ non est a libero arbitrio: ꝛ q̄ non põt quis ꝯfiteri post pctm̄: q̄ infernus ꝛ purgatorium nihil sunt: q̄ bonus deus viuificat ꝛ nõ occidit: ꝛ q̄ malus deus vilificat ꝛ occidit corpa: q̄ mũdus semp fuit ꝛ semp erit: q̄ matrimoniũ malum est: q̄ vsura non est ꝓhibita: nec teneť quis restituere ablata: ꝛ q̄ hõ p̄t dare spm̄scm̄. Et isti ꝯuenĩũt cũ Albigeñ. Ubi nota, q̄ Albanẽses sunt de p̄ma secta Catharoꝝ, ꝛ Cozorẽses de scđa, ꝛ Baiolẽses de tertia secta eorundẽ. ꝛ eoꝝ hereses colligunť ex li. inq̄si. hemerici.

¶ Ampotactite sicut Aeriani ꝛ Encratite, nõ admittũt ad cõionẽ suã, nisi ꝯtinẽtes ꝛ seclo renun. secundum Aug. q̄re in Aerianis.

¶ Agareni, qui ꝛ falso nomine dicunť Saraceni filij Christianoꝝ, qñ eñ Mahometus a Sergio deceptus fuit, eos decepit: ꝛ relicto Christo, Mahometo adherent: ꝛ sic sunt Christiani renegati, aliq̄d credentes non vt Christiani q̄ .s. vnus est deus, sed tres ꝑsonas negant, ꝛ q̄ Christus fuit homo verus, sed non deus: ꝛ sic de alijs erroribus qui ꝯtinenť in libro eoꝝ qui Alkoranus đr, quem nominat diuinorũ mandatoꝝ collectionẽ, in quo fides Mahometi ꝯtineť, ꝛ est respersus liber ille abominationibus heresum ꝛ spurcitijs fornicationũ ꝛ vitioꝝ.

¶ Ampotactite sicut Aeriani ꝛ Eucratite, nõ admittunt ad cõionem suam, nisi ꝯtinentes ꝛ seculo renuntiãtes, scđm Aug. in li. de here. q̄re in Aerianis.

¶ Angelici. Hoc nomen sibi sumpserũt, q꞉ angelos ꝓ dijs coluerunt, vt dicit Isiđ. 8. li. ety. ꝛ reprobatio huius heresis poniť in Caianis supra. Et August. Angelici in angeloꝝ cultu inclinati sunt, quos Epiphanius iam omnino defecisse testatur.

¶Anastasius imperator Constantin. infect⁹ heresi Eutitiana, incepit regnare anno dñi. 483, ⁊ imperauit annis.25. hic multos epos catho.in exilium misit,⁊ multos fideles afflixit, secundũ Anto.1. pte spe.ti.6. cap.1. Nec epo Constantinopol.nec pape, nec legatis pape obedire voluit:sed dixit potius papam obedire imperatori debere, ꝙ ab ipso obediri. De hoc Greg.in li.dialogorum.

¶Anastasius alius, de quo s in Achatio, anno 489. hic fuit papa, primo bonus fuit, sed postea seductus est ab Achatio, ⁊ q: voluit restituere Achatium occulte, licet non potuerit, diuino iudicio pcussus est, intestina eijciẽdo.dist.19. Anastasius: Heretici enim aliquã bone opationis arcem conscendere videntur: quia tamen compagem vnitatis ecclesie non habent, quasi patentibus ⁊ non solidis laterum presidijs ad vitiorum infima dilabuntur, dum diuino destituti auxilio pertinacie sue fastu intereunt: ⁊ iste fuit scd's infamis papa: q: primus Liberius qui fauebat Arrianis, iste Nestorianis, vbiq; concurrente vesania imperatorum.

¶Andiani. De quibus. C. de here. ⁊ Manich.l. Arriani.vbi nota ꝙ anno dñi. 344. Andeus in Syria clarus habebat, a quo heresis Andiana orta est, sub Julio. 1. papa ⁊ Constantio ⁊ constante, ⁊ sunt Manichei Andiani. De hoc andeo.1.li.hist. tripar.c 11.vbi dicitur: Syrus quidam genere ⁊ lingua pariter, Andeus nomine, ex vesania Manetis aspersus ⁊c.

¶Anthiasiste. Hi operationẽ manuum quasi malignam reputãtes, somnoq; semetipos mancipant, ⁊ iniquitatũ fantasias, pphetias appellãt, ⁊ ab ecclesiastica cõione recesserunt, nullam ṽtutem sacro altari tribuentes. De principibus huius heresis, vide in Messalanijs, de quibus.7.li.hist.tri.c.11.

¶ Antichristus erit vltimus hereticus. Glo. sup
illud Luce. 17. Et dicent vobis: ecce hic, ecce illic,
nolite ire, neq; sectemini, dicit: Multi heretici fue-
runt & futuri sunt: quorum primus Simon magus, vlti-
mus Antichristus. Ipe est illa bestia Apoca. 13. que
ascēdit de mari. i. de Judeis, qui amarissime Christū
crucifixerūt, de tribu Dan, q̄ fuit vilissima tribꝰ Isrl.
Et scd̄m Alber. Apoca. 13. vocabit se solem iustitie,
& gigantē gemine substantie. i. diuine & humane, fa-
ciet se vocari Antemos. i. Christo ꝯriū, & Arneome
qd̄ interp̄tatur nego, quia negabit Christum esse de-
um, & affirmabit se esse deum.

¶ Annianus, vt dicit Hiero. in ep̄la ad Alipiū,
& Augꝰ, fuit pseudo diaconus Celidensis, discipulꝰ
Celestij, ꝯtra cuius libros scripsit Hieroñ. blasphe-
mias plures. Primo non scripsit ex cā quam allegat
in dicta ep̄la, subiungit tñ: Nec grande est ineptissi-
mis nenijs r̄ndere: si aūt dn̄s vitam tribuerit, & nota-
riorum habuerimus copiam, paucis lucubratiunculis
r̄ndebimus, non vt ꝯuincamus heresim emortuam,
sed vt impitiā & blasphemiā nr̄is sermōibꝰ ꝯfutemꝰ.

¶ Antemius ep̄us Costantiñ. duas in Chr̄o na-
turas negabat. Hunc, vt dicit Ado, Agapetꝰ primꝰ
pontifex Ro. & ꝯfessor, ingressus Cōstantinopolim
ad Justinianū impatorē deposuit, & in eiꝰ loco Me-
nam catholicum ꝯsecrauit.

¶ Antropomorphite, anno. 949. sub Berenga-
rio impatore & Agapeto papa in citra Paduana ꝓ-
uincia hec heresis incepit, sed parum durauit. Brache
rius Veronensiū ep̄s doctissimꝰ & ceteri ꝯprouincia
les ep̄i, virili aīo occurrētes, eā exterminarūt. Et di
cti sunt qd̄ simplicitate rustica deū hr̄e humana mē-
bra, q̄ in diuinis libris scripta sunt arbitrant. Antro-
pos em̄ grece, latine hō interp̄tat. Ignorantes vo-
cem dn̄i, q̄ ait: Spūs est deus, īcorporeus est enim:

nec eñ mēbris distinguit, nec corpis mole distēdit, vt dicit Isid. ꝯ q̄s b. Tho. 1. ꝯ gen.c. 21. disputat. et ꝯ quos scripsit Theophilus Alexand longissimam disputationē, in qua eos confutauit, ꝛ diuinarū scripturarū testimonijs conuicit. Dicit Isaac in. x. collatione patrū, q̄s Cassianus fecit, qd Theophil⁹ Alexandrinus ꝯdēnauit heresim Antropomorphitarꝝ, in quo morbo abbas Serapion in antiq̄ etate fuit corruptus, quē patres nō potuerūt reducere ad tramitem vere fidei, sꝫ Photin⁹ diac. q̄ venit de Cappadocie ꝑtibus, eū ꝯuertit, ꝛ facta est letitia inter eos.

¶ Antidicomarite, vel scdm Aug. Antidicomarianite sic appellati sūt, eo qd Marie ꝟginitati ꝯdicūt, asserētes eā post Chr̄m natū viro suo fuisse cōmixtā: Cōtra illud de ver. sig. c. Joseph. Hoc loco q̄dam ꝑuersissime suspicant, ꝛ alios filios Mariā habuisse, cū mos diuinaꝝ scripturaꝝ sit, vt ꝓmogenitū nō vocent quē fr̄es sequunt, sed eum q̄ primo natus est. Et ꝯ illud. 27. q. 2. genuit. Cum audieris virꝝ, non subeat suspicio nuptiaꝝ. Et dicunt quasi ꝯdicentes Marie: q̄ tñ cunctas hereses sola interemit ī vniuerso mūdo. De his. 24. q. 3. quidam, ꝛ in Eluidio. Maximus in ser. Mr̄ virgo vniuersam prauitatē hereticam sola ꝯtriuit. Alius illam nō de substātia sue carnis Christū edidisse, dogmatizauit. Ali⁹ eam ꝑuulū non peperisse simulabat. Alius partū viro genitum blasphemabat. Ali⁹ dei mr̄em audire nō sustinens, magnū illud nomen theotocos īpijssime sugillabat, sed ꝯtriti sunt īsidiatores, ꝯculcati sunt supplantatores, ꝯfutati derogatores: ꝛ btām eā dicēt oēs gn̄ati.

¶ Alexander, hereticus ꝛ latro, de q̄ sic dicit Eusebi⁹ Cesa. li. 5. hist. eccle. c. 19. sciendū qd Alexander apud Emiliū Fontinū ꝓconsulē Ephesi iudicatus est, non ꝑpter nomen Christi, sed ꝑpter q̄dā latrocinia: nam a Christi nomine iam apostata extite-

rat, nec in eccl'ia patrie sue recept⁹ est, vbi latro esse ab oībus noscebat. Qđ si qui forte minus his q̄ dicimus accommodandā existimant fidem in archiuis publicis apud Ephesum gesta seruant.

¶ Apellite, q̄⁊ autor Apelles fuit ī Grecia anno 170. q̄ dicebat deū quē colebat igrabat, ⁊ creatorem angelū nescio quē gl'iosum supioris dei faciēs, deum leg̃ Isrl' illū ignē affirmās, q̄ dixit Chr̄m nō ī vitate deū, s3 hoīem in fantasia apuisse ꝯ illud extra de here. cū Chr̄s pfect⁹ de⁹ ⁊ pfect⁹ sit hō. Dāmamus qt̄ūs sub anathemate īterdicas, ne q̄s de cetero audeat dicere nō eē aliq̄d scđm qđ hō. Idē Apelles dixit Chr̄m carnē ex elemēt̃ mūdi accepisse, quā mundo reddidit cū sine carne resurgēs ī celū ascēdit. Itē Apelles pphas ꝯrio sensu asserit īspiratos, seq̄ns p suasionē vgīs cuiusdā acte spū demōis, noīe Philamine, vt đt Eu. 5. li. c. 13. ⁊ vt Rhodo Rome erudit⁹ scribit ī hex. Apelles q̄ꝫ pl'ima aduersus legē Mosi ꝯscpserat īpia, ⁊ aduersus totā legē blasphēias ptulerat: h̄ Apelles. scđm Aug. de he. duos ītroducit deos, vnū. s. eē pncipiū, deū. s. ⁊ bonū, ⁊ ab illo factū alterū q̄ cū malign⁹ eēt iuēt⁹ ī sua ntītate mūdū fecisse. hūc Theodocion vir eruditissim⁹ hereticissimū appellat, ⁊ suis script̃ percōmode deridet. Error istoꝝ etiam ꝯfutat in Gnosticis ⁊ Simoniacis, de Apelle infra in Basilide. Item Apellite et multi alij heretici, qui vnitatē ecclesie separare prauo dogmate volebant. Hunc vsiculum ex epistola sancti Johan. Oīs spūs q̄ ꝯfitet Jesum Christum in carne venisse est ex deo, raserunt. Ne per oīa erroris ꝯuincerent.

¶ Apocarite. Hi fuerūt vipere Manicheoꝝ, de quibus. C. de here. l. Arriani.

¶ Apollinaris. 1. Apollinaris. 11. Libro. 5. histo. trip: ca. 44. đr, quod tpe Constantij in Laodicia Syrie duo erant viri, vno nomine nuncupati, pater

atq3 natus, vterq3 dicebatur Apollinaris, pr̄ p̄sbyterij dignitate functus, filius aūt habens lectoris officiū, Grecorum ambo doctores eloquiorum. Pr̄ erat grammaticus, filius erat rhetor. Pater nanq3 cū fuisset Alexandrinus genere, et p̄us docuisset in Beritho, postea venit in Laodiciam, vbi duxit vxorem, et filiū habuit Apollinarem. Hi dicebant animā a deo v̄bo in dispensatione incarnationis nō assumptam. Deinde pnīa ducti corrigētes semetip̄os, adiecerunt animā quidē assumptā, que tn̄ non haberet mentē, sed deū verbum esse p mente in homine assumptū. Et scd̄m Aug. in de here. ɔtentiosissime dixerunt verbū carnem factū, hoc est, v̄bi aliquid in carnē ɔuersum atq3 mutatū, non aūt carnem de Marie carne sumptā. Esitius Leui. 14. Uenter mentem significat. Cum ĝ qui p nobis passus est, mentē humanā habuisse minime dubitamus, ɔtra q̊sdam hereticos, qui Chr̄m Asichen. i. sine mente dixerunt. Item dicit Grego. Nisenus: Apollinaris hereticus asserit q Chr̄s non habuit scd̄m terrenā naturā, pp̄riā volūtatē, sed solū in Chr̄o est volūtas dei, qui de celo descēdit. Et dixit Apollinaris animas ab animabus generari, sicut a corporibus corpora, qd̄ impugnat b. Tho. 2. ɔtra gen. ca. 86. Et sic pater docuit filium et paruulo reliquias heresis dimisit. Uulgo d̄r: taurum in vepribus sequitur pr̄em sua ples. Ab istis duobus vocati sunt Apollinariste vel Apollinariani vl̄ Appollinarij. Et ɔtra Apollinarē b. Amb. librum fecit, et Theodorus Antiochene ecclesie p̄sbyter aduersus Apollinaristas. xv. li. ɔposuit de īcar. dn̄i et. in. 4. li. ɔ. gē. Tho. disputat ɔ eundem.

¶ Apostolici hoc nomen ideo sibi sumpserūt, q nihil possidentes nequaq̄ recipiunt illos qui aliquo in hoc mundo vtunt̄ scd̄m Isi. ɔ illud. 30. di. hec autem scripsimus, diuites cū opibus bonis non abijci-

mus, ꝛ religionē deo acceptissimā eē dicimus. Apo-stolici sic cognoscunt, vt dicit Nico. Emerici in li. inquisi. induunt tunica alba longa ꝛ desup mantello albo ad collum, ꝑ modum pallij eleuato sup tunica, funiculo astringunt, crines longos deferunt, caput nō cooperiunt, nudis pedibus incedunt, ꝑ mundū discurrunt, nulli obediunt ꝛc. Hi vt dicit Aug. de here. aplos se esse arrogantissime vocauerunt, eo ꝙ in suā cōionem non acciperent vtentes ꝯiugibus ꝛ res ꝓprias possidentes, q̄les habet catholica ecclia ꝛ monachos ꝛ clericos, sed vt dicit Tho. 3. ꝯtra gen. cap. 127. ido isti heretici sunt, qm̄ se ab ecclia separātes, nullam spem putant eos habere qui vtunt istis quibus ipsi carent. Et Aug⁹, Eucratic᷑ isti similes sunt, nam ꝛ Apotactice appellant, sed alia nescio que ꝓpria heretica docere ꝓhibent.

¶ Aquarij: isti appellati sunt qd aquā solā offerūt in calice sacramenti. 23. q. 3. quidā Tho. 3. pte. q. 74. Aquam solam sub specie sobrietat᷑ in hoc sacrificio offerunt. Et Aug᷑. vt s̄, non illud offerunt quod omnis ecclia. Qd reprobat de ꝯse. dist. 2. c. 1. nō debet in calice domini aut vinum solum, aut aqua sola offerri, sed vtrunq̄ permixtum offeratur.

¶ Aquila fuit Judeus, qui post ascen. dn̄i ad fidem fuit ꝯuersus, ꝛ primā translationez biblie fecit de habraico in grecum, tpe Adriani impatoris, anno. 1030. tpe Sixti pape, sed postea in heresim lapsus est. De q̄ Ireneus scribens, dicit: Deus homo factus est, ꝛ ip̄e dn̄s saluauit nos, ꝛ dedit signum illud, quod de ꝟgine scriptum est, ꝛ non sicut quidam dicunt eoꝝ qui ausi sunt aliter īterp̄tari scripturas, ꝛ aiunt: Ecce iuuencula in ventre ꝯcipiet ꝛ pariet filium: sicut interp̄tatus est Theodotion Ephesius ꝛ Aquila Ponticus, ambo Judei proselyti, quos secuti Ebionite, qui dicunt Christum de Joseph natum.

Hiero.ad Pammachiū de optimo genere interpretādi. Aquila ꝓselytus ⁊ ꝯtentiosus interpres ꝓijcitur a nobis. Augustinus. 15. de ciui. dei. ca. 23. Aquilam interpretem Judei ceteris anteponunt.

¶ Archantiaci, a principibus appellant, qꝛ vniuersitatem quam deus cōdidit, opera esse archangeloꝝ defendunt: cōtra illud. 23. dist. qui eps. Unꝰ deꝰ creatoꝛ oīm q̄ sunt. Uel Archantici scđ3 Aug. Et etiam operantur quandam turpitudinem: ⁊ resurrectionē carnis negant.

¶ Artatoꝛrite, vł Artaterite, ab oblatione vocati, vł scđ3 Aug. quibus oblatio eoꝝ hoc nomē dedit. Panem enim ⁊ caseum offerunt, dicentes: A primis hominibus oblationem a fructibus terre ⁊ ouiū fuisse celebꝛatam. Hos Pepuzanis iungit Epiphanius. Hi tñ nō cōficiunt sicut nec hi qui in melle, aut lacte, aut quauis alia inconueniēti materia cōsecrare cōtendunt. De cōse. dist. 2. c. cum omne. ⁊ ibidem c. 1. in sacroꝝ oblationibus q̄ inter missaꝝ solennia afferunt dño, panis ⁊ vinum aq̄ ꝑmixtum sacrificiū offerant: ⁊ omnes euāg᷑. asserūt idem ⁊ de caseo nihil dicūt.

¶ Arabici nūcupati, eo ꝙ in Arabia exoꝛti sunt, dicentes animam cum coꝛpe moꝛi, atq3 in nouissimo vtrūq3 resurgere. 24. q. 3. quidam dicit Aug. in de he. qm̄ nullum hoꝝ Eusebius ponit autoꝛem, Arabicos possumus nuncupare: ⁊ hos disputatione Oꝛig᷑. ꝑsentis ⁊ eos alloquentis, celerrime dicit fuisse coꝛrectos. Nam hereticoꝛu3 doctrina fragilis ⁊ inutilis a veritate cōteritur ⁊ dissipatur. Et Jo. Chꝛysosto. aduersus Arabes de resurr. moꝛtuoꝝ, qui animas moꝛi cum coꝛpe dicunt, lib. duos dictauit. Leui. 13. dicit Isiđ. Jn carne viuam lepꝛā gestat, qui de anima q̄ vita carnis est aliquid falsum existimat, sicut Arabici, qui aīam moꝛi cū coꝛpe putāt.

¶Armeni, proprium habent primatem quem catholicum appellant, cui obediunt velut alteri pape. In celebratione natalis dñi errant, quia in die epiphanie natiuitatem dñi celebrant. Quadragesimaꝫ obseruant q̄ꝫ stricte. Sacerdotes eoꝝ in missis aquã vino non apponunt, sicut nec Greci: clerici portant coronas latas ⁊ rotũdas: ⁊ laici eorum tonsi sunt capitibus in modum crucis: in sextis ferijs carnes comedunt: ⁊ Surianis cõtrariant.
¶Artalis Arrianus, dixit quod deus conuertibilis est per naturam sicut ⁊ vniuersa rationalia, peregrinum ⁊ quod extraneum sit verbum ab eterna substantia, ⁊ inuisibilis ē filio pater: ⁊ hic episcopus fuit, de quo primo li. tripar. histo. ca. 13. Hic est notandum, quod omnes qui sequebantur Arrium, peccabant: ⁊ sic Gregorius communionem Arrij vocat execrationem. 1. q. 1. c. quod quidam. Ignatius ĩ epistola ad Philadelphienses: Quicunque separatum a ꝟitate fuerit secutus, regnũ nõ hereditabit: ⁊ q̊ non discesserit a falsiloq̊ p̄dicante, in gehẽnã dãnabit.
¶Arnaldiste, Hi singulis annis Rome in Cena dñi excõicant. ⁊ extra de here. c. excõicamus, vbi dicit Jo. An. in nouella. forte sic isti dicunt a nominibꝰ inuententiũ istas sectas, sicut Donatiste a Donato, ⁊ Dulciniste nostri tp̄is a Dulcino: que aũt fuerit heresis coꝝ, nondum legi. ⁊. C. de here. l. Gazaros. perpetua dãnant infamia.
¶Arnaldus Brixianꝰ, vnus de cõplicibus ⁊ cohereticis Petri Abailardi, de q̊ inquit sanctus Ber. in epist. ad Innocẽ. papam: Procedit Golias. s. Petrus iste ꝓcero corpore, nobili illo suo bellico apparatu circũmunitus, ante se q̊q꜆ eius armigero Arnaldo de Brixia: squama squame ꝯiungit, siquidem sibi lauit apis que erat in Francia api de Italia, ⁊ venerunt in vnum aduersus dñm ⁊ aduersus christũ eius

&c. & magnis efferunt laudibus phos, adinuentiones eo⁊ & suas nouitates catholico⁊ patrum doctrine p̄ferunt & fidei. De eodem idem ad ep̄m Constātieñ. Homo est neq; manducans neq; bibens, solo cū diabolo sitiēs sanguinē anima⁊: execrat⁹ a Petro apostolo, adheserat Petro Abailardo: cuius errores ab eccīa damnatos, defendere ptinaciter conabat̃, inimicus crucis Christi, seminator discordie, fabricator scismatū. Et idem ad Guidonē legatū: Arnald⁹ de Brixia, cuius ꝯuersatio mel, & doctrina venenū: cui caput columbe, cauda scorpionis est: quem Brixia euomuit, Roma exhorruit, Frācia repulit, Germania abominat̃, Italia non vult recipere.

¶ Arnoldus de villa noua in ptibus Catellonie, magnus medicus, edidit multos libros ĩ quib⁹ erāt hmōi errores. s. q; natura humana a deo assumpta, ē eq̄lis deo in oībus bonis suis: & q; tanta sit humanitas Christi quantū diuinitas & tantū possit: & q; diabolus ingeniose fecit totum pplm Christianū deuiare a veritate dñi Jesu Christi: & q̄d fides quam habet, est talis, qualis fides demonū: & quod totus populus Christianus ducit̃ ad infernum. Item q; oēs claustrales sunt extra charitatē & damnant̃: & q; oēs falsificant doctrinā Christi, & malefecerunt Theologi qui aliquid de philosophia posuerunt in suis operibus, dānando totalr̃ philosophiā: & q̄d opus medicine plus placet deo, q̄ sacrificiū altaris: & faciens celebrare missas post mortē, non facit opus charitatis: & quod in sacrificio altaris sacerdos offerens, nihil deo offert, neq; etiā voluntatē: & quod in eleemosyna magis rep̄sentat̃ passio Christi, q̄ sacrificio altaris: & in cōsultationibus papalibus non est scīa nisi ope⁊ humano⁊: & q; nunq̄ deus comminatus est eternā damnationē peccantibus, sed malum exemplum p̄bentibus: & quod anno ab incarñ. dñi. 1335. e

rit mundi finis totaliter. Iste hereses damnati sunt Trachone per frēm Johan. de Longio Ord. Pre. ꝛ per dn̄m Ganfredum de Crudillis vicarium Trachonensem sede vacante.

¶ Anominij vel Anominiani, qui latine sine lege dicunt: coincidūt cum Enominijs, ꝛ damnati sunt in secunda synodo vl'i Constantinopol'.

¶ Artemo, anno. 204. sub Seuerino papa, fuit de secta Arrianoꝝ, sicut Paulus Samositanꝰ, ꝛ ab eccl'ia exclusus. 1. lib. hist. trip. c. 4. ꝛ hec heresis fuit anno, 263. ꝛ Marie ꝟginitati contradicebat, ꝛ Mariā dixit Joseph ꝯmiscuisse, ꝛ alios filios ꝓcreasse. Hunc Artemonē patriarcham Constantinopol'. Johan. papa. 2. ꝯdēnauit.

¶ Assurritani, Donatiste sunt, ꝛ damnati ꝛ de sedibus suis repulsi. De quibus Aug. in fi. 3. lib. ꝯ epistolā Parmeniani: Ecce Assurritani, ecce ꝓtextatꝰ, ecce noīa eoꝝ inter dānatos Bagarēsi ꝯcilio, gestis ꝓcōsularibus allegata ꝛc.

¶ Astite, ab vtre sic appellati sunt, quē ꝓhibent īflatū ꝛ optū circuire bacchātes, tanq̄ ip̄i sint euāgelici vtres noui, vino bono repleti, scꝪ Au. d' her.

¶ Asterius q̄dā in Cappadocia exercens artē sophisticā, eā relinq̄ns Chr̄ianitatē se ꝓmittebat ascire, tētauitq; libros cōscribere q̄ ferunt hactenus p q̄s Arrij dogma firmatū est, dicebat ei Chr̄m sic esse ꝟtutem dei, sicut dictū apud Mosen, locustas ꝛ erucas ꝟtutem dei, ꝛ his similia. 3. lib. hist. tri. c. 9. Glosa: 1. Johan. Custodite vos a doctrinis hereticorum, qui speciē sanctitatis sibi asscribūt, q̄ prauis dogmatibꝰ gl'iaꝫ icorruptibilis dei i similitudinē corruptibiliū rerū, scilicet locustarū ꝛ erucarum, mutāt.

¶ Asclepiadotus discipulus erat Theodotij coriarij, q̄ princeps ꝛ pr̄ fuit huius impietatꝭ, ꝙ Christus est purus hō, qui p̄mus ab hac stulta assertione

ab ecclie societate depulsus est a Victore vrbis Rome epo, et multos decepit, a quo nōiant Asclepiadoti heretici. Euse. li. 5. ca. 29.

¶ Augures, q̄ auguria et diuinatiões et stellaꝝ cursus reqrūt, et euēt⁹ ex his futuroꝝ rimāt. Ↄ illō Deu. 16. Nō inueniat̄ i te q̄ obseruet anguria. Et talia in Egypto sunt inuēta, idololatrie nāqꝫ mr̄ ē Egypt⁹, et ad illa null⁹ hō debꝫ recurrere post baptisma, qd si fecerit, op. pbriū secū portabit Egypti scdꝫ, Hie. et. 26. q. 3. c. sed et illō, et scdm Jacobū de paradiso i li. de ptāte demonū. Diuinatio q̄ fit ex garritu auiū, illicita est, qñ fit p instinctū demonū ad iplēdas aīas vanis opīonib⁹, vt credat̄ i talib⁹ aliquod eē diuinū, et honorēt̄ bruta, et diminuit̄ p hoc fides ad deū: et fiūt multi errores et hereses p fatuos.

¶ Auerrois cognomento commentator, Auicenne emulus et inimicissimus fuit. Hic, vt inquit Johānes Gerson in. 9. trac. super Magnificat, procacissimus aduersarius noster cōcessit, qꝫ per virtutes purgati animi pōt intellectus separatus a corpore vniri, formari, sustentari, in deo p̄mo et vnico omniū centro. Et inter diuersas hereses quas recitat Leonardus de Utino in suo Quadragesimali inquit. Quidam dicit̄ hereticus remotione sapientie, quia deus non videt peccata. Psalm̄. dixerūt: Non videbit dominus etc. Sic errauit Auerrois. 2. Metaph. dicēs, qd intellect⁹ diuinus vilesceret, si minima nature attēderet.

¶ Auicenna Hispalensis medicus de secta Mahomet. Hic scdm Johan. Gersonem, in cētilogio de conceptibus, mentitus est in fauorem secte Mahometi epilentici. Et contra dictum sancti Petri dicētis, qꝫ volūtate humana nō est allata, pphetia, alioquin raptus et pphetie tam i vigilia q̄ꝫ in somno possent accidere naturaliter, quod Auicenna posuit. Di

xitq; Auicenna, q potentia creandi, potest communicari creaturis. Dicit enim in contrariũ Johã. Damasce. in. 2. ca. 3. Quicunq; aiunt angelos conditores cuiuscunq; esse substantie, hi omnes sunt patris sui diaboli: omniũ enim factor & prouisor & contentor deus est: diabolus enim nõ est creator, sed deceptor. Et b. Tho. 1. par. q. 45. ar. 5. de hoc disputat.

¶ Auxentius, hic fuit magister Eluidij heretici, & qualis magister talis discipulus: & quia dogma Arrianum anathematizare noluit, a sanctis patrib⁹ in concilio Ariminensi condemnatus est. De sctõ Martino legitur, cũ ipe Mediolani sibi monasteriũ statuisset, ibi eum Auxentius autor & princeps Arrianorum grauissime insectatus est, multisq; infectum iniurijs de ciuitate extirpauit. Cõtra Auxentiũ scripsit Hilarius libellum elegantem, & sanctus Filiaster Mediolani gregem dominicũ ab Auxentio episcopo Arriano sanctissimi Ambro. pdecessore viriliter defensauit, & post Auxentij serã Ambrosio surrogato, etiam omnis Italia ad rectã fidẽ cõuertit.

B Alamite, a Balaam ariolo, & scdz glo. Apoc. 2. sunt heretici qui docent terrenos principes q̃liter subuertãt & decipiant aĩa vidẽtes deũ. Et Numeri. 24. Conciliũ Baalã patet p effectũ, videns enim Judeos pmptos ad luxuriam, consuluit Balach, vt pulchras mulieres adduceret, & poneret coram filijs Jsrael, quaz pulchritudine capti, ruerent in amplexus eaz, & seducti comederent de sacrificijs Beelphegor. Et scdz Alber. ĩ dicto loco Apo. Quidam erant in ecclia Pergami, tpe sancti Johã. qui docebant fornicari, & edere de sacrificijs idolorum. Et Hiero. aduersus Luciferianos, q̃ eo tempore apud Pergamenos crediderunt, qui disciplinã tenebant Balaam Et sic Apocal. 2. Habeo aduersus te pauca. Glo. si corrigaris, alias multa sunt qd ha-

bes illic tenētes doctrinam Balaam, ꝛ illos pateris ꝛ parcis, ꝛ non expellis ꝛc. Balaam enim dr vanus populus, ꝛ est hereticus qui docet Balach, qui interpretatur elidens: per quem intelligit princeps opprimens suos, ꝛ docet fornicari ꝛ edere .i. peccatum luxurie ꝛ gule, quasi non essent peccata.

¶ Bayra hereticus, de secta Jacobitaꝝ: hic instinctu diaboli, sociatus fuit cum alijs q̇busdam hereticis Mahometo, nam Mohometus idiota ꝛ illiteratus fuit: ꝛ cum eo mansit vsqꝫ ad mortem, ꝛ euꝫ in diuersis erroribus instruxit. De hoc scribit frī Richar de florētia Ordinis Predi. in lib. qui dicit ꝯfutatio legꝫ Mahometice in c. de Alcorani institu.

¶ Barbas epš Arrianus, anno. 505. cum quendam baptizaret, dicens: Baptizat te Barbas in nomine patris, ꝑ filium, in spūsancto: Aqua euanuit ꝛ nusqꝫ cōparuit. Quo miraculo permotus, qui baptismū expectabat, cōfestim ad veram ꝛ catholicam fidem transijt, vt dr in. 9. lib. supplemēti chroni. ꝛ. 12. lib. trip. hist. Eo tpe Barbas Arrianoꝝ epūs defunctus consulatu Theodosij ꝛ Ualentiniani. 3. die. 24. Junij, in cuius locum Sabbatius ordinat.

¶ Bagnolenses, als Baiolenses, concordant in multis erroribus cū Albaneñ. licet in paucis discordent, vt patuit supra in Albigensibus. Idem refert Anto. Flo. in sum. pte. 4. ti. 11. c. 7.

¶ Balatius dux Egypti, homo Arriane iniquitatis studiosissimus fautor, adeo dei ecclīaꝫ ꝑsequebatur, vt animo vesano ꝟgines monachosqꝫ nudatos, ꝟberaret in publico. Ad eum sanctus Anto. lrās scripsit, quaꝝ ista snīa est: Uideo iram dei veniētē sup te, desine persequi Christianos, ne te ira occupet, q̄ proximū tibi iam minat interitū. Legit infelix epistolam ꝛ irrisit, atqꝫ in eam expuens, proiecit in terram, portitores afficiens iniurijs Antonio talia nun

tiari pcepit: Qm̃ cura tibi tantope monachoꝝ est, etiam ad te mei vigoris transiliet disciplina. Sed cõ festim minatorẽ oppressit suppliciũ, ⁊ post quinqꝫ di es os effrenatũ, vltio diuina compescuit. Egreditur cum Nesterio pfecto Alexandrie, vehunt equis mã suetissimis. Cum pariter equi luderẽt, mitior q̃ Ne=sterius vehebat, morsu repentino Balatiũ decussit in terram, femora eius lacerauit ⁊ corrosit. Relat9 ad ciuitatẽ, post tertiam diem morit, scd̃m qd̃ pdixit s. Anto. Ex. j. pte vitaspa. et Athañ. in vita s. Anto.

¶ Bartholomeus Janouesij de insula Minoru=ca oriundus, tpe Urbani. v. libellum edidit in quo posuit istas hereses de Antichristo: pfixerat eñ tp̃s aduentus Antichristi, in quo p totum mundũ sui di=scipuli apparerẽt. s. in die Pentecostes de anno dñi 1360. Item q Christiani hñtes vsum liberi arbi. qui puerterent per Antichristum, sic starent immobilr in erroribus Antichristi, qd̃ nunqꝫ puerti põt ad fi=dem Christi, ⁊ character quem eis faceret Antichri stus in fronte vel in manu, deberet habere tantã effi caciam in animabus eoꝝ, q sic semp manerent in er roribus illius, ⁊ sic certitudinalr damnarent, ⁊ igne misso de celo corpaliter morerent, ⁊ q pueri paruuli Christianoꝝ, ⁊ etiam Judei, Saraceni, ⁊ infideles, tam puuli q̃ꝫ adulti p Antichristum puersi, post mor tem Antichristi oẽs puerterent ad fidem Chr̃i, sed non aliquis adultus puersus de Christianis: ⁊ finali ter tota eccĩa dei esset de puersis Judeoꝝ ⁊ ceteroꝝ infidelium. Libellus fuit igni tradit9 Bartholomeo penitẽte, ⁊ errores publice abiurante.

¶ Bardesaniste vel Bardesanite, a Bardesano qui in doctrina Christi prius extitisse phibetur insi=gnis, sed postea q̃uis p oĩa in Ualentini heresim la=psus est, addens de suo, vt Fato ascriberet puersati=ones hoĩm, vt dicit Aug. i. 2. li. de here. ⁊ scd̃m Euse.

de tpibus: a Tatiano Bardesanes alterius hereseos princeps efficitur, anno. 175. sub M. Antonio et Aniceto papa.

¶ Brachite, isti fuerūt de secta Manicheorum, ponentium duo prima principia ↄtraria, qui nominantur. ¶ de here.

¶ Basilidiani, a Basilide appellati, q̄ inter reliq̄s blasphemias Chr̄m passum abnegauit, vt dicit Isid. Hiero. 2. li. ꝯ Joui. dicit: Basilides mgr̄ luxurie ꝛ turpissimoꝝ amplexuū ꝛc. Hic fuit vir acutissimus et. 23. volumia a se ↄfecta, post se reliquit. Hūc Alexandria ortum ꝑduxit, de q̄. 1. q. 1. c. Martion et Basilides non hn̄t euangeliū, q2 non hn̄t spm̄ sctm̄. de q̄ Euse. li. 4. c. 5. et Agrippa Castorius librū conscripsit ↄfutationē Basilidis validissimā ↄtinentē, p quem ꝟsutia ac calliditas viri ad decipiendū nimis apta detegit̄. Docuit q̄3 fidem negandā psecutionis tpibus. Et glo. sup p̄fationem in euāg. Luce, dicit: Ut Basilides ꝛ Apelles, ꝛ q̄ sub nomine Thome vl̄ Mathie, ꝛ alioꝝ apl̄oꝝ, falsa scripserūt. Et sic scd̄m Bedam, Lucas ea causa maxime scripsit euangelium, ne pseudoeuangelistis esset facultas p̄dicandi, qui sub nomine Christi apl̄orūq3 eius conati sunt sectas pfidie īducere. Ignatiꝰ ad Trall. Fugite Basilidem ꝛ totā collectionē indignitatis ipsius. Aug. in li. de here. Basilides in hoc distabat a Simonianis ꝙ. 365. celos esse dicebat: mundum istum vel hominē, non credunt a deo factū, sed a. 365. celo: amatoria carmina studiosissime discunt: a Judeis nō cre dunt Chr̄m crucifixum, sed Simonē Cyreneum, qui angariatus sustulit crucē eius. Et Hierony. in libro Amos: Omnipotentē deum portentoso nomine appellat, ꝛ dicit eum in solis circulo ↄtineri. Idem aduersus Lucifer. Basilides summū deum Abraxas cum trecentis sexagintaquinq3 editionibus commē

tatus est. Item Abraxas est deus fictitius Basilidis ex numeri supputatione.

¶ Berill⁹ in Arabia eps, cū aliqnto tpe rexisset eccia3, ī heresim ad extremū lapsus ē, q̇ asserit Christū an̄ Mariā nō fuisse. s. q̇ ad deitatē, vt d̄t Anto. 1. p. spec. hi. ti. 7. sed ab Orig. p epłas correptus, grās egit, ⁊ Eus. li. 6. c. 26. ita errorē Berilli ab eccia depulit Orig. vt emēdaret nō pderet erroꝫ autorē.

¶ Bedric⁹ autor Orebitaꝝ hereticoꝝ, Stamicēsis natiōe Morau⁹ bellis assidu⁹, q̇ spreta religione Chr̄iana, calcatoqꝫ pōtificio iure, vxorē publice duxit, ⁊ illa mortua, alterā ex Polonia supduxit, ex q̄ filios sue neq̇tie sectatores sustulit, vt d̄t Ene. Syl. de ori. Bohe. c. 47. Heretici sunt, qui male senserunt de incar. Christi, lacerantes ecciam, ⁊ catholicam fidē fraudulenter corrumpentes.

¶ Blascus, iste lapsus in heresim, socius criminis fuit cum Florino ꝯtra v̄itatem catholicam: vulpecula ista ganiuit, sed obstructū est os ei⁹ p Apollinarē Hieropolitem virū eruditissimū.

¶ Begardi vel Beguini, Anno. 1341. sub Johan. xxij. papa, ⁊ Lodowico. iiij. capitio demisso incedunt, faciem semp cooperiunt, laute bibunt ⁊ comedunt, ꝯuiuia querunt, ꝯsortium mulieꝝ non respuunt, in eccia sedēt in terra, vultu verso ad parietem, oculos ad celum non eleuant: isti maligni homines procurante satore maloꝝ opeꝝ has hereses asseruerūt, q̄ ponunt in Clem. ad nr̄m de here. Unus error est, ꝙ homo in p̄nti vita tantū ⁊ talem gradū perfectionis pōt acquirere, vt reddatur impeccabilis, ⁊ amplius in gratia ꝓficere valeat. Secundus, ꝙ ieiunare vel orare non oportet hoīem, postqꝫ gradū vltimū perfectionis fuerit assecutus. Tertius, quod illi qui sunt in p̄dicto statu pfectionis ⁊ spū libertatis, non sunt humane subiecti obedientie: vbi inquit

Franc.de Sarabellis,ex hoc sequeret quod aliqui eent Acephali:quod est contra illud.93.di. Nulla rone clerici aut sacerdotes habendi sunt, qui sub nullius epi disciplina et prouidentia gubernant,tales em Acephalos.i.sine capite, prisca consuetudo nuncupauit. Et infra in.4.li.contra Luter.probabitur, quod obedire pape est de salutis necessitate. Quartus error, quod homo pot finalem btitudinem, scdm gradu pfectionis, in presenti vita consequi, sicut eam in vita obtinebit btã. Quintus, quod quelibet intellectualis natura seipa naturalit est beata: quodque anima no indiget lumine glorie ipam eleuante ad videndu deum, et eo beate fruendum. Sextus, quod se in actibus exercere virtutum est homis impfecti, et anima licentiat a se virtutes. Septimus, quod mulierum osculum cu ad hoc natura no inclinet, est mortale:actus aut carnalis cum ad hoc natura inclinet,pctm non est, maxime cu tentat exercens. Octauus, quod in eleuatione corporis Christi,non debent assurgere, nec eidem reuerentiã exhibere.Dicit hic Jo.de Imola: Nota platum potissime papam debere attendere circa augmentu fidei catholice,et extirpatioe hereticorum, et diocesanos debere sollicitos esse in partibus illis in quibus heretici,potissime Beguini et Begine sunt. Contra Begardorum errores Alpharus in. 2.lib.de planctu ecclesie.

¶ Berengarius Turonesis, de eucharistia praue sentiebat, contra quem ex pcepto Leonis pape in concilio Toletano Lanfrancus doctor disputauit, et eum eloquetissimo sermoe confudit, et errorem reuocauit,vt dicit de cose.dist.2. c. ego Berengarius. Ideo inter hereticos non ponitur, quia postea non fuit relapsus:sed quia doctrina eius fuit heretica.Hic Lanfrancus sub Leone.ix.in synodo Vercellensi se purgauit ab errore Berengarij. Hinc est notandum,

quod reuertentes ab heresi, debent primo ꝯfiteri errorẽ suum coram epõ vel alio inquisitore. Secũdo debent heresim abiurare, ꝛ forma iuramenti ponitur in dicto c. Tertio debent dignam satisfactionẽ exhibere. in c. ad abolendã. li. vj. de he. Anno. 1064. sub Henrico. 2. et Stephano nono.

¶ Bizochi, hi sunt qui ꝛ Fratricelli, scd̃m Jo. 22 in extraua, q̃ incipit: Sancta Ro. ꝛ vl̃is eccl̃ia.

¶ Bohemi vel Bohemiste, qui sequuntur errores waldensium: hi per Johan. Huss sunt corrupti diuersis heresibus. Teutones p circuitum habitantes, alios Philisteos, alios Idumeos, Moabitas ꝙ vocabant, Bohemiam terram ꝑmissionis esse dicebant. Vñ vniuersitas Prageñ quã Carolus. IIII. erexit, translata est: nam dicit Eneas Syl. 25. ca. de origine Bohemorum: Magistri ꝛ discipuli, Teutonici generis iureiurando adacti, vna die supra duo milia secuti, apud Lipsiam Misne ciuitatem, dierum trium itinere a Praga distantem, vniuersale studium erexere. Bohemis sue schole gubernatio libere patuit: quorum princeps est habitus Johan. Huss, qui vbi satis fidei comparatum sibi existimauit, venenum quod iampridem occulte conceperat, palam euomuit. De hoc infra.

¶ Bonosiani, a Bonosio quodam episcopo exorti produntur, qui Christum dei filium adoptiuum, ꝛ non naturalem ꝛ proprium asserunt: hoc reprobatur Johannis. 14. et extra de celebra. miss. c. in quadã. Quidam dixerunt, sed errauerunt, Christum non fuisse verum deum, sed adoptiuum, vt miseri Arriani. Glo. Bonosiani. Dicit Astexanus in quarto lib. ti. v: quod Monosolite a Monoso autore heresis eorũ, isti vt puto sunt et qui dicuntur Monosiaci. de ꝯse. distin. 2. c. hi vero heretici. Sed quidam libri habẽt Bonosiaci; isti non credebant Christum esse filium

dei naturalem. Item in eodem ca. Isti spm̄sanctum peruerso sensu esse quendam paruum hominē montanum credunt. Et. i. q. i. c. quidam, in fine dicitur. Gregorius vocat Bonosij ordinationem damnationem: huius heresis doctrinam habent Circūcellionū.

¶ Buganrius de monte Falcone, autor eorū hereticorꝫ in partibus Catalonie, qui ausi sunt dogmatizare, quod omnia de genere bonorꝫ que fiēda sunt, sunt fienda puro amore, et non ex alia causa, nec spe mercedis eterne. Tandem iste error fuit condemnatus publice ꝛ solenniter per Sancirium Trachonēsem archiepiscopum, Ordinis fratrum Minorum, ꝛ per patrem Nicolaum Roselli inquisitorem: Ordinis Predicatorum, postea Cardinalem.

¶ Borborite, secundū Augustinum, vel Borboriani, de here. vocantur quasi cenosi, propter nimiā turpitudinem, quam in suis mysterijs exercere dicūtur: ꝛ nonnulli vocant eos Gnosticos, alij Castadogos. Dicuntur quoqꝫ bonum deum ꝛ malum deū in suis habere dogmatibus: ceteros eorum errores, vide in Gnosticis.

¶ Bononatus in ptibus Catalonie in villa Frāca de penades primicerius ꝛ heresiarcha q̄plurium Begardorum, qui prius abiurauerat, postea traditus fuerat vt impotēs seculari curie: ꝛ iam ex vno latere assatus fuerat ꝛ finxit se penitere. Iste cum suis complicibus cōposuerunt hereses Begardorum, et tandem per dominum Ferrarium de Apulia episcopum Barginonēsem ꝛ fratrem Guilhelmum Costa inquisitorem fuit eorum congregatio condemnata, ꝛ domus eorum habitationis in villa Franca diruta, ꝛ dictus frater Bononatus, vt relapsus ꝛ impenitens fuit traditus curie seculari ꝛ ignibus ꝯsumpt⁹.

¶ Bulgari inter Ungariam ꝛ Greciam constituti Christiani effecti sunt: multis annis sub obedien-

tis Romani Pontificis, ⁊ fuerunt Christianorum ꝓpugnatores contra Turcam. Et Nicolaus papa p̄mus in ea gente tantum profecit, vt pulso Photino heretico, q̄ se illi genti īsinuauerat, vt rex tradito regno maiori ex filijs habitum susciperet monachalē. Ad quorum consultationem idem Nicolaus respondit, vt dicitur distinctione.28.c. consultationi. Verum cum imperatoribus orientis communicarunt ꝓpter locorum ꝯfinia, ceperunt in ritus Grecorum degenerare, in quibus permanent vsq; hodie: de quibus scribit Blondus Romanus, antiquitatis scrutator.

Caiani proīde sunt appellati, qm̄ Cain adorāt, dicentes eū fortissime esse ꝟtutis: simil̄r ⁊ Judam traditorē aliquid diuinū putāt esse, ⁊ scelus ei⁹ bñficiū reputant. Vel dicunt̄ Caioni a Caiono Alexandrie ep̄o, ⁊ asserunt Judam p̄scisse quantum esset generi humano Christi passio ꝓfutura ad occidendum Judeis, propterea tradidisset illos etiam, qm̄ scisma facientes in pp̄lo primo dei, terra dehiscente, perierūt Chore, Datan ⁊ Abiron: ⁊ Sodomitas colere ꝓhibentur: blasphemant legem ⁊ deum legis autorem, carnisq; resurrectionem negant. Augustinus de heresibus. Isti nimia mētis caligine excecati sunt, vt hoīem damnatum ⁊ fratricidā adorēt, quē deus maledixit. j. Johā.3. Diligatis alterutrū, non sicut Cayn, qui ex maligno erat, ⁊ occidit fratrē suum.

¶ Castadogi, de his q̄re in Borboritis.

¶ Cathariste, hi sunt Manichei sic appellati.i. purgatores, de carnibus non vescunt̄ tanq; de mortuis vel occisis fugerit diuina substantia: oua nō sumunt quasi ⁊ cum ip̄a frangunt̄ expirent: vinū nō bibunt, dicentes: fel esse principum tenebrarum, cum vescuntur vuis.

¶ Caponius eps fuit, sed postea depravatus errore Arrii, inquit enim: Non pfecte & integre novit filius patrem, neqꝫ em̃ perfecte videre pōt. Creatura enim est, & factura filius: & omnia alia docuit que & Arrius, li. 1. tri. hi. c. 23.

¶ Campates, sic em̃ eos vocat Hiero. in episto. ɔtra Luciferiañ. Hi ɔcordant cum Circumcellionibus & Donatistis, qui Rome dicunt Montenses, de his quere in suis locis.

¶ Campenses cum Tarsensibus hereticis copulati, nihil aliud ambiunt q̃ꝫ vt autoritate cōmuniōis vestre, tres hypostases cum antiquo sensu p̄dicent: scd̃m Hiero ad Damasum ĩ epl'a, que ĩcipit: Quoniam in vetusto. & ɔcurrunt cum Arrianis. Campe sonat fluxus: & Ptolomeus Campas Cilicie ptē facit, ni fallor, eam que ĩflexo littore Jssici sinus deflectit ad Syriam.

¶ Cathari al's Cathare vel Catherii, ex munditia ita se nominauerunt, gloriantes de suis meritis. Isidorꝰ Leuitici. 13. Lepra alba notat Hereticos, q̇ se mundos appellāt, vel q̇ de falsis virtutibꝰ gloriantur. Negant penitētibus veniam peccatoꝝ, ɔtra illud Ezech. 18. In quacunqꝫ hora &c. et. l. di. ponderet. de mortiferis criminibꝰ pñiam negat, & tñ in honore pmãsit. Aug. Superbissime & odiosissime sic se nominant, pñiam negant, Nouatum hereticū sequētes, nam & Manichei Catharistę appellant, quasi purgatores. Uiduas si sumpserit, tanquã adulteras damnant. Mundiores se ceteris p̄dicant: qui nomē suuꝫ si cognoscere vellēt, mūdanos se potius q̃ꝫ mūdos vocarent. 24. q. 3. q̇dam. De quibus b. Tho. in trac. ɔ impug. rel'. ca. 6. sic dicit: Hic error Uigilantii, qui ɔsilium de paupertate euangelica ausus est destruere omnino, p successiones errantium vsqꝫ ad hodierna tp̄a peruenit, qui & in hereticis quibusdam q̇

Cathari nominant permansit. Catharorum tres sunt secte principaliores, vt supra in Albigen. Gwido in li. heresum: Cathari male acquisita non restituunt, nec implorant auxilium beate virginis, nec sanctorum, aut angelorum.

¶ Cataphryges vel Cataphrygij, his prouincia Phrygie nomen dedit, quia ibi extiterunt autores eorum, Montanus et ceteri, et Prisca et Maximilla fuerunt prophetisse Montani, anno. 174. tempore Commodi imperatoris et Soteri pape. Et Montanus fuit tanquam paracletus, quod aduentu spiritussancti non in apostolos, sed in se traditum fuisse, contra. j. q. j. vt euidenter ostenderet dominus a spiritusancto quem donauit fidelibus dimitti peccata, non meritis hominum, et ergo de conse. di. 4. c. hi vero heretici, dicunt: qui in trinitatis nomine non baptizant, sicut sunt Bonosiani et Cataphrygi, quia et illi Christum dominum non credunt, et spiritumsanctum peruerso sensu esse quendam paruum hominem montanum credunt. Sic. j. q. j. si qui confugerint ad ecclesiam catholicam de Cataphrygis, statutum est rebaptizari eos omnino debere. Cataphryges secundas nuptias pro fornicationibus habent. Sacramenta perhibent funesta habere, nam de infantis anniculi sanguine, quem de toto eius corpore minutis compunctionum vulneribus extorquent, quo eucharistiam suam conficere perhibent, miscentes eum farine, panemque inde facientes: qui puer si fuerit mortuus, habet apud eos pro martyre: si autem vixerit, pro magno sacerdote habet, vt dicit Aug. et sicut dicit glo. super illud Osee. 8. Ve eis qui recesserunt a me. Raro hereticus diligit castitatem, et qui se amare simulat sicut Cataphryge ore venenato mel promittit: sed turpe est dicere, quod in occulto facit. Dicunt etiam quod mulier potest habere sacros ordines, quod reprobat b. Thomas in postil. ad Tit. 3. Contra istos scripsit Apollinaris Hierapolites, et Melchiades papa contra Ca-

taphrygas volumen pcipuum ɔscripsit, ⁊ Rhodon genere Asianus in scripturis eruditus aduersus eos insigne opus fecit, ⁊ Apollonius ecclesiasticus scriptor aduersus eos libellum edidit, in quo pphetias eoꝝ esse falsas ɔuincit, vt dicit Euse. li. 7. c. 19.

¶ Catilina Arrianus, de quo Hiero. ad Riparium de heresibus expugnandis: Scias, inqt, in hanc puinciam nullis hūanis auxilijs, sed proprie Chri snia pulsum esse, non solū de vrbe, sed de Palestine quoqꝫ finibus Catilinā. s. ad Arrium Alexandrinum presbyterū. Nos quoqꝫ dolere plurimū, ꝙ cum Lētulo multi ɔiurationis socij remāserunt. Ita Hiero. vocat socios Arrij, q̇ illius dogma defendebāt, q̇ in Joppe remorant.

¶ Carpocratiani a Carpocrate quodā vocant, q̇ Christum dixit hominē fuisse tm̄, cōtra illud. 23. dist. q̇ epūs. Qui erat in diuinitate dei pr̄is filius, deus verus, ⁊ verus homo ex mr̄e. Et dixit de vtroqꝫ fuisse progenitum, quod reprobat. 27. q. 2. c. inuenta est habens in vtero a btō Joseph, qui licet eam non cōtingeret. Quare dicit Ignatius in epistola ad Antiochenses: Quicunqꝫ puꝝ hominē dicit esse Christum, maledictus (scꝫ dictū pphete) non in deū fidens, sed in hominē tantum. Propterea ⁊ infructuosus est quemadmodū thamariscus, que est in deserto. Scribit Ireneus coeuū tpe ⁊ morib⁹ Saturnini ⁊ Basilidis hereticoꝝ Carpocratem supstitionis alterius, qui Gnostici appellant, vocabulo a scīa conficto autoris: de quo sic dicit Euse. 4. lib. c. 5. qui sane pstigia Simonis magi, non vt ille clam, sed publice ac palam tradebat, ⁊ velut pro summis atqꝫ optimis studijs laudem pfessam ac publicam de nefarijs artibus a decept; auditoribus requirebat, ⁊ magicas artes in luce publica perorabat. Hic Carpocrates (scꝫ Aug.) docebat oēꝫ operationē ⁊ admiratiōeꝫ

peccati, nec aliter euadi & ptransiri principat⁹ & potestates quibus hec placent, vt possint ad celum superius puenire. Resurrectionem corpis simul cū lege abijciebat. Dicit glo. Leui. 13. In corpore lepram gerit, qui ecclesie detrahit sicut Carpocratiani, qui negant resurrectionē carnis. Negant mundū a deo factum, sed nescio a quibus spiritibus mundū factū: Secte ipsius fuisse tradit socia quedā Marcellina, q̄ colebat imagies Jesu & Pauli & Homeri & Pythagore adorando, incensumq̧ ponēdo.

¶ Celestiani, a Celestio qui fuit Pelagianus, anno. 404. sub Arcadio & Innocentio. 1. qui damnauit ad instantiā cōcilij Africani heresim Pelagiañ. De q̄ Aug. ī li. de pfectōe iustitie ad Eutropiū & Paulū epos: idē sentit sicut Pelagius, nam Celestius Pelagium magistrum est secutus, vt sectatores ei⁹ Celestiani nuncupantur secundum August. in de here. Qui em̄ alienam doctrinā sequit, alienos diligit. Et Aug. de fide cath. cum Celestinus atq̧ Pelagius in Ephesina synodo sint damnati, quō poterunt illa capitula recipi, quoꝝ damnant autores. Et Celestius rōnibus sophisticis nitebat probare nullum hoīem peccare si vellet, omnes esse iustos si vellent, & q̧ hō ad pfectum statum p̄t puenire si vellet. Et Aug. soluit. 16. argumenta eius in lib. de pfe. iustitie. Hiero. in epl'a ad Alipium, & Augustinū, gratulat Augustino q̧ eius opera heresis Celestiana opp̄ssa est. Sed dicit glo. Osee. 5. Heretici sepe sophismatibus & arte diabolica opprimunt eccl'iam, q̄ non munditiā vere fidei, sed sordes sequunt mendacij, traditi diabolo, & angelis ei⁹, vident sibi calumniā pati, & in se eē fractā iudicij ꝟtutem. Et hic Celestius scd'm Gēnadiū, anteq̧ Pelagij dogma incurreret, immo adhuc adolescēs scripsit ad parētes suos de monasterio epistolas tres.

¶ Cecilianus, de quo inter alia dicit Aug. si modo conueniret Cecilianus de his que inferunt ei, etiam post morte illum anathematizo. Ite si vera sunt q Ceciliano obiecta sunt, et nobis aliqn possent mõstrari, ipm mortuum anathematizaremus. De hoc 24. q. 2. c. sane.

¶ Cleobulus vel Cleobius, vnde et Cleobiani, vnus de primis hereticis, vnitate fratrum scindentibus, de q sic scribit Ignat. in epla ad Trall. Fugite ipsius nequissimi diaboli nepotes Theodotu et Cleobulum, qui generat fructum mortiferu, de quo si qs gustauerit, morief eterna morte. De q Eus. lib. 4. c. 8. Unde hi fuerunt primi. 7. heretici: Theobutes, Symon, Cleobius, Dositheus, Gortheus, Masbutheus, et Menander.

¶ Cerdoniani, a cerdone mago et heretico Martionis nuncupati, anno. 1044. sub Antonio Pio et Thelesphoro, qui duo asserunt contraria principia, hos scdz Isid. sequunt Martioniste: dicut eni Christum non esse natu ex femina, nec habuisse carnem, nec vere mortuum, vel quicq passum, sed simulasse passione. Duos deos ponunt, qdam eou bonu et malum. Resurrectione mortuou negant, spernut etiam testamentu vetus scdz Aug. et Ireneus i. 3. li. aduersus hereses dicit: Cerdo a sectatoribus Simonis impietatis sue occasionibus sumptis, Roma venit sub Igino, ibi docuit, qr is qui a lege et prophetis pdicatus est deus, non ee pot ipse pr dni nostri Jesu Christi, qr ille qdem notus est, hic aut ignotus est: ille iustus, hic aut bonus. Cui succedens Martion Ponticus absq reuerentia vlla blasphemans, auxit autoris insania. De hoc Euse. 4. li. c. 80.

¶ Cherintiani scdz Isid. a Cherinto quoda nuncupati, anno. 84. tpe Cleti et Domitiani impatoris, isti circucisione obseruant, otra illud ad Gal. Si cir

cuncidimini, Christus nihil vobis pdest. & extra de bap.c.maiores: cum baptisma successerit circūcisioni, absit vt in illam damnatā heresim incidamus, que pperam affirmabat legem cum euangelio & circūcisionē cum baptismo seruandam. Mille annos post resurrectionē in voluptate carnis pdicant, quod reprobat Marci.12. Non nubent neq nubentur. De isto Cherinto dicit Beda sup epl'am Johan.narrat eñ de illo.s. Johanne auditor eius sanctissimus vir & martyr fortissimus Polycarpus Smyrneoꝝ antistes, q tpe quodam cum apud Ephesum balnea lauādi grā fuisset ingressus, & vidisset ibi Cherintum exire, ꝯtinuo discessit non lotus, di. Fugiamus hinc ne balnea ipsa nos corrumpant, in quibus est Cherinthus inimicus veritatis. Quo egresso, balneū cecidit, & hereticum cum suis oppressit. de hoc.24.q.1.c.omnis qui. Hic heresiarcha turpulosus & libidinosus totus, a quo dicta ē heresis Cherintiana, hic dicit legalia obseruanda, & Caius in dispu. suoꝝ dialo. dicit: Cherintus p reuelationes quasdā quas velut a magno aplo conscriptas, vt & p angelos reuelatas putaret, talia q̄dā portēta nobis inducere nitit, post resurrectionē terrenū futuꝝ esse regnum Christi, in q̄ Hierusalem & homines in carne iteꝝ cōcupiscētijs & vitijs subiectam ꝯuersationē habituros: cōtra fidem quoq scripturaꝝ mille annos designat. Dicunt etiam mundū ab angelis esse factum. Jesū tātūmodo fuisse hominē, nec resurrexisse, sed resurrecturum. Et hi etiam dicunt Merinthiani a Merintho, vt dicit Aug. & Rupertus Tuitieñ super illud Apocal. Ego sum alpha & o: quid enim illic offenderet Cherinthum vel Ebionem vel Arrium, aut aliū quēlibet diuinitatis Christi inimicū hereticū. Hereticus quoq quilibet eiusmodi ꝯcederet & cōfiteret, sed eundem esse deum deo patri coequalem sine ini

tio cuz patre ꝛ in patre manentē non cōfiteret, recte ꝗ dixisse non cōtēt⁹, addit istud q̄d summū est ī quo fides Christiana consistat, velut supremo gradu de Christi diuinitate, sic̄r eque vt de patre sentiēs sicut ꝛ dignum est, ꝛ dicens in ꝑsona eius, vt vicȝ maiori tonitruo q̄ cōtradicunt ille rane loquaces cōterant, ego sum alpha ꝛ o, hec ꝟo dicens, siue dicentē illū, inferēs patri coequat: sic etiam ꝟbum antiquum q̄d erat, In p̄n. e. ver. ꝛc. est cōtra Cherintū aliosq; anti christos, qui negare incipiebāt ante Mariam fuisse Christū.

¶ Chiliaste, hi sunt Cherintiani. 24. q. 3. quidaȝ. nisi ꝙ hic est appellatio greca, ꝛ obseruant eosdē er rores sicut Cherintiani: chile enim grece mille latine d̄r, ꝛ dicit Helinādus ꝙ Papias Hieropolitan⁹ in Asia ep̄s, fuit autor hereticoꝝ qui dicunt Chiliaste. i. millenarij, qui d̄r mille annoꝝ Judaicā edidisse deuterosim. i. nouitatē. Qui post resurrectionem aiunt in carne dn̄m cuȝ sanctꝭ regnaturꝝ ꝛ sctōs epulaturos cū Christo corporal̄r. Dicūt quoq; ī mille annoꝝ regno mulierē instaurādā eē, ꝛ eandē eē q̄ pri⁹ habuit virꝝ.

¶ Cynici olim fuerunt ph̄i carnales ꝛ bestiales, dicentes licere cōmisceri feminis instar canū, modo hm̄ōi prurientes auribus introierunt dn̄atione spernentes ꝛ maiestatē blasphemantes: de quib⁹. 1. Pe. 2. Multi sequent eoꝝ luxurias. Hi sunt Waldenses ꝛ cōsimiles, de quibus dicetur in locis suis. Cynici secundum Papiam: heretici, dicti ab immundicia, cōtra humanā em̄ verecundiā in propatulo cū vxorib⁹ coibant, vt canes.

¶ Circūcelliones dicunt, eo ꝙ agrestes sint, quos scotopicos vocant, qui Bonosianoꝝ doctrinam habent. Hi amore martyrij seip̄os perimunt, vt violenter de hac vita discedentes martyres nominent: con

tra illud.23.q.5.si non licet. Profecto enim q̃ seipm̃ occidit.homicida est.Item c.tu dixisti.&c. non est nr̃m,de quibus etiam c.Circũcelliões illas clericos partis Donati &c.vbi scribit Aug.ad Marcellianũ comitẽ de Donatistis captis.Aug.in de here. Circũ celliones genus hoĩm agreste & famosissime audacie,non solum in alios immania facinora ꝑpetrãdo, sed nec sibi eadem insania & feritate parcendo,sed ꝑ mortes varias maxime p̃cipitioꝝ & aquaꝝ & ignium seipsos necare cõsueuerũt,& ĩ istũ furorẽ alios quos potuerũt sexus vtriusq; seducere,vt occidant ab aliis,mortẽ nisi facerẽt cõminantes. Possidonius de vita Aug.dicit aliquoties eius vias armati iidem Circũcelliones contra famulũ dei Augustinum obsiderunt,sed hi itineris errore seducti,eum inuenire non potuerunt.

¶Choite, a Choita heretico,qui fuit de numero eoꝝ qui euangelia laniauerunt scd̃m Hiero. contra Lucifer.

¶Constantius, Constantini filius,Constantis frater,ab Arrio tractus est in heresim Arrianam, vt quosdam in deo gradus crederet.Hic scd̃m Hie. in vita Hilarionis heremite rex Arrianoꝝ in exiliũ deportauit Dracontium & Philonem ep̃os. Et Orosius lib.7.constantius dum constantem frẽm bello ĩsectatur incauta petulantia periculis sese offerẽs,a ducibus eius occisus est.Et Hiero. ad Heliodoꝝ epitaphio Nepotiani: constantius Arriane fautor hereseos dum cõtra inimicum parat & cõcitus fert ad pugnam,in Mopsi viculo moriens magno dolore, hosti reliq̃t imperiũ.

¶Colorbosus secut⁹ est Menẽdrianos & Marcum,de q̃bus infra,a quo dicuntur colorbosij heretici.Hic em̃ vitam oĩm hominũ & generationum in septẽ siderib⁹ affirmat,vt dicit Aug.de here.

¶Crispinus Donatista, in Calamensi ciuitate et regione eps fuit, vt dicit Possidonius, cõtra quẽ August. trino cõflictu disputauit, ita Crispinus proconsulari et libellari snia est pronuntiatus hereticus. Et p̄ceptum ẽ, nullo prorsus loco hereticos Donatistas esse debere: et sic multũ creuit sancta eccl'ia.

¶Concordenses, vel scd'm alios Cozorenses, q̄re supra in Albanẽsibus.

¶Colitiani, a q̊dam Colitio nominati sunt, aut scd'm Isid. Colintiani a quodã Colinto, vel scd'z August. dicuntur Coluthiani a quodã Coluthо, qui dicunt deum non facere mala, contra illud qd' scriptum est Esa. 37. Ego deus creans mala. Et hoc intelligit de malis pene, sicut dr' Amos. 3. Si est malum in ciuitate qd' deus non fecerit. Uel deus creat mala. i. nociua, vt venenũ, lupos, araneas, et similia, que magis nocent q̃ prosunt, vt dicit Aug. Quis Coluthiani et Floratini inter se cõtraria dicũt, tñ ambo diuinis alloquijs resistebant. Creat eñ deus mala, penas iustissimas irrogando, qd' Coluthus non videbat, non aũt malas creando naturas atq substantias, inquãtũ sunt nature atq substantie, vbi Florinus errauit.

¶Constans nepos Eraclij Imperator, regnãs in Grecia et non Rome, anno. 660. tẽpore Theodorici primi pape, hic Constans fuit pessimus in oĩbus et crudelis cõtra catholicos, et hereticus de Acephalitar' secta. Qui quadam vice de Neapoli veniens Romã, pulcherrima edificia et palatia, ob inuidiam ciuium Romanor' destruxit, et in Tiberim proiecit, et multas plateas ciuitatis fecit desolatas.

¶Constantinus quint' impator, pessimus hereticus fuit, q̄ demonijs immolabat, eccl'iam dei lõgo tpe afflixit, nec euasit impunitatem. Nam completo mysterio iniquitatis p̄finite, horribil'r clamans: igni sum inextinguibili traditus, spm̃ exhalauit. Insensa

tis impatoribus sue vesanie relinquens exemplum. Sigibert9: Constantinus imperator, filius Leonis quinti, Constantinopoli synodū trecentoꝝ triginta epoꝝ ꝯgregauit, in quo edicto ꝓmulgato de imaginibus dei ꝛ sanctoꝝ deponendis, ecclesiam dei nimis scandalizat, ꝛ ꝯ orthodoxos tyrannisat. Hec ille: Et beatus Martinus papa ob catholicā fidē ab eodem de ecclesia raptus, ac perductus Cōstantinopolim, in exilio vitam finiuit.

¶ Cosmi, hoꝝ heresis ꝯcurrit cum Marcellianis, q̄ fuerunt damnati in secunda synodo vniuersali Constantinopolitana.

¶ Copti sunt Christiani, sed heretici, in partibus Indie hincinde habitantes, ꝛ vtunt̄ in ecclesijs quodam libro fabuloso, qui dr̄ secreta Petri: ꝛ in missis legunt euangelium Nicodemi.

¶ Chorizantium secta transiuit anno. 1373.

¶ Cresconius grammaticus Donatista, ꝯ quem Aug9 quatuor libros scripsit, in quibus Cresconiū ī multis rep̄hendit, maxime in hoc ꝙ Petulianum defendit, qui negat ꝙ Christus sit Christiani origo, radix ꝛ caput.

Dadosius vnus de principibus Messalanioꝝ, qui inter cetera dicunt diuinum cibum nec ꝓdesse nec ledere, de q̊ dn̄s dixit: Qui comedit carnē meā ꝛ bibit sanguinē meū, viuet in eternū, de hoc. 7. lib. hist. tri. ca. 11.

¶ Dactilorinchite, de his in Pattolorinchitis.

¶ Dauid de Dinanto, cuius error fuit ꝙ deus est materia prima. ꝯ hoc b. Tho. 1. ꝯ. gen. ca. 17. ꝛ prima pte q. 3. art. 8. ꝙ impossibile est deum aliq̄ modo in ꝯpositionē alicuius venire. Dicit eñ Dioñ. c. 2. de diui. no. ꝙ neq3 tactus est eius. s. dei, nec quedam ad ptes ꝯmiscendi cōio. Et dicit Cesarius. 5. dist. dial. ꝙ libri mgr̄i Dauid ꝑpetuo damnati sunt et exusti.

De alijs erroribus s in Almarico.

¶Decarthite, Manichei fuerunt, & de eis diu[9] impator facit mentionē. C. de here. Nota q̄ Manichei totum virus euomentes ꝯ honorē creatoꝝ oīm machinati sunt, & ꝑpagines suas longe lateq̄ extenderunt, pro quoꝝ extirpatione ecclesia multos agones subijt.

¶Desiderius heresiarcha, de q̄ b. Tho. ꝯ impugnantes rel. ca. 6. Desiderius heresiarcha Longobardus, nr̄i tp̄is edidit quendā tractatū ꝯ catholicā ꝟitatē, in quo inter cetera ꝯdemnat statū eoꝝ, q̄ relictis omnibus egere volunt cum Chr̄o, hic paupertatem totalr̄ ꝯdemnat, & q̄ non sit licitū sua oīa ꝓ Christo relinquere, nisi talē religionē intret q̄ possessiōes habeat, vel nisi talis sit q̄ de labore manuum viuere intendat.

¶Deuterus hereticus Arrianus ep̄s, dū in Cōstantinopoli, vt dicit Sigibertus in sua chronica, Barbam quendā baptizaret, & male distinguens trinitatē, dicens: Baptizo te Barba ī nomine pr̄is per filium in sp̄ū sancto: aqua disparuit.

¶Dimophilus Arrianus fuit, nec dogma Arrianoꝝ anathematizare volēs, idcirco in ꝯcilio Ariminensi damnatus est tempore Constantij imperatoris. De quo etiam secundo libro histo. tripar. ca. 22. & lib. 9. ca. 10.

¶Dioscorus olim ep̄us Alexandrinus, anno domini. 444. sub Martiano principe & Leone primo, qui dixit vnam naturam esse verbi dei et carnis. Peccat igitur in fide, qui est defensor hereticorum. 24. q. 1. c. 2. Et huius sectam & subscelerate cohortis ponit Johannes Damascenus lib. 3. ca. 3, dicens: Dioscorus & Seuerus et eorum scelerata cohors. Unde scti patres apud Calcedonem congregati Dioscorū damnarunt, non tantum de heresi, sed etiam quia au-

sus fuit sanctum Leonem papam excõmunicare maiorem se, vt dicitur distin. 21. c. intantum. et dist. 13. c. canones sunt secuti, ꝛ. 24. q. 2. c. sane existunt etiam qui eidem Dioscoꝛo. et. C. de heř. l. quicunqꝫ Apollinaris facinoꝛosissimã sectam. Eutices ꝛ Dioscoꝛus cõicatoꝛes ꝑmanserunt vsqꝫ ad moꝛtem eius. Cõtra Dioscoꝝ scripsit Hilarius libꝛum vnum ad p̄fectum Salutium. Et Theodoꝛus ep̄s Syꝛie ciuitatꝫ dicta foꝛtia ꝯtra eundem fecit.

¶ Diodoꝛus, de q̄ Damas. lib. 3. c. 3. dicit: Deo odibilis Nestoꝛius ꝛ Diodoꝛus, ꝛ igne dignus Theodorus et eoꝛum demoniaca conuentio: ꝛ cum alijs Arrianis posuit in Chꝛisto vnionem personalem in vna dũtaxat natura. s. humana: ꝛ Chꝛistum negauit verũ esse deum: Ubi nota, ꝙ dixerunt Chꝛistum tm̃ fuisse hominẽ, ꝛ ip̃m ad diuinam pꝛopemodũ dignitatem ob gratie abundantiam operumqꝫ excellentiam esse euectum, ꝛ pꝛoinde deum in scripturis appellatum quasi non natura deus esset, sed gloꝛia tantum honore nominis. Unde quidam eoꝛum dixit, non inuideo Chꝛisto facto deo, hoc et ego fieri possum si volo. De hoc habet Gꝛegoꝛius decimooctauo libꝛo moralium. Et dicit Hilarius: Hic enim verus et pꝛoprius est filius: oꝛigine, non adoptione: veritate, non nuncupatione: natiuitate, non creatione.

¶ Discalciati, isti non intrant sancta loca, nec locum oꝛ̃onis, nisi sint discalciati: moti ex illo ꝟbo qđ dñs dixit ad Mosen Exođ. 3. Solue calciamentum de pedibus tuis. Et illum modũ tenẽt Saraceni, qñ intrant Mesquitas eoꝝ nudis ꝛ lotis pedib9, vt adoꝛent ꝑfidum Mahometũ diebus singulis, certꝫ horis, vt dꝛ in Cle. Cedit quidem de Judeis ꝛ Sa. ꝛc. De his sic scribit Aug9 de here. Est alia heresis nudis pedibus semꝑ ambulantiũ, in eo ꝙ dñs dixit ad Mosen: Solue ꝛc. Et ꝙ pꝛopheta Esaias nudis pe-

dibus iussus fuit ambulare. Exo. 20. Calciamēta tua tolle de pedibus tuis.

¶ Donatisti vel Donatiani, a Donato q̄dā Afro nuncupati sunt, anno. 334. sub Constantio impatore ꝛ Julio. 1. papa. Qui Donatus de Numidia veniens, pene totam Africam sua ꝑsuasiōe decepit, asserens minorē patre filium ꝛ minorē filio spm̄scm̄, et rebaptizauit catholicos. 24. q. 3. quidam. et C. de here. Jste error vocat̄ rebaptizantiū, ꝯ illud de ꝯse. di. 4. c. eos, non licet fieri rebaptizationes. et. c. j. rebaptizare. Et talis punit̄ capite. C. ne sanctū baptisma reiteretur li. j. Unde Donatiste ꝛ Manichei totam fere Africam cum suis erroribus corruperant et impitos deceperant: ꝛ sctm̄ Augustinū fatigabāt, ꝓpter q̄d multos libros ꝯ illos scripsit: Et Donatiste erant magni in scīa seculari, erant maiores in mundi tia, in potentia erant maximi, ꝛ in diabolica ꝯsutia, ꝛ diuersi fuerunt alumni Donati. Unde Donat⁹ apd̄ Carthaginē Donatistaꝝ ep̄s, dicebat ꝙ veꝝ baptisma nisi in sua cōione dari non poterat. et. 23. q. 4. c. displicet, de isto Donato d̄r, ꝙ cū esset capt⁹ a Christianis, obiecit Augustino, ꝙ nemo debet capi, ex q̄ dedit deus homini libeꝝ arbitrium. Hi vocant̄ Rome Montenses: ad hanc heresim ꝑtinent Circūcelliones, hi dicunt̄ etiam Parmenianiste. Et Cyprianus Carthagineñ ep̄s ꝯtra Donatum ꝛ Nouatianū diuersos tractatus ꝛ ep̄las fecit. Unde Donatiste ex ambitione ꝛ inuidia insurgentes ꝯ Cecilianum contra quē non p̄ualuerūt, quasi totam Africam suis deceptionibus sepauerunt ab vnitate eccīe catholice, scisma facientes, ꝛ mēdose Ceciliano crimina imposuerunt, que ꝓbare nequeuntes, a iudicibus falsarij reprobati scisma ꝑtinaciter in heresim verterunt. Et Leo papa in ep̄la ad impatorem Constantinū: Donatiste in sola Grecia orthodoxam eccīam iactabāt.

Item Hiero. in li. de viris illustr. Extant Donati ad suam heresim ptinentia multa opuscula, est liber de spūsancto Arriano dogmati ꝯgruens, sed vt dt Hilari⁹ in epl'a ad Donatū diaconū: Ubi queso sunt cōmenta Donati, reuera ammodo non comparent.

¶ Dositheus, vnde ⁊ Dosithani heretici, vn⁹ fuit de adulterinis ⁊ primis corruptoribus fidei, qui et connumerat̃ inter p̊mos pseudoapl'os. Hieroñ. contra Lucifer. Dositheus Samaritanoꝝ princeps, ꝓphetas repudiauit.

¶ Dulcinus Nouarieñ tpe Clementis quinti, et Henrici septimi impatoris, anno. 1034. veterū ⁊ nouoꝝ erroꝝ inuentor. Et Clemens q̇ntus misit inq̇sitores Ord. Pred. ꝯ eum, ⁊ crux p̄dicata est ⁊ indulgentie date ⁊ exercitus missus est cum Apl'ico legato, qui ip̄m ⁊ suos ꝯplices in Alpibus positos ptim ⁊ inedia ⁊ frigore, ⁊ ptim in armis oppressit, ⁊ Dulcinus capit̃, ⁊ cum Margareta vxore sua heretica ⁊ ꝯplicibus ꝯbusti fuerunt, prius tñ membratim concisi: ⁊ ep̄s Permensis ⁊ frater Manfredus Ord. Predicatoꝝ inquisitor, duas epl'as Dulcini hereticales ꝯdemnauerunt. Ueꝝ hec pestis omnino deleri non potuit, sed in tridentinis montibus, vbi Dulcin⁹ sue heresis initium dedit, manserunt alieq; eius reliq̇e, ⁊ tales vocant̃ Dulcini vel dulciniste. Hi ad sex milia vtriusq; sexus sub specie charitatis simul habitare docuerunt, ⁊ in montibus habitantes in oēm luxuriam ꝓlabebant̃, que pest; duobus annis multos impugnauit, ⁊ ipsius Dulcini scelera ⁊ penas in inferno meritas dantes, ꝯtemporaneus eius in suo tract. de inferno meminit. Et illud Osee. 4. intelligi p̄t de ista secta immundissima: qm̄ ipsi cum meretricibus ꝯuersabant̃, ⁊ cum effeminatis sacrificabant. Heretici enim clādestinis conuenticulis coeunt, vt errori suo reuerentiā, quam ex ratione non valent, p̄beant

ex occultatione. Et Hieroñ. super illud Osee. 6. In domo Israel vidi horrendū, dicit: In domo hereticoꝝ videt horrendum cum magistris fornicantibus populus seductus pariter sordidat.

¶ Durandus de waldach in ptibus Arragonie, tpe Johannis. xxij. cum quodam sue complice dogmatizauit hereses certas, ꝛ qđ matrimoniū nō est nisi occultum meretriciū. Tandem p̄sente dño Jacobo rege Arroganum eius hereses fuerunt dānate per ep̄m Gerundensem ꝛ Arnoldū Burgeñ inq̄sitorem, ꝛ ipsi vt impenitentes fuerunt combusti.

Ebionite vel Ebione vel Ebiones vel Ebionei dicti ab Ebione, anno. 84. sub Domitiano Cesare ꝛ Cleto papa, dicūt Paulū apostatā leg̃, ꝛ Christum tantum per profectum solum virum iustum putant, id est, Christum tantummodo hominē dicunt, ꝛ tenent euangelium vt legem carnaliter, et obseruant circūcisionem ꝛ cetera legalia. De his fit mentio in legenda sancti Philippi, qui illaꝫ heresim in Asia extinxit. Et Ignatius ad trallianos: Fugite illos hominis diabolici cultores Ebionitas quos maledictos Hieremias propheta asseruit: Maledictus qui cōfidit in homine. s. tantum, ꝛ a deo recedit cor eius, cap̄. 17. Et huic heresi Epiphanius Samseos ꝛ Elceseos ita copulat, vt sub eodē numero tanquam vna sit heresis ponat, aliquid tamen interesse significans. Hieronymus in de ecclesiasticis scriptoribus: Johannes nouissimus omnium scripsit euangelium, rogatus ab Asie episcopis, maxime contra Ebionitarum dogma, tunc consurgens, qui asserunt Christum ante Mariam non fuisse: vnde etiam cōpulsus est diuinā edicere natiuitatem. Et Hieroñ. super Esa. 1. simul arat in boue ꝛ asino. Ebion dignus pro humilitate sensus paupertate nominis, qui sic re

cipit euangeliū vt Iudaicaꝝ supstitionū, qui in vm-
bra ꝛ imagine p̄cesserunt, cerimonias nō relinquat.
Et idem in libro in Esaiam: Iudaici erroꝝ heredes
Ebionite, qui pro humilitate sensus nomen pauperū
susceperunt, omnesq; mille annorū delicias prestolā
tes ꝛ equos ꝛ quadrigas ꝛ lectos ꝛc. sic intelligūt vt
scripta sunt.

¶ Elpidius hereticus, de quo sic Hiero. ad Cte
siphontē aduersus Pelagianos: In Hispania Aga-
pe mulier Elpidium virum cecum ceca duxit ī foue-
am, successoremq; sui Priscilianum habuit zoroa-
stris magi studiosissimū, et ex mago ep̄m, cui iuncta
Galla non gente, sed nomine, germanam huc illucq;
currentem alterius ꝛ vicine heresis reliquit heredē.
De peste autem Agapetarū quomodo introiuit ec-
clesias, habet idem Hieronym⁹ ad Eustochium de
cust. virg. De hoc s̄ in Agapetis.

¶ Echibos sophista Constantinopolitanus, de
quo dicitur in sexto libro histo. tripar. capite. xxviij.
Plurimi quidem non recta mente Christianum ha-
bentes nomen, quippe pecunias ꝛ honorem presen-
tem ꝛ fecilitatē vere fidei preponentes, ad sacrificio
rum scelera descenderunt, quoꝝ vnus fuit Echibos.
Is enim mores imperatoꝝ sequens sub Constantio
feruentissimū se finxerat Christianū. Sub Iuliano
celeriter paganus effectus est. Et rursus post Iulia
num volebat esse Christianus, prosternens se an̄ ia-
nuas ecclesie pronum, magna voce clamabat: Con-
culcate me sal insensatum. Dicit aūt hereticus sal in
fatuatum, qd̄ proiectum est foras ꝛ ꝯculcatur ab ho-
minibus: quo quid vilius ꝛ magis contemptū?

¶ Eriani, hi sunt Arriani, de quibus s̄.

¶ Etius diaconus ordinatus a Leontio Antio-
chene eccl̄e p̄sule, Arrianus fuit: quō aūt a diacona-
tu depositus est ꝛ ab eccl̄a factus extraneus ꝛ excō-

municatus in synodo Constantinopolitana, vide in quinto libro hist.tri.ca.42.

¶ Eligius hereticus apud Cameracum, alij gangaricũ, astutus, timẽs comburi a Fratribus Pred. se obsessum fingit, et ad sanctum Ancardum ligatur in hasta ab amicis, vt omnes homines reputarẽt eũ furiosum. Quidam clericus obsessus, diuina manu solutus, colligens in nocte circa hereticum ligatum stramina, et ignem de lampade sumens, incendit cumulum straminum. Hereticus clamat, custodes experrgefacti, ignem extinguere nitebantur: sed clericus arrepto gladio omnes abegit, hereticus combustus est, diuino iudicio exacto, Clericus a demone liberatur. Nota hic malitiam demonis, hic prodit maleficum, et infra defendit hereticum Guidonem de Lacha. August. j. de ciui. dei. ca. j. Multi in eam scz ecclesiam tantis tanq multis beneficijs redemptorum exardescũt ignibus odiorum, ingrati sunt, vt hodie contra eam linguas mouerent, nisi ferrum hostile fugiẽtes in sacratis eius locis vitam, de qua superbiũt, inuenirent. De hoc Eligio in. 2. lib. Apum versus finem.

¶ Elchesaite, vel scdm Epiphaniũ Elcesai, et Augustinus Elceseos et Samseos: a quodam pseudopropheta dicit esse deceptos, qui vocabatur Elci, ex cuius genere duas mulieres tanq deas ab eis phibet adoratas. Et hi de scripturis sanctis refutant, et vtũtur testimonijs de nouo et veteri test. quibus volũt, et Aplm Paulum ex integro respuunt: et asserunt, q in persecutionibus siquis negauerit fidem, nihil criminis habeat pro eo, is qui fixus est ĩ corde suo talia si ore negauerit p necessitate, corde tñ in fide pmaneat. Sed dicit Aug⁹ super Psal. 118. Pactum dei nõ obseruauerit, qui psecutionẽ non tolerantes, a testimonijs dei negando declinauerunt. Et libellũ quendam circũferunt, quem dicunt de celo lapsum, cuius

v̄ba siquis audierit, remissionē accipiet peccatorū, aliam p̄ter illam q̄ Christus dedit.

¶Euagrius Ponticus Hipbarita heretica scri psit, vt patet in li. suo ad v̄gines. Itē ad monachos ꝛ ad v̄ginē, cuius nomen nigredinis testatur, in quo perfidie tenebras exarauit ꝛ in alijs libris, vt scribit Hiero. cōtra Lucifer̄.

¶Eraclite, ab Eraclio exorti, monachos tm̄ re-cipiunt, cōiugia respuunt, regna celoꝝ paruulos ha-bere non credunt scꝫ Isi. ꝛ. 24. q. 3. quidam. Eracli-te in primo articulo peccant, quia deus non est ac-ceptor personarum. In secundo similiter, quia con-iunctio matrimonialis est iuris naturalis. In tertio peccant contra illud Euangelij: Dimittite paruulos ad me venire.

¶Elpulius senex hereticus, dixit nullam vtilita tem ex sancto baptismate baptizat̄ꝭ accidere, sed so lam orōnem studiosam inhabitantē demonē effuga-re. Dicebat īsup vnumquēq̄ nascentium a p̄genito re suo sicut naturam, sic etiaꝫ demonū trahere famu latum, ꝛ expulsis p̄ illam orationē studiosam spm̄ san ctum aduenire, ꝛ sensibil̄r ꝛ visibil̄r suam designare p̄ntiam. Atq̄ corpus passionibus motum cuiuslibet eripere, ꝛ animam a mala voluntate penit⁹ liberari, ita vt nequaq̄ decetero egeat neq̄ ieiunio macerā-te corpus, neq̄ doctrina refrenante ꝛ p̄gredi doctri na libenter edocente. Non aūt solum q̄ hoc impetra uerit corpis exultationibus liberat̄, sed apte etiā fu tura p̄uidet ꝛ sanctā trinitatē oculis cernit. Hūc au tē Flauianus laudabilis p̄sul Antiochenus fetidissi mū effodiēs fontē ꝛ eius pocula cunctis examinan-da p̄ducens, Infelicissime ait seni, vetustissime die-rum maloꝝ, increpauit te os tuū, ꝛ nō ego, labia eīn tua testant̄ aduersum te. Hec. 7. li. hist. tri. ca. 11.

¶Eleusius Cyzici, qui p̄erat ecclesie Macedo

nianorum, et cum eo triginta sex eiusdem sequaces quos cum imperator Theodosius et episcopi partis eius numero centum quinquaginta laborarent ut unirent ecclesie. At illi eius monita apertaque conuitia paruipendentes, elegerunt se qui potius Arrianam pestem, quam consubstantialem dicere trinitatem. Hec fatentes de Constantinopoli sunt egressi, et scribebant alterutris ne quis eorum in Niceni concilij dogmate consentiret. Ex. 9. li. tripar. hist. c. 12.

¶ Elimas a fide relapsus, effectus maleficus ut Simon magus. Est enim binomius dr Bariesu .i. filius Jesu, et sic secundum Bedam corrupte legitur Bariehu. Dicitur Elimas quod interpretatur dei mei mensura vel census: sic enim faciebat se vocari ut crederetur nuntius dei. Et aduersabatur Paulo, quia Sergius Paulus proconsul qui conuersus fuit ad predicationem Pauli, et eum audire et verbum dei desiderabat. Act. 13. Sed Elimas resistebat querens auertere proconsulem a fide. Paulus autem repletus spiritu sancto, intuens in eum dixit: O plene omni dolo et omni fallacia, fili diaboli, inimice omnis iustitie, non desinis subuertere vias domini rectas: et ecce nunc manus domini super te, et eris cecus et non videns solem usque ad tempus. Et confestim cecidit in eum caligo et tenebre. De hoc. 45. dist. c. Cum b. Paulus illum magum corporali cecitate damnauit. 23. q. 4. c. quod Christus. Sic Paulus dum a suo contemptu pia admonitione et multimoda commendatione sui, Corinthios magum illum Elimam qui credituros a fide retrahebat cecitate percussit, ut ceteri perterriti predicationem eius non impedirent, sed in Christum credentes, anime cecitatem effugerent. Et glosa. 1. Petri. 3. Utilius fuit Tobie percuti cecitate sine culpa, ut probaretur eius patientia, quam Elime mago qui pro perfidia percussus a creditorum dementatione remouetur, et eterne ultioni preparatur. Postea autem recepto visu, obstinatus permansit. Et Barnabe apo

stolo valde restitit in Cypro.

¶Emeritus in Cesariensi Mauritanie ciuitate epūs, p̄cipuus secte Donatistar̄ disponsor, quem occasione quadam venerabilis memorie Augustin⁹ reperiens cum aliis epis sedis apostolice disputatione superauit, gesta apud Carthaginem continentur inter episcopos confecta, de hoc Possidonius in vita beati Augustini.

¶Enchidie, hi heretici nolunt manibus laborare, & sunt complices Turilupinorum: de quibus infra. & Augustinus in lib. de here. dicūtur Enchite, opinari monachis non licere sustētande vite sue causa aliquid operari, atq; ita seipos monachos profiteri, vt omnino ab operibus vacent. Idem refert Cyprianus in opere suo de here. Damascenus in lib. primarū heresum: Enchite dicunt, q̄ neq; baptisma pficit hoiem, neq; diuinorum mysteriorum assumptio purificat animam, sed sola apud eos exercita diuina oratio.

¶Eluidiani, ab Eluidio nuncupati, vel Heluidiani cum aspiratione: contra quem Eluidium Hieronymus librum scripsit, qui docuit quod beata virgo post partum non mansit virgo, sed fuit per Ioseph corrupta. Et beatus Thomas tertia parte. q. 28. art. 3. absq; omni dubio detestandus est error Eluidij, qui dicere presumpsit m̄rem Christi post partum a Ioseph esse carnaliter cognitam & alios filios genuisse: quod reprobatur. 27. q. 2. genuit. & de verbor. sig. c. Ioseph. Quere s̄ in Antidicomaritis.
Hoc enim Christi p̄fectioni derogat, & iniuriam facit spirituisancto, cuius sacrarium fuit vter⁹ v̄ginalis, derogat dignitati & sanctitati m̄ris dei & ipsi Ioseph tanta p̄sumptio imputaret, derogat quoq; illi q̄d Ezech. 42. dr: Porta hec clausa erit & non aperietur, & vir non transibit p eam, qm̄ dn̄s de⁹ Israel ingres-

sus est p eam. Aug. in li. de here. Mirum istos ꝑter-
missos Eluidij nomine Antidicomaritas Epiphani
us appellauit.

¶ Euphrata eps Colonien. sed insania Arrij in-
fectus, nec oues eum seq̄bātur: quem ab epatu de-
posuerunt quatuordecim epi, vicꝫ Maximinꝰ Tre
ueren. Ualentinus Arelaten. Donatianus Cabello-
noꝝ, Seuerinus Senonensis, Optatianus Cercas-
sinus, Jessis Nimitini, Uictor Uangionū, Ualeria-
nus Altisiodorensis, Simplicius Augustodinēsis,
Amandus Argentoracensiū, Justinianus Rauraco
rum, Eulogius Ameganoꝝ, Seruatius Tungerē.
Discolius Remoꝝ, qui vna sn̄ia dixerunt: Quia Eu
phrata ausus ē Jesum Christum negare deum esse,
ideo non esse dignum epatu, sed deponendū, ꝛ in lo-
cum eius instituerunt sanctū Seuerinū Burdegal.
doctorem vite ꝛ hereticoꝝ malleum. Nemo em̄ ma
gis ecclesiasticus ē q̄ꝫ qui nunq̄ꝫ hereticus fuit scd̄m
Hieron. ad Theophilum. ꝛ. j. q. j. c. fert. Uulnerato
pastore, quis curādis ouibus adhibet medicinam,
aut quō ppl'm orōnis iaculo tueat, qui iaculis hosti-
um sese ferēdū exponit, aut qualem fructū de se pro-
ducturus est, cui graui peste radix infecta?

¶ Eudoxius Arrianus, quo suadente Gothi Ar
riani facti sunt, octauo li. hist. tri. c. 13. qui ꝛ sua peste
Germantiā corrupit, fuit em̄ eps Germanice, q̄ est
ciuitas Syrie, ꝛ vt dicit venerabilis Beda. 4. lib. de
gestis Angloꝝ. ca. 18. post ꝯcilium Nicenū cōgrega
ta fuit in Anglia synodus, que gloriose approbauit
ꝛ acceptauit cōdemnationē heresum Arrij, Mace-
donij ꝛ Eudoxij. Hic nota ꝙ scd̄ꝫ Hiero. 23. eps An
tiochie post Paulinū Eustathius ordinat eps, quo
in exilium ob fidem truso vsq̄ꝫ in pn̄tem diem Arria-
ni ecclīam occuparunt, Eulabius, Eupharnius, Pla
cillus, Stephanus, Leontius, Eudoxius, Meleti-

us, Euzoicus, Dorotheus, rufus Meletius, quorum idcirco tēpora nō digessi, eo q̄ hostes potius Christi q̄z ep̄os iudicē. Itē Eudoxiani vel Arriani .i. qui contra sp̄ūsanctū pugnant, damnant in secunda synodo vniuersali Constantinopol.

¶ Euphenite, hi hn̄t vnam z eandē sectam z heresim, scd̄z Epiphaniū cū Psallianis, q̄re infra.

¶ Eucratici dicti, qui carnē abominantur, anno 175. sub M. Antonio impatore z Aniceto papa, z a Taciano, Eucrates, Bardesanes, alterius hereseos p̄nceps notus efficit, z ɔcordāt cum Tacianis. z. C. de here. appellantur Eucratiste. Euse. cesa. lib. 4. Musani fert libellus multa elegantia scriptus ad quosdam fr̄es, qui declinauerunt ad heresim Eucratistaꝝ nup exortam, cuius autorem extitisse Tacianū sermo asserit, vel dicunt scd̄z Aug. Eucratite.

¶ Eusonius ep̄s lepra Arriana infectus, dixit q̄ filius nō est similis patri scd̄z substantiaz, neq̄z ver⁹ ē, neq̄z vera eius sapia, neq̄z veꝝ naturalr̄ patris verbū ē. 1. li. hist. tri. c. 13. Hunc Alexander magnus ep̄s priuauerat diaconatu. 2. li. hist. tri. c. 48.

¶ Euticius dogmatizauit q̄d alius hō moritur, z alius resurget: z q̄d inuisibile z inpalpabile corpus futuꝝ sit, ɔtra illud Job. 19. Quem visurus sum ego ipe, z oculi mei cōspecturi sunt z nō ali⁹. In quo expresse indicat ꝟitatem resurrectiōis, z prauoꝝ facta redarguit. Vide in glo. dicti ca. Job.

¶ Euticiani l' Euticete siue Euticianiste. C. de here. l. q̄cunq̄z. vel Euticiuste. l. Arriani. dicti ab Euticete constantinopol'. abbate, qui christum post humanā assumptionē negauit existere de duabus naturis, sed in eo solaz diuinā asseruit esse naturā, de quo dicit Beda in homil. sup Marcū. c. 8. In hac lectione ɔsideranda est in vno eodēq̄z redemptore nr̄o distincta opatio diuinitat z humanitat, atq̄z Eutice

tis error q̄ vnā tm̄ in Christo opationē dogmatizare p̄sumpsit procul a Christianis finibus expellendus. Et Boetius in li. de duabus naturis eandē heresim reprobat, ꝛ q̄rta synodus Calcedoneñ sub Martiano p̄ncipe Euticerē ꝯdamnauit dist. 15. canones. Et Marcellus martyr Anticyranus ep̄us multa aduersus Euticetem Grecum scripsit volumia, ꝛ Prosper ep̄s Aquitonicus diuersas ep̄las, ꝛ ꝯtra eundē Genadius sex libros scripsit. Anno. 444. sub Martiano impatore ꝛ Leone. 1. Mochimus Mesopotamius apud Antiochiam presbiter scripsit aduersus Euticetem egregium librum. Et. C. de episcopis et clericis. l. Quoniam: Aboleatur Euticetis damnosa memoria, Fabiani autem laudabilis recordatio releuetur.

¶ Eunomiani ab Eunomio dialectico Aetij discipulo, q̄ sophisinatibus ꝯ deum locut⁹ est, inq̄ens: Deus de substantia sua nihil nouit amplius q̄ꝫ nos. Dissimilē patri asseruit filium, ꝛ filio sp̄m̄sanctū, hic impietatis cumulo auxit Aetij blasphemias, multa ꝯ fidem nr̄am scripsit, ꝛ disputando legis sectatoribus suis dedit, vir animo callidus, anima ꝛ corpe leprosus, de quo Euse. li. 4. ꝛ in hist. tri. li. 5. ꝯ quē disputat magister sen. in. 1. dist. 6. ꝛ Augu. 16. de tri. ꝛ dicit de her. ꝙ adeo bonis fuit moribus inimicus, vt asseueraret ꝙ nihil cuiq̄ꝫ obesset q̄rūlibet ꝑpetratio ac pseuerantia peccatoꝝ, si huius q̄ ab illo dicebāt fidei ꝑticeps esset, ꝯ quē Basilius elaborauit īsignes libros, ꝛ sil̄r Gregorius Nisenus frater b̄ti Basilij, sil̄r ꝛ Gregorius Nazian. duos li. scripsit. Eunomiani dicunt̄ etiam Annomiani. i. sine lege ꝛ cōdemnati sunt in sc̄da synodo vniuersali Cōstantinopol̄.

FAustus Manicheus fuit, de Chr̄o asseruit q̄ꝺ nasci nō potuerit nec mori, ꝛ contendit dicere Chr̄o ex ꝟgine natiuitatē nullā, ꝛ mortē ei⁹ in

cruce falsam fuisse, ꝯ quē Aug⁹.33.libros scripsit, et oīa opa ei⁹ sunt apocripha.di.15.sctā Romāa. Faustus iste maximus heresiarcha, q̇ legē veterē ꝛ prophetas blasphemauerat, ꝛ deum veteris testamenti malū eē dicebat, ꝛ fuit Afer.

¶ Felix Manicheus, q̄uis esset artibus liberalibus ineruditus, erat tñ ꝓsutior Fortunato, q̇ ad ciuitatē Hipponēsem accessit, ꝛ ibi suos disseminauerat errores, sed Aug⁹ biduo in eccia pñti ppło dispu tauit, ꝛ eum conuicit, ꝛ duos libros ꝯ eum scripsit. Hic Felix dixit ꝙ Manicheus fuerit apl's Christi, de ꝓmissione spūssancti multū errauit, ꝛ dixit terraꝫ deo coeternā.

¶ Felician⁹ Arrian⁹, cōtra quē disputauit Aug⁹ ꝛ librū cōtra eū scripsit, asseruit ꝙ magis rōnibus q̄ꝫ scripture testimonijs in fidei disciplina agendū sit, ꝛ negauit homousion.i.ꝯsubstantialitatē pr̄is ꝛ filij, ꝛ ꝙ filius non sit patri coeternus, ꝛ ꝙ sit creatura. Et Aug⁹ argumenta ei⁹ tangit ꝛ soluit in decem ꝛ octo ca.

¶ Feliciana heresis, a quodā Felice autore, que ꝯdemnaꝛ anno.784.sub Constantino sexto ꝛ Adriano.1.hec heresis dixit Christū esse filium dei adoptiuum, sed vt dicit Amb.li.de incar. adoptiuum filium non dicimus filium esse natura, sed eum dicimus natura esse filium, qui vere est filius, sed Chr̄s ver⁹ ꝛ naturalis dei est filius Mat.16.ꝛ.1.Jo.vl. Et predicta heresis posuit in Christo duas hypostases, de hoc btūs Tho.3.pte.q.23.ar.4. Ista heresis nitebatur ab ecclesia auferre sanctorum imagines, ꝛ in cōcilio Francfordensi in Mogono fuit damnata, ī quo concilio legati sedis Apostolice presidentes fuerūt, Theophilactus ꝛ Stephanus episcopi.

¶ Flaccitas Arrian⁹ ꝛ blasphem⁹, młta opa im

pietat̄ꝫ ⁊ iiustitie dogmatizauit: silr ⁊ Steph. ⁊ Leonti⁹.5.li.hist.tri.c.32.

¶ Flagellantium heresis fuit circa tp̄s concilij Lugd.in Italia ortum habuit,⁊ in Almaniã ⁊ Galliam ꝓgressa bifarie, q̄ se nodosis flagellis, in quib⁹ aculei inserti erant, flagellabant ad ostentationē, ex qua secta multi graues errores pullulabant in plerisqꝫ locis, circa fidem ⁊ sacr̄a eccie: q̄ postremo in pte igne ⁊ gladio exterminata fuit. Dicit Jo. Gerson in trac. ꝯ sectam illoꝝ: Taliter se flagellantes nō curāt de sacr̄o ꝯfessiōis ⁊ pnie sacramentalis, dicentes ꝙ hec flagellatio potior est ad delendum pctã, q̄ꝫ quecunqꝫ ꝯfessio, imo equiparant vel ꝑponūt martyrio, qm̄ facimus, inquiunt, vltro fundendo sanguinē pro prium q̄d ab alijs martyres pati cogebant̄. Dicit autor wandalie li.8. secta Flagellantiū vehementer increuit ꝑ ꝓuincias, incertū quo autore primū institu ta, nisi illo qui ceteris non vigilantibus tradit̄ euangelio supseminasse zizania. Homies isti rudes erāt, cruces in veste ꝑferebant, ad vrbes gregatim ibant tristes ⁊ mesti, liuientes ex crebris ictibus scapulas ꝑtulere, neminē rogabant aliquid, oblata sponte sumebant. His tñ religionis signis vitia tegebāt ⁊ alebant occulte. Aliqñ a duobus fratribus Ord. Pred interpellati, quid nemine mittenti docere ⁊ ꝑdicare ꝑsumerent: indignati in eos inuehunt̄, ⁊ cum ali⁹ sua fuga vix cōsuleret, velocissimus fretus pedib⁹, aliū lapidibus obruerunt iuxta Mosam.

Quinq̄ginta articuli Hereticoꝝ de secta flagellantiū ex.4.libro de consolatiōe eccl̄ie.

Primus articulus est, Qꝫ secta crucifratrum, q̄ ad 40. annos vel circa, semetipsos flagellando, cum cãtu per mundum transiuerunt, originem habuit ex q̄busdam literis quas angeli sancti Rome sup altare beati petri de celo portauerunt.

Secundus, q ante.lx.annos, cum seipsos flagellādo crucifratres transiuerunt, deus papam Romanum z alios episcopos ceterosq prelatos z sacerdotes, ne deinceps populo in spiritualibus preessent, licentiauit, z omni autoritate ligandi et soluēdi aut quascūq eos consecrandi eosdem simpliciter priuauit.
Tertius, q sicut in expulsione negociator de tēplo propter sacerdotum malitiā Christus repudiauit z abiecit sacerdotium iudaicum: Ita in transitu crucifratrum propter presbyteror nequitiam deus licentiauit z abiecit sacerdotiū euangelicū.
Quartus, q post transitum crucifratrum ecclesie, et cimiteria, aqua, sal, cineres, oleum, z crisma, ac cetera huiusmodi sacramentalia debuerūt z debent pro non sacramentalibus haberi, qr p nullum sacerdotez potuerunt consecrari.
Quintus, Post transitum crucifratrum ecclesie materiales fuerūt z sunt non nisi congeries lapidū publice domus peccatorum z spelunce latronum.
Sextus, Sacerdotes, baptismum aque z alior sex sacramentor legē predicando, docentes, sunt seipos cū populo eisdem credente spiritualiter occidentes.
Septimus, q claua mortificationis est aspersorium aque benedicte, et scintille infernales sunt aspse cū ipso eiusdem aque gutte.
Octauus, q tota diuini officij in ecclesia decātatio non debet sanctius quid reputari q̄ canum vlulatio.
Nonus, in transitu crucifratrum lex baptismi aque deponebatur a deo, lex baptismi proprij sanguinis instituebatur.
Decimus, Quando Christus in cana Galilee circa finem nuptialis cuiuij aquam albam in vinū rubeū mutauit, designauit, q circa finem mundi baptismus aque in baptismū sanguinis mutari deberet.
Undecimus, q sicut vinū rubeum pre oīni vino pus

posito conuiuantibus magis placuit ꝛ commendaba tur, Ita noua lex baptismi sanguinis pꝛe cunctis an te datis legibus adeo gratissima acceptabiť.
Duodecimus, ꝙ post transitum crucifratrū nemo po tuit saluari, ꝛ verus existere Chꝛistianus, nisi in pro pꝛio sanguine cū flagello de coꝛpoꝛe suo excusso ba ptisareť, ꝛ flagellatoꝝ esset consectaneus.
Tertiusdecimus, ꝙ sacramentū confirmationis pro nullo ꝛ pro trufa debet reputari, qꝛ non crismati Ju dei ita bene barbas habent ꝛ animas sicut illi qui se a sacerdotibus faciunt ꝯsecrari.
Quartusdecimus, ꝙ sacraꝝ oꝛdinum sacramentum vna cum sacerdotio ꝛ sacerdotibus est a deo simpli citer abiectum ꝛ ꝯtemptum.
Quintusdecim⁹, ꝙ deū ꝛ coꝛpus Chꝛisti non ꝯtinet sub se realiť altaris sacramentum.
Sextusdecimus, ꝙ si hoc esset verum, ꝙ in sacramē to esset veraciter Chꝛistus, deus diu esset deuoꝛat⁹, etiam si esset mons ingens magnus.
Decimusseptimus, ꝙ sacerdotum auaritia totum sic sibi substrauit mundum, ꝙ tam care vendūt homini bus panem tantillum cuiusmodi est hostia, pꝛo q̄ ad minus volunt habere denarium.
Decimusnonus, ꝙ si Chꝛistus est veraciter in altarꝫ sacramento, tunc Juda traditoꝛe, qui eundem Chꝛi stum dedit pꝛo triginta argēteis, sacerdotes moder ni peioꝛes existunt, qui Chꝛistum pꝛo vno denario vendunt.
Uigesim⁹, Altaris sacramētū nō est nisi kuckuck sa(cerdotū.
Uigesimuspꝛim⁹, ꝙ ad moꝛtalium peccatoꝝ remissi onem nō opoꝛtet ꝙ quis sacerdoti facit ꝯfessionem.
Uigesimussecundus: Qui sacerdoti ꝯfiteť, nō plus mundicie acquirit, q̄ꝫ qui sui lutoso se allidit.
Uigesimustertius, ꝙ omnia peccata, quantumcūqꝫ interioꝛibus enoꝛmia, tollit sola pꝛopꝛij coꝛpoꝛis fla

gellatio spontanea.

Vigesimusquartus, ꝙ omnes indulgentie sunt penitus nulle, a quocũqꝫ date, ⁊ cũ sacerdotio reprobate.

Vigesimusquintus, ꝙ benedictiones sacerdotum et cetere solennitates ecclesie, sacramentum matrimonij non extollunt ⁊ dignificant, sed magis ipsum depmunt ⁊ deturpant.

Vigesimussextus, ꝙ magis ꝯfert infirmantiũ saluti i corpore recent flagellato mori, ꝙ̃ integra olei libra per sacerdotẽ in extrema vnctione perfundi.

Vigesimusquintus, ꝙ vestis nuptialis, que se indutã dignificat superni regis ꝯuiuio, est cutis recent vulnerata cum flagello.

Vigesimusoctauus, ꝙ post inceptã flagellatoꝝ legẽ nemo beatitudinẽ celi intrat, nisi quẽ spõtanea flagellatio vsqꝫ ad eruptionẽ sanguinis vulnerauit.

Vigesimusnonus, ꝙ post inchoationem secte flagellatorum nullus more Romane ecclesie septem sacramenta percipere pc uit, qui in ipsorum perceptione mortaliter non peccaret.

Trigesimus. ꝙ loco predictoꝝ septem sacramentoꝝ in ista vltima lege flagellatoꝝ omni Christiano pplo instituta est sola proprij corporis, in memoriã passionis Christi, spontanea flagellatio.

Trigesimusprimus: Postqꝫ flagellatores per mũdũ primo transiuerũt, nulli hoĩes passioni Christi grati ⁊ vere Christiani fuerunt, nisi qui in flagellatorum secta extiterunt.

Trigesimussecundus, ꝙ sacerdos ⁊ leuita, q̃ Chr̃m inter Hierusalẽ ⁊ Hiericho a Judeis vulneratũ non compatientes transierunt, sunt moderni p̃sbyteri, ⁊ credentes ipsis ppli, passionibus Christi ingrati.

Trigesimustertius, quod samaritanus, qui eundem Christum vulneratum iumento imposuit, ⁊ duos denarios pro eiusdem cura protulit, est secta flagella-

torum, que iam sola Christum passum in humeris propriis portat, et cum denario dominice orationis et observantie decem mandatorum curat debite et honorat.
Tricesimusquartus, quod antichristus diu regnauit et regnat, et quotidie imminet dies iudicij, quia Helyas et Enoch iam in mundo apparuerunt, et diu sunt mortui.
Tricesimusquintus, quod antichristus, qui diu iam regnauit, sunt prelati, presbyteri, qui antichristi sunt et dicuntur, quia sectam flagellatorum infestant et persequuntur.
Tricesimussextus, quod Helyas iam mortuus est, qui fuit quidam Begardus, qui ad.48.annos propter heresim combustus est in Erffordia.
Tricesimusseptimus, quod Enoch, qui iam de seculo diu migrauit, fuit Conradus smet, qui hereses supradictas primus in Thuringia publicauit.
Tricesimusoctauus, quod deus in principio omnium hominum animas simul creauit, et cum primo homine in paradysum collocauit.
Tricesimusnonus, quod quotienscunque fetus humanus in vtero matris animatur, anima de paradyso per angelum adducitur et fetui inspiratur.
Quadragesimus, quod cum Begardus supradictus et Conradus smet etiam prefatus in maternis visceribus existentes animari debuerunt, angeli de paradyso venientes, vni Helye, alteri Enoch animam infuderunt: et sic Helyas vnus veraciter extitit, et Enoch realiter alter fuit.
Quadragesimusprimus, quod in die nouissimo non vnum per Christum, sed septem vel octo per diuersos iudices sedebunt iudicia.
Quadragesimussecundus, quod vltimum iudicium in die nouissimo non sedebit Christus, sed Conradus smet flagellatorum heresiarcha.
Quadragesimustertius, quod quamuis omnia iuramenta qualitercunque fiant sint peccata mortalia, eligibilius tamen est

flagellatores coram inquisitoribus iurare, ꝛ multa
cōmittere periuria, ꝙ̄ se ꝛ sectam ꝑdere: q꞉ possunt
iuramenta ꝛ periuria postmodū cū flagello expiare.
Quadragesimusquartus, ꝙ post hanc vitam non est
aliquod animarum purgatoriū, quare defunctos nō
iuuant suffragia viuoꝝ.
Quadragesimusquint⁹, ꝙ exequie ꝛ vigilie defun-
ctoꝝ ad nihil aliud valēt, nisi ꝙ sunt aliquale solatiū
viuoꝝ, ꝛ ꝙ replēt marsupia clericoꝝ.
Quadragesimussextus, ꝙ crucem Christi ꝛ imagi-
nes gloriose virginis alioꝝ́q; sanctoꝝ nullus debet
adorare, q꞉ in ipsoꝝ adoratione cōmittit ydolatria.
Quadragesimusseptimus, ꝙ solum omnes dies na-
tiuitatꝫ dn̄ice Christi, Assumptionis virginis glīose
sunt celebrande secrete ꝛ studiose.
Quadragesimusoctauus, ꝙ nulla que ꝑ sacerdotes
mandantur sunt obseruanda ieiunia, Sed solum vi-
gilia natiuitatis, ꝛ assumptionis virginis gloriose, et
cuiuslibet sexte ferie in anno veniētis.
Quadragesimusnonus. Dies natiuitatis Christi su-
per die veneris si veniat, cum ieiunio sexte ferie non
dispensat.
Quinquagesimus, ꝙ existentes in predicta noua fla
gellatoꝝ secta sacerdotes venerant, ꝛ ecclesie sacra
menta percipiūt, eoꝝ́dē mandatis obtemperant, et
oblationes ꝛ iura soluunt in ieiuniis quatuor tēpoꝝ,
ꝛ aliis fidelibus conformant, ꝛ sanctoꝝ imagnes et
festa colunt, solum propter hoc ne ab hominibus no
tentur, ꝛ postmodum de hoc penitentes flagello se
percutiunt.

¶ Florin⁹ in vrbe Romana gradu p̄sbyterii col
lapsus vna cum Blasco socio criminis ꝛ furoris, plu
rimos de ecclīa ī suum barathrū deducebāt, noua ad-
uersus veritatē figmēta machinantes, vt dicit Eus.
5. li. ca. 15. sed Apollinaris Hierapolites ꝯ hanc he-

resim scutū validissimū protulit. Ab isto appellātur Floriani scdm Aug. q̄ dicūt deuz creasse mala, ꝯ qd scriptum est Geñ. j. fecit deus omnia bona creasse. s. effectiue, nedum pmissiue. Et dicunt deum esse cām mali, ꝯ illud Johann. j. Sine ipso factum est nihil. i. pctm̄. Et aduersant̄ Colletianis.

¶ Fotiniani, a Fotino diacono Tessaloniceñ, vel a Fotiniano Gallogrecie Smyrne epo nūcupati, qui Ebionitaꝝ suscitans heresim, Christū ex Maria p Joseph nuptiali coitu fuisse ꝯceptum. 24. q. 3. quidam. Hic a Ualentiniano impatore expulsus fuit anno. 374. et moritur in Galatia. Et dicit b. Tho. ꝯ gen. ca. 4. Quidam puersi homines huius doctrine ꝟitatem suo sensu metiri p̄sumentes, de filio varias ꝛ vanas opiones cōceperunt, opinantes Jesum Christum puꝝ hoiem esse, ꝛ ex Maria virgine initium sumpsisse, sed per beate vite meritum diuinitat̄ honorē p̄ ceteris fuisse adeptum. Hanc positionem primo adinuenerunt q̄dam antiqui heretici, Cherintus ꝛ Ebion, quā postea Paulus Samosetanus instaurauit, ꝛ postea a Fotino est ꝯfirmata, vt qui hec dogmatizent, Fotiniani nuncupent̄. Et. 5. li. hist. tri. ca. 5. Fotinus dicebat, deus quidem oipotens, vnus qui ꝓprio ꝟbo ꝯdidit vniuersa, ante secula natiuitatem ꝛ existētiam filij dicere fugiebat, sed ex Maria natū dicebat Chr̄m: cuius dogma in cōcilio Smyrno damnatū est, ꝛ sic dicti Glo. super illud Hierem̄. 17. Maledictus hō qui ꝯfidit in homine. Maledictus ḡ Paulus Samosetanus ꝛ Fotinus, qui q̄uis sctm̄ ꝛ cunctis ꝟtutibus excelsum, Chr̄m tm̄ p̄dicant hominē, ꝯ illud ad Gal. j. Non ab hominibus, neq; p hoiem, sed per Jesum Chr̄m. Et idem hr̄ de Fotino dist. 19. c. Anastasius. Audentius scripsit ꝯ Fotinianos librum, vt recitat Gēnadius p̄sbyter Massiliensis in de ecclesiast. scriptoribus. Hic Fotinus,

secundum Cyprianum, symbolum Apostolorum infideliter explanauit, vt audientes ad argumētum sui dogmatis traheret.

¶ Fortunatian9, natione Afer Aquilegieñ epūs imperante Constantino, breui et rustico sermone in euangelia scripsit cōmētarios. Et in hoc habet detestabilis quia Liberium Ro. vrbis epm pro fide in exilium pergentē primus sollicitauit ac fregit, et ad subscriptionem hereseos cōpulit. Hec Hiero. in de viris illust. De hoc fortunatio habet Cyprian9 in libro Epistolarum, epist. 7.

¶ Fratricelli, de quibus in extraua. Johan. 22. qui incipit: Sancta Romana. Non mille, inquit, profame multitudinis viri, qui vulgarit Fratricelli seu Fratres de paupere vita, Bisochi siue Beguini, vel alijs nominibus nuncupant in ptibus Italie, necnō in insula Siciliensi etc. qui cōtra canones habitū noue religionis sumpserunt, et infra. Et quia in errorum barathrū faciliter ruunt, qui cōceptus pprios patrum diffinitionibus anteponunt, ipsorum quamplurimi sicut fide digna relatiōe pcepimus, a veritate catholice fidei deuiātes, ecclastica sacramēta despiciūt, ac alios errores student multiplr seminare etc. De quorum etiam erroribus in extraua. Jo. 22. quorundā: et in alia, quia int nōnullos: et Antonino. 4. parte ti. 11. cap. 7. Nec ostenderunt aliud miraculū nisi incineratiōnē corporum. Et in. 8. li. Saxonie: Fratricelli visionē animarum sanctarum dicebant differri vsque ad nouissimū diem, cū preualeat veritas dicente Christo ad latronē: Hodie mecum eris in pa. Et in abditis locis eorum tale fiebat scelus, vt vocate et de īdustria seducte speciosiores quequi vidue vel virgines cū in antris noctu venirēt sacerdotes et eius secte clerici, clause diuinas laudes ad cōparandam fidē ex Christiano ritu cantabant. Quibus nocte media finitis, sacerdotes alta admonebant voce

binos debere masculum ꝛ feminã, spũ inuocato sancto in copulã carnalẽ commisceri. Quibus dictis luminibus extinctis, quilibet ꝓximã mulierẽ ꝓsternebat sibi, ꝛ si ex tali coitu mulier ꝯcepisset, infans genitus in speluncam deferebat, ꝛ ꝑ singulas manus trahebat tãdiu totiensqꝫ baiulandus quousqꝫ aĩam exhalabat. Jsqꝫ in cuius manibus expirabat, maximus pontifex creatus habebat. Et alia nefanda, ergo bñ dicit glo. Osee. 7. Hereticus est ve eternum, qui recedũt a creatore, ꝛ vlulãt in conciliabulis suis, que cubilia appellant quasi feraꝝ lustra, quibus libidini ꝛ stupris vacant. Et quicquid dicunt, putant se in laudes dei dicere. Ululatus est lupoꝝ ꝛ canũ insanientiũ sonitus. Et scđm Eus. de tꝑibus: Bonifacius octauus heresim eoꝝ qui se Fratricellos dicebãt damnauit ꝛ vbiqꝫ ꝑsecutus est.

¶ Fortunatus, a quo Fortuniani, de quibus. C. de here. Hic Fortunatus erat presbyter Manicheorum, qui apud Hipponem longo tꝑe fuit conuersatus ꝛ multos ibi deceꝑat, ꝛ in magna ibi erat fama, ꝯtra quem indicta erat solẽnis disputatio inter ipm ꝛ Augustinum, fuit autem questio: Unde sit malum. Augustinus dicebat ꝙ malum in homine fuit ortum ex proprio libero volũtatis arbitrio. Fortunatus autem dicebat, naturam mali deo esse coeternam, cum ꝙ ibi lõga disputatio fieret ꝛ ibi cõsul ꝛ notarij eẽnt, disputatio non fuit illa die diffinita. Sequente autẽ die conuenerant ꝛ fortunatus publice est confusus, ꝛ sic a ciuitate Hipponensi discessit, ꝛ Aug⁹ ꝯtra eum librum scripsit. Et Augustinus de Fortunato sermone quinto ad frẽs in eremo dicit: Q̃m Fortunatũ ad partes occulte velut lupuꝫ iam sentio, ideo ꝯpulsus reuersus sum ad vos cupiens illum videre ꝛ cum eo pariter disputare, ꝛ illum ꝯculcare, deo auxiliante, qui totis viribus dissipare conatur, ꝛ iugulare filios

quos peperi in visceribus charitatis. Orate ꝛ nolite deficere, vt Fortunatum Manicheoꝝ presbyteꝝ sicut publice sancte Christiane fidei insidiatur, ita ꝛ nos cum suis, dei gratia coadiuuante, publice eum superare possemus.

¶ Friges sunt Montaniste vel Priscillianiste. C. de here. de quibus dicit Euse. lib. 5. c. 17. si q̄ forte inuēti fuerint cum eis de heresi Frigum, secernāt se ab eis, ꝛ respuāt eoꝝ societatē, spiritui Montani ꝛ Maximille acquiescendum putāt.

¶ Fulgentius Donatista, duo p̄ncipia ꝛ duo baptismata posuit: ꝛ ꝙ reis ꝛ pctōribus sacr̄m baptismi nihil ꝯferat, dicente Solomone: Fons vite ī manibus iusti. Quos errores ponit Aug. in li. ꝯ eundē.

GAbaonite vł Gaionite appellati, a Gaio, qui tp̄ibus Justiniani principis p̄ ppł̄i ꝯuersi electionē vno die electi sunt ep̄i. Hi errores Euticetis ꝛ Dioscori sequentes, Calcedonēse cōcilium respuunt. Ex duabus vnā in Christo naturā asserūt, quam Theodotiani corruptam, Gaionite incorruptam ꝯtendunt: ꝛ dixerunt ꝙ Chr̄s est ꝯpositus ex natura diuina ꝛ humana, igiť semp̄ est immortalis, habens corpus īcorruptibile, qđ reprobat b. Tho. quodlibe. 4. q. 1. ar. 8. Gaionitis non eñ solum corruptione putrefactionis posuerunt corpus Chr̄i incorruptibile, qđ fides catholica tenet, scꝫ illđ Ps̄. Non dabis sanctū tuū videre corru. Sed etiā corruptione q̄ pertinet ad corruptionē mortis, qđ est impium, vt dicit Damas. in. 3. c. 18. ꝛ hoc ante resurrectionē. Nam si indissolubile, non cōsubstantiale nobis, sed opiōne ꝛ non veritate facta sunt, q̄ facta testať euāgeliū famē, sitim, clauoꝝ fixuras, lateris aptionem ꝛ mortē: si aūt opiōne facta sunt, fraus igitur est ꝛ deceptio dispensatiōis mysterium, ꝛ opinione ꝛ non ỽitate factus est hō: ꝛ opiōne igitur ꝛ non ve-

ritate saluati sumus, sed hic facessant, & qui talia dicunt salutis expertes fiant. Hec ille. Et ista heresis dãnata est in sexta synodo.

¶ Galderus Seguariensis, al's Geraldus Seguerelli de Parma, famosissimus hereticus, condemnatus & crematus fuit in ciuitate Parmensi i Italia, per epm eiusdem loci, & per patrẽ Manfredum Ord. Pred. inquisitorẽ, tpe Bonifacij octaui, huius discipulus fuit Dulcinus, de quo supra.

¶ Gaudentius Donatistarum eps, qui contra Aug. duas scripsit eplas, propt quod Aug. fecit duos li. contra eum, in quibus ad insanias suas sufficiẽter rñdit, cõtra illuz & alios Donatistas missus fuit quidaz tribunus executor imperialiũ iussionũ ad concremandum Donatistas.

¶ Galla non gente sed nomine, maga fuit & heretica, adiuuans Priscillianũ hereticum, & scdz Hie. ad Ctesiphõtẽ aduersus Pelagianũ. Priscillianus cui iuncta Galla germanã huc illucqz currentẽ alterius & vicine heresis reliquit heredẽ &c.

¶ Galate Greci sunt, quos sanctus Aug. li. 3. de ci. dei ca. 21. vocat Gallogrecos, prouincie Asie minoris, hi fuerunt filij Gallorum, qui vsqz ad Greciam processerunt & ibi remanserunt. De quibus Iustinus lib. 14 multa scripsit, qui Galate ad fidẽ fuerunt conuersi per b. Paulum Aplm, sz post discessum eius tentati sunt a falsis pphetis, vt in legẽ circũcisionis verterentur: ad quos Paulus scribit, di. O insen. Galate, qs vos fascinauit non obedire veritati &c. quasi diceret: O veri stulti Galate, quibus res vsqz adeo absurda psuaderi potuerit, vt cum Iudeos ab onere legis liberaret euangelij fides, vos liberi nati, vltro daretis vos in seruitutẽ? Quis fuit ille qui vestre inuidens felicitati, qua hactenus fruebamini per libertatẽ euangelicam fascino vos lesit & istam incantauit dementiã,

vt veluti Christo diffisi ad frigide legis presidia ꝯfugiatis: Ubi nunc illa p̄clara fiducia, qua p mortem Christi sperabatis pfectam iustitiam ac salutē absqꝫ legis auxilijs? Unde Hiero. super Amos. 2. Qui ita ingredit̄ ecclam, vt legem seruet cuꝫ euangelio, cum patre Judeo ingredit̄ ad puellam. i. circūcisionē, ꝛ alias legis obseruantias, ita ꝛ pater Judeus ꝛ imitator Christianus vna fornicatione contaminant̄, Christum putantes insufficientē. Ad Gal. 5. Si circūcidimini, Christus nihil vobis ꝓdest. Quēadmodum enim p baptismuꝫ toti dicamur Chr̄o, ita q̄ circūcidit̄, totꝰ dedicat̄ legi.

¶ Gauisus ep̄s, sed Arrianus, quem Alexander Constantinopol̄. cum ceteris excōicauit. 1. lib. histo. tri. c. 13. Hiero. aduersus Lucifer̄. dicit: Cum igitur ep̄s i eccla ꝯstituat̄ vt ppl̄m coerceat ab errore, quātus erit error in pplo cum errat ip̄e qui doceat, proh dolor Antichristi discipulus Christi eccl̄iam gubernat, si quippe vt vis Arrianoꝝ ep̄s hostis Chr̄i sit infatuatum sal. Sit lucerna sine igniculo, sit oculus sine pupilla, nempe eo ꝑuenies vt salire non possit, qui sal ipse non habeat, non illuminet cecus, nō accēdat extinctꝰ.

¶ Gazari, de quibus. C. de here. l. Gazaros Patarenos ꝛc. ꝑpetua damnamus infamia, diffidamus atqꝫ bannimus. ꝛ in cena dn̄i Rome excōicant̄. De his extra de here. c. sicut ait btūs Leo. Quia in partibus Tolosanis hereticoꝝ, quos alij Gazaros, alij Patarenos, ꝛ alij alijs nominibꝰ vocant: inualuit damnanda ꝑuersitas ꝛc. Et Hiero. super. 47. Esaie. Gazarenos aruspices appellat.

¶ Gaius, Germinius, isti duo heretici in caudis colligati i errore Arrij, cum suis cōdemnati sunt in concilio Ariminensi tp̄e Constantij imperatoris, quinto. li. hist. tri. ca. 22.

¶ Georgiani, a sancto Georgio sic vocant, quẽ in suis plijs ꝯ paganos pcipuum habentes aduocatũ ꝛ signifeꝝ, cum honore venerant, quocunqꝫ tendunt in turmis simul incedunt, ꝛ hñt vexillum cũ imagine b. Georgij depictum, ꝛ sunt Christiani vicini ciuitati Meche, vbi habetur corpus Mahometi Saracenoꝝ pphete, ꝛ hñt archiepm qui est in monte Sina in claustro sancte Catharine, cui obediunt p oia vt nos dño pape: errores Grecoꝝ sequunt in sacris ꝛ alijs, clerici eoꝝ rotundas hñt coronas, laici vero quadratas, nobiles eoꝝ mulieres more Amazonum armis in plijs vtuntur, in officijs ꝛ scripturis lingua Greca vtunt, alias Chaldaica.

¶ Georgius Laodicie eps Arrianus ab Alexãdro ciuitatis Alexandrine pontifice damnatus est, ꝛ ob sua facinora deposit⁹, ꝛ ꝯcilium sanctũ decreuit non esse epm, nec cõmunionẽ cum fidelibus mereri. li. 4. hist. tripar. c. 23.

¶ Gilbertus cognomẽto Porritanus Pictauoꝝ eps, in sacris literis plurimũ exercitatus, sed sublimiora se scrutatus ad insipientiã sibi. Siquidem de sancte trinitatis vnitate ꝛ diuinitatꝫ simplicitate, nõ simplr sentiens, nec fidelr scribẽs discipulis suis, panes pponebat abscõditos, furtiuas ppinabat aqs, ꝛ cum sup hoc inualesceret scandalum, vocat⁹ est ad medium ꝛ librum tradere iussus est, ꝛ in ꝯcilio Remẽsi coram Eugenio papa Bernardus biduana disputatione ꝯuicit. De hoc in Porritanis.

¶ Gnoite ꝛ Tritoite, a Theodotianis exorti st, ꝛ ab ignorantia dei dicti sunt, qꝛ a puersitate a q̃ sunt exorti, adijciunt id ꝙ Christi diuinitas ignoret que sunt scripta futura de die ꝛ hora nouissima, nec recordantes Christi psonam nesciam loqui in Esaia, dies iudicij in corde meo. Hec Isid. ꝛ. 25. dist. qualis. ꝛ. 2. q. 1. De⁹ oipotẽs cũ sit sapiẽtia pris.

¶ Gnostici propter excellentiam scientie sue, se ita appellare voluerunt: quoꝝ patriarcha fuit Basilides scꝫ Hiero. in de viris illustri. Mortuus inq̄ est Basilides, a quo Gnostici in Alexandria, temporibus Adriani. Animã naturam dei esse dicũt, quod reprobat. 32. q. 2. Moses. vbi dr: cõtemplent facturã Ade, in Adam enim exemplũ est datum, vt ex eo intelligimus, quia iam formatũ corpus accepit aĩam, nam poterat deus limo terre admiscere, ꝛ sic formare corpus. Et bonum ꝛ malum deum, suis dogmatibus ponunt. ꝯ hoc dr de cõse. di. 3. c. omnes. Pater ꝛ filius ꝛ spũssanctus vnus eiusdemq̄ substantie inseparabili equalitate diuinam insinuant vnitatem. Hi omnibus alijs sunt vaniores ꝛ deturpiores, deniq̄ cum ab alijs ꝑ diuersas terraꝝ partes aliter ꝛ aliter nuncupent, nõnulli eos Borboritos vocant, aliqui eos Nicolaitis exortos putãt scꝫ Aug. in de here. ꝛ dixerunt ꝙ diuinitas sit trinitas, ꝛ damnant in synodo prima Bracarensi.

¶ Gordeus, vnde Gordini, vł gorthe9 vñ gorthei, vn9 fuit de septẽ hereticis, q̊s recitat Euse. li. 4. ca. 18 q̊ꝝ tñ vnusq̄sq̄ diuersis corruptionibus fidei seorsuꝫ scisma cõponẽs, propriã sectam ꝛ proprios habuit sectatores.

¶ Gothi Arriani effecti sunt, tempore Valẽtis imperatoris, qui Histrum transeuntes, pacem cum Valente fecerunt. Tunc preses Eudoxius suggessit imperatori vt ei Gothi cõmunicarent, dudum eñ diuine sancte radijs imbuti apostolicis dogmatib9 pascebantur. Communio, inquit, vnius dogmatis firmiorem facit pacem, inferens certamen esse ꝓ boꝝ non differentiam dogmatum, quãobrem Gothi maiorẽ patrẽ filio dicunt, lib. 8. hist. tri. c. 13.

¶ Greci in primitiua ecclesia famosi ꝛ celebres fuerunt in fide, ꝑclaras ciuitates ꝛ insignes ecc̃ias ꝛ

doctores ꝑ multa tēpora sub ecclesiastica obediētia possederunt: dure tñ ceruicis semꝑ fuerunt arrogantes, ꝛ vsqꝫ hodie sancte Rom̄. ecclie rebelles, sacroꝝ suoꝝ cōcilioꝝ determinatiōibus atqꝫ decretis minime obtemperantes, summū Pon. Christi vicarium oēsqꝫ nos Latinos tenēt excōicatos, sacr̄m cōfirmationis ꝑuulis suis mox post baptismū cōferūt, ꝑ simplices sacerdotes: ꝯ ecclie determinationē in fermēto cōficiunt, aquam in missa vino non cōmiscēt, sacramētis nr̄is nullam reuerētiam faciunt, purgatorium negant, ꝛ ꝙ spūssanctus a patre ꝛ non a filio procedat, ꝛ ꝙ sancti non vadunt ad paradisum vsqꝫ ad diē iudicij, qđ impugnat b. Tho. 4. contra gē. Et aliqui eoꝝ dicunt̄ Suriani, aliqui Nestoriani ꝛc. Hiero. 2. li. cōtra Iouini. Uniuersus pene error de Chaldeo ꝛ Syro ꝛ Greco sermone processerat. Pius papa i epistola ad Mahumetē: Greci a Romane ecclie vnitate aberrant, cum tu Constantinopolim inuasisti, neqꝫ adhuc de spū sancto, neqꝫ de purgatorio igne cōsona recte fidei cōsentiētes.

¶ Gronius falsarius ꝛ hereticus, miserabil' emulus Hieronymi, libro anuli nomen inscripsit, in quo error de impeccantia, ꝛ sub nomine Xisti martyrꝫ vrbis Ro. epi. cum sit Sexti Pythagorici gentilissimi, in quo li. nulla Christi, nulla spūssancti, nulla ꝓphetaꝝ, nulla apostoloꝝ fit mentio, vt dicit Hieronymus sup. 22. Hieremie.

¶ Godeschalcus hereticus. vt dicit Sigibert⁹ i chronica sua, a Rabano archiepō Maguntino rōnabiliter, vt multis visum est, ꝯuincitur, sed tñ in suo ꝑseuerat errore, anno. 849. Cum enim q̇s stulta obstinatione secte aut heresi adheserit errore, quem semel cōcepit sꝑ sectari, nullatenus cessat, ꝛ hec ē conditio hereticoꝝ.

¶ Girouagi vident̄ habitu monachi, ſꝫ sunt hy-

pocrite, hereticalia seminãtes, sub nulla regula obẽdientie viuentes: ⁊ hi apud Egyptios dicti sunt Sarabaite. Et istos reprobat Alpharus in de planctu eccl'ie lib.2.

¶ Gondissaluus in Hispania in diocesi Conxẽsi, tpe Innocẽ. sexti quendam librum hereticalem dictauit, cuius scriptor fuit Nicolaus de Calabria, demone ei visibilr̃ apparente ⁊ docẽte, hunc libruz ꝟginalẽ vocauerunt, quem librum Nicolaus Emerici Ord. Pred. ⁊ vicarius epi Barchinonẽsis condẽnauerunt, ⁊ dictum scriptorẽ iudicialiter combusserũt. Uide in Nicolao de Calabria.

¶ Guilhermus, de quo in.2.li. vl'is boni ca.47. Quodam nr̃o tpe in vrbe Antwerpień Brabantie Guilhermus Cornelius nomine, hic in hypocrisi ⁊ simulatione diutius cõuersatus, p̃bende beneficiuz quasi sub p̃textu pfecte paupertatis dimisit, ⁊ tamẽ luxurie totus erat deditus. Dicebat aũt, sicut rubiginẽ igne, sic oẽ peccatũ pauptate consumi, ⁊ ante dei oculos annullari: meliorẽ esse publicam meretricez paupem, q̃ȝ sit aliquis castus pfectissime cõtinẽs, dũ tñ aliquid in sui retineat subsidium. Et ꝑpt hoc oĩs prorsus religiosus esset damnatus. Qđ aũt dicebat pauperi luxuriam non esse pctm̃, maxima erat blasphemia, quasi esse vellet ⁊ iustissime deus illis quibus p̃cipit: Non misereberis in iudicio paupis. De isto aũt certissima relatione didicimus, ꝙ cũ defuncto eo atq; in eccia btẽ ꝟginis cum honore sepulto, quidam die tertia eandẽ eccl'iam introisset, vidit corporalibus oculis sepulchrũ dicti Guilhermi vacuuz ⁊ aptum, manifestissima significatione p̃sagiens future damnatiõis euentũ. Nam post annos quatuor cognita, reprobata nequissime heresis illius malitia p venerabilẽ prẽm Nico. Cameraceñ epm̃ cadauer

eius de sepulchro quasi stips inutilis scdʒ Esa. loquē tē de Nabuch. proiectum ē ꝛ cōbustum.

¶ Guido heresiarcha ꝛ scismaticus, facta ei⁹ damnant extra de scis. c. j. Hic successit Octauiano iiij ste in cathedra ꝛ Paschalis vocat⁹ fuit, ꝛ post mortē istoꝝ duoꝝ, Alexā. restitut⁹ ē, vt dt Ber. glosator.

¶ Guido de Lacha, in hist. Ord. nr̄i legit, ꝙ in ep̄atu Brixień erat q̄dam q̄ in sctitate videbat alter Johānes bap. ꝛ quasi oēs de illa ꝓuincia currebant ad eū ꝛ credebant eū sctm̄, q̄ tn̄ erat heretic⁹. Mortuus ꝛ honorifice sepult⁹, Post tēp⁹ aliqd inq̄sitor p testes fideles īuenit ꝙ fuit hereticus, ꝛ de cōsilio ep̄i ꝛ alioꝝ prudentū sententiatū est ꝙ ei⁹ ossa cōburerētur. Astante igit pplo, ossa eius ꝓiecta sunt ad ignē, ꝛ statiʒ demōes elenarūt ossa d igne, ꝛ tenebāt ossa suspēsa in aere, nō tn̄ videbant demōes. Populares igit ceperūt clamare: Moriant ep̄s cum istis frīb⁹, q̄ voluerūt cōburere scm̄ dei ex īuidia, ecce quō de⁹ nō vult. Ep̄s timuit, frēs cōfortauerunt euʒ, di. Dn̄e nos sumus hic pro defensiōe fidei, ꝓparetis vos ad missam, qꝛ ondet nobis dn̄s aliq̄d miraculū ne fides piclitet. Missa fuit Sal. sancta pa. ꝛ eleuato corpe Christi, demones in aere clamauerūt: O Guido de Lacha, nos defendimus te quātū potuimus, sʒ mō nō plus possum⁹, qꝛ adest maior nobis. Et statim ceciderūt ossa in ignē ꝛ ꝯbusta sunt, ꝛ fides glorificata est. Hic ppendit dol⁹ diaboli. In isto casu demones hereticū defunctū defendūt, vt plēs aīas decipiāt.

Helladi⁹ vn⁹ de ep̄is oriētalib⁹ fauētib⁹ Ario, ꝛ vbū p̄ris negauit, inequalitatē in trinitate posuit ꝛ alios errores, de q̄b⁹. j. li. hi. tri.

¶ Helonite, isti sacr̄a legalia sil cū euāgelio dicebāt esse seruāda, de q̄bus Tho. 4. ꝯ gē. c. 57. hmōi error quasi ꝯria implicat, dū seruāt euāgelicalia sacr̄a ꝯfitent īcarnationē ꝛ alia Chr̄i mysteria iam esse p

fecta, dum vero sacr̃a legalia seruant, profitenł esse ventura.

¶Henricus genere Francus ⁊ Tholosanus, hereticus sub vestimētis ouiū lupus rapax, sed ad dn̄i designationē a fructibus eius cognoscimus illum, vt scribit s. Bern̄. ad Hildephonsum comitem sct̄i Egidij: Basilice sine plebib⁹, plebes sine sacerdotibus, ⁊ sine Christo deinde Chr̄iani. Ecclesie synagoge reputanł sanctuarium dei, sanctum esse negał, sacr̃a non sacra censenł, dies festiui festiuis frustranł solēnijs. Moriunł homines in pct̄is suis non sacra cōione muniti, paruulis Christianoꝝ Christi intercluditur vita, dum baptismi negał gratia. Ad vocem vnius heretici siluerunt in eo oēs prophetice ⁊ apostolice voces. Homo apostata est, qui relicto religionis habitu, nam monachus extitit, ad spurcitias carnis ⁊ seculi, tanq̄ȝ canis ad suum vomitū est reuersus, p̄ ꝯfusione habitare inter notos non sustinens, ob magnitudinē criminis factus girouagus ⁊ ꝓfugus sup terram. Et cum mēdicare cepisset, posuit in sumptu euangelium, euāgelizabat vt manducaret, turpis lu sor nocte cum meretricibus, inuētus est p̄dicator insignis. De Lausana exiuit, de Cenomānis, ꝟ Pictaui ⁊ Burdegali expulsus, nec patet ei vspiam reuersionis aditus.

¶Hezelinus de q̄ frater Tho. Brabātinus. 2. li. de bono vn̄i ca. 3. Tempore quo terra Albigensium purgari debuit ab heresibus, crux septies predicata fuit ꝯtra diuersos. Septimo aūt ꝯtra Hezelinū nobilem Italie, ⁊ eius ꝯplices, qui ꝯdemnat⁹ ⁊ publicus hereticus, fidem catholicā grauiter insectat⁹ ē.

¶Hermas p̄nceps Messalanioꝝ ⁊ eoꝝ errores ibi reperies, ⁊ ab hoc Herma vel Hermia deriuati sunt Hermiani. Istis Litarius p̄sul Melitiensis ecclesie, ⁊ Amphilochius famosissimus Licitomensis

antistes, viriliter restiterunt, oues Christi de medio lupor eripientes. Ex 7. li. hist. tri. ca. 11.

¶ Hermogeniani, ab Hermogene vocati, qui materiam non naturam introducens, deo non nature eam cõparauit. Matremq; elementor deam asseruit, quos Apl's improbat ad Gal. 4. elementis seruientes, vt dicit Isid. & notatur C. de here. et Aug. in lib. de he. Hermogeniani fuerunt in Africa, idem sentiẽtes cũ Patrepassianis, & abiecti fuerunt ab eccl'ia catholica. Contra heresim Hermogenis Theophilus sextus Antiochen⁹ eps, scripsit librum vnum, vt dicit Hiero. de viris illust. Et. 2. Timo. 1. Scis quod auersi sunt a me omnes qui in Asia sunt, ex quibus est Philetus & Hermogenes. Et in eodẽ loco dicit b. Tho. quod hi duo cõuersi sunt per sctm̃ Jacobum.

¶ Heracleonite vel Heraclite, ab Heracleone. Duo asserunt principia, vnũ ex altero, & ex his duobus alia plurima. Ferunt aũt suos morientes nouo modo, quasi redimere per oleum balsamũ & aquam, & inuocationes quas Hebraicis verbis dicunt sup capita eor, scd'm Aug. de here. quor autor ibidẽ nũcupat Herarcha. Vel dicunt Heraclite, quor autor fuit Heraclius: hi resurrectionẽ carnis negant, & quod sacramentũ extreme vnctionis non sit a deo institutũ, monachos & monachas, & cõiugia non hñtes, in cõionem recipiunt, cõtra illud Actuũ: In omni gente que facit iustitiam. Ad regnum celor non ptinere puulos dicunt, quia nõ sunt eis merita vlla certaminis quo vitia superent, quod dãnat extra de bap. c. maiores.

¶ Hermannus Ryswick, anno. 1052. ad ppetuum carcerẽ fuit cõdemnatus p F. Johannẽ Ommaten, sacre theol. professorẽ Ord. Pre. & inqsitorem. Et isti sunt arti. hereticales eiusdẽ pncipaliores, propter quos iam penitẽs ppetuo carceri adiudicat⁹ fuit. Primus quod mundus fuit ab eterno, & non incepit

per creationem fabricatā a stulto Mose, vt dicit biblis indistincta. Secundus, deus nunq̄ creauit angelos siue bonos siue malos, q꞉ hoc nullibi legitur in nostra scriptura. Nec est infernus, vt nr̄i estimant. Item post hanc vitam, nulla erit vita ꝑticularis, vt̄ mortuo Socrate, morit̄ anima eius, sicut cum corpe incepit. Item doctissimus Aristot. ⁊ eius cōmentator Auerrois, fuerunt veritati propinquissimi. Item Christus fuit stultus ⁊ simplex fantasticus, ⁊ seductor simplicium hoīm. Et ego dico ꝙ ille Christus damnauit vniuersum mundū ⁊ neminem saluauit. Quot enim homines interfecti sunt propter ip̄m et suum euangeliū fatuum. Item ꝙ omnia q̄ Christus gessit humano generi ⁊ rōni recte sunt ꝯria. Item Christum filium dei omnipotentissimi, aperte nego. Et Mosen legem a deo visibiliter ⁊ facialiter suscepisse recuso. Item fides nr̄a fabulosa est, vt probat nostra fatua scriptura ⁊ ficta biblia ⁊ euangeliū delirum. Itē euangelium nr̄m falsum est, q꞉ qui pōt creare mundū sine incarnatione, ⁊ eum potuit saluare sine incarnatione. Omnes istos articulos ⁊ consimiles, confessus est ꝓprio ore, ⁊ sana mente coram inq̄sitore, ⁊ notario, ⁊ testibus, addens: Ego Christianus natus, sed iam non sum Christianus, q꞉ illi stultissimi sunt. Idem Hermannus anno. 1512. postq̄ euaserat carceres priores, multos li. hereticales conscripsit, q̄s in iudicio constitutus coram duobus cause notarijs ⁊ toto auditorio suos ⁊ manu sua conscriptos cognouit. In libris istis comperte fuere multe hereses propter quas post maturas deliberatōes desuper habitas, iudicio doctiss. viroꝝ inuentus fuit relapsus, ⁊ tandem ꝓ tali condēnatus p F. Jacobum de Hochstraten sacre theol. doctorē ⁊ inq̄sitorem Ord. Pred. ⁊ dn̄m Jacobum Ruysch vtriusq; iuris doc. ⁊ decanū Hagensem, a Reuerendiss. dn̄o

ep̄o Traiec. in cā illa iudicem delegatū. Hi sua diffi-
nitiua sn̄ia reliq̄runt p̄fatū Hermannū magnificꝫ iu-
dicibus de solēnissima illa altiori curia Hollandie et
Selandie illic consistorialiter p̄ntibus, Qui ex q̊ de
toto ꝓcessu inq̇sitorꝫ ꝛc. summariā (ꝙ curia illa in si-
milibꝰ tenacissime obseruat) ꝛ sufficientē accepant
cognitionem, maturo habito cōcilio sua executoriali
sententia iudicarunt eundem Hermannū ante solis
occasum in cineres resoluendum: Non solū ipse ꝯbu-
stus est, sed ꝛ libri eius cū eo. Josue septio ḋr: Cūcta
q̄ illius erant, igne ꝯsumpta sunt. Et glosa Leui. x. in
p̄ncipio: Heretici, qui alienū ignē, scꝫ praue doctrīe,
in ecclesia accēdunt, igne diuine vltionis absumunt.

¶ Hermānus Italus, autor fuit heresis Fratri-
cellorꝝ, cuius corpus apud Ferrariā sepultū iam. 20.
annis, ꝛ qui ꝓ sancto colebat, exhumari ꝛ exuri fe-
cit Bonifa. octauus, habita de hm̄ōi diligēti inq̇siti-
one. Nec tn̄ ꝓpter hoc heresis ip̄a exterminari po-
tuit, ꝛ ob id hominis illius secte dicebāt Bonifacium
nec quenq̄ꝫ illius successorē, ꝛ presertim Johannem
22. iure ꝛ ordine creatū esse pontificē. Vn̄ ꝛ clam cō-
uenticulis initis summis pontificibus aduersari ce-
perunt, q̄ꝫq̄ꝫ magis luxurie ꝛ libidinis blandimenta
seq̄ viderent q̄ꝫ iuris pontificij quatere fundamēta.
Hic nota ꝙ Aug. diuersas ep̄las scripsit ꝙ optet he-
reticos etiā post mortē anathematizare, talē em̄ ec-
clesiasticā traditionē alij ep̄i seruauerunt, sed ꝛ Ro.
sancta eccl̄ia quosdam ep̄os post mortē anathemati-
zauit, licet in vita sua accusati nō essent. Sic factum
est de h̊ Hermanno. ꝛ de hoc. 24. q. 2. sane profert.

¶ Hermophilus, de q̊ sic ḋt Eus. li. 5. c. 29. Her-
mophili exēplaria nō ꝯueniūt cū Apollonicꝫ, sed ne
ip̄a q̇dē sibiip̄is ꝯcordāt, si p̄ora cū posterioribꝰ con-
feras, semꝑ ei emēdāt q̇bus semꝑ displicēt q̇d emen-
dāt, sed noua q̄dā ꝑquirunt cū eis q̄ in vsu sunt vide-

bāt aduersa, q̄d āt temeritatꝫ hēat istō admissū arbitro iḡrare: aut eiꝰ nō credūt diuo spū scp̄tas eē scp̄turas ꝛ sūt īfideles: aut semetipos arbitrant̄ sapiētiores eē spūscō, ꝛ q̄d aliō īdicāt ꝑ h̄ nisi qꝛ a demōe agūt.

¶Hiricius, hic sancta euangelia falsificauit, ꝛ illa euangelia que ipse ↄfinxit, iudicata sunt cauēda. dist. 15. sancta Romana.

¶Hymineus, hic fuit apostata, repellēs a se fidē ꝛ circa fidē naufragauit, factꝰ hereticꝰ ꝛ alios seduxit. Vulpes em̄ magnam caudā h̄nt, ꝛ heretici multos trahunt secum ī ꝑditionē, ꝛ hunc Hymineum Ap̄ls tradidit satane. 1. ad Tim̄. 1. et eius heresis ponitur 2. ad Tim̄. 2. qꝛ a ꝟitate fidei decidit, dicens resurrectionem iam factā esse, ꝛ sic negat futurā resur. De h̄ Tho. 4. ↄ̄ gen. ca. 79. et dicit Polycarpꝰ ad Phil. qui dixerit neqꝫ resurrectionē, neqꝫ iudicium esse, h̄ primogenitus satane est. Esitius Leuit. x. Paulus Hymineum punit ꝛ Alexandrū, aliena docentes, ne exēplo suo alijs p̄beant cām mortis. Apostatare nequam est, mortale est, merito ḡ arguendi sunt heretici, qui relictis q̄ ab apostolis audierunt, noua inducebāt, ꝛ ꝑ hoc fraterne charitatis fedcra dissipabāt. Cirillus Alexandrinus lib. xj. in euangeliū Johannis: Reuelat pater sanctis filiū suū, Qui cū veritas sit, non dimittit Sathanā ad adulterinū sensum fidelium mentē impellere, cui diuersis tēporibus Hymeneus ꝛ Alexander adherentes, naufragio fidei veritatis doctrinā perdiderunt.

¶Hieronymus de Praga, heresiarcha, de quo ī de orig. Bohem̄. c. 18. hic ꝛ Jo. Huss fuerunt vocati ad ↄcilium Constantien̄. Sigismūdo impatore suadente: hi fuerunt ceteris regni Bohemie doctiores, ꝛ heresum p̄ncipes habebant. Johannes etate maior habitus, doctrina ac facundia superior Hieronymus. Rogati a patribus ↄcilij fuerunt ne plus sape

q̄ eccl'ia vellent, sed saperent ad sobrietatē, peregrinas opīones relinq̄rent, ingenia sua que erant nobilissima, wicleffitarum insania ne fedarent, et vt inuentiones suas vni ꝯcilio submitterent. Steterunt in ꝓposito ptinaces Bohemorum animi, neq; victi rationibus vinci voluerunt, se veraces sancti euāgelij emulatores, Christi discipulos esse, Ro. eccl'iam ceterasq; p orbem dispersas, longe a traditionibus apl'orum abijsse. Primores magni synodi, vbi ptinaciam et immutabiles animos pditorū hominū animaduerterent, membra ecclesie putrida que sanari nō poterant, ne reliquum corpus inficerent, resecāda censuerūt. Lata in ꝯsessu patrum aduersus ꝯtumaces sn̄ia cremādos esse, qui doctrinam eccl'ie respuerent. Prior igit̄ Johannes ꝯbustus est, Hieronymus diu postea in vinculis habitus: cum resipiscere nollet, pari supplicio affectus, sub Sigismundo imp̄atore, anno: 1416.

¶ Hirena imperatrix pꝯuersa et pessima heretica, vxor Leonis imp̄atoris quarti, quā Constantinus sextus filius eius amouit a regno, vt suis negotijs femineis intenderet. Ip̄a enim ad tp̄s cum filio regnauit. Amota a regimine, odio in filium ꝯcepto, filium et filios filij exoculauit. Hinc Greci eam carceri monachali manciparunt.

¶ Honoricus q̄ntus wandalorum rex zenonis p̄ncipis tp̄ibus regnauit, qui pfidia Arrianorum depra uatus, trecentos ep̄os cepit: et eorum ecclesijs clausis, in Sardinia exulare coegit. Heretici olim persuaserunt p̄ncipibus, vt catholice eccl'ie defensores in exilium pellerent, vt desolatam plebē facilius seducerēt.

¶ Hussite, a Johā. Huss appellati sunt, sub wenceslao rege Bohemie. Sic eorum insania ortū habuit, vt scribit Pius. ij. in de ori. Bohem̄. c. 37. Quidam nobilis Bohemus ex domo quā putridi piscis vocāt, apud Oxoniā Anglie ciuitatē, libros Jo. wicleff in-

venit, ⁊ secum tanq̄ thesaurū patrie sue intulit, ⁊ h̄ virus fetidū tanq̄ putridū piscem in suos ciues euomuit, ⁊ post recessum Teutonicoꝝ de Praga ad Lipsig, Johānes Huss de libris Jo. wicleff multa attulit in mediū, asserēs in eis oēm ꝟitatē ꝯtineri. Et sic ad eum traxit multos, q̄ ceperunt latrare in sacerdotes, ⁊ ab eccia catholica recesserunt, ⁊ impiā waldēsium sectam atq̄ insaniā amplexi sunt. Huius pestifere factiōis iam pridē damnate dogmata sunt. Romanū presulem reliq̄s epis parem esse, ĩ sacerdotes nullum discrimē: p̄sbyteꝝ non dignitatē, sed vite meritū efficere potiorem. Purgatoriū ignē nullibi inueniri. Mendicātiū religiōes malos demōes īuenisse. Itē ꝙ Paulus nunq̄ fuit mēbrū diaboli, licet fecerit quosdam actus actibus eccie malignantiū siles. Itē due nature diuitas ⁊ humanitas sunt vn⁹ Chr̄s. Itē ꝙ ꝯdēnatio. 45. arti. Johannis wicleff per doctores facta, est irrōnabilis ⁊ iniq̄. Et summarie Johānes de Turrecre. in fi. 4. li. summe de eccia ponit. 30. articulos Jo. Huss, q̄ fuerunt cōdemnati in ꝯcilio Cōstantieñ. q̄re aliq̄s infra in Waldēsib⁹. Et ab isto Johanne infecti sunt pene oēs Bohemi, ⁊ qualiter sit ꝯbustus, dictū est in Hiero. de Praga. Et Andreas de Broda doctor Prageñ. tp̄e cōcilij Cōstantieñ scripsit ꝯ̄ quatuor art. Hussitaꝝ, q̊s practicauerunt Johannes Huss ⁊ Hieroñ. in Bohemia. Itē fecit tractatum de venerabili sacr̄o corpis Chr̄i, vbi probat ꝙ nō liceat ppl̄m laicalez cōicare sub vtraq̄ specie, et soluit motiua Hussitaꝝ.

Iba hereticus, cuius ep̄la damnat̄ in q̄nta synoda Constantinopol̄. quam scripsit ad Marim persam, q̄ denegat dn̄i ꝟbū de sctā genitrice semꝑ ꝟgine incarnatū hominē factum: dicit aūt puꝝ hominē ex ea natum esse, quē templū vocat tanq̄ alio existente deo ꝟbo et alio homine. Sanctum Cyrillū

reprehendit et hereticum vocat, ⁊ vituperat Ephesinam sanctam primā synodum, tanq̄ sine iudicio ⁊ requisitione Nestorium deponentem.

¶ Jacobellus, ex Misna expulsus, ad Bohemiā asylum hereticoꝝ fugiens, q̄ waldensi lepra infect⁹ fuit. Hic cum Johan. euang. legisset, q̄ dn̄icum corpus sub duplici specie, panis viniq̄ʒ sumebat, publice populum cōmonere cepit, ne deinceps cōmunionem calicis negligerent. Consenserunt heretici oēs. Remedia inquirunt Johannes. 23. papa plenam remissionem pctōꝝ indulsit his qui ad tuendam ecclesiam arma induerent. Recitabat in eccīa Prageñ. decretū Pon. Qd cū q̄dam sordide artis audissent, Johannā papam antichr̄m esse magna voce clamauerunt, qui crucem ꝯ̄ Christianos decerneret. Et mirum est, q̄ aliqui volentes literati estimari, sequētes hereses Jacobelli, vbi non est doctrina, nō fama doctoris, nec vite sanctitas, non miraculum, dimittunt Aug. Ambro. et totam ecclesiam Christi, cum omnibus vniuersitatibus ⁊ doctoribus.

¶ Jacobite siue Jacobini, a quodā mgr̄o suo Jacobo cuiusdam Alexandrini patriarche quondā discipulo appellati, ⁊ ab eodem varijs infecti erroribus ⁊ seducti. Hi añ multos annos a Dioscoro quondam Constantinopol. patriarcha fuerunt excōicati ⁊ ab eccīa Grecoꝝ, q̄ tunc obediuit Ro. eccie sequestrati. Hi se dicunt esse Christianos, a b. Mattheo apl̄o ad fidem primitus ꝯuersos, sed inimico superseminante zizania sua in medio tritici, in heresim sunt ꝓlapsi, puulos suos circūcidunt p adustionē in fronte vel in genis, putant expiari a pctō originali, occasione illius Johānis quod de Christo dicebat: Ipse vos baptizabit ī spū sctō ⁊ igne. Exponentes hoc solum ad literā. Unam tm̄ in Christo naturā tenēt. Paruulos adhuc ad hubera pendētes, sub vtraq̄ʒ specie

coicāt sicut & Greci, & speale hñt idioma. Itē hi non credunt sctām trinitatē, sed vnitatē, in cuius signum añ se faciunt signū cruc; cū vno digito: & hoꝝ p̄sbyteri, diaconi, subdiaconi stant sil'in altari, & scdʒ ritū eoꝝ sil'recipiunt cōionē: & hoc ideo faciūt, qꝛ tres reges simul dn̄o in p̄sepio munera obtulerūt.

¶ Jacobus Prepositi Luterianus, qui primo solennē fecit reuocationē in maiori ecclesia Bruccellēsi, coram maxima hominū multitudine, sacra Imperiali M. illic residēte cum sua curia, in hunc modū: Ego frater Jacobus Prepositi, religiosus ordis eremitaꝝ sancti Aug. anathematizo oēm heresim, & p̄cipue eam de q̄ diffamat⁹ sum, quā F. Martin⁹ Luter in suis li. & ad pplm sermonibus his tpibus docuit & tenuit: propter quā a sede Aplica tanq̄ heretic⁹ cū sua doctrina dānat⁹ est, maxime quo ad arti. in literis Apostolicis exp̄ssos. Consentio etiā de Ro. ecclesia in omnibus q̄ ad Christianā religionē spectāt, & confiteor q̄cunq̄ sedes Aplica confitet. Insup sentio & teneo p̄fatum Martinū cuʒ sua doctrina rite & legitime a dicta sede condēnatum, ei⁹ libros, tractatus, vel sermones, tam editos q̄ edendos recte vetitos legi, vel teneri, ac incēdio tradi mandatos. Specialiter aūt reprobo quosdā arti. quoꝝ aliq̄s publice p̄dicaui, alios priuatim & fallaciter expressi, ceteros apud me sensi iuxta formam q̄ sequit: Tantū tria eccīe sacr'a. s. baptisma, pnīa, & eucharistia, expressa in scriptura sacra, sunt diuinitus instituta: reliq̄ autē quatuor humanitus p ecciam. Non est indulgentijs ꝯfidendū. Papa indulgentias dare nō p̄ōt.

Indulgentie non sunt efficaces. Nulla merita sanctorū applicari p̄nt. Omnia opera sctōꝝ pctā sunt, & egent mīscdia ignoscente & remittēte. Nullus est eccīe thesaurus p̄ter Christi merita, que dūtaxat per ip̄m Christum vnicuiq̄ scdm suam fidē ap

plicant. Luterus cũ sua doctrina non est legitime per sedem Aposto. ɔdemnatus. Liberꝶ arbitrium actuum suoꝶ interioꝶ non est cã effectiua sed duntaxat receptiua, ꝛ vt dũtaxat se habeat ad ea passiue.

Omne opus liberi arbi. quantũcunqꝫ bonũ, pctm̃ est, egens dei miſc͛dia ignoscente ꝛ remittente.

Quicquid agit hõ ante iustificantẽ grãm pctm̃.

Unica refectio, ꝛ a certis cibarijs abstinentia, tpe ieiunij, irrõnabiliter p̃cipiuntur, ꝛ ɔtra scripturã.

Christiani sunt liberi ab hmõi ieiunioꝶ obseruantia, nec ip̃a facit ad obseruantiam legis dei. Dubium est an hõ se voto obligare possit ad supradictum ieiunium. Papa vel eccĩa non vult nec põt subditos sub pena pctĩ mortalis obligare, ad hũc sensum ꝙ hõ transgrediens p̃ceptum hominis, peccet mortaliter. Superiores non tenenẗ subditos obligare sub pena pctĩ mortalis. Subditus sui supioris p̃ceptũ transgrediens ex ignorantia supina vel passione, secluso scandalo, non peccat. Papa de iure diuino non est caput eccĩe. Petrus solo iure humano factus est primus ꝛ sup̃mus inter apl'os. Et idẽ censendũ est de q̃libet Petri successore. In oĩ foro tam exteriori q̃ꝫ interiori oẽs ep̃i sunt equales.

Concilium rite ɔgregatum p̃cise tm̃ decidere põt quantũ sacra scriptura expresse ɔtinet. Concupiscentia q̃ in baptizato reliquiẗ, est pctm̃ proprie dictum ɔ̃ hoc: Non ɔcupisces. Caro tali cõcupiscẽtia infecta ad omne opus liberi arbi. ɔcurrit, vñ q̃dlibet opus humanũ pctm̃ efficiẗ. Idem censendum est de martyrio Petri ꝛ alioꝶ sanctoꝶ opibus.

Oẽs laici sunt sacerdotes. Qui manet in pctõ mortali, non manet in baptismo, sacerdotio, ep̃atu, vel papatu. Displicẽtia de pctis admissis, non est via ad grãm iustificantem, sed ecõtra: grã est via ad ipsam displicentiam. Dolor de vno pctõ sine dolo-

re oim,est pctm̄. Oēs igit̄ ꝛ singulos supra dictos arti.reprobo ꝛ reuoco ꝛ condēno:quoꝝ quidē articuloꝝ aliq̄ sunt notorie heretici,ꝛ a sctis patribꝰ reprobati:quidam ꝓo scandalosi,alij ꝓo piaꝝ auriū ꝛ simplicium mentiū seductiui.Et oēs vere vnitati catholice obuiantes. Profiteor aūt hec omnia pure ꝛ sine conditione,ex animo syncero,plene, ꝛ de veritate instructus,ꝛ iuro per sanctaꝫ trinitatē. Hic Iacobus postea relapsus fuit,frēs q̄q illius ꝯuentus vinculis ꝛ custodijs sunt mancipati.Conuentus q̄q eorum Antwerpieñ ex mandato Adriani sexti funditꝰ est deletus.

¶ Iacobus iusti,erat p̄ncipalis inter Begardos, qui in Valentia erant,qui dogmatizauerūt hereses Begardoꝝ,addentes q̄ cōdēnati religiosi ꝛ laici ꝑ dictis heresibus tā per dn̄m Clementē in curia q̄ꝫ ꝑ inq̄sitores in alijs partibus erant bti ꝛ in celis martyres Christi,ꝛ tandem hereses eoꝝ fuerunt Valentie damnate per F. Nico.Roselli inq̄sitorē ꝛ postea Cardinalē Ord.nr̄i,ꝛ per epm̄ Hugonē de Sonelleto.Et tres iam mortui.s. Guilhelmus Giliberti et Bartholomeus Fusti ꝛ quidā alius fuerunt excōicati,ꝛ vt impenitentes ꝯdemnati,ꝛ Iacobus iusti extitit immuratꝰ ꝛ ibi mortuus.

¶ Iacobus Syrus ꝛ alij Syroꝝ in hoc errauerūt,sicut dr̄ in li.de eccl.dogm̄. q̄ esse duas animas in vno hoīe scribunt,vnā aīalē qua animat̄ corpus ꝛ immixta sit sanguini,ꝛ alteram sp̄ualem q̄ rōni ministret. Sed nos dicimus vnā ꝛ eandē esse animā i homine,que ꝛ corpus sua societate viuificat ꝛ q̄ seipaꝫ sua ratione disponit.

¶ Idroparaste,hi cuꝫ suis ꝯplicibus ad neq̄tiā Manichei ꝓuenerunt,de quibus.C.de here.

¶ Iohānes epūs Hierosolimitanus, suspectꝰ erat q̄ Origenis ꝛ Arrianoꝝ dogmatibus esset infectus,

τ sic s. Hiero. ab eius cõione se abstinebat. Sed cõgregato ꝯcilio apud Antiochiam, efflagitatus ē vt se purgaret de infamia hereseos, stultum em̄ est frustra infamiã sustinere. Sed ipse magis auxit suspicionē male cõsciē. Hunc Hiero. in epl'a cõtra errores eiusdē Johã. prouocat vt aut aperte heresim ꝓfitea tur, aut Christianismũ. Hic fastidiosus antistes tãq̃ solus sapiēs τ solus nobilis, cõseruos suos, laicos, diaconos τ p̄sbyteros, redemptos sanguine Chr̄i, rugata fronte τ obliquis oculis contēpsit. Et idem ad eundē: Habes papã Epiphaniũ qui te a parte missis literis hereticũ vocat, τ accusauit te q̄ Arrianus esses, τ hoc per totam epl'am queri q̄ Origenis dogmatũ sequaris errores, τ quosdã habeas huius hereseos socios.

❡ Johannes alius de quo in. 10. li. wandalie. ca. 37. sic hr̄. Praga infelix domicilium hereticoꝝ, in se versis manibus cruentissimo bello laborarunt in vrbe veteri, pro magna tñ parte habitauere Teutonici, viri fideles τ catholici, qui magnis sunt odijs hereticos noue ciuitatis insectati. Frater q̄dam ordis eremitaꝝ August. feruebat noua heresi declamator ad ppl'm eximius, q̃ libera voce in vrbe etiam veteri ausus est heresim suam disseminare. Non passi cõsulares improbissimũ hoiem capiunt τ cum q̄busdã sectatoribus suis in tenebras condunt, nunq̃ redituꝝ. Impij nanq̃ heretici in tenebris conticescent ab arroganti eoꝝ τ vesana p̄dicatione. Digni quidē illi carere luce τ pati carcerem tenebraꝝ, Sap. 18.

❡ Johannes de Struma scismaticus, q̃ Guidoni Cremēsi successit in cathedra vocatus Calixtus, quem Alexãder tertius cum alijs excommunicauit, τ mala morte perijt, vt dicit Johan. And. extra de scism. Huic Johanni successit Lãdo cardinalis, qui innominatus fuit τ excommunicat⁹ ab Alexandro,

⁊ etiam male obijt, ⁊ dicta decretalis de duobus so-
lū mentionē facit.

¶ Johannes de Jāduno, fuit eiusdem secte cuꝫ Marsilio de Padua, ⁊ eoꝝ errores damnant̄ in extraua. Jo.22.q̄ incipit: Licet intra doctrinam apostoli. Error primus, ꝙ id qđ legitur in Mat. euang. de statere ex ore piscis sumpto ⁊c. ꝙ hoc Chr̄s nō fecit ex liberalitate, sꝫ coact⁹ necessitate. Secundus, ꝙ apostolus Petrus non plus fuit caput ecclesie, q̄ꝫ quilibet aplo͞ꝝ alioꝝ ⁊c. q̄re in Marsilio.

¶ Johannes de zischa hereticoꝝ Hussitaꝝ capitaneus, hic fuit nobilis genere, parumꝑ in curia regis a pueritia nutritus, vno carens oculo, quem pugnans amisit. Sic cecoꝝ exercitus, cecum sequitur ducem. Et Bohemi semꝑ zischa ductore, redeūt victores, angelum de celo missum in homine loqui arbitrant̄, diu p̄fuit ordinibus belloꝝ. Infectus Hussitarū veneno, rapinaꝝ auidus in eccl̄ia dei seuit, imagines crucifixi ꝓfregit, Carthusieñ apud Pragā fugauit ⁊ eoꝝ monasterium destruxit. Peste tact⁹ expirauit, ferunt illum cum egrotaret interroganti vbi sepeliri vellet, iussisse cadaueri suo pellē adimi, carnes volucribus ac feris obiectari, ex pelle timpanū fieri, eoqꝫ duce belligerari, arrepturosqꝫ fugam hostes q̄ꝫ primū eius timpani sonitū audierint.

¶ Johannes Huss, quere s̄ in Hussitis ⁊ in Bohemijs ⁊ in Hierony. de Praga. Hic Johannes Anglicus fuit cuius pestifero dogmate coaluit omnis error Bohemorum perniciocissimus. Iste hereticus fautor regis anglorum Eduardi tutus euasit dum viueret incendium, Mortuus autē cum regnaret Richardus extumulator ⁊ condēnatis erroribus iam tūc concrematur.

¶ Joēs Wicleff, q̄re in Wicleffitis.

¶ Johannes Antiochenus Arrianus, hui⁹ auxi

lio fultus Mahometus Alcoranuz cōposuit, in q̊ leges suas tradidit Saracenis, falsa q̄busdaz ver͡ im miscendo, asserensq̧ Chr̄m ad celos eleuatum, sed non occisum, cōtra qđ dicit Polycarpus ad Philip. Qui non cōfitetur mysterium crucis, ex diabolo est.

¶ Johannes ph̄s, qui trāstulit libros Dioñ. ⁊ ei9 liber quē fecit de eucharistia, damnat9 est in cōcilio Vercelleñ. ⁊ Alber. sup illud Mat. x. Confiteor tibi ⁊c. Johannes Sco. qui multa protulit ⁊c. ibi notant eum, ⁊ non est Scotus orđ. Minor.

¶ Johānes de Poliaco, magr̄ Parisieñ, varios errores seminauit circa audientiam cōfessionū, q̄ damnanł per Jo.22. in extraua. Uas electionis. Primus q͛ cōfessi fratribus hn̄tibus licentiā gn̄alem audiēdi cōfessionē, tenenł eadem pctā q̄ cōfessi fuerūt, iterū confiteri ꝓprio sacerdoti. Scđs q͛ stante statuto omnis vtriusq̧ Ro. pontifex non pōt facere qđ parochiani non teneanł omnia pctā in anno proprio sacerdoti cōfiteri, imo nec deus possit facere, quia vt dixit, implicat ꝯdictionē. Tertius q͛ papa non p̄t dare gn̄alem ptātem audiendi cōfessionē immo nec deus, sed cōfessus habēti gn̄alem licentiam, tenetur cōfiteri ꝓprio sacerdoti, quem vocat parochialē curatum. Isti arti. sunt falsi, erronei, ⁊ a sana doctrīa deuij, ⁊ autoritate Aplica dānati.

¶ Johānes Roatius hereticus pessimus, vt scribit Eneas Syl. nobili loco natus, ingenio malo, mēte pessima non longe a montibus Cuthnis intra syluas castellū edificauit, vocauitq̧ montē Sion, asserens ex eo loco ꝯitatem aliq̄ꝫ exituraz, q̄ gentē Bohemicam libertati donet. Uicinis infestus p̄das agitat instātibus nōnullis baronibus, q̄bus pax noxia bellum salubre videbał. Jtinera queq̧ insecura infesta reddit. Sigismūdus impator castrum eius obsideri iubet. Capitur castrum ⁊ ip̄e Roatius cū latro

nibus in vinculis ducti oẽs Pragam, suspendio vi-
tam finiere furcarum, quibus damnati penas dederũt,
triplex durior fuit & sublimior Roatius pependit: q̃-
re infra in Medio heretico.

¶ Johannes alius, de quo sic dicit Eneas Syl.
in de ori. Bohem̃. per idem ferme tempus surrexit
& alius pseudo sacerdos apud Pragam Johannes
quidam ex ordine Premonstrateñ. impius mona-
chus, & ad omne scelus audax. Qui cum predicaret
ad sanctum Stephanum in piscina, neq; bene sape-
re videretur, inde amotus, Monasterium Carme-
litarum inuasit, & cum heretici insultum facerent cõ-
tra consules ciuitatis, & septem ex eis ex altissimis
fenestris in forum precipitati essent, dirum spectacu
lum prebuere stante in foro Johanne monacho, & sa
crum Christi corpus sanguinario populo ostentan-
te.

¶ Johannes de Rockesana, de quo sic dicit Ene
as Syluius: Oppidũ Prageñ. ecclesie cui Rockse
sana est nomen, ex hoc loco puer obscuris parentib9
censuq; tenuissimo natus Johannes nomine, Pra-
gam venit, mendicatuq; victum querens, grãmati-
cã & dialecticã didicit, auditor Jacobelli fuit, p̃sby-
ter ordinatus, verbum dei predicare Pragensibus
cepit, & pseudo eorum apostolus factus est, in conci-
lio Basilieñ. inter alia detestabatur imagines in ec-
clesijs, & q laici sub vtraq; specie cõmunicare debẽt.
Contra quem disputauit Johannes de Ragusio pa
triarcha Ord. Pred. Addidit q ecclesia solũ est ex
p̃destinatis & in grã existentibus: & q mali non sunt
de ecclesia: & in ista p̃tinacia, in saluo cõductu, reces
sit a cõcilio cum alijs Bohemis, & mente superba, et
opiniõe sua inflatus dietim peior, et venenosior effe
ctus, et monachos demões nouos vocabat, et q his

studium est nos eijcere a veritate. Et Johan, de Capistrano ord. Min. scripsit epistolas ad Johannem istum Hussitarum defensorem in Praga tyrãnizantem.

¶ Johannes de Wesalia superiore, doctor theologie, pdicans secularis in diuersis locis, Bohemis communicans, condemnatus fuit, et eius libri cõbusti fuerunt Maguntie sub Friderico imperatore tertio, per Patrem Gerardum de Elthen inquisitorem et patrem Jacobum Sprenger, doctores sacre pagine, Ordinis Predicatorum, Conuentus Colonieñ. et p alios deputatos propter istos errores, quos proprio ore confessus est in iudicio. Primus error, quod spiritussanctus procedit a filio, non habetur expsse in sacra scriptura. Secundus, quod Christi ecclesia põt errare, et errauit, nec tanta est autoritas eius vt errare nõ possit. Tertius, quod hic versiculus in symbolo Athanasij, sicut anima rationalis et caro etc. est falsus. Quartus, quod cõcilia generalia nõ sunt in spiritusancto cõgregata. Quintus, q̃d oẽs homines tenentur non obedire sanctionibus cõciliorum. Sextus, quod pontifex Romanus papa .s. legitime institutus, non sit vicarius Christi. Septimus, quod apostoli et eorum successores prelati ecclesie, non habent a Christo autoritatem ↄdendi canones seu leges. Nonus, quod non licet p̃latis in tempore noue legis ↄsilia post Jesum data statuere pro preceptis, vt faciant iugum Christi amarum, et onus euangelij graue: et ita damnat quascũq; religiones et regulas per sanctos patres institutas et a sede Aplica approbatas. Decimus, q̃ oẽs p̃sbyteri et ep̃i sunt pares, et q̃ potentia diuitiarum et pauptatis humilitas vel inferiorem vel sublimiorem ep̃m facit.

Undecimus, q̃ vnus ep̃s sit sup alios, et papa sup omnes, factum est, non in Christo, sed hominum ele

ctione. Item quod nulli Christiani, quantumcunq; docti, habuerunt autoritatem exponendi v̄ba Christi, nec etiam tota eccl'ia. Item confessus est nullum esse pctm̄ originale, ꝛ ꝙ puuli recenter nati, aut etiā ꝯcepti, non ꝯtrahunt originale, nec credendū ē Augustino hoc asserenti. Itē ꝙ nulla est rōnabilis cā motiua ad instituendum legem ꝯtinentie clericorū. Item ꝙ Christus nullum instituit ieiunium quadragesimale, nec ieiunio suo. 40. dieꝝ dedit exemplum ieiunandi: ꝛ ꝙ homo non tenet famē sustinere in ieiunio, q2 abbreuiaret vitam suam. Aqua bn̄dicta nullā habeat aliam v̄tutem vel efficaciam, ꝙ̄ aqua non bn̄dicta. In trac. suo de indul. eccl'ie scripsit, ꝙ thesaurus meritoꝝ sanctoꝝ non possit per papam distribui, nec etiā pensatio penaꝝ ꝓ pctis debitaꝝ posset fieri per penas Christi: ꝛ ꝙ indulgentie sint pie fraudes fidelium. Item p̄dicauit publice in ser. de passione Christi: Crucifixerunt eum, quis scit an funiculis ip̄m alligauerunt, aut clauis crucifixerunt.

¶ Imaginum heresis orta fuit circa tpa Gregorij scdi, an̄no. 714. tales auferre voluerunt imagines sanctoꝝ, q̄ sunt libri laicoꝝ, quasi idololatrie cultum. Moti fuerunt instinctu Saracenoꝝ. Contra hāc heresim septima synodus celebrata fuit in Cōstātinopoli. Et s. Greg. Seruium ep̄m redarguit, ꝙ sanctorum imagines inconsiderato zelo fregit. de ꝯse. dist. 3. c. platum. Nam ꝙ legētibus scriptura, hoc ꝛ idiotis p̄stat pictura cernentibus, in ip̄a ignorantes vident quid sequi debeant, in ip̄a legunt qui literas nesciunt. etc. venerabiles. Christiani venerant sanctorum imagines in memoriā sanctoꝝ, ꝛ recordationem primitiuoꝝ olim factoꝝ. i. reꝝ gestaꝝ. Item Grego. scd's anno primo in ꝯcilio in vrbe celebrato, imaginum sanctoꝝ venerationē approbat, ꝛ ꝯtradictores excōicauit. Et heresis execrantiū imagines sancto-

rum in eccl'ia dicentiū illas non colendas, damnat' in septima synodo Nicena.

¶ Indiani de domino p̄sbyteri Johan. q̄ Christianos se profitent', ⁊ per btm̄ Tho. apl'm ad fidem Christi ꝯuersos: sed ab erroꝛib' prauis non sunt alieni, circūcisionem recipiunt, adurunt puulos suos in frontib' suis, calamo ferreo, in modū crucis. In fermento ꝯficiunt, sub vtraq; specie cōicant. Nota ꝙ in ptibus Indie diuersi Christiani sunt heretici, vic; Copti, Isini, Mandepoli, de q̄bus q̄re in loc; suis.

¶ Insabbatati heretici, sunt Waldēses, ⁊ q̊ddam scutum in sotulari vel sabbate superioꝛe pte h̄ñt, qui pfecti inter eos sunt, illud in signum deferunt, a quo Insabbatati dicti sunt. Et iuramentum in omni casu respuunt: nullam oꝛationē nisi Pr̄ nr̄ admittūt, om̄e humanū iudicium subterfugiūt: carnes omni die comedūt: libidini total'r se exponūt. Qñ sedent ad mēsam, p hunc modū bñdicant: Qui bñdixit quinq; oꝛdeaceos panes ⁊ duos pisces in deserto discipul' suis, bñdicat hanc mensam nobis. Et qñ surgunt illud Apoc. dicunt: Benedictio ⁊ claritas, sapīa ⁊ gratiarūactio ⁊ v̄tus ⁊ foꝛtitudo deo nr̄o in sc'la sc'loꝝ.

¶ Joachim abbatis heresis fuit anno. 1172. sub Frederico. 1. et Alexandro. 3. ꝙ essentia gnāt essentiam, sicut deus gñat deum, et sic d' extra de sum. tri. damnamus ⁊ repꝛobamus libellum seu tractatū quē abbas Joachim edidit ꝯ mgr̄m Petrum Lombar. de vnitate seu essentia trinitatis, appellans eū hereticū ⁊ insanū. Et ifra. Siq̄s igit' sniam vel doctrinā p̄fati Joachim defendere vel appꝛobare p̄sumpserit, tanq̄ hereticus euitet'. Ver postea fuit parat' se corrigi, ⁊ sic quāuis non sit hereticus, tamen dicta eius sunt hereticalia. Ille em̄ d' pertinacit' inherere heresi qui nō est parat' coꝛrigi ad mandatū superioꝛis. Deus aūt acceptat ꝯuersionē hereticoꝝ dicēte, pphe

ta: Conuertimini q̃ corruistis p̄ falsitatẽ, tollite v̄ba dei ꝛ ꝯfessionis ꝛ dicite deo, aufer iniq̃tatẽ q̃ v̄sař in corde nr̃o, ꝛ accipe bonã ꝯuersionẽ. Et glo. Leui. 17. Quisq̃s heretica prauitate p̄ dei gratiã mũdat⁹ fuerit, necesse ẽ, vt ad ecclesiã veniat, coloreq̃ dei veruz alijs siřem ostendat.

¶ Iouinianiste, a q̃dam Iouiniano monacho dicti, nullas nuptiarum ꝛ v̄ginum esse distantias asserentes. Et Hieron. duos li. ꝯ Iouiñ. scripsit, ꝛ vt refert in. 1. Preceptor meus Gregorius Nazian. v̄ginitatẽ ꝛ nuptias differens grecis versibus explicauit. Et scd̄m Aug. in de here. Hi omnia pctã sua sicut stoici phi paria esse dicebant. Et Iouinianus v̄ginitatem Marie destruebat, dicens eam pariendo fuisse corruptam. Cito tñ hec heresis oppressa est, nec vsque ad deceptionem aliquorum sacerdotum puenire potuit. Et dixit quod baptizati non possunt tentari a diabolo. Btũs Thomas in tra. ꝯtra detrahentes reř. c. 6. dicit: Sciendum est hereticum quendã fuisse Rome, antiquis temporibus, Iouinianum nomine, qui in hunc errorem lapsus est, vt diceret oĩm baptizatorum, qui suum baptisma seruauerunt, vnam in regno celorum esse remunerationẽ, ex quo intantũ processit, vt diceret v̄gines, viduas, ꝛ maritatas, que semel in Christo fuerunt lote, si non discrepent ceteris operibus, eiusdem meriti esse, ꝛ quod inter abstinentiã ciborum ꝛ perceptiõem eorum cum gratiarum actione, nulla esset differẽtia: matrimoniũ per hoc v̄ginitati adequans, in quo ꝯsilium de v̄ginitate seruanda euacuabat. Unde positio ista pro heresi damnata est, vt dicit Aug⁹ ꝛ Tho. 3. ꝯ gen. ca. 37.

¶ Isini sunt heretici in India, sectã per se habẽtes, ꝛ p̄ maiori p̄te degũt ĩ Egypto sub dominio Soldani. Et qñ eorum infantes baptizanř, p̄sbyteri extũc in frõtibus scindũt crucẽ cũ ferro candido ꝛ acuto.

¶ Itatius epūs Priscillianista, de q̄ in.4.li. dial. Seueri de vita s. Martini, dum synodus apud Treuerim celebraret p Maximū impatorē, ꝯsilijs sacerdotū corruptū, quod. s. impator ex epoꝝ snīa decreuerat armatos ad Hispanias mittere ꝯ Priscillianī. hereticos, ad inq̄rendū ꝛ perdēdum eos, ad q̄ꝝ communionē Martinus noluit ire, sed postea necessitate ꝯpulsus, nō spū, ad horā cōionē inijt, satius estimādum ad horam cedere, q̄3 his non ꝯsulere, quoꝝ ceruicibus gladius imminebat, nec ꝯmunionē illā subscriptiōe firmare voluit. Altera die Martin⁹ de Treueri recessit, mestus, ingemiscens se ad horam noxie ꝯmunioni fuisse permixtū. Astitit ei angelus: Merito, inquit, ꝯpungeris, repara ꝟtutem ne iam non periculum glorie, sed salutis incurras. Itaq3 ab illo tēpore satis cauit illa Itatiane partis ꝯmunioni ꝯmisceri. Itatius ꝛ Ursatius epi accusatores Priscilliani, scd̄m Sigibertū, ꝯmuniōi eccle p̄uāt ab epis nefas esse dicentibus cuiuscunq3 modi hominē episcopoꝝ accusatione necari, ꝛ maxime impatores, ꝛ aliq̄bus epis Itatium ꝛ Ursatiū defendentibus. Et hac de cā s. Martinus a Maximo molestat, q2 nolebat ꝯmunicare Itatianis, vix tñ obtinuit vt Priscillianiste non occiderent. Hinc dicuntur Itatiani heretici. De Itatio q̄re in Priscilliano.

¶ Iudas Iscarioth prim⁹ hereticus ꝛ apostata. Hiero. super Mattheum: Miser Iudas ea infidelitate qua dominū tradidit, putabat signa que viderat facere saluatorem, nō maiestate diuina, sed facta magicis artibus. Et primo li. hist. tripar. ca. 13. Contristamur de eoꝝ hereticoꝝ perditione, ꝛ maxime q2 ipsi aliq̄n q̄ ecclesie sunt audierunt, ꝛ ab eis prorsus exilierūt: nō tñ hoc admiramur, hoc eñ Hymeneus ꝛ Philetus passi sunt, ꝛ añ eos Iudas cum eēt secutus saluatorem, postea ꝓditor factus est apostata, et

Iste perijt sicut et alter Judas, de quo Actuum.5.
Extitit Judas Galileus in diebus ꝓfessiõis, ꝛ auer-
tit ppl'm post se, ꝛ ipse perijt ꝛ oẽs quotquot ꝯsense-
runt ei, dispersi sunt. Apostasia notat discessum a fi-
de, ꝛ totalit' hominẽ separat a deo. Joh.6. Multi di-
scipuloꝝ eius abierunt retro. De hoc Juda scripsit
sanctus Maximus Taurinus.

¶ Judei q̃uis non proprie sint heretici, qꝛ in iure
cañ. distincta est rubri. de Judeis a rub. de heret. tñ
vt dicit Tho.2.2.q.9.ar.5. infidelitas Judeoꝝ potest
dici heresis, inquãtũ renitunt' fidei Christiane susce-
pte in figura, quia susceperunt figuram fidei euange
lij in veteri lege, quã male interpretãtes corrũpunt.
Et Aug. in ser. aduersus q̃nq3 hereses, Judeos inter
hereticos ponit. Et Orig. in homil'. sup Mat. loq̃ns
de falsis ꝓphetis per quos multi in perditionẽ abo-
minabilem abierunt dicit q̇ primo in Judea apparu
erunt ꝛc. Et Judeoꝝ hereses sunt, qꝛ nouum test. re-
spuunt, articulos fidei nisi creationis non credunt.
Christum dicunt fuisse puꝝ hominẽ ꝛ prophetã fal-
lacem: ꝛ Messiam in lege ꝓmissum vẽturũ expectã
tes. Hinc est q̄ papa punit Judeos si ꝯ legem faciũt
in moralibus que immutabilia perseuerant, ꝛ si ꝯtra
legem suam hereses docerent. Hac rõne mot' Gre-
go. nonus ꝛ Innoc. iiij. mandauerunt comburi librum
quem Judei vocant Talmud, in quo multe hereses
ꝯtinent'. Isid. 8. li. etym̃. de heresibus Judeoꝝ, aliq̃
dicunt' Saducei, Morbonei, Meristei ꝛc.

¶ Julius eṗs tpe Cõstantini Magni, discipul⁹
fuit Arrij, ꝛ eius dogmatũ insectator, anathematiza
tus cum magna cohorte epoꝝ Arrianoꝝ, ꝑ Alexan-
drinũ Cõstãtinopol'. Inequalitatem diuinitat3 posuit,
alij eius errores scripti sunt. 1. li. hist. tri. c. 13.

¶ Julianus Pelagianus, circa annũ. 399. sub Ar
cadio impatore ꝛ Innocẽtio. j. ꝯ quem ꝑsertim ꝛ cõ-

tra alios Pelagi. Aug⁹ scripsit hyponosticon ꝯtinē-tem sex libros spēales, infra in Pelagio. Hic Julia-nus ep̄s Campan⁹, vir acr̄ ingenij, in diuīs scriptu-ris doctus, pri⁹ q̄ impietatē Pelagij i se apiret, cla-rus in doctoribus eccl̄a fuit: postea ꝓ heresim Pe-lagij defendere nisus, sc̄psit aduersus Aug. īpugna-torē eius li. q̄tuor. Hic Julianus eḱynis tp̄e famis et angustie indigentibus oībus erogatis, multos mise-rationis nobiliū, p̄cipue religiosoꝝ alliciens, heresi sue sociauit. Mort̄ Constantino filio Valentiniani regnante, sc̄dm Gennadium.

¶ Julianus apostata, anno. 353. sub Liberio pa-pa, monach⁹ fuit ⁊ magne religiōis simulator, ⁊ sc̄dm Johan. Beleth in summa de offi. eccl̄e, fur fuit et sce-leratissimus a pueritia in arte magica instruct⁹, sub-limatus ad imperiū, factus est apostata, signū cruc̄ vbiq̄ destruxit, Christianoꝝ ꝑsecutor, defuncto Cō-stantio, Cesar appellatus est, ep̄os Arrianos de exi-lio reuocauit, paganis fauit, clericis insidiabat̄, mar-tyres fecit, Christianos Galileos appellauit, contra quem Basilius scripsit libros fortiss̄. Simil̄r ꝯtra eū dem scripsit Greg. Nazian. Et tam diuinā q̄ huma-nam Christianis introduxit ph̄iam. De quo sic dicit Gotfridus Viterb. in chro. sua.

Clericus imperiū suscepit apostata Rome,
Cui Julianus erat baptismatis ordine nomen.
Ille scelus patrie prauus vbiq̄ fouet.

De morte eius vide in. 6. li. hist. tri. ⁊ post mortem eius exultantes clamabant Christiani: Maxime fa-tue vbi sunt tua vaticinia: vicit deus ⁊ Christus ei⁹. Sanctus Julian⁹, cognomento Saba, angelicā vi-tam in terra ducens, ista p̄dixit ministris eius, ferus sacre vinee deuastator, penas exactus est vastatiōis sue, iacetq̄ mortuus terroribus minisq̄ frustrat⁹. Et sophista Juliani dixit cuidam Christiano: Quid pu-

tas nunc facit fabri filius? At ille: Se pulchum parat Juliano. Gotfridus vbi s:
O Nazarene vicisti magne minorem,
Ecce triumphanti ꝓprium tibi trado cruorē.
Sic miser interijt, ⁊ tetra regna fouens.
Et q² gladio Julianus Christianos ad occidendū ꝓseqbat, lācea scti martyris Mercurij perijt. Juste q̄dē, ꝙ Pigmeniū p̄sbyteꝝ qui eū a puero nutriuit sacris literꝭ, ī Tiberim Rome pro Christi fide necauit.

¶ Justina imperatrix Arriana, ꝑsecutrix catholicoꝝ, ⁊ p̄cipue ꝑsequebat sctm̄ Ambro. anno. 364. tpe Valentiniani impatoris ⁊ Damasi pape. Vide in vita sancti Ambro. De ista Justina d². 11. li. ec. hist. q̄d fuit mat Valētiniani impatoꝝ, Arriane hereseos alūna, ⁊ ꝯturbare cepit ecclīaꝝ statū, ⁊ ꝯminari sacerdotib⁹ exilia, nisi reuocarēt decreta ꝯcilij Arimineñ.

Lamperiani, hi se iactabant esse aplīcos ⁊ de ordine aplōꝝ, ⁊ quod oīa vota q̄cunqꝫ etiā vitari deberēt, prorsus tolli affirmabāt. Et hoꝝ fundamentum sanctoꝝ patrum obseruationi est ꝯtrarium, ⁊ cū Johanne Wicleff ꝯcurrunt. ¶ Lāperiani, scd̄m Damascenū in lib. centū heresum, a Lamperio q̄dā appellati, Qui negligētib⁹ in idip̄m ⁊ simul viuere, ⁊ in cenobijs ꝯuersari ꝯcedūt, vnicuiqꝫ q̄lē voluerit approbare ꝯuersationē, ⁊ ꝑtrāsire, hāc quā preelegerit formā induere. Nō em̄ ex necessitate facere aliqd Christianū, qm̄ scriptū ē: Volūtarie sacrificabo tibi. Et vt aiūt q̄dā ⁊ naturalib⁹ passionibus dare locum ipsis velut natura sic expetenti.

¶ Lentitius, hic hereticus fecit libros q̄s ecclīa vitandos ꝓhibuit, di. 15. Sancta Romana.

¶ Leoniste, a Leone q̄rto impatore Cōstantini heretici filio dicunt, scd̄m q̄sdā: q̄ Leo coronā cuiusdam eccīe abstulit ⁊ capiti suo imposuit, ⁊ correptus febri, spiritum mox exhalauit, de qb⁹. C. de here. l.

Gazaros.damnant perpetua infamia rc. Leoniste in pte coincidunt cum Catharris, contra quos scripsit F.Rainerus Or. p.

¶Libanius in Antiochia pedagogus adolescētiū habitabat,famosiss.sophista r impius, expectans Juliani victoriā.Interrogauit pedagogum, q̄si nostrā deridendo religionē. Nunc, inqt, fabri filius qd putas ait?At ille,qd post paululum ꝯtigit, ꝯpletus gratia diuina predixit:O sophista, creator oīm, quē tu fabri filiū nominasti,locellū sepulture Juliano cōponit. Post paucos em̄ dies, mors illius erronei annūtiatur,r in locello positus est.Hic Libani9 lamētationis librum Juliano conscripsit, in quo meminit librorum quos cōtra Christianos ediderat Julian9. Hic callidus memoria Juliani librorum Christianā lacerat religionem.

¶Licinius sub Constantino impatore fuit, cum p̄us sectator dogmatis Christiani, volūtate mutata in paganitatem conuersus, psecutor eccīe r sacerdotum,r nouis erat Christianis infensus. r.li.hi.tr.c.8.

¶Liberius anno.353. tempore Constantij, p̄mo catholicus fuit r feruide ꝯ Arrianos processit, et a Constantio mittitur in exilium, r Felix in papam ordinatur,qui amplius Arrianos expugnauit,adeo vt Arriani Constantium rogarent vt Liberius restitueretur,tanq̄ eis magis fauorabilis. Et sic Liberius fuit reuocatus r Felix deiectus, sed quia Liberius Arrianis fauebat, ideo Felix cum catholicis eū admonitum r cōtumacem tanq̄ hereticum de ecclesia eiecerunt,r Felix fuit reassumptus. Hiero. Liberius tedio victus exilij, r in heretica prauitate subscribens, Romā quasi victor intrauerat.

¶Lucilla Africana,Donati heretici adiutrix,cuius opibus Donatus per Africam,vt infelices,quosq̄ fetentibus pollueret aquis,adiutus est, et sic du-

plex sexus vtrūq; supplantat. Hec Hiero. ad Ctesi-
phontem aduersus Pelagiañ.

¶ Lucius episcopus orientalis, sectator prauita-
tis Arriane, dixit quod filius suam substantiam non
nouit sicut est, propter nos enim factus est, vt nos ꝑ
eum tanquā ꝑ instrumentū crearet deus, ⁊ nequaq;
substetisset, nisi nos deus facere voluisset. Et omnia
docuit q̄ Caponius ⁊ alter quidā Arrius, vt habet
x. li. histo. tri. ca. 13. Rubertus Tuitieñ sup Apocal.
dicit: Mirabilis Petrus Alexandrinus, tragedias
illoꝝ tēpoꝝ deplorās dicit: Lucius q̄si successor mi-
hi expulso deiect⁹, lupi neq̄tiā ⁊ actus habere festi-
nās, diabolice īpietat; soci⁹, īdiuisus armiger, ama-
rissim⁹ ⁊ mīster eius, collecta mltitudīe pploꝝ ꝑsby-
teros atq; diaconos decē ⁊ nouē nūero cōprehēdēs
tanq; captos in quodā crimīe, ⁊ Romanoꝝ inimicos
legibus coartabat, quoꝝ corpa īsepulta relicta sunt.
De hoc li. 7. histo. trip. c. 40. Ruffinus dicit eo tpe
Lucius Arriane partis ep̄s, post fugas ciuiū ⁊ exi-
lium post cedes ⁊ tormenta flammasq;, quibus īnu-
meros ꝯdemnauit, ad monasteria furoꝛ; sui arma cō-
uertit, vastat eremū, ⁊ bella quiescentibus inducit,
tria milia simul vel amplius viros ꝑ totā eremū di-
spersos aggredi transmittit armatam manū. Et illi c
contra gladijs obiectabant ceruices, ⁊ nihil aliud di-
cebant nisi amice ad quid venisti?

¶ Luciferiani, a Lucifero Smyrne ep̄o orti, q̄
ep̄os cathol. qui instante ꝑsecutiōe ꝑfidie Arriano-
noꝝ ꝯsentientes erant, ⁊ postea correcti in cathedrā
redire eligerunt dānantes, ꝙ prius crediderunt siue
ꝙ credidisse dissimulauerunt, quos eccl'ia catholica
materno recepit sinu, tanq; Petrum post fletū nega-
tionis. Hanc illi mr̄is charitatē superbe accipiētes
eos recipe nolentes, ab eccle cōione recesserunt, ⁊
cum ipso Lucifero autore, qui mane oriebatur, cade

re meruerūt. Et.24.q.1.aduocauit, vbi ꝺꝛ ex verbis Ambꝛo. Lucifer ſe a nr̄a cōione diuiſerat, q̄ꝺq̄ꝫ ꝓ fide exulaſſet ⁊ fidei ſue reliquiſſet heredes, non putauit tñ.ſ. Satirus fidem eſſe in ſciſmate. De hoc Euſe.li.10.c.29. Dicunt etiam deum in Luciferi deiectione peccaſſe, qꝺ impugnat Tho.1. ꝫ gen. cap̄. 96. Dixit etiam Lucifer, ꝙ laicus veniens ab Arrianis debet recipi penitens, non aūt clericus penitēs, quaſi laici ⁊ clerici nō hr̄ent vnū Chr̄m. De hoc Lucifero fecit libꝛum Hiero. qui ꝺꝛ altercatio Luciferiani ⁊ oꝛthodoxi. Et glo. Leui.13. Luciferiani dicūt aīam de carnis ſubſtantia pꝛopagatā.

¶ Luteriani, a quodaꝫ Martino Luter nūcupati: ⁊ hic eſt debitus oꝛdo, qꝛ poſt Luciferianos ſubſequunt̄ Luteriani: nam Luter cum Lucifero de luto fecis paratus eſt cum ſuis ſatellitibus ſuſcitare ſopitas hereſes. De Luterianis in.4.li. ſpēaliter ⁊ finaliter differendum eſt, ⁊ iſti exoꝛti ſunt tpe Maximiliani impatoꝛis ⁊ Leonis.x.pape. Ex multis erroꝛibus Luteri, iſtos paucos extraxi, vicꝫ: Recēs eſt inuētio ſacramentoꝝ. Sacramentū oꝛdinis eccīa Chꝛiſti ignoꝛat. Omnes Chꝛiſtiani hn̄t eandem ptātem in verbo ⁊ ſacramento q̊cunqꝫ. Omnes Chꝛiſtiani ſunt ſacerdotes. Cōfirmatio ⁊ extrema vnctio, nō ſunt ſacramenta a Chr̄o inſtituta. Manifeſtus ē erroꝛ miſſam applicare ſeu offerre ꝓ pctis, pꝛo ſatisfactionibus, pꝛo defunctis ⁊c. Negare laicis vtrāqꝫ ſpēm, eſt impium ⁊ tyꝛannicum. Credo firmit̄ panem eſſe coꝛpus Chꝛiſti. Matrimoniū nō ē ſacramentū diuinitus inſtitutū. Suadendū vt vota oīa tollantur aut vitent̄. Chꝛiſtus nūq̄ꝫ pctōꝛes coegit timoꝛe ad pniam. Confeſſio que nunc agit̄ occulte in aurem, nullo pōt diuino iure pꝛobari. Quilibet ſacerdos debet abſoluere a pena ⁊ culpa, aut peccat. Juſtus in omni opere bono peccat. Scriptu

ra diuina prorsus tota nihil habet de purgatorio ⁊c.

Mahomet⁹ genere Arabs pseudo ꝓpheta, inter hereticos ponit̃: illud eñi qđ in ꝑncipio ꝑ Arriũ seductor diabolus non potuit ꝑficere, hꝰ ꝑ Mahometũ adimpleuit: oẽ Arrianoꝝ venenum qđ diabolus in alijs sparsim dissemiauit, ĩ Mahometũ comꝑhẽsum euomuit. Hic mercator fuit vilissimus, princeps latronum, nuntius satane, precursor Antichristi, ꝯplementũ totius falsitatis, ⁊ heresum. Hic cum Sabellio negat trinitatẽ, cum Arrio ⁊ Eunomio supponit Chr̃m esse creaturã: deũ Christum dicere, ridiculum putat: cum Carpocrate ꝑsuadet Chr̃m neq̧ deum, sed sanctum ꝓphetã: cũ Cerdonio affirmat impossibile esse deum habere filium, ob hoc ꝙ vxorem non habet: cum Manicheis Christum non fuisse crucifixum, sed alium illi similẽ. Negat omnia eccĩe mysteria, q̃ ab Christi passione efficaciam hñt cum Donatistis, dicit demones saluari ꝑ Alkoranum cum Origenistis, cum Antropomorphitis cõicant, q̇ deum corꝑalem asserunt, vltimam felicitatẽ ponit ĩ voluptatib⁹ cũ Cheritho, circũcisionem admittit cũ Ebionitis, ⁊ sic de alijs erroribus quos ponit F. Richar. Ord. Pre. in li. qui dr̃ ꝯfutatio legis Mahometice, ⁊ Pius. 2. in epl̃a ad Mahometẽ Turcoꝝ ꝑncipem, ⁊ vt dicit Gabriel de Bareleta Ord. Pre. Mahometus ꝑmittit sectatoribus suis qđ asinis ⁊ porcis ꝯuenit: quod etiam reprobat Auicẽna eiusdem secte. 9. meta. Etas Mahometi incepit anno. 621. sub Bonifacio. v. ⁊ Eraclio imperatore. Alber. suꝑ illud Apoc. 2. Permittitis mulierem Jezabelis ⁊c. dicit ꝙ ista Jezabel fuit q̃dã mulier sic vocata in illa eccĩa q̃ fuit vxor epĩ, ⁊ ꝑ hãc introducta heresis Mahometi, sicut illa Jezabel introduxit Baal inter filios Jsrael, ⁊ sicut illa ꝑcepit ĩterfici ꝓphetas dñi, sic lex illa ꝑcepit ꝙ interficeren

tur qui predicaret illam. Et Jo. de Turrecrem. fecit trac. ꝯ Mahometũ, similr F. Georgius de Ungaria Ord. nostri fecit librum de ritibus Turcoꝝ, ꝯtinentẽ 23. capitu, Rome habetur sup Mineruam.

¶ Macharius eps Antiochenus, q̇ prim⁹ autor ꝛ inuẽtor fuit huius heresis, ꝙ in Christo esset duntaxat vna voluntas ꝛ opatio, q̇ in sexta synodo ꝯstantinopol. cũ suis ꝯplicib⁹ dãnat⁹ fuit. di. 16. p̃ma aũt.

¶ Macedoniaci anno. 373. sub Liberio ꝛ Constãtio, a Macedonio ep̃o Cõstantinopo. dicti sunt, negãtes deũ esse spm̃sctm̃, ꝛ ꝙ spũssanctus est minister p̃ris ꝛ filij, ꝛ alij errores eoꝝ: ꝛ tormẽta, q̃ Macedonus exercuerat in orthodoxos, ponunt. 10. li. hist. tri. c. 31. ꝛ scd̃a synod⁹ sub Theodosio seniore in Cõstantinopoli ꝯgregata Macedoniũ ꝯdemnauit. di. 15. c. canões. ꝛ. 1. q. 1. c. eos illi. s. Macedoniani, creaturam ꝛ seruũ dei patris ꝛ filij spm̃sctm̃ delirãdo fatent. de ꝯse. di. 4. c, hi vo, isti spm̃sctm̃ puulũ hoiem montanũ credunt. De hoc Aug. ĩ de he. ꝛ Hieroñ. sup Osee. 9. q̇ iactat se nosse deũ ꝛ nõ spm̃scm̃, regit non a deo, sed a demonio in diuersas ptes circũfert, dicẽs dei filiũ creaturã, spm̃scm̃ negãs eẽ deũ, illi venerũt dies visitatiõis ꝛ retributionis. Cõtra Macedonianos, Faustus epũs librum cõspicuũ fecit.

¶ Marcellus Ancire Galatie ep̃us puꝝ hoiem sicut Paulus Samosetan⁹ presumpsit dñm Chr̃m. Hoc cognoscẽtes ep̃i in Hierosolymis ꝯgregati, eũ ꝯperiẽtes Samosetani dogmate maculatũ, libꝝ suũ incẽdio tradere iusserũt, ab ep̃atu q̃ꝫ eũ deposuert, in cuius locũ Basiliũ in Ancirã dixerũt. 3. li. hi. trip. c. 9. Hinc appellati sunt Marcelliani. C. de here.

¶ Mãmoluci, q̇ relicto dogmate Chr̃iano, ad Saracenos ꝛ Mahometistas migrãt, nr̃am legẽ iniquã asserentes, Turcoꝝ initiant sacrilegijs, ꝛ q̇ trinitatẽ p̃dicabãt, nũc detestant, hoies ambitiosi, qb⁹

nullus erat locus in lege nr̃a, ⁊ a nobis electi tanq̄ vilia mācipia, ꝺ luce auersi ad māmonā, q̄rentes ditari a Turcis. ⁊ vt ꝺr. C. ꝺ apostatꝫ. l. hi q̄ sanctē fidē ꝑdiderīt, ⁊ baptisma heretica supstitiōe ꝓfanauerīt, a ꝯsortio oīꝫ seq̄strati sunt: ⁊ idē de trāseūtib⁹ ad Judeos, de he. lib. 6. ꝯ Chr̄ianos. ⁊ ī Cle. de Ju. ⁊ Sar. ꝺr: Cedit in offensam dīni nomīs ⁊ opprobrium fidei Christiane, cū Christianis hītāt Saraceni. et idem detminat Greg⁹. xj. in extra. Admodū dolent audiuim⁹ ⁊ nar. ⁊c. et dicit Alex. de Ales, ꝙ ille q̄ osculatᷣ sepulchrū Mahometi, vel aliq̄d facit ad ei⁹ venerationē sicut alij īfideles, ⁊ ita ꝓfiteᷣ ⁊ credit, ē apostata ⁊ hereticus ⁊ excōicat⁹, ⁊ nō pōt absolui nisi a papa.

¶ Magici seu necromantici, vel demonū inuocatores idem sunt, ⁊ scꝺꝫ Nico. Emerici sic cognoscūᷣ, hn̄t enim vt cōmunius ex visione, aut apparatione, vel collocutione maloꝝ spirituum, toruū visum ⁊ obliquum, ponūtq̄ꝫ se ad diuinandū de futuris, que dependent ex mera dei voluntate, ⁊ frequenter sunt astrologi vel alchimiste: ⁊ qn̄ non pn̄t ꝑtingere ad finem quem intendunt, q̄runt demonioꝝ auxilium. Et dicit Jo. Gerson in de examine doctrinaꝝ: Theologizat aliqn̄ demon, vt ait Climachus, ⁊ addit: Nam hō arrogans seip̄m ducem sui ꝯstituens, nō indiget demone tentāte, q̄ꝛ est fact⁹ sibiipsi demon. Et Gerson de distinctione visionū: Veraꝝ a falsis dicit plerunq̄ꝫ cadunt magici in insaniam, ⁊ vultus oculoꝝq̄ꝫ horrorem terrificū patiunᷣ. Unde demones inuocare, est apostasia a fide ⁊ heresis, hoc tenent in. 2. sen. Alber. Petrus de Tar. Guido de Carmelo, ⁊ in iure. Jo. monachi ⁊ ideꝫ Bartholᷣ. Raimundus extra ꝺ he. accusatus li. 6. ⁊ simil̄r Lap. ⁊ scꝺm Dn̄icū Geminianū ꝯsilio suo. 54. si coniuratio demoni facta ad malum, credens ip̄m habere a se ꝑtātem opandi ali

quid pncipalr, tunc puto hoc sapere manifestã here sim, qꝛ tribuit ptãtem dei demonio. De hoc Deu. 13. Et epi eoꝝ ministri omnibus modis laborare studeant, vt pnitiosam ꝛ a Zabulo inuentam sortilegã ꝛ magicam artẽ ex suis parochijs penitus eradicẽt, vt dꝛ. 26. q. 5. epi.

¶ Manes Persa, anno. 266. sub Claudio Quintilio ꝛ Dionysio papa, a quo Manichei, vir callid9 ꝛ diabolicus, moribus ꝛ vita barbarus, ꝛ prius Urbicus vocabaꝛ, ꝛ se Christum pfiteri ausus est, duo suis sequacibus pncipia esse affirmabat. Unum boni ꝛ lucis, Alteꝝ mali ꝛ tenebraꝝ: testamentũ vetus respuens, nouum recipiens. Et Guilhelmus Altisi. in. 2. dicit ꝯtra oẽm heresim que non recipit vetus testamentũ, est illa autoritas dñi in euang. hñt Moysen ꝛ pphetas, audiant illos. De isto Persa facit mẽtionem Aug9 in lib. 90. qõnũ, ꝛ Leo papa, ꝛ Euse. li. 7. c. 28. dicit q̃ tpe Manes q̃dam, scd̃m nomẽ insaniens, ꝛ instinctu demonis agitatus, inuisam ꝛ execrabilem hominibus heresim docet, tam acer ingenio vt insanie vel demone adimpleri videretur, nunc Christi se gerere formã conabaꝛ ostendere, nũc ipm paracletũ se esse p̃dicabat, duodecim discipulos eligendo ad predicandum mittebat.

¶ Manichei vel Manãtes, phãtasmatũ somniatores a Maẽte scꝫ Hie. an. 264. regnãte Probo ĩpatore, ĩsana Manicheoꝝ heresis exorta est. Dicit Aug. de here. In Grecia discipli ei9 nomẽ ĩsanie q̃si doctiores, ꝛ eoipso mẽdaciores, vitãtes geminata n Mannicheum quasi manna fundentem, pro Manicheo. i. insano, appellauerunt. Item Titus Bostrenus eps, sub Juliano ꝛ Iouiniano principibus, fortes ꝯ Manicheos scripsit libros. Et Joh. de Turrecrem. ad mandatum Pij scdi collegit tractatũ quinquaginta veritatuꝫ, cõtra. 50. errores Manicheoꝝ.

Et Manichei cõiugiũ detestãt.di.30.c.illd aũt. Et
Hie. Impijssimũ Manicheũ noiare pollutio ẽ. Et
scd3 eũdẽ sup Johelẽ: Jeiunia Manicheoꝝ deo nõ
placẽt. Vñ Manicheꝰ vanitate Luciferi seductus,
adeo delirauit vt se spm̃ sctm̃ a deo missuz assereret.
Hic duas naturas ĩtroduxit.i.bonã ꝛ malã. Et Ma
nichei aĩas ex deo q̃si ex aliq̃ fonte manare asserũt.
Dicũt nihil in nob; positũ eẽ. Negãt liberꝝ arbitriũ,
nec posse iuuare ad salutẽ, ꝯ illud Apl'i: Gratia eius
in me vacua nõ fuit. Ponũt summũ malũ qd ẽ pnci-
piũ oĩm maloꝝ: ꝛ ꝙ oĩa corpalia creata sunt a deo te
nebraꝝ: ꝛ ꝙ deus est q̃dam lux corporea: ꝛ animã di
xerunt partẽ illius lucis corpori alligatã: ꝛ ꝙ demo-
nes sunt naturalr mali: ꝛ phantasiã esse dicunt, quod
dr Jesum Christum femineo posse nasci vtero: Non
enim dignũ est, inq̃unt, ꝙ tanta maiestas p sordes ꝛ
squalores femine transisse credat. Alias hereses, vi
de in tabula Petri de Pargamo circa opa btĩ Tho.
Et ,ppter Manicheos s. Petrus ordinis nr̃i marty
rizatus est, ꝛ Manichei multiplicati fuerunt q̃ sctm̃
Aug. multũ fatigabant, ꝯ q̃s scripsit Aug. lib. ꝛ Sy-
ritius papa Manicheos in vrbe inuenit, quos exilio
damnauit: ꝛ cõtra Manicheum scripsit Archilochꝰ
Mespotamie eps, et Vlricus de Argentina in. 2. li.
trac. 2. Stultissima est heresis Manicheoꝝ, que di
cit aliud esse principiũ corruptibilium, aliud incor-
ruptibilium: omnes enim phi presupponebant eadẽ
esse pricipia vtroꝝq;. Multo autẽ inconuenientius
dicunt duo esse pncipia, boni et mali: q2 malũ nõ est
exñs, nec in existentibus, vt dicit Dioñ. et puatio et
nonens incidunt preter intentionẽ agentis. Et scd3
Thomasinũ ord. nr̃i. Manichei damnant Joh. bap.
q2 in Christum nõ credidit, eo ꝙ misit duos discipu-
los cum esset in vinculis, dicens: Tu q̃s es? Si, inq̃-
unt, bonus fuisset, in Chr̃m vtiq3 credidisset. Et er-

go de cele.miss.in quadā dr.Alij non fuisse Christuȝ verꝫ hominē,sed fantasticum,vt impij Manichei,⁊ damnantᷣ in prima synodo Bracarensi.

¶ Marrani dudum in certis locis regnoꝫ Hispaniaꝫ,fuerunt in multis articulis iudaizantes, cōtra quos ex ꝯmissione Christianiss. regis Hispaniarum Ferdinandi ⁊ conthoralis sue Elisabet,tp̄e Alexan. sexti,infiniti labores facti sunt ꝑ Patres Ord. nr̄i, ⁊ facta fuit inquisitio solēnissima qualis nunq̄ȝ antea fuit,⁊ dispersi ⁊ ꝑsecuti sunt filij Belial. Glos.C. de Apostatis l.Hi qui reprobantur: illi qui post baptismum susceptum volunt perseuerare in pristina superstitione,prophanant sanctum baptisma, quod est contra illos qui vulgo dicuntur Marrani.

¶ Maronite,a quodā magistro suo heretico,nomine Maron,qui vnā dūtaxat ī Christo voluntatē asserebat ⁊ opationem.Hanc imitati heresim Maronite ꝑ quingentos annos a cōsortio fideliū fuerunt exclusi,⁊ Chaldaica vel Saracenica lingua vtunᷣ. Tandem diuina inspiratione redeuntes ad cor, ⁊ se errasse cōfitentes,heresi abiurata ī manus Emerici Antiocheni patriarche Ro. ecc̄e obedientia facta sunt adnumerati,⁊ ad vnitatē fidei reuersi,vnde eorum patriarcha generali interfuit cōcilio Rome sub Innocentio tertio celebrato.

¶ Martiniani heretici,nostris tp̄ibus orti a quodaȝ Martino Luther:qui recte a Marte deo belli diabolini appellationem traxit,nō a Martino viro dei,qui ab hereticis a multis locis legiᷣ expulsus. Et tñ profani erroris templa destruxit,cui ⁊ digne Arrianoꝫ subiacuit feritas. Hi Martiniani sunt q̀ ⁊ Luteriani,quere in locis suis,⁊ signanᷣ in.4.lib.

¶ Maronini heretici,hn̄tes ꝑ se sectam inter alios Christianos ⁊ Saracenos dispersi, ⁊ pro maiori ꝑte habent se ad modum Nestorianoꝫ,sed non cir-

cuncidunt: ꝛ q̄cunq̄ʒ agunt vel agere incipiunt, semper dicunt: In nomine dei ꝛ trium beatorum regum. Pius secundus in ep̄la ad Mahumetē: Paucissimi sub tuo imperio Christiani sunt qui ad veritatē ambulent euangelij, omnes aliquo errore sunt imbuti, quamuis Christū colant, Maronei, Armeni, Jacobite ꝛ alia quedam nomina.

¶ Marcus hereticus, de quo Euse. 4. li. ca. 15. et. 8. et Ireneus in li. ꝯ here. Hic fuit artibus magicis imbutus, ꝛ baptizauit heretice homines: In nomine ignoti patris oīm, ꝛ in veritate oīm matre, ꝛ in eo qui descendit in Jesum. Quiddam tale etiam ip̄e de Eonibus, sicut Ualentinus affirmans. Hinc dicunt Marcite. Aug. in li. de here. Marcus negat resurrectionē carnis: ꝛ Christum non vere sed putatiue passum asserit. Duo p̄ncipia ꝯtraria opinat. Hiero. ad Theodorā in epitaphio Lucinij: Refert Ireneus ap̄loꝝ t̄pe ꝛ Papie auditoris Johānis euāge. discipulus ep̄us Lugd̄, ꝙ Marcus quidā de Basilidis Gnostici stirpe descendens, primū ad Gallias venerit, ꝛ eas p̄tes p̄ q̄s Rhodanꝰ ꝛ Garumna fluunt sua doctrina maculauerit, maximeq̄ʒ nobiles feminas, quedā in occulto mysteria repromittēs, hoc errore seduxerit magicis artibus.

¶ Martyriani sc̄d̄m Epiphaniū tenent eandem heresim cum Psallianis: Quere ibidem.

Martionistę, vel Martionite, anno. 148. sub Antonio Pio ꝛ Igino papa, de quibus Isi. a Martio Pōcio stoico p̄ho, q̄ Cerdonis dogma secutus, alterū bonū, alteꝝ iustum deū asseruit, tanq̄ʒ duo principia creationis ꝛ bonitatis: Et ꝙ est deus q̄ nō punit, ꝛ est bonus deus: Alius q̄ punit, vt deus iustus. Idem sentit Ualentinus, ꝛ hoc reprobat Tho. 3. ꝯ gen. de quo sic dicit Beda, Polycarpus Martioni cum aliq̄n occurrit, ꝛ dicente sibi: Agnosce nos. Re-

sponditq; agnosco pmogenitũ satane. Hic Policarpus Romã veniens, vbi plurimos credentiuz Marcionis & Valentiniani psuasiõe deceptos reduxit ad fidem, secundum Hieronymũ de illustrib9 viris. Cõtra Martionẽ Philippus Creteñ. librum scpsit, sic Modestus & Ireneus & Hippolit9 eps African9 et Epiphanius dicit eũ tria pncipia asseruisse: bonũ, iustum, prauum. Et dicit Greg. Turoñ. i. lib. hist. quod sub Antonini impio heresis Martionita exurrexit. Et Rhodon Asianus aduersus Martionẽ opus fecit. Et glo. Esa. 44. Confundet Martion duos deos intelligens: vnum bonũ, alterũ iniustum: vnum visibilium, alterum inuisibilium pditorem, Quorũ primus lucem faciat: Secundus tenebras, Ille pacẽ, ille malum, tum vtrũq; p diuersitate meritorũ, vnus de9 idẽ q; pdiderit. et. i. q. i. Martion & Basilides, et cetere hereticorũ pestes non hñt euangeliũ, q; non habent spmsanctũ. & Martion doctus fuit, vt infra dicet in Valentino. Glo. Ezech. 8. Non ignoramus Martionem & alios hereticos q̃ vetus laniant testamentum ptempto creatore &c. Et Hiero. ad Ctesiphontẽ aduersus Pelag. Martion Romã pmisit mulierem, q̃ decipiendos sibi animos ppararet. Glo. Exodi. 4. Martion & Valentinus & oẽs ptra creatorem disputantes, varia loquunt: frequenter tñ audimus, vt cõtradicamus, sed non recipimus: q; illorũ os diabolus aperit. Dignet dñs aperire os nr̃m, vt possimus contradicentẽ reficere, & obdurare os qd diabolus aperit. Et Hiero. in plogo ad Titum: Licet non sint digni fide, qui fidem primã irritam fecerunt, Martionem loquor & Basilidem, qui vetus laniant testamentũ, tñ eos ex parte aliqua ferremus, si saltem in nouo ptinerent manus. Et non auderent Christi euangelistas & aplos violare. Nunc xpo & euangelia eius dissipauerunt & apostolorũ eplas suas fecerunt, & de cete

ris ep̄l'is quicquid ꝯtrium suo dogmati viderent, era-
serunt: ⁊ ep̄l'am ad Timo. ad Hebre. ⁊ ad Titum, re
pudiādas crediderunt. Et scd̄m eundē sup. 7. li. c. 18.
in Esaia: Martioniste cum recipiant ꝓuidentiā, ac-
cusant creatorem, ⁊ asserunt eum in plerisq; operib⁹
errasse, ⁊ nō ita fecisse sicut facere debuerat. Sic Ju
stinus ph̄s pro religiōe Christi multum laborauit et
ꝯ Martionē insignia volumia scꝑsit, simil'r ⁊ Theo
philus Antiochenus librum ꝯtra eum composuit, et
Sabbatius Gallicane eccl'e ep̄s cōposuit librum de
fide aduersus Martionem ⁊ Valentinū eius autorē,
et Hiero. sup Ecclesiasten. 8. Martion ⁊ Valentin⁹
melioris se esse dicunt nature, q̄ȝ conditor est.

¶ Marinus a Thracia vocat⁹ ab Arrianis, quē
multi sequebant̄, dicentes patrem esse patrē etiā fi-
lio non existēte, vocabant̄ enim isti Pateriani, eo ꝙ
quidam Theotistis Syrus genere psatira. i. dupli-
cia vendēs, hanc ꝓpositionē valde defenderit, hosq;
secutus est Selenaas Gothoꝝ ep̄s, ⁊ hec dicta est
heresis Psaritinoꝝ, ex. 9. li. hist. tri. ca. 40.

¶ Macrianus, de quo Euse. li. 7. c. 21. ⁊ de eodē
Diony. ꝙ regnante Galieno, ecclesie dei in pace du-
rarunt, ⁊ medijs ei⁹ temporibus, Macrianus velut
nubes quedam tenebrosa et orta, subito regni ei⁹ ob
scurauerat lucem. Quo rursus ad vitaȝ estiue nubis
abolito Galienus nomen (vt ipse ait) ex veteri vni-
uerso mundo. i. claro lumen effulsit.

¶ Marsilius Paduanus incidit ī diuersas here
ses, quas Johannes. xxij. damnauit. Et dixit ꝙ pa-
pa pōt iudicari ab imperatore: ⁊ ꝙ p̄sbyteri tantam
habent ptātem sicut ep̄i, nedum quantā papa: et ꝙ
imperator succedit pape vacante ecclesia: ⁊ ꝙ eccle
sia ⁊ clerici non possunt habere proprium: et ꝙ post
Christum ascendentem, non mansit in terra eius vi-
carius generalis papa, ⁊ sic Christus dimisit ecclesi

am sine vicario. Hos errores reprobat Alpharus.j. li.de planctu ecclesie ar.68.

¶ Mathematici, de quibus. C.de eodem ti.ꝛ vocantur Planetarij.26.q.3.c. illic. et hos Christiana et vera pietas expellit ꝛ damnat scd'm Augustinum quarto libro confessionum.et Glos. Michee tertio: Heretici sunt pseudoprophete, non missi a deo. O heretici qui mentimini vos habere prophetiam, et imitamini ecclesiam dei, vbi estimatis visionem, vbi erit nox? Et glosa Esa. 56. Omnes qui ecclesiam deserunt, tradentes se spiritibus erroris ꝛ doctrinis demoniorum, nihil ad deum pertinere credentes, sed stellarum cursu, vel varietate fortune omnia gubernari: hi tradentur eternis supplicijs, vt nullus eorum possit euadere.

¶ Maximinus Arrianorum episcopus, hic asserebat patrem potentiorem esse filio, eo quod filium genuit deum creatorem, filius autem non genuit, dicebatq; patrem potuisse gignere non filium. Contra quem Augustinus fecit tres libros. Et contra eundē disputat magister sen.in.j.dist.7.

¶ Maximianiste, primo fuerunt Donatiste, sed postea a Donatistis discrepare ceperūt, propter qđ Donatiste scismaticos eos appellabant. Contra q̃s scripsit Aug⁹ librum vtilissimum.

¶ Maximus Donatista fuit, sed postea conuersus fuit ad fidem: ex laico in episcopum est promot⁹. De quo sic scribit Leo papa ĩ epistola ad Mauros: Episcopus Maximū ex laico reprehēsibiliter licet ordinatum, tamen si Donatista iam non est, ꝛ a spiritu scismatice prauitatis alien⁹ est, ab episcopali quā quoquo modo adeptus est, non repellimus dignitate, ita vt ipso libello ad nos directo catholicum se eē manifestet.

¶ Maximilla ꝯcurrit cū Montano, anno. 174.

sub Commodo p̄ncipe ꝛ Sotero pape. Contra quā scribit Melciades, teste Hieronymo, ista fuit mulier insano sp̄u repleta. Et dicit Euse. 5. li. ca. 16. Sancti ep̄i zoticus de Cumana ꝛ Julianus de Apamiā aggressi cohibere spiritum, qui loquebat̄ in Maximilla, iusserunt Temossonē obdurare os eius, et excludere vocem falsi et erratici spiritus. Quod et factum est, ꝛ coarguens falsam fuisse Maximille prophetiam, que bella q̄ꝫplurima imminere predixerat. Mortua est mulier ista, ꝛ nusquam prorsum vel priuatim, vel publice bellum aliquod exortum est, sed Christianis per dei misericordiam pax iugis ꝛ firma perdurauerat. Et idem scribit Apollonius scriptor ecclesiasticus. Et Maximilla et Prisca fuerunt prophetisse Montani, vt infra in Quintilianis. Idem Hieronymus in epistola contra Pelag.

¶ Mathias Bohemus, Orphanoꝝ capitaneus Hussita, in concilio Basilieñ anno. 1433. inter alia in laudem Jo. Huss combusti inuectiue dixit: Johannes Huss felicis recordationis, in honore habet̄ cuius festum celebrat̄, q̄d reprobat̄ in Ulrico de Morauia: Qui enim hereticos defendit, heresiarcha est censendus. 24. q. vi. qui alioꝝ.

¶ Maiorinus Donatista, a Donato ordinat⁹ in ep̄um Carthagiñ, factionis ꝛ secte Donati, cui Maiorino alius Donatus successit, qui eloquētia sua sic ꝯfirmauit hanc heresim, vt multi existimāt ,ppt̄ ip̄m poti⁹ Donatistas vocari. Isti Donatiste Rome vocant̄ Montenses, quibus hinc ex Africa solent ep̄m emittere, aut hinc illuc ep̄i eoꝝ pergere: si forte eum ibi ordinare placuisset, vt dicit Aug. in de here.

¶ Marcellina heretica, h̄ colebat imagies Jesu ꝛ Pauli ꝛ Homeri ꝛ Pythagore adorando, incensumq; ponendo: hec fuit socia ipsius Carpocratis, a qua sua secta tradita d̄r fuisse sc̄dm Aug.

¶ Medius sacerdos hereticus, de quo in origie Bohem̃.ca.12. Hic erat sacerdos Hussitarũ vesanie pticeps, qui sacramẽta ministrauit hereticis in castro Johannis Roatij. Adductus fuit ad Pragam, et ibi furcarum quibus damnati penas dederunt, triplex differentia fuit: sublimior Roatius pendebat, imam tenuere latrones circiter nonaginta: media sacerdotẽ arripuit nomine Medium, atque ita Medius in medio furcarum dãnatã aĩam deuotãque satane tradidit.

¶ Melchisedeciani vocati, pro eo quod Melchisedec sacerdotem deum non hominẽ fuisse, sed virtutẽ dei eẽ arbitrant. 24.q.3.qdẽ. Idẽ tenet Aug. de here.

¶ Melitius eps vnius ciuitatis Egyptiorum, anno 367. qui in psecutione fide negata, sacrificauerat, et sic depositus est et dãnatus: multos habuit sequaces et heresiarcha fact9 est corum. Hic cum suis defendebat Arrium, et ab eo in Egypto Melitiani vocãtur: et ab eccia fuerunt segregati. 1.li.hist.tri.c.18. et scdm Aug. Hi nolũt orare vel operari cum cõuersis. i. cum eis q̃ in psecutione ceciderunt scisma fecerunt. Nũc aũt Arrianis dicunt esse cõiuncti. Hiero. ad Damasum: Meletiũ respuo, q̃ Christi non ẽ, Antichristi est.

¶ Menas eps: pus catholicus, postea currebat cum Arrianis, verum verbum pris ĩ diuinis negauit, et oia q̃ Arrius magister iniq̃tatis, vt dr. j. hi. tri. c. x.

¶ Metãgi nominati ideo tale nomẽ acceperũt, quia tãgios grece vas dr latine: asserebant em̃ esse i patre filium tanq̃ vas min9 infra vas maius. Uel dicunt Metãgismonite, et sic quasi duo corpa carnalr opinant, ita vt filius in prẽm intret quasi vas minus in vas maius: cõ Athana. in symb. nec mai9 nec min9.

¶ Menandriani a Menãdro magno discipulo Simonis magi nuncupati, q̃ mundũ a deo nõ creatũ, sed ab angelis factũ asserũt, vt dicit Isid. et Aug. in de he. et Euse. 3. li. dicit, quod ipse fuit Samaritanus,

q̃ veniens Antiochiam q̃plurimos p artem magicã
decepit, Christum negans, sed ip̃m mundi saluato-
rem destinatum asseruit, incredibilia ꝯposuit figmẽ-
ta, ⁊ tãdem vno scelere pariter interijt. Et vt Igna-
tius in ep̃la ad Tral. Fugite Menandrũ, ⁊ totã col
lectionem malignitatis eius.

¶ Messalanij quos orãtes vocant, ⁊ alia appel-
latiõe dicunt Anthyatiste. i. sacrificatores, isti tñ he-
retici cuiusdam demonis opationẽ expectant, ⁊ hãc
sanctisp̃us p̃ntiam arbitrant, ⁊ venerabile sacr̃m re-
spuunt. Huius heresis p̃ncipes fuerunt Dadosius,
Sebas, Hermas ⁊c. q̃re in locꝫ suis. Ex. 7. li. hi. tri.
ca. 11. et. C. de here.

¶ Mitialiste apud Latinos sic appellati sunt, q̃
et Cherintiani dicunt scd̃m Isid. ⁊. 24. q. 3. quidam.
Ideo sic dicunt scd̃m Aug. qꝛ mille annos post resur
rectionẽ in terreno regno Christi scd̃m carnalis ven
tris ⁊ libidinis appetitũ futuros fabulant.

¶ Miletus, de hoc Hiero. sup epistolam ad Ti-
tum: Licet nomẽ hereseos Mileti non dicat a Pau
lo, tamen opera nominant Act. 29. quãdo Paulus
loquebat ad p̃sbyteros ecclesie: Ego scio qm̃ veni-
ent post recessum meum lupi rapa. ⁊c.

Minophantis Ephesius Arrianus, post obitum
Arrij tpe Constantini, cum multis alijs episcopis, q̃
instar lupoꝝ in ecclesias ingressi sunt, anathematiza
tus est: nulla enim ꝯuentio lucis ad tenebras. Ex. 4.
lib. hist. tri. c. 24.

¶ Monothelite dicti sunt heretici, qꝛ tantũ vnã
in Christo voluntatẽ ⁊ actionem posuerunt, neq₃ du-
as que duabus r̃ndeat naturis, ip̃o voluntates natu
rales ⁊ actiones. Hanc heresim Io. Damas. 3. li. cap.
14. latissime redarguit. et. 1. q. 13. conuenientibus.
Tharasius archiep̃s Constantinopol. dixit plures
coꝝ q̃ in sexta synodo ꝯuenerũt a Sergio, Pyrrho,

Paulo, Petro, ordinati sunt, qui et fuerunt principes hereseos Monoscelitarum, de his quere in Bonosianis.

¶ Montenses siue Campates, hi coincidunt cum Circumcellionibus et Donatistis. Sic enim nominat eos Hiero. contra Lucifer. qui dicuntur Christi, non a domino Jesu Christo, sed a quoquam alio nuncupati: et scito non ecclesiam Christi, sed Antichristi esse synagogam.

¶ Montani vel Montaniste. C. de here. dicti. qui anno. 170. tempore Commodi imperatoris et Soteri pape, in tempore persecutionis in montibus latuerunt, qua occasione se a catholice ecclesie corpore diuiserunt. Glo. Esa. 65. Heretici in specubus dormiunt, qui lumen spiritussancti relinquentes, et cenaculum in quo apostoli versabantur, in tenebris diaboli commorantur. Dicti sunt etiam a Montano, qui vt dicit beatus Thomas tertio contra gentiles, ca. 154. dicebat prophetas tanquam arreptitios non intellexisse que loquebantur, et conueniebant in cauda et in fine eterne damnationis cum Priscilla. Contra quos arguit in de veritate beatus Thomas q. 12. ca. 4. Et Montanus natione Phrygius, paracletum se nominauit, ex eo etiam Cataphryge heretici peruenere. Contra Montanum, vt dicit Hieronymus, Melciades doctissimus librum scripsit. De eo in quinto libro histo. ecclesiast. cap. 16. Et opuscula Montani, Priscille et Maximille apocripha sunt. distin. 15. sancta. et Serapion episcopus apud Africam, fidei confessione insignis, scripsit epistolam ad Carinum et Pontum de heresi Montani. Apollonius quoque vir disertissimus aduersus eum volumen edidit, in quo asserit Montanum et insanos vates eius perisse suspendio. Et Hieronymus secundo libro contra Jouinianum: Montanus et Nouatus dixerunt, quod qui semel peccarunt, per penitentiam non possunt renouari: quod repro-

batur de peni.distinc.2.c.si enim. per diuersa exempla veteris et noui testamenti, que hic pretereo. Dicit quoque Hieronymus ī epistola ad Ctesiphontem: Montanus immūdi spiritus predicator, multas ecclesias per Priscam et Maximillam nobiles et opulentas feminas primum auro corrupit, deinde heresi polluit.

¶ Molonariste, isti communicant cum Marcellianis, et damnati sunt in secunda synodo Constantinopolitana.

¶ Masbutheus, vnde Masbuthei heretici sunt appellati, et fuit vnus primus de septē primis hereticis, de quibus scribit Euse.4.lib.hist.eccle.

Nazarei vel Nazorei dicti, qr dn̄m Christū qui a vico Nazareus est appellat9, filiū dei licet cōfiteāt, oīa tn̄ veterz legis custodiūt, q̄ Christiani p aplicam traditionē nō reseruare carnalr, sed spūaliter intelligere didicerunt scd3 Aug. Nouū testamentū respuentes, vetus recipiunt: et coincidunt cum Helonitis in pte, de quibus Tho.4.ꝯ gen.ca. 57. et dicunt q fides Christi sine operibus legis non sufficit ad salutē, de h Tho. opusculo.3.

¶ Narciscus Nerodiadis Cilicie, quā nūc Hermopolim vocant, eps post mortem Arrij, in eadē pfidia pmansit: et ppter crimina ei illata, generali decreto sanctum cōciliu3 ab epatu deposuit, et a fideliū cōione.4.lib.histo.tri.c.24. et aplicis dogmatib9 resistebat, Arriū defendēdo.2.li.Euse.ca.5.

¶ Neotiani vel Neotitiani, a quodam Neoto, q̄ fuit mgr̄ Sabellij, anno.260. qui Christum dicebāt eundem esse et prem et spm̄sanctū, ip̄amq3 trinitate3 in officiorū nominibus, et non in psonis accipiunt, ꝯ d2 de ꝯse.dist.3.c.fi. q̄uis pr̄ filium genuerit, et ideo filius non sit qui pater est, filiusq3 a patre sit genit9, et ideo pater non sit qui filius etc. Unde et Patripassi

anī vocantur, q patrem passum dicunt, scdz Isidoꝝ ꝛ Aug. in de here.

¶ Nestoriani vel Nestorini vel Nestorani, a Nestorio Cōstantinopol. epō nuncupati, anno. 424. sub Theodosio ꝛ Celestino, qui beatam virginē non dei sed hoīs tantūmodo mrēm asseruit, vt aliam psonaz carnis, aliam faceret deitatis, nec vnum Christū in verbo dei ꝛ carne credidit, sed separatum atqꝫ seiunctum alterꝝ filium dei, alterꝝ filium hoīs pdicauit, ꝛ negat Mariam theotocos. i. dei genitricē, sed Christotocon. i. Christi genitricē, ꝛ tertia synod9 Ephesina ducentoꝝ epoꝝ sub iuniore Theodosio Augusto ꝛ sub Celestino papa pmo hunc Nestoriuz iusto anathemate ꝯdemnauit, ondens in Christo manere duas naturas, ꝛ vnam dn̄i nostri Jesu Christi personam. dist. 15. c. canones. ꝛ q Maria theotocos appellet. Et Boetius in de duabus naturis scribit ꝯtra eum, ꝛ simil Theodorus eps Ancyranus vt dicit Gennadius, similiter ꝯ eum scpsit septem libros de incar. dn̄i Cassianus psbyter, ꝛ item Atticus Constantinopol. eps, tpe Arcadij impatoris, ꝛ Johan. Antiochenus psbyter. ꝛ. C. de here. l. dānato portentuose supstitionis autore Nestorio. Nota congrui nominis eius inuratur. i. imponat gregalibus. i. his q eum sequunt, ne appellatiōe Christianoꝝ abutant. Itē dixit q natura hūana ꝛ Chri se habebat ad vbū sicut templū quoddā, de hoc. 4. lib. cōtra gen. Et ꝯficiunt Nestoriani i pane fermentato, ꝛ sub vtraqꝫ specie cōicant sacrz eucharistie puulis ꝛ adult. Hi pessimi heretici a multis doct. vel pdicatoribus ab eorum heresi nunqꝫ potuerūt nec adhuc pn̄t reuocari. Omnib9 Christianis in partibus orient. sunt exosi ꝛ despecti, ꝛ eorum heresis est dilatata per diuersa regna.

¶ Nepos epus erat in ptibus Egypti, Judaico

intellectu de futuris ꝓmissionibus sentiebat, easq́ʒ corporaliter exhibendas docebat, ꝛ mille annis in delicijs corporalibus in hac terra sanctos regnaturos cū Christo, huiusq́ʒ sui dogmatis ꝓbamenta sumptis ex reuelatione Johan. testimonijs conabatur asserere, de q̈bus etiā libellos edidit interp̄tationes hm̄oi ꝯtinentes. Ideo Dioñ. Alexandrinus de repromissionibus scribens, ad hunc Nepotē stilum sue intentionis cōuertit. Euse. lib. 7. c. 22.

¶ Nicolaus de Calabria oriundus, sed in Hispania cōuersatus tp̄e Innoc. vj. Cui⁹ prim⁹ error erat ꝙ quidam magnus heresiarcha vocatus Gondissaluus de ep̄atu Coxensi oriundus erat, dei filius in celis eternalr̄ genitus, licet videretur patrem ꝛ mr̄em in terris habuisse. Scđs error, ꝙ talis Gondissaluus nunquam moreret̄, sed viueret in eternum. Tertius, ꝙ spūssanctus deberet futuris temporibus incarnari, ꝛ tunc ip̄e Gōdissaluus totū mundū cōuerteret. Quartus, ꝙ in die iudicij Gondissaluus oraret pro omnibus mortuis in pctō mortali ꝛ damnatꝫ in inferno, ꝛ eius p̄cibus liberarentur ꝛ saluarentur.

Quintus, ꝙ in homine sunt tria: Anima quā formauerat deus pater: Corpus qđ formauit deus filius: ꝛ Spūs quem creauit spūssanctus, adducens illud: Formauerat deus hominē ꝛc. Iste hereses damnate sunt solenniter Barchinone per F. Nicolaū Emerici ꝛ Arnoldū ep̄m Barchinonēsem.

¶ Nicolaus Galecus ep̄i, presbyter Bohemus Thaborita ꝛ baccalaureus artium, vnus de legatꝫ Bohemoꝝ ad cōcilium Basilieñ. Hic Johannem ꝛ Hiero. Constantie ꝯbustos, doctores catholicos affirmauit. Et ꝙ doctrina Wicleff fuerit Prage examinata ꝛ vera catholicaq́ʒ inuenta. Et dixit ꝙ tempore noue legis, nullus in iudicio sit occidendus, inquantum possibile sit, ad parcēdum sanguini humano, q:

nouum test. non dictat. Cōtra istum arguit in ɔcilio Egidius Calerij, doctor theologie, decanus Cameracensis. Hec ex actis cōcilij Basilieñ.

¶ Nicolaite al's Nicolaitani dicti a Nicolao diacono ecclesie Hierosolymoꝝ, qui cum Stephano ꝛ ceteris ɔstitutus est a btō Petro Act. 6. Hic ꝓpter pulchritudinem relinquēs vxorem, vt qui vellet, ea vteref. Contra illud. 32. q. Quos deus ɔiunxit, homo non separet. Et versa est in stuprum talis ɔsuetudo, vt inuicem coniugia cōmutarenf. Quos Johan. Apoc. 2. improbat, dicens: Hoc habes qđ odisti facta Nicolaitatum, que ꝛ ego odi. Dixerunt enim, ꝙ omnia deberēt esse ɔmunia inter Christianos, ꝛ finalem beatitudinē posuerunt voluptatē a Nicolao corruptore proprie carnis. De illo mlta alia narrat Augustinus in de here. et Clemens Alexandrinus in. 3. li. stromatū, q̄ sunt opera varie ɔtexta, de eo scribit: Hic vxorem habuit, ꝛ post ascensionem dñi cum increparetur ab apostolis tanquam de zelotypie iniuria, productam in medio vxorem suam, siquis eā vellet habere permisit. Ignatius in epistola ad Trallẽ. Fugite illos immundissimos Nicolaitas amatores libidinis, malos calumniatores: nam talis fuit apostoloꝝ minister Nicolaus. Et Hieroñ. in epistola de Fabiano lapso: Iste Nicolaus diaconus, ita immundus ꝙ etiam in p̄sepe dñi nefas perpetrauit. Rubertus abbas Tuitieñ super Apocal. Nicolaite portāt vasa dñi, nihilominus incontinentes sunt, non volentes legitimum habere ɔiugium, vtpote legibꝰ ecclesiasticis interdictum, immo ꝛ in deterius ꝓrumpunt mutantes cōnubia quoties volunt: ꝛ qui nullum habent thorum licitum, dum sic euagantur nullum ɔfidunt rupisse coniugij vinculum. Fornicantur autem cum illis ꝛ initiantur Beelphegor, quecunq; exemplo talium ad incesta vel adulteria audaciores fiūt.

Hiero. ad Ctesiphontem: Nicolaus Antiochenus
oim immunditiarꝫ repertor, choros duxit femineos.
¶ Nyctages, a somno nūcupati, ꝙ vigilias noctis
respuant, supstitionē esse dicentes iura temerari di-
uina, que noctem ad requiem tribuunt, vt dicit Isi.
Contra hoc est illud Psal. Media nocte surgebam
⁊c. et idem extra de cele. miss. c. j. Mat. 27. Vigila-
te. ⁊ dicit Hieroñ. in epistola ad Furiam de viduita-
te seruanda: Ardentes diaboli sagitte, ieiuniorꝫ ⁊ vi
giliarꝫ frigore restringēdi sunt.
¶ Nouatiani, anno. 244. tpe Fabiani pape ⁊
Philippi impatoris ⁊ Decij, ⁊ scdꝫ Euseb. de tpib⁹
anno. 255. sub Cornelio papa ⁊ Decio imperatore, a
Nouato Rome vrbis p̄sbytero exorti, qui aduersus
Cornelium cathedram sacerdotalē conatus inuade-
re heresim instituit. 7. q. 1. c. factus. ⁊ c. seq. Nouatia-
nus. Defuncto em̄ papa Fabiano, electus est Cor
nelius fere ab omnibus Cardinalibus, postea No-
uatianus a paucꝭ est electus ⁊ intrusus, q̄ cepit Cor
nelium molestare ⁊ catholicos ep̄os deponere. Sic
dt Cyprianus in ep̄la sua, ꝙ Nouatianus est papa
p̄fanus, malus, ⁊ nullus, adulter atꝙ extrane⁹ ep̄s.
Et noluit apostatas recipere, rebaptizans baptiza
tos, ⁊ ī hoc ꝯuenit cū Donato, ꝯ̄ illud. 1. q. 7. cōueniē
tibus, vbi dixit Basilius ep̄s Ancyre, qui ab heresi
reuertunt̄ ad orthodoxam fidē ⁊ traditionē catholi-
ce ecclesie, scripto negare debēt heresim suam ⁊ cōfi
teri catholicam fidem. Contra secundū errorem scri
bit Tho. 4. ꝯ̄ gen. c. 7. ⁊ 3. pte q. 66. ar. 9. ⁊ Euseb. 6.
lib. in multis ca. de Nouato mentionē facit: Hic la-
psis spem venie negauit, ꝙ de pctis que hō cōmittit
post baptismū veniam cōsequi nō pōt. Et Dioñ. ep̄s
Alexandrinus ait: Nouatus Rom̄. ecclesie p̄sbyter,
elatione quadā tumidus spem penitus salutꝭ eis adi
mebat, etiā si digne penituissent, ex q̄ ⁊ p̄nceps here

seos extitit Nouatianorum, qui ab ecclesia separati, superbo nomine Catharos .i. mundos se appellabant. Ob quam rem cōciliū sacerdotale celeberrimū .60. epōrum, ꝯ eum tpe Decij in vrbe Ro. celebratū est, ibi qꝫ statutum est a papa Cornelio, Nouatum cum suis ab ecclesia alienum esse. 7. 1. q. 1. c. Paulianiste. dicit Nouatiani eisdem nominibus tremendis baptizāt. Et ꝯtra Nouatianos scripsit Martianus eps apud Barchinonam, 7 Euseb. epus Emissenus 7 Fetitius eps grande compilauit volumen. Nota, pro solutione vnius argumenti de Cypriano, qui vt dicit magr in .4. dist. 5. dicit ꝙ ab hereticis non posse tradi baptismū, 7 eos esse rebaptizandos cum veniunt ad ecclesiam, qui ab illis dicunt baptizati. Ad hoc dt Bonauen. ꝙ Cyprianus hoc non dixit asserendo vel defendendo, sed opinādo, ideo nō fuit hereticus sicut Nouatus, qr non erat in ecclesia determinatū. Preterea zelus fidei 7 detestatio hereticorum, q̄ multū vigebat in eo, faciebāt ipm ex humana infirmitate excedere, ideo venialiter credendū est peccasse. Venialia aūt secant falce martyrij. Et glo. ord. Johelis. 2. Nouatus 7 quidam alij heretici, dicūt hominē post pctm̄ non posse p pniam reformari in pristinum statum: hic error plane destruit cum dn̄s intantum recepit penitentes, vt vocet ppl̄m suū. Et asserat nō cōfundendos 7 se in medio eorum habitaturum, 7 eos nullū alium habituros dn̄m. Glo. Leui. 13. In corpore lepram gerit, qui ecclesie detrahit sicut Nouatiani, q̄ nuptias damnant, 7 peccantibus auferunt pniam.

Octauianus filius Johannis maledicti, ꝯ papā Alex. scisma mouit 7 fouit, vocatus fuit victor 7 heresiarcha, 7 vixit annis nouē 7 mēsibus septē. Et facta eius dānāt extra de scism̄. c. i. Cui successit Guido: de illo Octauiano dicit glo. sup verbo scismate, extra de elec. c. quia. qui ꝯ Alex. erāt, 7 Aqui

legieñ patriarcha tunc scismaticus erat.

¶ Olipius Arrianus eps apud Carthaginē, qui cum in balneis sanctissimā trinitatē blasphemaret, tribus igneis fulminibus ab angelo visibilr missis, miserabilr decidit, z eius cadauer penitus exustum est, vt refert Jacobus Philippi ord. eremitaꝝ. 9. lib. supplementi chroñ. z hoc anno dñi. 505.

¶ Ophite, a colubro nominati sunt: coluber em̄ grece ophis dr. Colūt enim serpentē, dicentes ipm in paradiso induxisse ꝟitatis cognitionē vel maledictionē, sed male dicunt: qꝛ de pe. di. j. dr. Serpens decepit me z manducaui. Hunc colubrum Christū arbitranr: hñt etiam veꝝ colubrum quē nutriunt z venerantr: qui z incantante sacerdote, egredir de speluñca z oblationes eoꝝ lambit, z ascendit sup altare innixum spelunce, z post hoc deuoluens se circa oblationes, regredir ad speluncam z ita cōfringūt oblationes in eucharistiam, quasi a serpente Christo, vt illi putant, sanctificatas. Tradunt huius serpētis cultum a Nicolaitis ad istos deductum. Sed dist. 63. c. qꝛ sancta. dr: ꝙ Ezechias fregit serpentē eneū, ideo qꝛ ipse populus colere z venerare eum ceperat, ideo destruxit. De Ophitis. C. de here. z Hiero. aduersus Lucife. Ophite sunt de his q̄ euāgelia laniarūt.

¶ Orphani, notat Jo. Nider in. 3. li. form. ꝙ erāt tres p̄ncipales secte hereticorū in Bohemia, videlz Pragensium q̄ tolerabiliores erant: Orphanorum z Thaboritaꝝ, q̄ pessimi erant, incendebāt ecclesias z monasteria. Nihil de imaginibus sanctoꝝ z ornamentis ecclesiaꝝ tenebant, omnia destruxerunt tanq̄ illicita. Sacerdotes z religiosos gladio occiderūt: cum chrismate z sancto oleo, calceos suoꝝ pedū inunxerunt. Tanta cecitate sunt percussi, vt vna secta aliam inuaderet, z victrix victaz occideret, hereticus hereticum. Sub vtraqꝫ specie cōicabant sine

p̄uia sacramentali cõfessione: ⁊ suaȝ p̄fidiā armis de-
fendebant. De his Orphanis in de ori. Bohe. c. 48.
Or. Hi post zissam se a Thaboritis sepauerūt, inter
quos potior hereticus Procopius ē habitus: ⁊ ideo
sic vocant: q̄r zissa mortuo ingens meror inuasit ex-
ercitū, quasi essent orphani, duce mortuo, quē puta
bant inuincibilē. Thaborite itaq̄ in duos exercitus
diuisi sunt, alij vetus nomen retinuere, alijs Orpha
noꝝ, ob mortem ducis inditum nomen. Hi Orphani
Morauiam vicinasq̄ regiones assiduis incursibus
infestabant. Quāuis heretici inter se discordes, tñ
cõcordes ꝯ Judā pugnabāt, ⁊ p̄pter deceptoꝝ p̄dā
q̄dā int̄ se discordāt, de vna heresi duas faciunt. De
q̄dā extirpatione Orphanoꝝ ⁊ Thaboritaꝝ recitat
Pius. 2. de ori. Bohe. c. 55. q̄ Mainardus catholi-
cus ⁊ nobilis, quoddā bellū p̄tendebat agere, ⁊ ad
eā rem necessarios fore eos putabat, q̄ sub p̄copijs
militassent, ⁊ oēs q̄ stipendia facere vellēt in horrea
sese p̄xima recipent. Cauerent ne rudes inexptosq̄
belli secū admitterent. Introierūt in horrea pleraq̄
Orphanoꝝ ⁊ Thaboritaꝝ milia hoīes nigri ad solē
⁊ ventū indurati, aspectu tetri atq̄ horribiles, ⁊ q̄ cir
ca fumū ī castr̄ vixissent aq̄linis oculis, impexo cri
ne, corpibus p̄ceris, membris hispidis, cute adeo du
ra, vt ferrū q̄si lorica repulsura videretur. Clausa st̄
cõfestim horrea, ⁊ ignis immissus horreis q̄ fex illa ⁊
colluuies hoīm ignominiosum agmen, post multa q̄
patrauerat scelera, exusta, cõtēpte demū religionis
penas dedit.

¶ Orātes heretici, orti sunt tpe Valētiniani im-
patoris: hi coincidūt cū Messalaneis. De his ⁊ eoꝝ
principibus, vide s̄ in Messalaneis. Sed verā cām
hui⁹ heresis scd̄m Aug. ⁊ Epiphanium, q̄re infra in
Psallianis.

Orebite, de his scribit Eneas Syl. de orig. Bo-

hemoꝝ ca.43.dicens: Fuit ⁊ alia in Bohemia here-
ticorum factio fratrum Orebitaꝝ appellata, que ter
ritorium Grecense vicinasqꝫ gentes magnis affecit
cladibus, pestifera atqꝫ immanis, neqꝫ Thaboritarū
crudelitate vlla ex pte inferior. Aduersus quā Mar
tinus quintus pontifex max. nominatim crucem de-
creuit, neqꝫ tamen in plures annos extirpari potuit.
Huius secte homines quoties sacerdotes nostros in
tercepere, aut igne cremauerunt, aut nudos rigente
hyeme super glaciem colligatos dimisere, quos pui
momenti existimarunt, desectis virilibus abire per-
miserunt.

¶ Origenarij vel Origeniste, ab Origene auto-
re exorti sunt anno ferme. 224. tpe Macri Antonij
quarti, et Urbani pape. 1. Alexandrie, dicens: ꝙ non
possit videre filius prēm, animas q̊ꝫ in mundi prin-
cipio peccasse dicunt, ⁊ ꝑ diuersitate peccatoꝝ e ce-
lis vsqꝫ ad terram diuersa corpa quasi vincula meru
isse, eaqꝫ cā factum mundū. Item dicit Origenes, ꝙ
ꝟbum dei non est deus essentialr̄, sed ꝑticipatiue, et
ꝙ spūssanctus est creatura facta per ꝟbum dei, et ꝙ
anima Christi cum alijs spūalibus creaturꝭ fuit crea
ta ante corpa, ⁊ ꝙ btītudo terminabit̄, ⁊ ꝙ pena de-
monū ⁊ alioꝝ damnatoꝝ terminabit̄. Jo. Damas. li.
2.c. 1. Quo igit̄ pacto tunc mille annorū restitutiōis
Origenistaꝝ numerabit̄ tp̄s. Et Hiero. in ep̄la ad-
uersus blasphemias Uigil̄. Origenes hereticus q̇d
ad me, qui illum in plerisqꝫ hereticū nō nego. Et idē
ad Auitum: Ubi ea que in libris periarchon Orige-
nis ꝯtra fidem catholicā sunt pandit, q² absona dixit
de filij ⁊ spūssancti inequalitate, ⁊ ꝙ demōes pn̄t sal
uari in fine, q² hn̄t liberꝝ arbitriū, ⁊ ꝙ homines ꝑ ma
gnitudīe stultitie pn̄t ꝯuerti in bruta, potius in aq̇s
eligentes viuere q̄ꝫ in penis. Ignē ⁊ tormenta gehē-
ne non ponit in supplicijs, sed in ꝯsc̄ia pctōꝝ ⁊c. Et

idem ad Pammachiũ ⁊ Oceanũ de erroribꝰ Orige. Uenenata sunt illiꝰ dogmata, aliena a scp̄turꝫ sctis, ⁊ si mihi creditis, Origenistes nunq̄ꝫ fui, putant me suũ esse symmystem .i. secretariũ, ⁊ rep̄hendit illos q̇ dicunt ꝙ libri Orige. sint vitiati per hereticos, sed ꝙ Origenes p se errauit. ergo dist. 15. sancta Ro. ec. Origenis nõnulla opuscula q̄ vir btũs Hiero. nõ repudiat, legenda suscipimus, reliqua aũt omnia cum autore suo dicimus esse renuenda. Tho. i. pte q. 34. Origenes fuit fons Arrianoꝝ. Idem dicit Hiero. et Epiphanius. Origeniani illius Origenis q̇ ⁊ Adamantij, qui corpoꝝ resurrectionem negant, Christuꝫ ⁊ spm̄sanctũ creaturã dicunt, padisum ⁊ celos ⁊ alia non credunt esse scd̓m literã, sed i allegoria. Et glosa Hiere. 13. Manicheus dicebat ꝙ q̇dam angeli passi sunt p redemptiõe demonũ, ⁊ post iudiciũ portas inferni claudi, ⁊ nullum ibi puniri, qd̓ Origenes sentire videt̾, qd̓ friuolum est. Et Methodius ꝯtra Origenẽ scripsit, ⁊ Haymo recitat errores eius. Et post mortẽ Origenes damnat̾ in q̇nta synodo ꝯstantiñ.

¶ Finis. ij. libri.

¶ Liber tertius, qui est supioris catalogi appẽdix.

IN multiplicatione impioꝝ multiplicabunt̾ scelera, ⁊ ruinas eoꝝ iusti videbunt. puer. 29. Liquide patet in libris Machab. vbi multiplicatis impijs ad ritum gentilium declinauit ppl̓s, ⁊ in noua lege scelerati heretici indies iniquitatis funiculos extendunt. Lappe enim ⁊ tribuli ⁊ infelix lolium ⁊ steriles dominãtur auene: sed iusti doctores dum hereticorũ argumenta q̇bus sua scelera defendere nitunt̾, ecclesiastica disciplina redarguunt, eoꝝ ruinas ⁊ exterminia videbunt, ⁊ sic in multitudine iustoꝝ letabit̾ vulgus, tunc enim clarior ⁊ gloriosior ecc̄ia remanere so

let. Esa. 27. In die illa vinea cantabit ei, ego dñs qui
ↄseruo eam. Extirpatꝫ eñ erroꝛib⁹, ꝟitas agnoscit,
ꝛ agnita feruentius custodit. Dū enim aratoꝛ vome-
ris scissione campoꝝ sentes eruit, terra accepta semi
na in segetem ꝓducit. Maximo itaqꝫ opitulāte deo,
lectoꝛ amantissime, themati nr̄o satisfeci, trecentas
vulpes capiendo, q̄ agro dñico ꝛ vinee dñi sabaoth
incendia intulerūt: sed in terra qua Samson vulpes
cepit, vulpes abundant: ꝛ in ecclesia militāte hoies
vulpini in peius ꝓficiunt. Extendi itaqꝫ rete nr̄m et
alios hereticos vltra. 300. apprehendi hoc oꝛdine,
vt in capite libri ꝑmo occurrat Porphirius maledi-
ctus ꝛ ꝑditioni deditus, cuius doctrina est falsa, vita
iniusta, moꝛs q̊ꝫ nefanda.

Porphiri⁹ phs Atheñ. Origenis laudatoꝛ, ami-
cus imperatoꝛis Juliani, eiusqꝫ secte, nominis
Christiani acerrim⁹ ꝑsecutoꝛ ꝛ hostis, multas
blacteratiões ꝯ̄ oꝛthodoxā fidē ingessit: Libꝛos Ju-
liani alijs opibus ꝑposuit: vitā summi phoꝝ Socra-
tis lacerauit. Hic in Cesarea Palestine a quibusdā
Christianis cesus, iracundiā non ferēs, Christianita
tem deseruit. Et eum Eusebius Pamphili redargu-
it, ꝛ dicit in. 4. li. de euangel. ꝑparatione, ꝙ Poꝛphi-
rius maxime demonib⁹ amicus fuit, ꝛ multa nr̄is tē-
poꝛibus aduersus nos ↄscripsit mēdosissime: ꝛ omni
um deoꝝ ꝛ demonū falsitatē defendisse videt. Item
libꝛū de abstinentia a carnibus ↄscripsit, ꝛ scelestissi
mā bꝛutoꝝ etiā animaliū cedem, ꝛ demonibus dūta-
xat esse sacrificandū. Et. 7. li. hi. tri. ca. 2. nec intelle-
xit de quib⁹ affirmauit: ꝛ demonibus magnā malitiā
naturalit̃ dixit inesse in ep̄la ad Anebꝛiotem, vt reci
tat b. Tho. 3. ꝯ̄ gen. ꝛ teste Euse. 6. li. c. 17. multos lib.
ꝯ̄ Christianos fecit. et Rufinus Aquilegieñ. in. 2. lib.
ad Apꝛomanū dicit Poꝛphiriū damnatū. Et glo. su-
per illud Johelis. 2. Effundā spm̄ meum, dicit: Qui-

dam dicunt apl'ice esse ↄsuetudinis, vt quicquid vti le audientib⁹ ꝛ nō repugnare p̄ntib⁹ de testimonijs alterius tp̄is ↄfirment, nō vt audientiū abutant' simplicitate ꝛ imperitia, sicut mentitur Porphirius. Et Esa.3. dicit glo. Caueam⁹ ne simus exactores in populū, ne iuxta impiū Porphiriū matrone ꝛ mulieres sint nr̄ senatus q̄ dominent' in ecclesijs, ꝛ de sacerdotali gradu fauor iudicet feminaꝝ. Et. C. de her̄.l. damnato. Porphiriani a Porphirio nuncupant', vt cuius scelus sunt in deserēdo deū imitati, eius vocabulum iure videant' sortiti. Methodius aduersus Porphirium scp̄sit libros luculentos. Item Apollinaris Laodicen̄ Syrie ep̄s. 30. libros ↄ̄ Porphirium reliquit, ꝛ Ammonius Alexand̄. vsq₃ ad extremā vitam p̄seuerauit ↄtra Porphiriū, q̄ eum falso accusat qd̄ ex Christiano ethnicus fuerit factus. Glo. sup illud ꝓuerb.2. Impij de terra p̄dent', qui.s. ad ecc̄iam dei videbant' ptinere, auferunt' iusto dei iudicio ecc̄le, vt Porphirius. Porphirius a Porphirione aue immūda, ꝛ in lege Leui. 11. Comedi ꝓhibita, d̄r: Serpentes em̄ comedit. Et Hiero. in ꝓlogo in Hierem̄. Porphirius calumniā instruit ecc̄e, suam oñdēs imperitiam, dum euangelistam Matt. arguere nititur falsitatis.

¶ Paterniani a Paterno nūcupati, q̄ inferiores corpis p̄tes a diabolo factas opinant', ꝛ vt d̄t Aug. oīm ex illis p̄tib⁹ flagitioꝝ licentiā tribuentes impurissime: hos etiā Uenustianos quidā vocant, ꝛ ↄtrarium habet' Gen̄.j. ꝛ de ↄse. di.5. c. nasci. d̄r: Noli despicere bonitatem figuli.i. dei, q̄ te plasmauit ꝛ fecit.

¶ Parmenianiste, q̄ ꝛ Donatiste, ꝛ ↄ̄ ep̄l'am Parmeniani Aug⁹ tres li. scp̄sit, et idē i ser. dn̄ice. 1. post oct. pasche: Supbia Donati fecit sibi p̄tē subseq̄ntē cū Parmenian⁹ illi⁹ ↄfirmauit errorē: nā iste Parmenian⁹ ep̄s Donat'. apd̄ Carth. erat successor Donati.

¶ Parmenianus scripsit epl'am ad Tyconium Donatistã, q̄ ecclesia non sit in toto orbe diffusa, ⁊ q̄ in cõmunione sacramentoꝝ mali cõtaminãt bonos, ⁊ q̄ a solis sanctis hoĩb⁹ accipienda sunt sacramẽta.

¶ Patripassiani, qui patrẽ passum dicunt, scd̃m Isi. ⁊ concordant cum Neotianis. Aug. in. 2. ser. dñice post festum triñ. Sabelliani. i. Patripassiani, dicunt: vnus est deus pater ⁊ filius, quoniam qui pat, ipse et filius: Nam si aliter dixerimus, diceremur multicole. Cyp̃anus in expoĩe symboli apostolorum: Constat apud nos additos duos sermones scz inuisibili ⁊ ĩpassibili hereseos causa Sabellij illius profecto, que a nostris Patripassiana appellatur, id est, q̄ patrem ipsum vel ex virgine natũ dicit, ⁊ visibilez factum vel passum affirmat in carne.

¶ Passagerij vel Passageni. Patareni vel Paterini. Isti heretici Rome in cena dñi excõicant, et silr extra de here. c. excõicam⁹. Gregori⁹ nonus eosdem excõicat: ⁊ tenent sectas Catharoꝝ vel Catheroꝝ. Et dicit ibidẽ Io. And. q̄ forte isti sic nominati sunt a nominibus adinuentiũ istas sectas. Et ex ꝯcilio Lateranensi, q2 in ptibus Tholosanis hereticorum q̄s alij Patarenos, alij Gazaros, ⁊ alij alijs nominibus vocant, inualuit dãnata puersitas, ⁊ hos et defensores ⁊ receptores eoꝝ anathemati decreuim⁹ subiacere. Patareni heretici dixerunt hoĩem in statu ꝯiugali non posse saluari, sicut ⁊ Taciani ⁊ Martiani, ꝯtra quos d2. j. ad Timo. v. q̄ in nouissimis temporibus discedent quidã a fide: Attendentes doctrinis demoniorum in hypocrisi loquentiũ mendaciũ, prohibentium nubere ⁊c.

¶ Papianiste. isti sunt de secta Manicheoꝝ, ponentiũ duo p̃ncipia ꝯria, qui nominant. C. de here.

¶ Pattalorinchite, intantũ silentio studẽt, vt naribus ⁊ labijs suis digitũ apponant, ne ⁊ ipam taci-

turnitatē voce p̄ripiant qn̄ tacendū sibi esse arbitrā‑tur. Unde etiam illis est nomē inditū qđ palus. Cur aūt p palum digitū significare maluerint, a q̄bus h̄ nomen ꝯpositū est nescio, ⁊ possent vtiq₃ dactylorin chite multo euidentius appellari, vt đt Aug. de he.

¶ Patritiani, a Patritio nuncupati, ⁊ sunt distin cti a Paternianis, ⁊ substantiā carnis humane non a deo, sed a diabolo ꝯditam dicūt, eamq₃ sic fugiendā ⁊ detestandam dicunt, vt quidā eoꝝ ꝓhibeant, etiam morte sibi illata carne carere voluisse. Hec Aug⁹ vt s̄. idem dicit Philaster. Hec heresis repugnat veri‑tati incarnationis dn̄icę: q: si caro esset opus ꝯditū a diabolo, nunq̄₃ fili⁹ dei assumpsisset carnē humanā.

¶ Praxiani, a Praxea, q̊s alij vocant Sabellia‑nos, eadē sentiētes cū Sabellianis ⁊ Hermogenia‑nis, in Africa fuisse dicunt, nec tantū iste plures se‑cte sunt, sed vnius secte plura nomina ex his nomini bus, qui in ea maxime viguerunt, vt đt Aug. vt s̄.

¶ Pauliani vel Paulianiste. C. de here. vel Pau lonite, fuerunt anno. 265. sub Dionysio papa, ⁊ Va‑leriano ⁊ Galiēo: a Paulo Samosetano exorti sunt. Hic Paulus fuit ep̄s ab orthodoxa fide turpiter dis‑cedens, quere s̄ in Fotiniano, hic suscitauit heresim Artemonis, ⁊ negauit dei filium de celo descendisse, ⁊ dixit non fuisse Christum semp, sed a Maria sum‑psisse initium, ꝯ̄ illud Michee. 5. Ex te egredieť qui sit dn̄ator in Isrł. ⁊ egressus eius ab initio a diebus eternitatis: Et fuit de Antiochia, cuius doctrina ꝑ‑uersa, surrexit ꝯ̄ pietatē eccłiasticam: Et Chr̄m pu‑rum hoīem ꝯfirmauit, idq₃ antiqt⁹ ab ipsis etiā apo stolis traditū fuisse mentiť, vt đt Euse. 5. li. c. 27. ideo synodali oīm ep̄oꝝ iudicio ab ecc̄ia pulsus est, vt đ: 5. li. hist. tri. c. 14. Et ꝯtra hunc Paulum s. Melchion Antioch̄. fortissime disputauit ⁊ Dion̄. Alexanđ. vr‑bis ep̄us contra eunde₃ insignē ep̄łam scripsit. 1. q. 1.

c. Pauliániste. In nomine p̄ris ⁊ filij ⁊ sp̄ussancti minime baptizant. Glo. quia dicebant non semꝑ fuisse Christū. etc. siquis ꝯfugerit ad ecc̄iam de Paulianistis ⁊ Cataphrygis, statutū est rebaptizari eos oīno debere: In istius Pauli locū Antiochene ecc̄ie. xvj. ordinat̄ ep̄s Dn̄s sc̄d̄m Hiero.

¶ Paulini, isti here. ponunt̄ distincti a Paulianꝭ: C. de here. ⁊ sunt Manichei. Hiero. ad Dama. Paulinum ignoro, qui Christi non est, Antichristi est.

¶ Papias Hieropolitanus in Asia epūs. fuit autor hereticoꝝ Millearioꝝ, vt dicit Helinandꝰ in sua chronica, de hoc q̄re s̄ in Chiliastis. Et Hiero. de viris illust. Hic dr̄ mille annoꝝ, Judaicam deuterosim edidisse quē secuti sunt Ireneus, Apollinaris ⁊c. qui pꝰ resurrectionē aiūt ī carne cū sc̄tis dn̄m regnaturꝝ.

¶ Pauperes de Lugd̄. vel Insabbatati nūcupātur Waldēses: hoꝝ heresis īcepit anno. 1218. sub Ludouico iiij. ⁊ in cena dn̄i excōicant̄. et extra de here. c. excōicamus. et Antoñ. 4. ꝑte ti. 11. c. 7. et Nicol. Emerici in li. inquisi. ponunt eoꝝ hereses: ⁊ dicūt ꝙ in nullo casu licet iurare, etiam dicendo ꝟitatē. Non licet iudicem occidere, etiā malefactorem. Itēqꝫ ꝙ bonus non pōt saluari tenendo fidē Ro. ecc̄ie. Et ꝙ malus sacerdos non pōt ꝯsecrare: et ꝙ ecc̄ia defecit tp̄e Syluestri. Item ꝙ ipsi non sunt subiecti Rom̄. pon. nec alijs p̄latis, nec tenent̄ eis obedire: et ꝙ indulgentie non sunt alicuius valoris. Itē ꝙ nullus p̄t ꝯsecrare nisi sit de secta eoꝝ: ⁊ ꝙ in sac̄o altaris panis non transubstantiat̄ in verū corpus Christi, si sacerdos sit malus: ⁊ quod oīs vir ⁊ mulier de secta eorum ē sacerdos: negāt purgatoriū: ⁊ quod misse, elemosyne, orōnes, ⁊ suffragia ꝓ defunctis nihil ꝓsunt: negant miracula sanctoꝝ: ⁊ ꝙ sancti in celo non exaudiunt orōnes nr̄as: nec ꝓ eoꝝ reuerentia festa debēt celebrari: ⁊ nullam orōnē admittunt nisi Pr̄ nr̄. An-

de waldo autoꝛ eoꝝ Lugduñ. ciuis, cum diues admodum haberet, opibus relictis ⁊ pauperibꝰ erogatis, diabolica q̃dam suasione ductꝰ euangelicā paupertatē oĩmode obseruare studuit. Utiq; cum idiota esset, quosdam vulgares libꝛos cum quibusdā sanctorum dictis sibi ꝯscribi fecit: quos non sane intelligēs suo inflatus spū̃ pꝛedicando apostoloꝝ officium sibi vsurpauit. Congregatis itaq; multis discipulis, pessimos erroꝛes seminare cepit, p̄latos ⁊ clerum aspernando: monitus aũt rñdit, obedire deo opoꝛtet magis q̃ȝ hominibus. Et cum obduratus persisteret veluti hereticissimus et ꝯtumax, anathematis vinculo innodatus, patria pꝛopellitur. Que res facta est in laqueum magnum et scādalum magnum simplicibꝰ adhuc in multis locis hec fatuitas viget. Hic attende quod olim fides catholica ꝑ potentes pꝛincipes, per argutos pħos, per subtiles hereticos fuit impugnata: diebus aũt istis ꝑ vilissimos idiotas ⁊ laicos pauperrimos tribulabat.

¶ Pepusite alś Pepusiani, isti sunt Mõtaniste vel Phꝛyges. C. de here. et dicit Augꝰ de here. qḋ dicunt Quintille ⁊ Priscille in eadem ciuitate Pepuza Chꝛistum in specie femĩe reuelatū, ⁊ quod Pepusiani a loco quodā nominati sunt, quam ciuitatem desertam dicit Epiphanius. Hanc aũt isti diuinum aliquid esse arbitrantes, Hierusalem vocāt: tantum dantes mulieribus pꝛincipatum, vt sacerdotio quoq; apud eos honoꝛent, quere infra in Quintil.

¶ Petrus Dꝛesensis de oppido Misne suꝑ Sitium, attulit nouā pestem Bohemis, vt dicit Eneas Syl. ca. 35. de oꝛi. Bohe. Hic Waldēsi lepꝛa infectꝰ, patria pulsus, velut hereticoꝝ asylum Pꝛagam repetiit, puerorũq; docendoꝝ curam suscepit. Hic sua persuasione introduxit ritum communionis sub vtraq; specie quo ad laicos. Et Jacobellus quidā Mis-

nensis, ex vetustis sanctorum doctorum, sancti Diony. & Cypriani codicibus cõionẽ calicis laudatã iuenit, & dicto Petro heretici ꝯsenserũt. Beat⁹ Tho. 3. pte. q. 74. a po: Cathaphryge & peputiani, de infantis sanguinem, quẽ de toto corpe ei⁹ ex minutis vulneribus punctionũ extorquent, quasi eucharistiam conficere phibentur, miscendo eum farine, paneq̃ inde facientes.

¶ Petrus de Anglia, patria profugus, magister artium, Hussita, vnus de legatis Bohemorum ad cõcilium Basilieñ, inter cetera, dicta wicleff saluanda esse ait, solis elenchis in disputatiõe confidens. Sed vt dicit Hieronymus ad Theophilum Alexandrinum: Fides pura & aperta confessio, non querit strophas & argumenta verborum.

solis elenchis in disputatione confidens

¶ Petrus de Luna pbatur eẽ hereticus, scismaticus, temerarius, scandalosus, sacrilegus, notorie & publice errasse ꝯ cathol. & euangelicã ỹitatem super ptãte & authoritate ecclie. Et Jo. Gerson fecit duos libros, in quib⁹ articuli gñales & speciales dicti Petri ponũt, & vipa nuncupat.

¶ Petrus quidã hereticus & alius Petrus, ex q̃bus vnus Alexandriam, alius Antiochiam maculauit, vt dr dist. xv. sancta Romana.

¶ Petrus Constantinopol. ex Africa Romã veniens, qui fidem suã priscam libello in clero lecto damnauerat, pmissus est a Theodoro papa pmo sacra in pplo erogare, & cathedra ei posita iuxta altare iussus est sedere, honorante eum vt regie ciuitatis epm sed qr redijt ad heresim, damnatus est ipe. Hec ex libro actorum summorum pon.

¶ Petrus Gnapheus posuit in diuinis q̃tuor psonas. Dicit enim Jo. Damas. li. 3. c. 10. hanc additionẽ in trisagio ab insano vaneq̃ sentiẽti Petro Gnapheo factam diffinim⁹ blasphemiã esse, vt quartam

inducentē psonam, ⁊ ad patrē ponentē dei filiū, patris subsistentē ꝟtutē, ⁊ ad patrem eum q̄ crucifixus est vt alium existentē p̄ter fortē deum aut passibilez factū, trinitatē glorificātē, ⁊ cū filio p̄rem ⁊ spm̄sctm̄ crucifigentem, facessant hec blasphemie ascriptitie nuge.

¶ Petrus Johannis dioc. Biranensis in postilla sua sup Apoca. ⁊ sup Mat. posuit multas hereses, q̄ postea autoritate pape ⁊ ꝯsilio multoꝝ magistroꝝ in theol. sunt solēniter in curia Ro. ꝯdemnate. Ipse eñ p Babylonē meretricē magnā, intelligit vl'ez ecclesiam Ro. militantē, quā vocat eccl'iam carnalem ⁊ bestiam ⁊ synagogā satane. Per mysticū Antichristum, intelligit papā: ⁊ ꝙ oēs abbates q̄nti tpis ꝯueniunt in quintum caput bestie, q̄ est diabolus ac Antichrist⁹ ⁊ ꝯgregatio maloꝝ: ⁊ sic de alijs heresibus quas ponit Nico. Emerici in li. inq̄sitioñ. Et de mandato Clemētis sexti Petrus Johannis exhumatus fuit, ⁊ hereticus post mortē declaratus ⁊ ossa ei⁹ cōbusta.

¶ Petrus Abailardus, p̄tium redemptionis euacuauit, ⁊ ab Innoc. ij. dānat' tpe Lotarij scdi, anno 1134. Et dixit ꝙ deus nō pōt facere nisi q̄ facit propter ordinē iustitie ⁊ sapie ei⁹, vel q: agit ex necessitate nature. Deum non esse dixit autorē oīm bonoꝝ: ⁊ ꝙ deus non videt' p essentiam a btīs: ⁊ ꝙ in deo sit ꝯpositio: ⁊ ꝙ aliq̄d p̄ter deum sit eternū: ⁊ ꝙ aliquid sit qd̄ nō est creator nec creatura: et qd̄ angeli aliq̄d creent, et sic de alijs erroribus q̄s ponit F. Petr⁹ de Pargamo in tabula circa opa btī Tho. q̄s errores idem Tho. in diuersis locis reprobat. Hic Petr⁹ impugnatus a scō Berñ. ⁊ rñsurus de iustitia, verit⁹ audientiā sedis aplīce appellauit: et sic euadēs nō multū post Cabilone obijt. Et Ansz. Cantuarieñ. eps ꝯ eundē eplam scp̄sit, q̄ incipit: Dn̄is et p̄ribus et fri-

bus oībus catho. &c. Contra eiusdē hereses sanctus Bern. scripsit librum ad Innocen. papam.

¶ Petrus Olerij ī ciuitate Barchinona de Maioricis oriūdus, cū quibusdā cōplicib⁹, tpe Joh. 22. posuit multas hereses. Et tandē Barchinone per F. Bern. de Podio inq̄sitorē cum epō Barchinon. iste hereses fuerūt cōdēnate, & ipē cōdēnat⁹.

¶ Petulianus Donatista Cōstantineñ eps, q̄ dixit q̄d intra Donatistas claudit eccla, & q̄d eccla perijt de cetero mūdo, & in pte Donati ī sola Africa remansit: & scripsit lib⁊ de cōi baptismo, & multa falsa posuerat: & q̄d Judas & alij siles q̄ se pro pctō īterimunt, debeant martyres reputari, eo q̄d puniūt in se q̄d dolēt ɔmisisse, q̄d reprobat Aug⁹ in lib. ꝯ Petul. de hoc. 24. q. 5. tu dixisti. Laqueo traditor perijt laqueuz talibus dereliquit, hoc ad nos omnino non ptinet qui sibi collum ligauerunt. Contra ipm scripsit Aug⁹ lib. de vnico bap. & ꝯ eplam Petuliani scripsit tres li. & ad longum loquit de ptinaci latratu hereticorum Afrorum ꝯ vlem ecclesiam. Alij errores ponunt. 1 q. 1. c. dñs. scz q̄ mali sacerdotes non cōferāt vera sacramēta: & q̄ immunditia malorum obest bonis. Item: Petulantius hereticus videbatur sibi ipsi tam sanctus esse, vt orationem plebis pro se non necessariā iudicaret.

¶ Predestinati heretici, orti sunt sub Honorio imperatore & Zozimo papa circa annum dñi. 414. Et dicunt nihil prodesse ad vitam quod sancti virtuose agunt. Sigibertus: Predestinatorum heresis hoc tpe cepit serpere, qui ideo Predestinati vocant, q: de p̄destinatione & diuina gratia disputantes, asserebant q̄ nec pie viuentibus prosit bonorum operum labor, si a deo ad mortem p̄destinati fuerint, nec impijs obsit q̄ improbe viuant, si a deo p̄destinati fuerint ad vitam. Que assertio & bonos a bonis auocabat, & ma-

los ad mala prouocabat.

¶ Pelagius & Celestius & Julianus anno.399. sub Arcadio imperatore & Anastasio papa. Ab his pessima heresis Pelagiana orta est. Hiero. dicit qd Pelagius Brito post Arriū successit, & in oriente in Syria Palestine Pelagius a quibusdā catholicis ad tpalia vel epalia est pductus, & monachus existens e Roma in Angliā pficiscēs, insulam illā oēm execrabili infecit errore. Dicit enim hominē sine gratia posse mereri dei gloriam, & iustificationis nr̄e initiū ex nobis eē. Hic solus fuit inimicus gratie. 23.q.4. Nabuchod. Cum in bonis voluntas sic intelligēda, non est sine grā: in malis aūt voluntas intelligenda est sine grā. Hi etiam dicunt Celestiani. Aug⁹.in.1. li.retrac.noui heretici Pelagiani, liberū sic asserunt voluntatis arbitriū, vt gratie dei non relinquant locum, quā scdz merita nr̄a dari asserunt. Et glo. sup illud Ecci.29. Gratiam fideiussoris ne obliuiscaris, dicit: Hec sententia Pelagiuz rephendit, qui liberū arbitrium grē pponit, cum p solam grām liberent electi. Contra Pelagium celebratū fuit Carthagiñ cōcilium ducentorū & .18. patrū, similiter in ɔcilio Milimitano tpe Innocen.1. damnatus est. Et Hieroñ. Pelagius seculi gladio & totius orbis autoritate est damnatus. Et ɔ eum Aug. scpsit hypognosticon cōtinentē sex li. Et dicit Beda.1.lib.de gestis Anglorū c.17. quō Germanus & Lupus epi ɔ illam heresim militarūt. Et dicit Constantinus pbyter scribēs ad Patientem Lugd. quod dum Germanus iret in Angliam ob heresim ɔfutandā, in via tres mortuos suscitauit. Item dicūt Pelagiani vel Pelagianiste, baptismū & orōnes ecclesie irritas, & pctm̄ originale negant. Aug. Pelagianorū heresis hoc tpe oīm recentissima a Pelagio monacho exorta est. Destruūt eñ orōnes quas facit eccīa siue p infidelibus, & doctri-

ne dei resistentibus, vt ꝯuertantur ad deum, siue ꝓ fidelibus, vt augeatur eorum fides ꝛ perseuerent in ea. Ipsum Adam dicunt etiam si non peccasset fuisse corpore moriturum, non merito culpe, sed conditione nature. Et Innocentius papa primus aduersus Pelagianos scripsit decretum, q̇d successor eius Zozimus ampliauit, ꝛ magister in secundo senten. distin.28. ꝛ similiter Gennadius sex libros scripsit.

¶ Philumena ꝟgo q̄ꝫ Apelles heretic⁹ comitē sua rū habuit doctrinaꝝ. De q̄ sic Hie. sup. 1. ca. ad Gal. Elegāt ī h̾ loco iq̇t vir doctiss. Tertullian⁹ aduersus Apellē ꝛ ei⁹ ꝟginē Philumenā, quā angel⁹ q̇dā diabolici spūs ꝛ ꝑuersus īpleuerat, hūc scribit eē angelū cui multo anteq̄ꝫ Apelles nascereť spūſcti vaticinio sit anathema ꝑ Apl'm ꝓphetatū.

¶ Philetus, hic negauit futurā resurrectionē corporalē, ꝛ oīa q̄ ī scripturis leguntur de resurrectiōe ad resurrectionē spūalem referre conabať, scꝫ q̇daliqui a morte pctī resurgūt, q̇d reprobať. 2. Tim. 2. Profana ꝛ vaniloqa deuita, multū eīm ꝓficiūt ad impietatem, ꝛ sermo eoꝝ vt cancer serpit. Ex q̄bus ē Hymeneus ꝛ Philetus, qꝛ a ꝟitate fidei deciderūt, dicentes resurrectionē iam factam esse, ꝛ subuerterūt q̄rūdam fidē. Hunc Philetū Apl's tradidit satane. Augustinus: Tante ptātis erat Apostolus, vt recedentes a fide solo ꝟbo traderet diabolo.

¶ Psaritini, hi etiaꝫ dicunť Pateriani, dicūt eīm p̄rem esse etiā filio nō exñte: q̄re supra in Marino.

¶ Ptolomeus discipulus Ualētini, heresim nouā ꝯdere cupiēs q̄tuor eonos, ꝛ alias q̄tuor asserere maluit scꝫ Aug. Ab isto dicunť Ptolomei heretici.

¶ Pneumachomachori vel Pneumachomachi. C. de he. hi sunt q̄ spūisctō resistunt, scꝫ q̄s aut natura, aut diuinitate diuisa ꝛ increate ꝯsubstantiali ꝛ coeterne trinitati. Postrema q̄dā ꝛ create ꝛ alteri⁹ sub

stantie nã detur. Hi cõcurrunt cũ Arrianis, ꝛ dãnati sunt in Nicea Bithinie, vt dꝛ in. 9. lib. hi. tri. 14. ꝛ dicunt a pneuma. i. spũs, ꝛ thocos. i. mater, qꝛ spm̃scm̃ ex matre ipã ꝓcessisse dicebant de filio dei.

¶ Picardi, anno. 1394. tpe scismatis sub Wenceslao rege Rom̃. Hi inuenerũt heresim Adamitaꝝ in Bohemia, vt dꝛ in de ori. Bohe. c. 41. apud Bohemos nefanda ꝛ inaudita prius emersit heresis. Picardus quidã ex Gallia Belgica, transmisso Rheno ꝑ Germaniã in Bohemiã penetrauit, qui pstigijs quibusdam fidẽ sibi cõcilians breui tpe, non puam mulieꝝ viroꝝqꝫ plebẽ ad se traxit, q̃s nudos incedere iubens, Adamitas vocauit. Et occupata insula quadã amne lusmitio cincta, filiũ dei se dixit Adam vocari, connubia eis ꝓmiscua fuere, nefas tñ iniussu Adam mulierẽ cognoscere, sed vt quisqꝫ libidine incẽsus in aliquã exarsit, eam manu ꝓhendit, ꝛ adiens ꝓncipeꝫ in hãc inquit spũs meus ꝯcaluit. Cui ꝓnceps rñdit: Jte cresci. ꝛ mult. Aiebat ceteros hoĩes seruos esse, se ꝓo ꝛ qui ex eis nascerent liberos. Ex his. 40. viri insulã exiere, ꝛ intrãtes vicinas villas euaginatꝭ gladijs supra ducentos agrestes interfecere, q̃s diaboli filios asserebant. Zissa his auditis, q̃uis sceleratus, scel⁹ tñ exhorruit: hẽt eñ h̄ nã hoĩm, vt aliena magꝭ q̃ꝫ sua q̃sqꝫ vitia exhorrescat, neqꝫ summa mala diu inulta manent, vltorẽqꝫ mali malũ cernere licet. Et dixerit in eos exercitũ, expugnataqꝫ insula, Adamitas oẽs gladio deleuit, duobus tm̃ reseruatꝭ, ex quibus gẽtis supstitionẽ cognosceret. Ecce impij Picardi. vt hoĩes traherẽt ad suam sectã, cõcedebãt peccata carnalia tãqꝫ licita.

¶ Porritani dicti a Gilberto Porritano, autore sex vltimoꝝ ꝓdicamentoꝝ. Hi ponunt relationes diuinas nõ esse ꝑsonas, nec esse in ꝑsonis, sed eas a foris exñtes diuinis ꝑsonis, ꝛ ꝙ hec est falsa eẽntia tri

nitas. de hoc Tho. 1. p. q. 39. ar. 6. ⁊ q. 5. Bern. abbas in ↄcilio Remensi Gilbertũ vicit, ⁊ ipe errorem suum in dicto ↄcilio reuocauit, ⁊ sic hereticus non ꝑmansit. Sepe em̃ cordis oculus nube erroris obductus superne illustrationis lumine fit serenus, vt autor scismatis ad vnitatẽ radicis redeat.

¶ Prisca vel Priscilla, anno. 164. tp̃e Commodi ⁊ pape Soteri fuit heretica ⁊ ꝓphetissa Montani, vt s̃ in Maximilla. Unde sicut fuerũt vere ꝓphetisse, ita false ꝓphetisse: has falsas Hebrei dicũt maleficis artibus eruditas ꝑ necromantiã, ⁊ phitonicũ spm̃ diuinare: qualis fuit que visa est Samuelis animã suscitare, vt dicit Hiero. super. 13. c. Ezechielis, addens: Prisca ⁊ Maximilla vaticinio mendacij fidem subuerterunt veritatis.

¶ Priscillianiste, a Priscilliano vocati in Hispania, qui ex errore Gnosticoꝝ ⁊ Manicheoꝝ ꝑmixtũ dogma ↄposuit, vt dicit Isi. ⁊ qđ oĩa fata hoĩm etiã Christi certꝫ horis subiecta sunt, qđ reprobat Tho. 3. ↄ̃ gen. c. 85. ⁊ Hieroñ. ad Ctesiphontẽ: Priscillian⁹ pars Manichei turpitudinis autor. Et dicebant isti ꝓphetas tanq̃ arreptitios non intellexisse q̃ loq̃bant̃, qđ diuine reuelationi nõ ↄgruit, scꝫ quã mẽs ꝑncipalr̃ illuminat̃. Hic Priscillianus scꝫ Hie. de viris illust. Abile ep̃s factiõe Judatij ⁊ Itatij Treueris a Maximo tyranno cesus est. Sigibertus dicit: Priscillian⁹ in Hispania ep̃s, ↄdens heresim sui nominis, ecc̃iam ꝑturbauit, anno. 386. Hic ꝑsonas trinitatis cõfundebat, dicens eundẽ esse patrẽ quem filium ⁊ spm̃scm̃. Carnium escas ꝓ immundis habebat. Coniuges viros nolẽtibus femis, feminas a nolentibus viris sepabat. Animas eiusdẽ nature cuius deus est esse dicebat. Et mundũ istum a maligno ꝑncipi factũ esse dicebat, atq; ab h̃ principe ꝑ diuersa carnis corpa seminari, corpusq; nr̃m scꝫ. 12. signa ce-

li esse ↄpositū. Sup his auditus in ↄciliis epoꝝ Romā petiit, ibiq; a sanctis Damaso ⁊ Ambro. repudiatus. In Galliis q̊ȝ in synodo Burdegalensi a sancto Martino aliisq; hereticus iudicat⁹. Ubi se dānatū intellexit, impatorē Maximū appellat, a q̊ auditus ⁊ epatu pulsus Treueris, ab Euodio p̄fecto perimitur cū multis aliis sequacibus, edicēte impatore, vt hui⁹ secte ↄplices in Hispānia perimerent̄. Priscillianus animā de q̊dam ꝓmptuario ꝓcedere voluit, ꝓfiteriante deum se pugnaturā, instrui odoratu angeloꝝ, vt dꝛ in cōmonitorio Orosii ad Aug. Priscillianiste q̊ȝ fundamentis astrologoꝝ adherentes, dicūt, ꝙ hoies nō p̄nt euitare peccata. Aug⁹ etiā de here. Et damnati sunt in .j. synodo Toletana autoritate Leo. ⁊c.

¶ Pyrrhus p̄nceps Monosthelitaꝝ, quere s̄ in Monotelitis. ⁊ in c. p̄ma q. 13. cōuenientibus, anno 644. Martin⁹. 1. papa ↄuocata synodo ī vrbe Ro. Pyrrhum dānauit ⁊ cū eo Syꝝ, Sergiū, Alexan. ⁊ Paulum hereticos, quare Constantinus terti⁹ īperator misit in exilium Martinū papā.

¶ Photinus hereticus, de q̊ mētionē facit Aug. in libris suis fortissimis ↄ̄ here. scriptis.

¶ Prepositinus negauit ꝓprietates ꝑsonales ⁊ notiones in diuinis, ⁊ sicut pr̄ vno modo se habet ad creaturas, ita vna relatiōe refert̄ ad filiū ⁊ sp̄m̄scm̄, h̄ refellit Tho. j. p. q. 32. ar. 2. ⁊ ↄ̄ idem est p̄fatio Gregorii de sctā tri. ⁊ Jo. Damas. in. 3. dicit; Dn̄am ꝑsonaꝝ in trib⁹ ꝓprietatib⁹ paternali ⁊ filiali ⁊ ꝓcessionali r̄ cognoscim⁹. Et Tho. vbi s̄, opinari ↄ̄rie de ꝑtinentibus p̄ncipalr̄ ad fidē inducit heresim, nō autē de aliis nisi determinet̄ ꝙ ꝑtineāt ad fidē, multa em̄ nunc reputant̄ heretica, q̄ p̄us non reputabant̄, propter hoc ꝙ nunc est magis manifestuȝ quid ex eis sequat̄, ⁊ exemplificat de notionibus diuinis.

¶ Proculus Cataphrygarum heresi maculatus, negat epistolam, que scribitur ad Hebreos, esse apostoli Pauli, contra quem in urbe Roma presente papa Seuerino, Gaius doctissimus disputauit, ut dicit Euse. li. 6. c. 18. et Marsilius Ficinus in lib. de religione Christiana ca. 22. sic habet: Ego certe reperi precipua Numenij, Philonis, Plotini, Jamblici, Proculi, mysteria a Johanne, Paulo, Hierotheo, Dionysio Areopagita accepta fuisse, quicquid enim de mente diuina, angelisque etc. ad theologiam spectantibus magnificum dixere, manifeste ab illis usurpauerunt vel furati sunt. Idem dicit Ambro. Camalduleñ. Fuit enim Proculus sectator Montani, sub Seuerino Romane urbis epo et Antonio Seueri filio.

¶ Proclianite secuti sunt Seleucianos, de quibus infra, et Hermianos, de quibus supra, et addiderunt Christum non in carne venisse, ut dicit Aug. de he. et idem Philaster.

¶ Procopius capitaneus Thaboritarum, defensor Johannis Rockezana, cognomento Rasus, ambasiator Bohemorum ad concilium Basilieñ. rector in spiritualibus Thaboritarum, multis victorijs magnisque sceleribus nobilitatus, in quem dum Basileam intraret cuncti defixere lumina, illum esse, qui toties fidelium fudisset exercitum, qui tot oppida subuertisset, tot hominum milia neci dedisset. Hic in recessu a concilio, pro omnibus Bohemis ibi existentibus, contumaciter et superbe dixit: Communionem calicis pro laicis habere et tenere intendimus etc.

¶ Psalliani quorum postremam ponit Epiphanius heresim, quod nomen ex lingua Syra est, ab orando sic appellati: tantum enim orant, ut eis qui hoc de illis audiunt incredibile videatur. Nam cum dominus dixerit: Oportet semper orare et non deficere. Et Apostolus: Sine intermissione orate. Quod sanissime sic accipitur, ut nullo die intermittantur certa tempora orandi. Isti ita nimis hoc

faciunt vt hinc iudicent inter hereticos nominandi, quis eos nonnulli dicunt de purgatione animarum, nescio quam fantasticam et ridiculam fabulam narrare: Porcam.s.cum procellis suis videri exire de ore hominis qui purgatur, et in eum visibili sibi specie ignem qui non comburat intrare. His adiungit Epipha. Euphemitas, Martyrianos et Satamanos, et hos omnes cum illis tanquam vnam heresim ponit. Et Aug. in de here.

Quintianus Arrianus, hic vt lupus intrauit in ecclesiam Gaze, sacra synodus nec episcopum nominandum, nec Christianum, nec qualibet penitus cum eo habendam communionem, nec ei literas scribendas, sicut et de multis aliis decreuit seniaster. Ex.4.li.hi.tri.c.24.

¶ Quintiliani, vt dicit Aug. in li. de here. a ciuitate Pepuza sunt nominati, de qua supra dictum est in Pepuzianis, faciunt et ipsi de sanguine infantis, quod Cataphrygas facere supra diximus, nam et ab eis perhibetur exorti. Et dicunt Christum in eadem ciuitate specie femine reuelatum. Denique alii hanc Pepuzam non esse ciuitatem, sed villam dicunt fuisse Montani et prophetissarum eius Prisce et Maximille, et qui ibi vixerunt, ideo locum meruisse appellari Hierusalem.

Rhetoriani, a Rhetorio quodam exortam heresim, dicit Philaster, nimium mirabilis vanitatis: qui recte ambulare, et vera dicere, affirmat omnes hereticos, quod ita absurdum est, vt mihi incredibile videatur, vt dicit Aug. in de here.

¶ Rogerius caput et princeps hereticorum Albigensium, in Carcazona ciuitate erat, qua capta a fidelibus arcte custodie mancipatur et trucidatur.

¶ Ruteni nunquam fuerunt obedientes ecclesie Ro. imo ex omni gente Christianum titulum habente, precisa tamen ab vnione ecclesie catholice: in defensionem sui errorum scismatici, nulla pertinacior gente Rutenica. Negant sanctum Petrum verum papam et Ro. sedis antistitem, idem

tenent de successoribus eius: Nec quod Ro. eccīa sit caput oīm aliarum eccīarum: Nec recipiunt scripta sanctorum doctorum Latinorum: Nec determinationes ꝯciliorum generalium: Respuunt excōicationem: Nec recipiunt sacrm ꝯfirmatiōis: Nec extreme vnctiōis: Nec purgatoriū ponunt: In fermento ꝯficiunt, et sic de alijs. Unde dn̄s Johānes Sacranius doctor sacre theol. Cracouieñ eccīe canoñ. in trac. suo quem appellauit Elucidariū errorum rit⁹ Ruteñ. ponit. xl. errores eorū.

¶ Raymūdus Lulli Catalan⁹ de ciuitate Maioricarum laicus, multa edidit opuscula sapientia heresim. s. libellum de demonū inuocatōe, et alia in vulgari Catalonico, et doctrinā suam habuit a diabolo, licet ipse asserat quod eam habuit in quodā monte a Christo sibi apparēte in forma crucifixi, que oīa Petrus archieps Terracensis et F. Nico. Emerici sentētialiter ꝯdemnauerunt, in quib⁹ voluminibus repti sunt errores vltra quingenti. Unus est, quod deus multas habet essentias. Item quod deus pater est anteq̄ deus filius: et quod diuina essentia nō est otiosa, sed essentiat, natura naturificat, bonitas bonificat etc. Et quod spiritussanctus est ꝯceptus de patre et filio. Itē interficientes hereticos, sunt iniuriosi et vitiosi: et quod de⁹ qn̄ sibi apparuit crucifixus, ꝯtulit sibi pro huius seculi tenebris illustrādis artē istā, que est generalis ad oēm sciam, et nālem et medicinā et ad iura, et valet specialr ad destruēdū errores. Et hētici sine dubio sepe deū sibi imaginabilr fingūt, quē ītueri spiritalr nequeūt.

¶ Reiudaizantes, sunt heretici conuersi de Judaismo et iterum reuersi ad Judaismū. Sic cognoscuntur, raro eccīam intrant, locum in q̄ morant Judei intrant, Judeis se associant, et a Christianorum ꝯsortio se elongant, carnes porcinas non edunt, sabbata colūt diebus dn̄icis secrete in domo sua. Reiudaizantium pena ponitr de ꝯse. dist. 4. c. plerique.

SAbelliani anno,260. sub Stepha.papa ꝛ Vale-
riano ꝛ Galieno, ꝛ vt dt Isid.a Noeto pullulas-
se dicunt, cuius discipulũ ꝓhibent fuisse Sabel-
lium, ex cuius nomine maxime enotuerũt, vnde Sa
belliani vocati sunt. Philaster Brixianus dicit: Sa-
bellius discipulꝰ eius q̇ siltitudinẽ sui doctoris Noeti
secutus est. Hi vnam ꝑsonam p̄ris ꝛ filij ꝛ sp̄ũssancti
astruunt, ꝑsonas ꝯfundentes, quasi de tribus vnam
facientes. Et ꝯ̃ Sabellium Athanasius fecit symbo
lum, ꝛ ꝯ̃ eum disputat Tho.4.ꝯ̃ gen. Sicut econtra
Arrius sepauit naturã siue substãtiã ꝑsonaꝝ. Vñ Ar
riꝰ idem negat, ponit Sabellius idem. Contra quos
hereticos sancta ecclesia via media ambulat ꝛ deuz
vnum p̄dicãs tres ꝑsonas ꝯ̃ Sabelliũ asserit, ꝛ tres
personas asserens deũ vnũ ꝯtra Arrium ꝯfitet̃. De
hoc Damas.1.li.c.11. Vñ Sabelliꝰ fuit natiõe Pen-
tapolitanꝰ ex Ptolemaida ciuitate natꝰ. Vñ Tho.
1.ꝑte q.31.ar.2.multa nomina ponit que debẽt vita-
ri in diuinis ꝑpter Sabelliũ ꝛ Arrium. Et dixit Sa
bellius saluatorẽ nr̃m non esse filium p̄ris: nec p̄mo
genitũ oĩs creature, fil' ꝛ sp̄ũsc̄ti auferẽs intellectũ.

¶ Saccophari, hi sunt de perfidia Manicheoꝝ,
de quibus, C. de here.

¶ Samsei vel Samseite, sunt eiusdẽ heresis cuz
Ebionitꝭ, sc̄dm Epiphaniũ, de illis q̄re s̃ i Elcesaitꝭ.

¶ Saturniani a quodã Saturnino, q̇ turpitudi-
nẽ simoniacam in Syria ꝯfirmasse ꝓhibet̃, qui etiaz
mundũ solos septẽ angelos, p̄ter ꝯsciam dei patrꝭ fe
cisse dicebat, ꝛ fuit tꝑibus ap̄loꝝ, ꝛ euangeliũ lania
uit, sc̄dm Hiero, aduersus Lucife. Vñ dicit Eus.4.li.
c.5. Hũani generis deceptor antiquus post Menan
drũ Simonis successorẽ, velut q̄ndã bestiã bino ore
sibilantẽ, binis linguis diabolica venena vibrantem,
Saturninũ quendã Antiochie genitũ, ꝛ Basilidem
Alexandria ortũ ꝓduxit, quoꝝ vterq̧ suis in regioni

bus officinas ĩpie adeo inuise ꝯdidit discipline, equi-
dem in omnibus pene Saturninũ eodemq; Menan
drum ꝯmendatũ esse scribit Ireneus, Basilidemq;
sub ꝑtextu mystice doctrine in immensum tetẽdisse
mentis impie cogitatũ, dũ prodigiosa fabulatum fi-
gmenta sibimet ꝯplacerent.

¶Saturninus Arelateñ Arrianꝰ, huius ⁊ alioꝝ
Arrianoꝝ, Hilarius pulsus in Phrygiam ꝯfugerat,
vbi trienniũ ꝯmoratus, librũ scꝑsit de religiõe Chri
stiana, qua de re memĩt ipẽ in li. de synodis.

¶Sabbatius quidam ex Judeo Christianus fa
ctus, ꝑsbyter ordinatus, nihilominus secte Judaice
seruiebat, cum quo scelere epatum ambiebat, ⁊ obti-
nuit, ⁊ nouitatẽ festiuitatꝫ paschalis sub Ualente im-
peratore ꝯstitutam, in vico Phrygie Pazo defende
re nitebat, ⁊ Martianus ordinator eiꝰ: postea Sab
batij errorem ⁊ ordinationis sue culpã cognoscẽs, cũ
gemitu dicebat: Melius fuisse super spinas posuisse
manus suas, q̃ Sabbatiũ ordinasse ꝑsbyteꝝ, vt dr
9. li. hist. tri. c. 27.

¶Sabbatius alius Arrianus, de q̊ in. 12. li. hist.
tri. c. 4. qui successit Barbe Arriañ. episcopo, quere
in Barba.

¶Sarmatius eps, postea effectus Arrianꝰ, ple
ne ꝯplexus est errores Arrij, hunc cũ multis ꝯplici-
bus suis Alexander Constantiñ. pr̃iarcha cum ipis
Egypti ⁊ Libyarũ pene centum anathematizauit.
1. lib. hist. tripar. c. 13.

¶Satamani, hi hñt vnã ⁊ eandẽ heresim scd̃m
Epiphaniũ, cum Psallianis, quere ibidem.

¶Sarrabaite Egyptie ligue ꝓꝑetate sic voca-
ti, ⁊ scd̃m Bedã in Actꝫ apost. ex Anania ⁊ Sapphy
ra Sarrabaitaꝝ genꝰ exortũ dr, q̊ rebus suis neq̃q;
derelictis apłoꝝ districtionem se custodire simulãt,
de quibus dicit Peamon abbas. 18. collatiõe patrũ,

q̃d istud est genus teterrimũ ⁊ infidele monachorũ, in vera hypocrisi ↄstitutorum, ⁊ noxia illa plantatio re diuina, q̃ per Ananiã ⁊ Sapphyrã in exordio ecclie pullulans, apli Petri seueritate succisa est, ⁊ vt eorũ pessima secta ↄfundat: sciant se in nullo ordine viue re, nec ĩ aliqua secte vocatiõe. nam ⁊ ipsi semetipsos a cenobiorum regulariũ sub obedientia viuentiũ ↄgre gationibus seq̃strant, ac singillatim suas curas ⁊ ne cessitates ↄtra eccle sanctionẽ ⁊ ↄcilia gñalia, statũ ⁊ regulã sibi ↄfingunt, hñtes libertatẽ euagandi, pe cunias acquirendi, ⁊ de crastino cogitandi, quasi in opem ⁊ mendicum deum haberent. Aug. 21. ser. ad frẽs in eremo: Sarrabaite angelicã faciẽ foris osten dunt, sed lupum corde habere nõ dubitamus, de q̃ bus tertio nobis scripsit pater Hieronymus, quorũ genus ẽ omni affectu vitandũ. Ipsi in Egypto erãt in foraminibus petrarum habitãtes, induti porcorum ⁊ boum pellibus, tñ cincti funibus palmarum, spinas ad calcanea portantes, ad cingulum ligatas spinas discalciati ⁊ sanguine cruentati cauernas exeuntes, ad festũ scenopeie pergebant Hierosolymam, ⁊ san cta sanctorum intrantes, pauptatem ⁊ abstinentiã pre dicabant seruare, barbas postmodũ in ↄspectu ho minũ sine redemptiõe euellere festinabãt, ⁊ sic acq̃ sita fama, ad lustra remeabant solitarie gaudentes ⁊ epulãtes supra tñ q̃d explicare possumus. Hos no lite obsecro imitari, q: non btõs, sed damnatos eos esse predicamus.

¶ Sebas vnus de Messalaniorum principib9, ⁊ hi obseruatores somniorum sunt, labores manuũ refugiẽ tes, ⁊ sacramentũ eucharistie ↄtemnẽtes: ⁊ hi hereti ci dicunt Sebatiani. C. de here. l. Arriani.

¶ Secundus eps, secte Arriane alumnus, fuit ↄ temporaneus Sarmatij p̃fati.

¶ Secundinus discipulus Manichei, quẽ Aug9

non viderat, ꝛ tñ ad Aug. epl'am scripserat, in q̄ hor-
tabat Aug. vt ad suam sectā rediret. Contra hūc scri
psit Aug⁹ librū, in quo eius fallacem bñuolentiā nō
acceptat, hortans eum vt ad catholicā fidē redeat.
Hic Augustinū ꝛ catholicos ceteros errare asseuera
uit: hic dixit ꝙ Christus non est vnigenit⁹ patris scd̃m
naturam: ꝛ ꝙ deus est mutabilis: ꝛ ꝙ malū est substā
tia q̄dam: ꝛ ꝙ carnes non sunt manducande ꝛc.
¶ Seras fautor ꝛ defensor Etij, qui cū Stepha.
Heliodoro ꝛ Theophilo in ꝯcilio Constantinopol.
excōicatus est, dicebat eñ qm̄ ea que hactenus de-
us celasset apostolis, reuelata sibi affirmaret. Et de
hoc 5. li. hist. tri. c. 42.
¶ Sergius Arrian⁹, cui⁹ auxilio Mahomet dia
bolicum suū Alcoranū Saracenis ꝯposuit, librū vti
ꝙ detestabilē, anno. 595. Hic Sergius monachus
in errorē Nestorij incidens, in Arabiā venit, Maho
meto adhesit, quē in vtroqȝ testamēto multa docuit
ꝛ multas leges quas Mahomet ꝓmulgauit.
¶ Sergius ali⁹, ꝑnceps Monothelitaꝝ, q̄re he
resim eius ibidē cum. c. 1. q. 13. ꝯuenientibus.
¶ Seleuciani vel Hermiani, ab autorib⁹ Seleu
co ꝛ Hermia, qui elementoꝝ materiā de qua est mū-
dus, nō a deo factā dicunt, sed deo coeternā: nec ani-
mā tribuunt deo creatori, sed creatores esse animaꝝ
angelos volunt de igne ꝛ spū. Malū aūt asserūt eē
aliqñ a deo, aliqñ a materia: negant saluatorē in car-
ne sedere ad dexteram p̄ris, sed eā exuisse ꝓhibent,
eāqȝ in sole posuisse, accipiēs occasionē de Psal. vbi
legit: In sole posuit tabernaculū. Negant etiā visi-
bilem paradisum. Baptismū in aqua nō accipiūt: re-
surrectionē non putant futurā, sed quotidie fieri i ge
neratione filioꝝ. Hec Philaster.
¶ Sethiani nomē acceperūt a filio Ade, q̄ voca-
tus ē Seth, dicentes eū esse Christū, scd̃m Isi. ꝛ fa-

bulosa & heretica vanitate dicunt eu de superna matre natum, quam phibent puenisse cum supno pre, vnde diuinum semen aliud nasceret tanq filior dei. Ibi quoq multa de principatibus & ptatibus vanissima fabulant scdm Aug. de here.

¶ Stephanus Antiochie Arrianus, cdemnatus cum aliis multis epis orientalibus: de qbus sic dicit 4. li. hi. tri. c. 24. Uos pellite pcul ab omnibus, nulla eni concordia Christi ad Belial, seruate vos fratres charissimi, vt neq scribatis eis, neq eor scripta recipiatis &c. q2 no affirmant q2 deus est Christus. Iste Stephanus fuit quintus epus Arrianus in sede Antiochena, quere s in Eudoxio. Stephanus fuit discipulus Macharii, qui cu reliquis episcopis p frumeto zizania in ecclesia seminauerunt, vinu miscuerut aque, & pximo potu dederut auersione turbida taq lupi agni simulabant medacium.

¶ Scopotici, isti heretici coincidut cu Circucellionibus, de quibus s.

¶ Symmachus orator, de q Sigibertus, hic infremuit & furebat in Christum, qui etiam epl'is suis aiebat de idololatria & de repetenda ara victorie, & ipe in murmur & blasphemias commouit Romanos Christianitatis tpa culpantes, felicitate gentiu attollentes, quor latrantiu ora iniecto eis veritatis osse obstruxerunt, Aug. in li. de ci. dei, & Orosius in historia sua, Prudetius qz luculento metrici operis libello blasphemias Symmachi refellit. Hic nota q heretici du eccl'iam a deo vident corripi, puersa pdicatione intumescunt, dicetes se ex meritis psperari, illam digne affligi. Et sic murmurabant Romani cotra Christianos, q a tpibus Christianor vrbs Ro. a Gothis fuit capta: Sed tn multi pagani reperti in vrbe iam capta, scdm Aug. in pn. li. de ci. dei, finxerit se Christianos, & ad loca martyr & basilicas aplorum

Christiani fugiētes saluabant: et ad eadem loca ficti Christiani, de quorum numero vnus fuit Symmachus, fugierunt et saluati sunt. Et tamen nō minus postmodum detraxerunt Christianis tpibus.

¶ Symmachus Ebioni9 asseruit Chr̄m de Joseph et Maria natū, hominē purum fuisse: et legem ritu Judaico seruandā: et cōmētarios quosdā Symmachus cōscripsit, i quibus conat de euāgelio scd̄m Matt. autoritatē sue heresis cōfirmare, vt dt Euse. li. 6. Hieronym9 in primo plogo sup Job. Jam Christi euangelio coruscante Jude9 Aquila et Symmach9 et Theodotion iudaizantes heretici sunt recepti q multa mysteria saluatoris subdola interpretatione celarunt.

¶ Seueriani a Seuero exorti, vinū non bibūt contra hoc dt. 35. dist. ab exordio. Vinū enim cū carnibus post diluuiū dedicatū est. i. in vsum assumptū. Vet9 testamentū et resurrectionē nō suscipiūt, scd̄m Jsi. et cibos quos deus humano generi pposuit dānabāt. Hi oēm coitū spurcum putabant et alia delirامēta affirmabant, q recitat Aug. in lib. de here. contra quos Misanus librum conscripsit.

¶ Speroniste, hi in bulla Aplica in cena dñi excōicāt Rome et extra de he. c. excōicamus. Vel dicūtur Spetroniste, sed eorum hereses nondū vidi.

¶ Seuerus de q Jo. Damas in. 3. c. 3. Seuerus et Dioscorus et eorum scelerata cohors etc. Hi in Christo posuerunt vnionē, non psonalem in duabus naturis vere subsistentē, sed tm̄ habitualē. i. scd̄m habitū proprietatē cōditionēq quādā diuinā: q cum solus esset hō, diuina tñ assistente p quandā pticipationē virtute miracula operaret: in quinta synodo Constantiñ. hmōi heretici damnati sunt. Hic Seuerus Euticetis heresi robur addidit vt testat Jreneus doctor celebris apud Grecos. Unde et alij Seueriani appellati

sunt, qui vtunt̃ quidẽ lege ⁊ ꝓphetis ⁊ euãgeliis, sed ꝓpria q̃dam interp̃tatiõe scp̃turaꝝ sensum ꝑuertũt, obtrectant Paulo aplõ ⁊ refutant eius eplãs, ꝫ nec actus aplõꝝ suscipiũt, vt d᷑.4.li.eccl̃.hist.

¶ Seuandriani vel Seuandiani, in ħ a Ualentinianis distare dicunt̃ qd᷑ addũt opera turpitudinis, vt dicit Augustinus vt s.

¶ Semiarriani quos Epiphanius dicit, q̃ similꝫ essentie dicũt filiũ, tanq̃ nõ plenos Arrianos, quasi Arriani, nec similẽ velint, cum hoc Eunomiani dicere celebrent̃ scd᷑m Aug.

¶ Simoniaci vl̃ Simoniani a Simõe dicti, magice disciplie perito. Hic Simõ baptisma suscepit a Philippo diacono. Et vt dicit Euse. in .2. li. histo. eccl̃. caput totius prauitatꝫ et p̃ncipium oĩs heresis a Simone cepisse accepimus. Cui Petrus ĩ actib⁹ apostoloꝝ maledixit, pro eo qd᷑ ab apostolꝫ spũs̃cti grãm pecunia emere voluisset. Hic Simõ dixit creaturã nõ a deo esse, sed a ꝟtute q̃dam sup̃na creatã, qd᷑ reprobat Tho.2.ꝯ gen.c.42. et ꝙ gratia spũssancti est venalis. qd᷑ improbat Tho.2.2.q. 100. arti.1. Dixit Christum nec venisse, nec a Judeis quicq̃ ꝑtulisse, artibus magicꝫ multos decepit. Docebat detestandã turpitudinẽ indifferẽter vtẽdi feminis: asseruit se esse Chr̃m. Ignati⁹ ad Tralĩ. Fugite malas soboles diaboli, Simonẽ dico primogenitũ generis ipsius. Unde .1.q.1. fert̃ Simoniaca heresis est que prima ꝯ dei ecc̃iam diabolica supplantatione surrepsit, ⁊ in ip̃o ortu suo zelo aplĩce vltiõis ꝑcussa ⁊ damnata est .1.q.1.c.eos. Tolerabilior est Macedonij impia heresis, q̃ Simoniacoꝝ. Isti enim spiritũ sanctũ efficiunt seruũ suum. Et Hiero.ꝯ Lucife. Simon magus ⁊ Menand᷑ discipulus eius se dei asseruere virtutes. Glo. Mar. 13. Multi veniẽt in nomine meo ⁊c. Multi ĩ nomine Christi venere Anti-

christi, quorum primus Simō magus cui auscultabāt oēs qui erant in Samaria dicentes: Hic ē xp̄tus dei que vocat magna. eo q multo tpe magicis artibus dementasset eos. Et Hiero. ad Ctesiphontē Urbi- tium: Simō magus heresim ɔdidit Helene meretri cis adiutus auxilio. Et Glo. sup illud puer .2. impij de terra pdent. Qui ad ecciam ptinere videbātur, sed auferunt de apto iudicio eccie vt Simon.

¶Sinerꝰ scd̄m Euse. ponit tria principia ⁊ na- turas. De hoc q̄re ē in Martionistis.

¶Soldini vl Soldani heretici, d̄ regnis Godo lie ⁊ Saba. hi in fide sunt corrupti a q̄dam heretico qui dicebat Soldinus, ⁊ sequunt ritū Grecorum, ⁊ pti cularē h̄nt heresim, ⁊ vtunt lr̄is Chaldaicis. Eorum sacerdotes cum auro, diaconi cū ture, ⁊ subdiaconi cum myrrha ad celebrandū accedūt, in signū q tres reges dicta dona dn̄o obtulerūt.

¶Syri vel Syriani a puincia Syrie, ad prelia apti, arcubus ⁊ sagittis vtūt expedite. Hi sunt Ma ronite heretici, de quibus supra.

¶Syrus genere alexandrinus, arte medicꝰ, ex p̄ho monachus, p̄us aduersus Nestorē scripsit, sed pestea Timotheanum dogma fouere cepit, deniq ambiguus etiam sui suspēdit animū a ɔsensu Calce donēsis decreti, nec acq̄escendū putat filiū dei dua- bus pꝰ īcarnationē ɔstare natur. Hec Gennadiꝰ.

¶Suriani appellati a ciuitate Sur quondā p̄- eminēti, hoīes imbelles, et timidi, ad īferiores labo res apti, vtputa ad agriculturā, ex magna pte here tici Grecorum institutiones ⁊ ritus in oībus imitāt, do losi, mendaces, furtū ⁊ rapinā quasi p nihilo h̄ntes, secreta Christianorum vbi p̄nt ad infideles proditorie deferunt, ⁊ ad Saracenos, inter quos nutriti ⁊ ɔmi- xti habitant, ⁊ opa eorum mala discunt. Hec ⁊ silia vi- de in peregrinatiōe Bern. Breddenbach decani ec-

cleſie Maguntine, quam ↄſcripſit Felix Fabri Ordinis Predicatorum, Conuentus Ulmenſis.

Tatiani a Tatiano, q̇ et Encratite dicti, quia carnes abominantur, anno .175. ſub M. Antonio et Aniceto papa. Tacitus hereticꝰ agnoſcit̃ ſcd̄m Euſ. de tpibus. Et Tatianꝰ ī Grecia fuit doctiſſ. ⁊ nominatiſſimꝰ q̄diu fuit Chriſtianus. Hi nuptias dānāt, atq̧ oīno pares eas fornicationi bꝰ aliſq̧ corruptionibꝰ faciūt, nō recipiētes ī ſuoꝝ nūerum ↄiugio vtentē, ſiue marem ſiue feminā: non veſcentes carnibꝰ: prolationes q̄ſdam fabuloſas ſeculoꝝ faciūt: ſaluti p̄mi hōis ↄtradicūt De his dicit Beda in homil. ſup Johan. Porro Tatiani ⁊ Martiani ceteroꝝq̧ q̇ nuptijs detrahunt, pfidia q̄ ſit damnabilis īſinuat. Si em̄ thoro īmaculato ⁊ nuptijs debitis caſtitate celebratis culpa ineſſet, neq̄q̄ dn̄s ad has veniret, nequaq̄ eas ſignoꝝ ſuoꝝ initijs ↄſecrare voluiſſet. Epiphanīꝰ Tatianos ⁊ Encratitas ita diſcernit, vt Encratitas Tatiani ſciſmaticos dicant. Hiero. dicit ſup Amos: Tatianus Encratitarum p̄nceps, ſtruere nitit̃ vinum aſſerēs non bibendum, cum in lege ſit p̄ceptum: Ne Nazarei bibēt vinum ⁊c. Qui ſi lr̄am ſequunt̃ in omnibꝰ. ⁊ Judaicas fabulas eccleſijs igerunt Chriſti: ḡ et comā nutrire dn̄t: ⁊ vuā paſſam ⁊ viridem nō comedere, q̄d ſi hec non faciant, nō pn̄t more Judaicoꝝ cauponū miſcere aquam vino, vmbras veritati, euangelij grē legis neceſſitatē. Ebrietatē illam intelligant q̄ curis ſecularibus inebriat̃ ⁊ obruit̃ anime vigor. Sic Mahomet p̄cepit ſuis in Alkorano ne vinū bibant.

¶ Tarſenſes heretici ſunt: quibus Campenſes, vt ſ̄ dictū eſt, copulati ſunt, vt Hiero. ſcribit Dam.

¶ Taſcodrugite Manicheoꝝ errores inſeq̄bantur, vel vocantur Taſcodrogi. C. d he. l. qm̄. quos manichéticꝰ furor ↄtinet, q̄bꝰ oē teſtimoniū ſicut ⁊

alias legitimas ꝯuersatiões sancimꝰ esse iterdictū.

¶ Tesalite, Tetradite, hi iidem sunt heretici de secta Manicheoꝝ. C. de here. ⁊c. vbi dr: Isti ⁊ ceteri Manichei nusquā in Romano solo ꝯueniēdi morandiqꝫ habeant facultatem.

¶ Tesseradecate dicti, ꝙ quartadecīa luna pascha cum Judeis obseruare ꝯtendunt: Nam tessera quatuor, deca decem significat. Hec Isido. Et dicit Augustinus: Tesseresedecatice, nō nisi quartadecima luna mēse Martio pascha celebrāt, quilibet ⁊ septem dierum occurrit dies: et si dies dominicus occurrerit, ipso die ieiunant ⁊ vigilant. Contra hoc hr̄ de ꝯse. dist. 3. c. celebritatem.

¶ Tandemus, de quo Sigibertus, qui circa annum dn̄i. 1124. erat hereticus, ⁊ dicit, Oppidani castri Antwerpiensis a q̊dam heretico Tandemo seducti, paulatim a fide ⁊ bonis moribus desciuerunt, qr idem hereticus minime subtilitatis cum tn̄ eēt laicus, sed multis etiā disertis clericis ī sermone acutior, sacri ordinis mīstros ⁊ ep̄alem ⁊ sacerdotalē gradum nihil esse dicebat, corporisqꝫ ⁊ sanguinꝫ Christi ꝑceptionem sumentibus ad salutē ꝓdesse negabat, ⁊ in p̄tioso habitu ⁊ vestibus deauratis incedens, triplici funiculo crinibus intortꝫ verbis ꝑsuasibilibus ⁊ ꝯuiuioꝝ apparatibꝰ suos q̇ eū circiter tria milia armati sequebanṫ alliciebat, ⁊ ꝑ eos resistentes sibi cedibus seuiebat: credebant ei, ⁊ reuerebanṫ eum intātum vt aqua in qua corpus lauisset biberent, ⁊ ꝓ reliquijs asportarent, cum tn̄ tante incōtinētie ⁊ impietatis esset, vt filias in matrū p̄ntia, sponsasqꝫ maritꝫ intuētibus corrumperet: ⁊ hoc opus sp̄uale eē asserebat. Qui tandem post multos errores ⁊ cedes, dū nauigauit, a q̊dam presbytero ꝑcussus ī cerebro occubuit, sed nec post eius mortē error ipsius tā facile extirpari potuit, propter q̊d a clericꝫ loci illius eccīa

cum redditib⁹ p manū epi Norberto ordināda da-tur, sperātes q per eius salutarē doctrinā, heresis il-la de medio tolleret. Qđ ꝛ factū est, siquidē ipo p-dicante, viri ꝛ mulieres ↄpuncti, corpus dñicum q̊d in cistis ꝛ foraminibus p decem annos ꝛ amplius re posuerant attulerunt, ꝛ p eius doctrinam paulatim ad sanctam fidem resipuerunt.

¶Theodorus Pharanitanus epūs hereticus, putabat Christum fantasma eē, nec veram carnem de ꝟgine assumpsisse. Et dicit Beda, q scripsit pon-dus corpale scđm carnē non habuisse dñm, sed absq pondere, ꝛ carne supra mare ābulasse: fides autem catholica ꝛ pond⁹ scđm carnem eū habuisse p̄dicat ꝛ onus corporeum, ꝛ cū pondere ꝛ onere corpali in-cedere supra aquas non infusis pedibus. Uñ Diony sius in di.no. ait: Ignoramus q̄liter de ꝟgineis san-guinibus alia lege p̄t naturalē formabat: ꝛ q̄liter nō infusis pedib⁹ corpale pond⁹ habentib⁹ ꝛ naturale onus, deambulauit in humidā ꝛ instabilē substātiā. Idem habet glo. Mar. 6.

¶Theodorus Eraclie Europe, vnus de princi-pibus Arrianoꝝ, post mortē tñ Arrij q2 fuit eps in-trusus, ꝛ a sanctis p̄ribus ab eccla dei p̄cisus est, ꝛ a cōione fidelium p̄uatus, q2 scriptū est: Cum puerso puerteris. Astruxit Mariā ꝟginem solū hoiem pe-perisse ꝛ nō deū ꝛ hoiem. Itē Rabanus sctē memo-rie eps factus Edissene ciuitatis, q̄ in sacerdotibus resplēduit, Theodoꝝ Mosophenū post mortē in ec clesia anathematizauit. 24. q. 2. sane. Itē nota q se-pius hereses variant nomē iuxta heresiarchas suos, q2 heresis Theodori fuit in p̄mitiua eccla Ebionita rum, ꝛ sepius fuit destructa, ꝛ iteꝝ machinatiōe dia boli resuscitata: ꝛ de alijs silr intelligendū est, ꝛ fuit anno. 544. tpe Iustiniani impatoris p̄mi et Uigilij pape, dānatus est cū alijs in quarta synodo Constan

tinopol. vt dr.4 li. hist. tri.c. 24. cuius heresim ⁊ sue
demoniace ɔuentionis errorē ponit Damas. li 3.c.3.
⁊ vocat eum deo odibilem ⁊ igne dignū. Et b. Tho.
i plogo circa expōnē Psal. Theodorus Mosuesce
nus i ve. test. nihil exp̄sse dictū fuisse d xp̄o astruxit.

¶ Theodoricus Arrianus, hic vt dr Antoñ pte
spe.hist.ti 6.c.7. rex erat in Italia propter quē ma-
gna tribulatio facta est in eccīa, hic totam Italiam
pdere voluit ⁊ scm̄ Johan.papā ⁊ Symmachū Pa
tritiū et Boetium, viros p̄clarissimos martyrizauit.
Iste Theodoricus rex Gothoꝝ Rauēne scm̄ Justi
num in carcere fame deficere fecit, post dies 90. vt
dicit Sigibertus, subito defunctus, a q̄dam sctō ere
mita visus est, nudus ⁊ discalciatus a Johāne papa
⁊ Symmacho Patritio ī olla Vulcani esse detrusꝰ.
Idē dicit Greg.4.dial. Principes em̄ mundi q̄ pse-
cuti sunt eccīam, mirabili morte īterierūt, ⁊ postmo
dum delata est posteritas eoꝝ, ⁊ martyꝝ gloria exal
tata. Nam apud Rauēnā festū Symmachi ⁊ Boe-
tij celebratur.27. Maij.

¶ Theodoricus Grecus, ɔtra quē Leontiꝰ By
zātius fecit apologiam ad accusationes detestatio-
nis eius, vt dicit Damas.in.3.c.11.

¶ Thaborite, de q̄bus. 4.c. de ori. Bohe. dr, ꝙ
Zissa locum Ulrici cuiusdā vere fidei cultoris cepit
vi, Ulricum familiāqꝫ suam gladio occidit, locū mu-
ro cinxit ⁊ menibus, ciuitati indidit nomē, nam ⁊ co-
mites eius frēs Thaborite appellabant, tanqꝫ cum
tribus apl'is saluatoris Christi transfigurationem in
monte vidissent, indeqꝫ suas opiones mutate eēnt,
quas fidei ꝟtutes appellant. Hic refugium oīm he-
reticoꝝ, hi sunt hoīes infime plebis, ⁊ q̄ non tā nouā
fidē secuti q̄ꝫ iudicia et carceres fugisse videbant, et
picturas abominant Thaborenses. Nota ꝙ Tha-
bor mons est in Galilea, in q̄ aues cum laqueis ɔsue

nerunt capi, sed nūc in Thabor Bohemico capiūt anime hereticoꝝ laqueis diaboli. Joh. Nider in for. li.3. Ibi ignis accēsus, nondū ad plenū extinctꝰ est, sed in Thaboritis ardet, vtinā nō in multꝭ alijs.

¶ Theobatꝰ q̄dam q̄ repulsam meruit epatꝰ, ipe cepit initio pturbare oīa ꝛ corrumpe, qui ꝛ erat ex septē hereticis, ex q̄bus pcesserūt pseudochristi ꝛ pseudoapli, q̄ in diuersas ptes vnitatē scindēte p corruptelā doctrine castum eccīe cubile macularūt ꝛ impietatē loq̄ntes aduersus dn̄m ꝛ aduersus Christum eius.4.li. ecclesiast.hist.ca.18.

¶ Theomas Marmoricenus vnus de defēsoribus Arrij, apostolicis dogmatibus resistebat. Unde defensores Arrij, dictauerunt fidem suā ꝛ cōi cetui dederunt, que cū lecta fuisset, dirupta est ꝛ adultera fraudulētaq̄ pnuntiata. Heꝝ q̄dam eoꝝ Arrium abdicarunt, vt dr̄.2.li.hist.tri.c.5.

¶ Theonas eps, erroribus Arrij seductus, filiū in diuinis creaturam posuit, non equalem patri ꝛc. Ex.1.li.tri.hist.c.13.

¶ Thēnisus, de quo Euse.li.4.c.19. Hic arrogātia elatus, aplice sibi aliquid autoritatis assumens, eplam ad oēs eccias scribit, i qua docere eos conaṫ q̄ multo rectius q̄ ipe credebant, ꝛ cohortaṫ oēs ad nouas ꝟboꝝ adiuētiones accōmodare aures suas, blasphemat aūt dn̄m ꝛ aplos eius ꝛ sctām ecciā.

¶ Theodotus furia Montani infectus, ipo demone īspirabaṫ ꝛ arte diabolica, ꝛ sicut scribit Eus. 2.li.c.16. illū admirabilē vel prophetie impiorū primogenitū Theodotū nomine, tradūt quodā tpe visum sibi esse velut i celos assumi, ꝛ per se credidisse spū erroris. Quo euectus in excelsum, ꝛ inde deductus ad terram, finē vite exitu pessimo terminasse. Hic Theodotus p̄us Rome ausus ē dicere, purum hoīem fuisse Christum, quē Victor papa de eccia

reiecit. De quo dicit Igna. ad Trall. Fugite ipsius nequissimi nepotes, Theodotum & Cleobulum.

¶ Theodosiani, a Theodosio appellati fuerũt tpibus Iustiniani pncipis in Alexandria p ppli p uersi electionẽ, vna die ordinati sunt epi. Et cũ Gaionitis in caudis vulpiũ sunt colligati, sz in capitib⁹ distincti, q: Theodosiani ex duabus vnã in Christo naturã asserũt, sz corruptã: Gaionite aũt incorruptã ptendunt. 24. q. 3. quidam. Hi errores Euticetis, et Dioscori sequẽtes Calcedoneñ psilium respuunt.

¶ Theodotiani, a Theodotione instituti, hominẽ tantũ Christum asseuerant, qđ & Theodotion ppterea docuisset, q: in psecutiõe lapsus isto modo se casus sui deuitare putabat opprobriũ, si nõ deum negasse, sed hoĩem videret, vt dicit Aug⁹. de here. De isto Theodotione, q̃re i Aquila interpte, de q̃ dicit Hiero. in. 2. lib. ꝯ Ruffinũ: Miror q̃ Theodotionẽ hereticũ & iudaizantẽ legit, & q̃ntũcũq3 pctõr3 Christiani trãslationẽ fastidit. Et fuit tertius diuine leg̃ interpres, circiter annum. 184. tempore Helij Contumacis imperatoris & Eleutherij pape,

¶ Templarij, hor ordo incepit sub Henrico. 4. et Gelasio scđo, anno. 1114. pus albis sunt vsi mantellis, & post rubeã crucẽ suppositã portarunt, & beatus Berñ. regulã pposuit. Et i historia transmarina legit̃ q̃ cũ multi Christiani pfluerent ad terrã sctãm q̃dam latrunculi spoliabant pegrinos. Hoc vidẽtes q̃dam milites deuoti, in manũ pñarche deuouerũt se viam defensuros, & in pncipio fuerunt nisi decem, postea apud Cretas pcilio celebrato anno. 1128. ordo eor pfirmatus est ad pugnãdum ꝯ Saracenos, ideo ex deuotione totius orbis ad eos exaltati sunt, & dicti sunt militia templi, q: i pncipio habitauerũt iuxta templũ. De Templarijs varia legi: i vita Clemẽtis q̃nti sic hr̃: Rescitũ q̃z eodem fere tpe. 1307.

Templarios olim Christi milit es a nr̄is ad Saracenos defecisse, ob hanc rem illi interfecti sunt, q̇ cōprehendi potuerūt: eorūq; bona ptim Rhodijs militibus, q̇ insulam paulo añ occupauerunt, partimq; nouis religionibus sunt attributa. Et infra: Templarios sustulit in maximos errores plapsos, Christum. s. abnegantes ꝛc. et alij articuli heresum eis opponebant, qꝫ ꝯspuebant in crucem Christi, et qꝫ professio eorū esset pfana, ꝛ qꝫ ꝯsecratio mgr̄i eorū fiebat occulte, ꝛ qꝫ pꝑter eos terra sancta esset amissa. Et vt Alphar, in. 2. li. de plan. ec. Templarij pꝑter eorū flagitia ab eccīa reprobati sunt. Et subito destruunt̄ mirantibus vniuersis, ꝛ mgr̄ eorū ꝯburitur Parasiꝰ, ꝛ multi eorū ꝯbusti sunt, nō tñ ꝯfessi sunt illa crimina, q̄ iniuste eis obiecta erāt. Sic Anto. in. 3. pte spe. ti. 21. eos videt̄ excusare, ꝛ qꝛ possessiōes eorū rex Frāncie in suo regno occupauit, ideo postea mlta passus in hac parte. Nihil diffinio vtrū sint heretici vel nō, stetit tñ ordo eorū ferme annis. 184.

¶ Tertulianiste dicti a Tertuliano presbytero Africe puīcia ciuitatis Carthagiñ, animā imortalem esse, sed corpeam p̄dicantes, ꝛ aīas pctōrū hominū post mortē in demonē ꝯuerti putātes scđꝫ Isi. Et deum corpalibus liniamentis figurabāt, vt dicit Tho. 1. ꝯ gen. c. 21. et vt Aug: Tertuliani mul ta legunt̄ opuscula elegātissime scripta, sed paulatim defecerunt. Et transiēs ad Cataphrygas, q̊s añ destruxerat, cepit etiā scđas nuptias ꝯ Apl̄icam doctrinā tanq; stupra damnare, ꝛ postmodū etiā ab ipsis diuisus sua ꝯuenticula ppagauit, statum anime credit p traducem ppagari. Et fuit Tertulianꝰ vicinꝰ aplorum tpibus Carthagiñ, secutꝰ Montanum, ꝛ scđm Hiero. ad Titum. 1. scripsit de monogamia librū hereticum, quē Apl̄o ꝯtre nemo qui Apl̄m legerit ignorabit. Hieroñ. de virꝫ illust. in c. de militone Asiano:

Tertulianus vsq; ad mediā etatē p̄sbiter fuit eccl'ie Africe in Numidia, postea ꝯtumelia clericoꝝ Ro. eccie ad Montani dogmata delapsus est. Et di. 15. c. sctā Ro. Opuscula Tertuliani siue Africani sunt apocripha, ꝛ septem libros scripsit aduersus ecciam pro Montano.

¶ Timotheus, Apollinar; heretici discipulus, profanus, ineruditus. Hunc Damasus vrbis Rome pontifex cum impio eius dogmate damnauit tanq̄ serpentem antiquum, alienum ab ecclesia. Hic ꝛ iudicio Apostolice sedis presente quoq; Petro Alexādrine ciuitatis ep̄o cum Apollinari doctore suo damnatus est, ꝛ in die iudicij tormenta debiti supplicij sustinebit, vt d' nono libro histo. tripar. ca. 15.

¶ Timotheus aliꝰ fuit tempore Bonifacij primi, qui dixit Christum verum deum ꝛ hominem quidem esse, sed addidit dicendo diuinam naturam conuersam esse in humanam.

¶ Timotheus aliꝰ, scd'm Gennadium, extincto ab Alexandrinis Prothereo ep̄o. Hic in locum occisi intrusus ē, et quia plebs Prothereum exosum habuerat, ideo Timotheus ad habēdum gratiam plebis omnes quibus ille communicauerat Nestoreos esse pronuntiat, ꝛ maculam ꝯscientie temeritate abluendam presumens, scripsit ad Leonem imperatorem libellum valde suasorium, quem prauo sensu patrum testimonijs intantum laborare conatus est, vt ad decipiendum imperatorem ꝛ suam heresim constituendam pene Leonem vrbis Rome pontificem et Calcedonensem synodum, ac totos occidentales ep̄os illorum adminiculo Nestorianos ostenderet, sed fauente deo a Calcedonensi Concilio hostis ecclesie coarguitur ꝛ confutatur. Unde ꝛ hoc in exilio iam heresiarches dicitur et habetur. Hinc appellati sunt Timothiani heretici, q̄ ita carnem verbum fa-

ctum dicunt, vt manente verbo in sua substātia & homine in sua natura societate nō cōmixtione vnam filij dei rediisse personam.

¶ Teruidus hereticus, eodē & simili errore defecit sicut Basilides, Ebion, Paulus Samosetanus, & Bonosius, vt dicit Gelasius vt habetur distinc. 15. sancta Romana.

¶ Troianus hereticus, de quo sanctus Hilarius in epistola ad Donatum diaconum: Ubi queso falsitas Troiani, procacitas Fasti &c. Reuera ammodo non comparent.

¶ Tritoite sunt vocati Tricolite, quia sicut tres personas in trinitate, ita tres deos asserūt eē Cōtra illud quod scriptum est: Audi Israel, dominus deus tuus vnus est. Quere supra ī Gnoitis.

¶ Tossepini heretici, excōmunicantur extra de here. c. excōmunicamus. Et nullibi adhuc reperire eorum hereses potui.

¶ Turilupini, hi tenent omnes errores quos et Begardi, qui dixerunt non esse orandum vocaliter, sed mentaliter tantum in quadam libertate spiritus, quam dicunt non subijci preceptis diuinis. Hinc dicit Johannes Gerson in sermone de sancto Ludouico rege Francorum, quod Turilupini dicebant de nulla re naturaliter data erubescendum esse, quemadmodum Cynici philosophi more canum, dicebant esse viuendum palam in nuditate & exercitio membrorum pudendorum. Et idem Johannes Gerson in de examine doctrinarum, consideratione sexta: Sicut nulla vehemētior quam luxuriosa libido, sic ad errandum falsumque docendum, nulla perniciosior, patuit in sectis Turilupinorum, quorum sequaces non desunt vsque quando et vbi latere putauerint, serpunt vbilibet. Epicurei sub tunica Christi, qui in mulierculis primo deuotionem fingentes specietenus pau

latim eis fidem antequã lumẽ ⁊ oculos tollere que-rant, quatenus eas licentius ad desideria sua mali-gna prostituant.

VAlesij seipsos castrant, ⁊ hospites suos, hoc mõ existimantes deo debere se seruire. Alia q̊z heretica docere dicunt ⁊ turpia, sed q̃ illa sint, nec ipe ↄmemorat Epiphani⁹, nec vspiã potui reperire, vt dicit Aug. de here. Et Leo papa in epl'a scripta ad imperatorẽ Constantinũ dicit. Ualesij ho-spites suos castratos etiam ad ep̃atũ ꝓmouebãt. Ualesij sunt sil'es sacerdotib⁹ Cybeles, q̇ realiter ĩ templis se castrãt, plangentes factũ Atis pulcherri-mi iuuenis, scd̃m poetas, q̇ votũ castitatꝭ fecit Be-recynthie matri deoꝝ oim, ⁊ q꞉ pactũ nõ seruauit ex vltiõe a dea illa castrat⁹ ẽ. de h̊ Aug. 2. li. de ci. c. 4.

¶ Uadiani dicunt deum corpalibus liniamentꝭ figuratũ, ↄ̃ hos ⁊ sil'es hereticos, arguit b. Tho. j. ↄ̃ gen. ca. 20. Epiphanius nominat eos scismaticos. alij autem Anthropomorphitas, qm̃ deũ sibi fingũt cogitatione carnali in sil'itudinem imagĩs corrupti-bilis homĩs, qd̛ rusticitati eoꝝ tribuit Epiphanius, eos aũt sep̱asse se dicit a cõione nr̃a, culpando ep̃os diuites, ⁊ pascha cũ Judeis celebrãdo. Sed dt glo. sup Amos. 2. Ossa regis Idumee ↄburit, q̇ de maie-state dei male sentiens deum in modũ hũani corpis cogitat q̃si mẽbris distentet ⁊ videat ⁊ audiat vt hõ

¶ Ualens impator Arrianus, multos martyres fecit in Egypto catholicos p̱sequẽdo, ⁊ monachos ad militandũ reuocauit, sub Damaso papa. Hieroñ. ad Heliodoꝝ epitaph. Nepot. Ualẽs Gothico bel-lo victus est in Thracia: hic verificat' illud Amos. 2 Tenens arcũ non stabit. i. aliquis hereticus qui fru-stra tẽdens arcum, dei sagittas sustinere nõ potest. Et narrat Paulus diaconus li. 11. Ualens frater Ua-lẽtiniani impatoris egregij, ab Eudoxio Arriane he

resis ergo baptizatus, in seuissimā heresim lapsus ē. Sed teste Orosio a Gothis vulneratus, iusto dei iudicio ↄcrematus est. Et idem dt Orosius: Ualēs adhuc viuēte fratre Ualētiniano in societateē imperij assumptus est, ab Eudoxio Arriane dogmatis assertore baptizatus. Sed malignā insectationē diu texit ne voluptati ptātem admisceret, qui adhuc viuētis fr̄is autoritate ↄpressus est, sed eo mortuo cum etiā impie agere potuisse nō erubesceret, ilico effrenata audatia legē dedit, vt monachi ad militādū cogerētur. Et in Egypti solitudinibus multa sanctorꝝ agmina monachorꝝ ab eo interfecta sunt.

¶ Ualentiniani, anno. 144. sub Antonio Pio et Telesphoro papa vsqꝫ ad Anicetum, a Ualentino q̄dam Platonico sectatore vocati, qui eonos. i. secula q̄dam in origine dei creatoris induxit, Chr̄m q̄qꝫ de ꝟgine nihil corpis assumpsisse, sed per eam q̄si fistulam vl' p riuum transisse asseruit: ꝛ ꝙ verbum dedit cām creatori ꝙ mūdum crearet. Hic sicut Martiō dt ꝙ est deus q̄ nō punit, ꝛ alius q̄ punit: de h̄ Tho. 3. ↄ gen. c. 140. et Polycarpus in ep̄la ad Phil. Ois q̄ non ↄfitet̄ Jesum Chr̄m in carnē venisse, hic antichristus est. Et posuit duos baptismos, ꝛ secula esse aīalia. Hiero. sup Osee. Nullus pōt heresim struere, nisi q̄ ardentis ingenij est, ꝛ habet dona nature, q̄ a deo artifice sunt creata, talis fuit Ualentinus, talꝫ Martion, quos doctissimos legimus. Et glos. super Malach. 3. Ergo nunc btōs dicimus arrogātes, dt: Pn̄t hec de hereticꝫ referri Martione et Ualētino, ꝛ cunctis q̄ non recipiunt vetus test. ↄ creatorem loquunt̄ ꝛ ꝓficiūt ī sua impietate ꝛ multos socios sceleris hn̄t. Ualētinus. 30. eonos posuit, quorꝝ principium esse ꝓfundū ꝛ silentiū ꝙ ꝓfundū etiam pr̄em appellat, ꝛ Chr̄m a pr̄e. i. silentio ꝛ ꝓfundo missum. Spūale ꝛ celeste corpus secum attulisse. De tricesi

mo seculo vt diabolum genitũ, ꝛ a diabolo alios na-
tos qui fecerunt hunc mundum ꝛ ideo malitiam non
arbitrio tribuit, sed nature mundi.i. genere diaboli-
co. Carnis resurrectionem negat. Animam tantum
affirmat per Christum saluari.

¶ Ursatius epũs Priscilianista, accusator Pri-
scilliani, de quo supra in Itatio.

¶ Ualens, Ursatius, Arriani, q̇ gloriant̄ ꝛ nõ du-
bitant se dicere Christianos ꝓfitẽtes, qm̃ Christus
verbum ꝛ spũs est vulneratus ꝛ interfectus ꝛ mortu
us, quodqꝫ cohors hereticoꝝ diuersas esse patris et
filij ꝛ spũssancti pronuntiat substantias, ꝛ eas eẽ di-
uersas, vt dicitur. 4. li. hist. tripar. c. 24. Hos duos
ꝛ alios plures dãnauit ꝯciliũ Arimineñ, eo ꝙ Arri-
anum dogma anathematizare nolebant. Contra Ur
satium ꝛ Ualentem, Athanasius Alexandrinus scri-
psit librum, ꝛ Hilarius historiã Arimineñ. et Fere-
titeñ synodi ꝯtinentem librum scripsit.

¶ Uictorinus Pictabonensis epũs, in sñia Mil-
liarioꝝ ponentium iudaicas fabulas secũdũ Hiero.
super Ezechielem.

¶ Ursicinꝰ Arriane factionis hereticꝰ fuit. Hie-
ro. ad Damasum: absit a Ro. sede, vt iungat̄ cũ bea
titudine tua Ursicinꝰ ꝛ cũ Ambro. societ̄ Aurẽtius.

¶ Uitalis hereticus, de q̊ Hiero. ad Damasum:
Non noui Uitalem, q̇ Christi non est, Antichristi ẽ.

¶ Ulricus de morauia presbiter et artium bac-
calaureus in ꝯcilio Basilieñ. 1433. inter alios erro-
res dixit ꝙ Johãnes Huss fuit sanctus deuotus do-
ctor veritatis, ꝛ vite laudabilis, ꝛ per falsa testimo-
nia ꝯdemnatus. Contra istum in ꝯcilio arguit Hen
ricus Caldisen Ordinꝫ nostri, postea mgr̄ Palatij.
Sed victꝰ in disputatione fuit, sed ꝯtendere a ver-
bis non cessauit.

¶ Uenustiani, hi sunt qui alio nomĩe dicunt̄ Pa-

terniani, et scd'm Aug. in de he. Heresis Uenustia norum, a quibusdam Paternianorum vocat. Quere supra in Paternianis.

¶ Uigilantius. a q Uigilantiani. natione Gallus Barcelonēsis ecclesie q in Hispania ē presbyt. Hieronym⁹ ad Riparium et Desiderium presbyteros: Uigilantius ortus est subito, q ↄtra Christi spiri martyrum negat sepulchra veneranda, dānat vigilias sanctorum, qui potius vocaret Dormitātius. De q sic beatus Tho. ↄ impugnantes rel. Uigilanti⁹ q ↄritatem fidei impugnabat, pudicitiam odio hn̄s ⁊ in ↄuiuio seculariū ↄ ieiunia sanctorum declarabat. Hec ille. Unde nulla heresis nisi ppter gulam ⁊ ventrē seducēs mulierculas oneratas pctis. Et heretici assumūt sibi linguas suas vt cordis venena ore ↄnuncient: q ut Hiero. ↄ Uigil. O pscindendā linguā ⁊ ī partes ⁊ frustra lacerandā, meā iniuriā patienter tuli, impietatē ↄ deum ferre n̄ valui ⁊c. Uigilanti⁹ nō solū Iouinianū ↄtentus fuit mutare ↄsilium de virginitate euacuans, sed superaddere ausus est, vt etiā ↄsilium de paupertate seruāda destrueret, ↄ illud Mat. 19. Si vis perfe. esse ⁊c. Et psumēs supra vires suas homo lingua politus, non sensu scpturarum exercitat⁹ exposuit prauo ingenio secundam Danielis visionē secundū Gennadium. Ei idem secundū Hiero. negauit reliquias sanctorum: cū tamē scd'm Aug. purpurata est vniuersa tra saguine martyrū, ⁊ crebrescūt sanitates meritis martyrum.

¶ Uincentius Donati [illegible] hereticus, quē Christiani multū psequebant: ⁊ Aug. scribēs ↄ ipm, pbat nouē rōnibus ⁊ quatuor exemplis, q iuste psequebantur ipm Christiani. Unde. 23. q. 4. nimium sunt inquieti quos p ordinatas a deo ptātes seculares cohiberi atq corrigi, mihi non videt inutile, nam de multorum iam correctione gaudemus.

¶ Uiuitarij quondā erāt idololatre, q̃ adhuc remanserunt in certis partibus aq̃lonaribus: ⁊ videnť Christiani, sed sunt heretici sic dicti, quia illud viuū qđ eis primo occurrit qualibet die, veneranť vt deū suum pro illa die.

¶ Waldēses, qūo hi ortuz habuerunt, quere s̃ in Pauperibus de Lugduno, sed Eneas Syl. de orig. Bohe. c. 35. đt, ꝙ huius pestifere ⁊ iam pridē dānate factionis waldensiū dogmata sunt vt sequiť.

Romanum p̃sulem reliquis ep̄is parē esse.
Inter sacerdotes nullū discrimē.
Presbyteꝝ ñ dignitatē, ſʒ vite meritū efficē potiorē,
Animas e corpibus excedētes, aut in eternas euestigio penas mergi, aut ꝑpetua ꝯseq̃ gaudia.
Purgatoriū ignē nullū inueniri.
Uanū eē orare ꝓ mor. ⁊ auaritie sacerdotal' īuētiuū.
Dei ⁊ sanctoꝝ imagines delendas.
Aquaꝝ, palmaꝝq₃ benedictiones irridēdas.
Mendicantiū religiones, malos demōes inuenisse.
Sacerdotes paupes eē debere, sola cōtētos eē elemosyna.
Liberam cuiq₃ p̄dicationē verbi dei patere.
Nullū capitale pctm̄ q̄ttūuis maioꝝ mali vitādi grā
Qui mortal' culpe reus sit, eū neq₃ secu (tolerādū.
lari, neq₃ eccl'astica dignitate poti, neq₃ parēdū ei.
Confirmationē quā chrismate pontificeʒ inducunt, ⁊ extremā vnctionē īter eccl'ie sacra mīme cōtineri.
Auricularē cōfessionē nugacē esse.
Sufficere sua quenq₃ deo in cubili suo cōfiteri pctā.
Baptisma fluuial' vñ, nll'a īteriecta sacri olei mixtu
Cemiterioꝝ inanē vsum q̄stus cā re- (ra recipiēdū.
pertū, q̃cunq₃ tellure humana corpa nil distare.
Templū dei late patentis ip̄m mundū eē.
Coartare maiestatē ei⁹ q̃ eccl'ias, monasteria, oratoriaq₃ ꝯstruūt, tāq₃ ꝓpitior ī eis dīna bōitas īueniať

Sacerdotales vestes, altariū ornamēta, pallas, corporalia, calices, patenas, vasaq; hmōi nil hře momēti.
Sacerdotē q̄cūq; loco, q̄cūq; tpe sacrū Chři corp⁹ cōficere posse petētibusq; mīstrare.
Sufficere si ꝟba sacramentalia tm̄ dicat.
Suffragia sanctoꝝ ī celis cū Christo regnantiū frustra impetrari, que iuuare nō pñt.
In canoñ. hoꝝ cantādis dicēdisq; frustra tp̄s teri.
Missa de ab ope cessandū nisi q̄ dñica nūc appellat.
Celebritates sanctoꝝ rursus reijciendas.
Jeiunijs q̄z ab eccla īstitut;, nihil ī esse meriti. h ille

¶ Waldemarius reprobus fuit ꝛ scismaticus, extra de sacra. non ite. c. a nobis. Q̄d aūt fuerit scisma ei⁹, canoniste non exprimūt. Est aūt schisma illicita diuisio p inobediētiā vniabtate ecclesie scē. 23. q. 3. c. int schisma.

¶ Wesalieñ errores, positi sunt ꝯ ī Joh. de Wesa.

¶ Wicleffite, a quodā Johanne Anglico, hoꝝ insania incepit p̄mo in Anglia, anno ferme. 1394. Et Jo. Nider in form̄. li. 3. d̄t, q viuebat in Anglia infra 60. annos q̄dam sacerdos secularis artium pfessor, acer ingenio ꝛ eloq̄ntia lepidus, sed errore scriptis ꝛ vita nedū hereticus, sed heresiarcha, Johannes wicleff dictus, q̄ in suis libellis in Anglica ꝛ latina doctrina noua, rempu. subuertere molit⁹, ꝛ articuli ei⁹ valde occulti sunt. Hierony. de Praga in Anglia studens, hui⁹ venenū auide hausit, ꝛ postea Prage copiose effudit. Et in de ori. Bohem̄. c. 35. Uir q̄dā genere nobilis ex domo quam putri piscis vocāt, apud Oxoniā Anglie ciuitatē studēs, cū Johānis wicleff libros offendisset, quibus de realibus vl̄ibus titulus inscribit, magnope illis oblectat⁹, exēplaria secū attulit inter q̄ de ciuili, de iure diuino, de eccla, de diuersis q̄onibus ꝯ cleꝝ, pleraq; volumina veluti p̄tio

ſum theſauꝝ pr̄ie ſue ītulit, ībutꝰ ip̄e wicleffitaꝝ ve
neno ⁊ ad nocēdū ꝑatꝰ, tū q̄d erat familie ſue cogno
mē putridū piſcē, fetidū virꝰ ī ſuos ciues euomuit, ⁊
Andreas de Broda doctor Prageñ, natiōe Bohe-
mꝰ, an. 1416. ſcp̄ſit ꝯ̄ errores wicleff, ⁊ Joēs de Ra
chuſio pr̄iarcha Cōſt. Pred. oñdit bullā autēticā in
ꝯcilio Baſilieñ cōtinētē. 40. articulos ab eccīa dam
natos, ex libꝛꝭ Jo. wicleff tractos, ⁊ ī de orig. Bohe.
ca. ſ̄. Subīco cognomēto lepꝰ, claris parētibꝰ apud
Bohemos ortꝰ, tūc tp̄is Prageñ eccīaꝝ pōtificio te
nebat, ꝯcilio ⁊ aīo illuſtris, q̇ oriēti calamitati obuiā
ire cupiens priuſq̄ꝫ ampliꝰ debacchareꝭ, libros Jo.
wicleff ad ſe ferri omneſq̄ꝫ doctoꝝ viroꝝ ꝯſilio adhi
bito, publice cremari iuſſit, ſupra ducenta volumina
fuiſſe traduntur pulcherrime cōſcripta.

Articuli Johannis wicleff cōdēnati in
Cōcilio Conſtantieñ, numero. 45.

Subſtantia panis m̄alis, ⁊ ſimiłr ſubſtantia vini ma
terialis remanēt in ſacramēto altaris.
Accidētia panis ñ manēt ſine ſubiecto ī eodē ſacr̄o.
Chriſtus non eſt in eodem ſacramēto identice ⁊ rea
liter in propria p̄ſentia corporali.
Si ep̄s vel ſacerdos exiſtat in pctō mortali, nō ordi
nat, non ꝯſecrat, non cōficit, nō baptizat.
Non eſt fundatū in euang. ꝙ Chr̄s miſſam ordīauit.
Deus dedit obedire diabolo.
Si homo debite fuerit ꝯtritus, ꝯfeſſio exterior eſt ſi-
bi ſupflua ⁊ inutilis.
Si papa ſit p̄ſcitꝰ ⁊ malꝰ, ⁊ ꝑ ꝯn̄s mēbrū diaboli, nō
hꝫ ptātem ſuꝑ fideles ab alīq̊ ſibi datā, niſi forte a
Poſt Urbanū ſextū nō ē aliq̄s recipiēdꝰ (Ceſare.
in papā, ſꝫ more Grecoꝝ viuēdū ē moribꝰ ꝓpriis.
Contra ſcp̄turā eccīaſticā eſt ꝙ viri eccīaſtici habe-
Nullus p̄latus debet aliquē ex- (ant poſſeſſiōes.
cōicare, niſi ſciat prius excōicatum a deo, ⁊ qui ſic

excommunicat, fit ex hoc hereticus ꝛ excōicatus.
Prelatus excōicans clericum, q̄ appellauit ad regē vel ad concilium regni, ip̄e traditoꝛ est regis ꝛ regni.
Illi qui dimittunt p̄dicare, siue v̄bum dei audire, ꝑ pter excōicatiōem hominū, sunt excōicati, ꝛ i die iudicij traditoꝛes Chꝛisti habebunt.
Licet alicui diacono vel p̄sbytero p̄dicare v̄bū dei absq̄ autoꝛitate sedis Aplice siue epi catholici.
Dn̄i tempoꝛales pn̄t ad arbitrium suum auferre bona tpalia ab eccia, possessionatis habitualr delinquentibus .i. ex habitu nō solū actu delinq̄ntibus.
Populares possunt ad suum arbitriū dominos delinquentes coꝛrigere.
Decime sunt pure elyne, ꝛ parochiani pn̄t pꝛopter pctā suoꝝ p̄latoꝝ ad libitū suum eas auferre.
Spēales orōnes applicare vni ꝑsone ꝑ p̄latos vel religiosos, non plus ꝓsunt q̄ gn̄ales ceterꝭ parib⁹
Conferens elynam Fratrib⁹, est excōicat⁹ eo facto.
Siquis ingredit religiōem pꝛiuatā qualēcunq̄ tam possessionatoꝝ q̄ mendicantiū, reddit ineptioꝛ et inhabilioꝛ ad obseruatiōes mandatoꝝ dei.
Sancti instituentes religiones pꝛiuatas, sic instituēdo peccauerunt.
Religiosi viuentes in religionibus pꝛiuatis, nō sunt de religione Chꝛistiana.
Fratres tenentur per laboꝛes manuum victū acquirere, ꝛ nō per mendicationē.
Omnes sunt simoniaci, qui se obligāt oꝛare ꝑ alijs, eis in tēpoꝛalibus subuenientibus.
Oꝛatio pꝛescise nulli valet.
Omnia de necessitate absoluta eueniunt.
Confirmatio, ieiuniū, clericoꝝ oꝛdinatio, locoꝝ cōsecratio, reseruant pape ꝛ ep̄is, pꝛopter cupiditatē lucri tempoꝛalis ꝛ honoꝛis.

Uniuersitates, studia, collegia, graduationes ꝛ magisteria, in eisdẽ sunt vana gentilitate ĩtroducta, ꝛ tantũ prosunt ecclesie sicut diabolus.
Excommunicatio pape vel cuiuscũq; prelati, nõ est metuenda, q꞉ est censura Antichristi.
Peccant fundantes claustra, ꝛ ingredientes sunt viri diaboli.
Ditare clerum, est cõtra regulam Christi.
Syluester papa ꝛ Constantinus imperator, errauerunt ecciam dotando.
Omnes de ordine mendicantiũ sunt heretici, ꝛ eis dantes elynã sunt excõicati.
Ingredientes religionẽ, aut aliquẽ ordinem, eo ipo inhabiles sunt ad obseruãdũ diuina ꝑcepta, ꝛ per ↄsequẽs ad perueniendum ad regnum celoꝝ, nisi apostatauerint ab eisdem.
Papa cum oĩbus suis possessiones habentib⁹, sunt heretici, eo ꝙ possessiones hñt, ꝛ oẽs ↄsentientes eis. s. dñi seculares ꝛ laici ceteri.
Ecclesia Ro. est synagoga satane, nec papa est ĩmediatus vicari⁹ Christi ꝛ apostoloꝝ.
Decretales epistole sunt apocriphe, ꝛ seducunt a fide Christi, ꝛ clerici sunt stulti qui studẽt eas.
Imperator ꝛ dñi temporales sunt seducti a diabolo vt ecciam suam dotarent de bonis tꝑalibus.
Electio pape a cardinalib⁹, ꝑ diabolũ ẽ introducta.
Non est de necessitate salutis, credere Ro. eccliam esse suprema inter alias ecclias.
Error esset, si ꝑ Ro. ecciaз intelligat̃ vlis eccia, aut ↄciliũ gñale, aut ꝑ quanto negaret ꝑmatũ summi pontificis suꝑ alias eccias ꝑticulares.
Fatuũ ẽ credere indulgentias pape ꝛ epoꝝ.
Iuramẽta illicita sunt, q̃ fiunt ad roborandũ humanos cõtractus ꝛ cõmercia ciuilia.
Aug⁹, Benedictus, ꝛ Berñ. damnati sunt, nisi peni-

fuerint de hoc q habuerunt possessiones, et instituerunt, et intrauerunt religiones, et sic a papa vsque ad vltimum religiosum oes sunt heretici. Venerabilis pater Thomas Walden carmelita in libro suo de saturnalibus longissimo protractu disputat contra errores wicleffitarum.

¶ Wenceslaus Linck doctor et olim vicarius generalis conuentuum Germanie eremitarum. Hic relicta conscientia et syncere fidei professione ad wittebergam se transtulit, asylum vic3 Luteranorum, et vt mgr erroris non Apl'icis literis auscultat, sed vt filius Belial de venenosa radice colubri tortuosi prodijt in regulum in monte viperarum. Merito ob id vocitatur Linck .i. sinister, qr a dexteritate fidei declinauit et defecit, lutosum luciferinum et mendosum semen in plurimos transfundens.

¶ Wilhelmus de Costa hereticus, contra Ro. ecciam se extollens, et se ab ipa separans: tales enim scismatici et heretici dicuntur, scdm Hostien. Anno fuit pnceps Hussitarum missorum ad concilium Basilien, non tam equestri dignitate q ecciarum diruptione insignis. Un dum venirent treceti equites ad Basileam, fuit concursus populorum aduentu gentis fortissime expectantium, alij hunc alij illum digito designare, pegrinos habitus, non visa prius vestimenta mirari, horribiles hominum facies, truces notare oculos, non esse alienum dicere ab ea hoim specie facta que fama pdiderat, vt dr ca. 44. de origine Bohemorum.

¶ Wilhelmus aurifex (teste Cesario. x. dist. dialo. sui) fuit propheta Almarici et suorum sequacium, q dicebat q plati eccie essent membra Antichristi: et q papa esset Antichrs et Roma Babylon, et nihil horum q pdixit euenerat, et cum complicibus Almarici incineratus fuit.

¶ Wilhelmus de sancto amore, librum scpsit ptra

Mendicantes, ꝯcludens hoīem nō posse saluari in tali statu, ꝛ voluit ꝙ pauptas habitualis ē licita, nō aūt actualis. Quam heresim reprobat Tho. opuscu lo. 19. c. 8. Hic fuit ꝑsecutoꝛ frm Pręd. ꝛ Minoꝛuꝫ. Et Alexāder q̄rtus in bulla q̄ incipit: Ro. pontifex. damnat detestabilem libꝛum eius, qui incipit: Ecce vidētes cla mabūt foris ꝛc. tanq̄ȝ iniquum, scelestum ꝛ execrabilem, ꝛ instructionē ꝛ documenta ī eo tradita, vtpote pꝛaua, falsa, ꝛ nefanda de fratrū nr̄oꝛuꝫ cōsilio autoꝛitate Aplica repꝛobamus ꝛ in eternū cō demnamus. Districte p̄cipientes, vt q̄cunq̄ȝ libelluꝫ ip̄m habuerit, eū infra octo dies ex q̄ hmōi nr̄am repꝛobationem ꝛ condemnationem sciuerit, pꝛoꝛsus in toto ꝛ in qualibet sua parte comburat ꝛ abolere pꝛo curet. Item in alia bulla q̄ incipit: Ex alto fuisse ꝛc. iubet etiam concremari alios eius libellos in infamiam ꝛ detractionem Fratrum Pꝛedicatoꝛum ꝛ Minoꝛum ꝛc. Hec gesta sunt tp̄e sancti Ludouici regis Francoꝝ Anno. 1266.

Quartus liber, secundi ꝛ tertij libꝛoꝝ suppletiuus.

Pꝛologus.

Mali hoīes ꝛ seductoꝛes ꝓficiēt ī peius errantes ꝛ ī erroꝛē mittētes. 2. Tim. 3. Heretici q̊s paul⁹ vbiq̄ȝ execrat̄, dicū tur ꝑ antonomasiā mali hoīes: liq̄t hoc ex natura heresis, q̄ est intolerabilis vipa, īmedicabile vuln⁹, acutissimū tartareū venenū. Heretici eq̄dē filij adulťini, desertoꝛes chr̄iane religiōis, ī ecc̄ia malignātiū exoꝛti, q̊s secundū Cipꝛianū dyabolus suscitat, ꝛ sub ipso chr̄iani noīs titulo fallit īcautos, ꝛ noui itinerꝫ erroꝛe decipit. Hi n̄ solū sunt mali in se, ꝛ intensiue hercsi pertinacit̄ inherēdo, sꝫ ꝛ extēsiue, quia seductoꝛes alioꝝ, q̊s seoꝛsūꝫ ducūt a via ꝟitatꝫ: ad Ro. 16. Per dulces sermōes ꝛ benedictiones seducunt coꝛda innocentium, quoniā

proficiũt in penis. Nã heretici, nõ solũ efficaces sunt ad ĩpietatẽ hereses mľtiplicãdo, sʒ ĩ errorẽ mittẽtes filios ⁊ nepotes gignẽdo, q̃si ramos expãdẽdo: sermo eñ eoꝝ vt cãcer serpit: 2. ad Titũ. 2. A tenebroso nẽ pe hereticoꝝ corde nõ viuificãs pietatʒ ꝟbũ, sʒ mortificãs dyaboli doctrĩa ꝓfluit: dolosa oĩno ẽ eoꝝ lingua, ⁊ ꝟba orʒ eoꝝ q̃si iacula, scđʒ Cyrillũ sup Joẽʒ. Et dulcis fuit glarijs cocciti, ⁊ p⁹ se oẽm hoĩem trahit, ⁊ añ se ĩnumerabiles, Job. 21. Hĩc de hieroboã, q̃ typũ heresiarchaꝝ gerit, dr Eccľi. 47. Qui peccare fecit Jsrahel, ⁊ dedit viã peccãdi effraim, ⁊ q̃siuit oẽs neq̃tias. Et. 2. petri. 2. Hy sunt fontes sine aq̃, ⁊ supbia vanitatʒ loquẽtes, pelliciunt ĩ desyderijs carnis luxurie eos q̃ paululũ effugiũt: Pessima aũt gñatio hec, nisi resipuerit, ĩ eťnũ descẽdet exitiũ. Job. 27 de ĩpio dr: Si mľtiplicati fuerĩt filij ei⁹, ĩ gladio erũt ⁊ nepotes ei⁹ nõ saturabũť pane. Glosa: q̃ hereticoꝝ generantur predicatione, venturi iudicij sentẽtia feriunť. His alludit simile de Busyride, de quo Augustinus. 16. de ciuita: dei. ca. 12. Jllo tẽpore vel rex vľ potius tyrannus Busyris dijs suis hospites suos immolabat, quẽ hercules interfecit. Et Boetius. 2. lib. de cõso: philoso. ꝓsa sexta: Busyridẽ accepim⁹ necare hospites solitũ, ab herclẽ hospite fuisse mactatũ. Hoc mõ heresiarcha alũnos, q̃s sub tugurio suo recepťat, spũaliter interficiendo demonibus offert, sʒ tãdem hercules, gygas infernalis (de quo Job. 16. irruit in me quasi gygas) heresiarchã perimet. Et qm̃ heretici errant, ⁊ in errorẽ alios mittunt, ideo Paulus Timotheum instruit, dicens: Tu vero permane in his que didicisti, ⁊ credita sunt tibi, sciens a quo didiceris. Et nos maneamus sub ecclesie obedientia, et in nostro nidulo moriamur: Job. 29. Heresis nanq̧ filios dei generare non potest, secundum Ciprianuʒ ad pompeium. Hec pro tanto dixerim, nam in precedentibus libris multos hereticos recitaui, eo fine, q̃

ad Ro. vltimo dicitur: Rogo vos fratres, vt obseruetis eos, qui dissensiones ⁊ offendicula, preter doctrinam quam vos didicistis, faciūt, ⁊ declinate ab illis: Sed peramplius reuoluēdo codices historiales, alios hui⁹ generis nequam homines offendi, quos sub ordine alphabetico in hoc quarto libro collocaui.

¶ Acesius, nouatianorum religionis episcopus, vocatur ad conciliū a Constantino augusto: Et cum interrogaretur ab imperatore, cur non cōmunicaret orthodoxis. Ille respondit, ꝙ non oporteat eos, qui post baptisma peccant, quod ad morē diuine scripture pronunciant, cōmunicatione sacramentoꝝ fieri dignos, sed inuitandos quidem ad penitentiam, spem vero remissionis non a sacerdotibus, sed a deo solūmodo sustinere, qui potestatem habet peccata dimittere. Hec cū dixisset Acesius, Imperator ait: O acesi, Pone scalam, ⁊ si potes, ascende solus in celum.

¶ Aldebertus gallus, ⁊ Clemens scotus, heretici hypocrite, pietatis in gallijs hostes, plebis ⁊ aure popularis studiosi, ingentē populi turbam ad se pelliciebant, apostoloꝝ se successores esse, de archanis celestium mysterijs vana, de hominis vita ⁊ morib⁹ ineptissima disputabant: Sed bonifacius archiepiscopus, tanto periculo occurrens, Romā ad zachariam pontificē scripsit omnia, Qui in episcopoꝝ concilio rem exposuit, ⁊ sententiam doctoꝝ hominū aduersus istam barbariem ⁊ vesaniam, ceu ꝯtra cacos aliquos, poscebat. Ibi omniū consensu, Adelbertus ⁊ Clemens sacerdotio priuati, execrantur, ⁊ a ꝯmunione fidelium eijciunt.

¶ Antharitis nefandissimus, sicut scribit Gregorius in registro longebardoꝝ, filios in fide catholica baptisari prohibuit: pro qua culpa eum diuina maiestas extinxit. Ideo scribit Gregorius vniuersis episcopis italie, vt filios in heresi arriana baptisatos ad fidē catholicam concilient.

¶ Aporij ex concilio arelatensi si propria lege vtuntur, & si ad ecclesiam aliqui de hac heresi venerint, Interrogent nostre fidei sacerdotes symbolū: si preuiderint eos in patre & filio & spiritu sancto baptisatos, manus eis tantum imponantur, vt accipiāt spiritum sanctum: Quod si, interrogati, non rñderint hanc trinitatem, baptisentur.

¶ Armathanus, De quo in vndecimo libro de q. Armenorum dixit, quando ille summ⁹ sacerdos erat infirmus & somno nocturno pollutus, ita vt fuerit immundus vsq; ad vesperam, Leui. 15. alius eo minor offerebat super altare incensi vespere & mane: quia hec oblatio omitti non poterat. Unde constat, q̄ minores sacerdotes in casu maioꝝ exercebant opa sacramentalia, Et hac via simplex dyaconus posset missas celebrare, peccata dimittere, corpus Christi cōficere. Et simplex sacerdos posset ordinare episcopum vice epi. Et hanc heresim sequitur wycleff, q̄ simplex sacerdos posset supplere vices episcopi in ordinando. Sed dicit Hieronymus in libro triformis interpretatiōis: Antistes sacerdos dictus, q̄ ante altare stet, prim⁹ eñ est in ordine ecclesie, & supra se nullum habet, & Latine dicit̃ sacer dux.

¶ Athoici heretici (vt dicit papias) animam dicunt perire. Sed contra hunc errorem sunt infinite authoritates sacre scripture, que immortalitatē anīe protestantur. Male igitur etiam asserebat Arabs, q̄ animam cum corpore mori dixit, vt patet in Arabic; in. 2. lib. De hoc b. Tho. 2. li. 5 genti. ca. 79. Dicebant et; dicti heretici, omnia peccata equalia, contra illd̄ Johannis. 19. qui me tradidit tibi, maius peccatum habet.

¶ Balthasar hiebmayer, qui iam se fritberger nominat, nouitius hereticus: hic negat venerationem imaginum sanctorum, hoc beanicū argumentū faciens: Aut precepte sunt imagines, & tunc ostendatur

scriptura: aut non sunt precepte, ꝛ tunc nihil valent. De hoc Johannes Eckius in Enchiridio.

¶ Basilides episcopus heresiarcha, alius ab illo basilide vt supra in secundo libro, qui secundum Cyprianum in epistola ad felicē presbyterum ab episcopatu depositus est. Et quidam nomine Sabinus in locū eius ordinatus est, qđ Basilides post crimina sua detecta Romā pergebat, vt ambiret reponi se iniuste in episcopatū, de quo fuit iuste depositus, ꝛ ad superiora eius peccata etiā fabule ꝛ circumuentiōis crimen accessit. Et Basilides ꝛ Martialis nephādo idolatrie libello ꝯtaminati sunt, Insuper Basilides adhuc p̄ter libelli maculā, cū in infirmitate decumberet, deum blasphemauit.

¶ Beser, a quo appellati sunt Beserite, de h̄ Sigebertus: Leo īperator, a quodā Beser refuga fidei seductus, ꝯ imaginem Christi ꝛ sanctoꝝ eius bellum indicit, easq; vbiq; deponi, ꝛ incidi edicit: pro quo errore eum Gregorius papa scriptis multum quidem, sed in vanum redarguit.

¶ Burgandus hereticus, vir nephandus, de quo 11.q.2.c.de viro, dicitur: q cum frontarius, Burdegalensis archiepiscopus, iturꝰ ad sanctoꝝ Petri ꝛ Pauli limina, in quadam villa sue ecclesie celebraret diuina, ꝛ populum saluberrimis dogmatibus erudiret, Burgandus insidians ei, cum complicibus sue malitie, rabie insanata commotus, venit in prefatam villam, ꝛ sacra vasa dominici corporis ꝛ sanctum Crisma pollutis manibus, quasi essent prophana, demoniaco ausu arripere presumpsit, ꝛ rapuit.

¶ Calistus, de hoc in canonibus Siluestri pape sic habetur: In primo arbitror Calistum damnari, vt nostro sermone corroboretur examen: quia secutus ē ita dogma Sabellicanum, vt arbitrio suo vnam personam esse trinitatis: non enim coequat patri filium ꝛ spiritum sanctum.

¶Casper hedio, archisynagogus argentinensis, vbi sedem sathane posuit: ⁊ in hac synagoga cancer serpit, ydra sibilat, Simō victor incendia iactat. In hac cathedra pestilentie sedent, wolffgangus Capito, Mattheus zeller: Simphorianus pollio, Theobaldus niger, Johānes Latomus, Anthonius fyrn, Martinus Hog, Martinus butzer. Sed q̄ argentinensis ecclesia plurimos catholicos ⁊ sanctos episcopos habuit, videlicet Amandum, Justum, Mariminum, Ualentinum, Solariū, Arbogastum, Florētium, Rodolphum, Henricum, ⁊c. etsi modo per lutheranos eadem ecclesia tēpestates suscipiat, nō tamen tandem demergetur: Etsi iacula hereticorum in eam iactantur, nec perforabit, si machinamenta preparantur, Sed pharetram suam tandē dyabolus euacuabit, ⁊ heretici de ea eijcientur. Huius hedionis errores trahuntur ex epistola quam scripsit ad Rynkouiam: Mendacium loquitur contra p̄latos ecclesie, q̄ scilicet prohibeant predicare verbum dei: Aufert omnem mendicitatem que fit ostiatim, Et dicit eam prohibitam in lege ⁊ euangelio: Negat sacerdotibus deberi decimas, nisi laborent in verbo p̄dicādo populo, Et dicit nobiles ⁊ ciues plus peccasse proles suas inducendo ad religionem seu clericalē statum, q̄ si mille gladijs transfodissent eas, ⁊ eas inferni abisso tradidissent: Dicit pontificum concilia et patrum decreta non esse curanda vel audienda, ⁊ in fine summittit se correctioni, post effusionem veneni, vt impleatur illud diogenis: post bellum suppetie.

¶Claudius, de quo Iuo Carnotensis ad finem Cronicarū suarum scribit: Theodolpho Aurelianensi episcopo successit ī episcopatu Jonas venerabil': Hic qui ɔtra Claudiū thaurinensem episcopum heresiarcham librū edidit de adoranda cruce, dogmatizauit enim memoratus hereticus crucis dominice signum non oportere adorare, qd̄ nisi adhibeat' fronti-

bus siue aquis quib⁹ regeneramur aut crismati quo vegetamur, nihil rite perficitur. Sed predictus Jonas episcopus satis lucide catholiceq̃ in illo insigni respondit libello.

¶ Cumani in multis errant: quidam colunt idol, quiadam obseruant, q̃ quicquid mane prius eis occurrerit, reputant deum, quidam confitentur vnum summũ deum, sed illum ignorant, quidam obseruant consuetudines ꝛ ritus grecorum.

¶ Clemẽs scotus, Iste ɔcurrit in heresi cũ Adelberto, quere supra. De his duobus narrat Jo. nauclerus, prepositus Tubingeñ. in libro suo qui dicitur Cronographus naucleri.

¶ Diopetres heresiarcha, tẽpore primitiue ecclesie noua docendo primatum sibi vsurpauit: erat enim eius doctrina heretica, q̃ ꝓhibebat ne cura humanitatis impenderet fratribus peregrinis. De quo Johan. in Canonica sua. 3. diopetres nõ recipit nos, propter hoc conueniam ei⁹ opera q̃ fecit, verbis malignis garriens in nos, ꝛ quasi ei ista non sufficiant, neq̃ ipse suscipit fratres, ꝛ eos qui suscipiunt prohibet, ꝛ de ecclesia eijcit. Ubi dicit Beda: Diopetres erat heresiarcha temporis illius, superbus ꝛ insolẽs, malens noua docendo primatũ vsurpare scientie, q̃ antiquis sancte ecclesie, que Johannes predicabat, auscũltare mandatis: Unde bene diopetres insulsus siue decor insaniens, vt perfidiam cordis etiam nomine significet.

¶ Euariscus author schismatis, de quo Ciprpanus epistola. 8. Cepimus Euariscuȝ de episcopo nec laicum remansisse, cathedre ꝛ plebis extorrem, ꝛ de ecclesia Christi exulem, ꝑ alias longe prouincias aberrare, ꝛ ipsius fidei ꝛ veritatis naufragiũ factũ, circa quosdaȝ sui similes paria naufragia concitare. Et idem li. 3. ep̃la duodecima: Maiora vero ꝛ grauiora hec designauit malicia ꝛ inexplebili prauitate sua,

quãq3 illic apud suos semper exercuit, vt scias duces & protectores scismaticos & hereticos lateri suo semper iunctos habuit.

¶ Eutichius, episcopus Constantinopolitanus, circa resurrectionem corporum errauit: Dicebat em̃ corpus nostrum in illa resurrectionis gloria vento aereq3 subtilius futurum, ob eam rem tangi nõ posse, contra illud dominicum: Palpate & videte &c. Quem sanctus Grego. adhuc dyaconus, Constantinopolim veniens adhuc legatus, presente Augusto disputatiõe conuicit, vt omnia que in libro suo de resurrectione conscripserat retractare coactus sit.

Luterani ¶ Euangelici, heretici dicti, consimili appellatione qua & angelici & apostolici heretici nũcupati sunt, a Martino Luthero, qui se inaniter euangelistã nominat, quasi ecclesia catholica recipiat quintum euãgelistam: Nec ipse facit opus euangeliste, sed sub hoc sancto & nobili titulo multos fefellit. Sed .2. ad Thessalo. 2. dicitur: vocauit vos per euangelium nostrum in acquisitionem glorie domini nostri Jesu Christi: Sed isti euangelici trahunt hominem in laqueum mortis eterne. Et item euangeliorum precepta, dum dociles credentium mẽtes in terris instruunt, ad celestia regna perducunt: Hij euangelium exaltant, quasi multis annis sub scamno latuisset, sed in veritate sunt euangelij persecutores & destructores, dum illud opibus suis malignis dissipãt, & odiorum stimulis contra charitatẽ & veros Christianos incandescũt. Euãgeliũ em̃ nõ docet scismata & diuisiones in ecclesia concitare, quia est euangeliũ pacis: quõ ergo potest dici euãgelicus, qui solum fidẽ sine opibus euangelicis astruit, sufficere ad salutẽ? sic em̃ sequeretur quod latrones & predones saluarentur.

¶ Felix nouatianus, hunc notat Cyprianus li. 1. epistolarum, dicens: Venerat etiam cum illo Priuato heretico quidam felix quem ipse extra ecclesiam

in heresi pseudo ep̄scopum olim constituerat: Sed ⁊ Jouinus ⁊ Maximus comites cum prefato heretico adfuerunt, ob nefanda sacrificia ⁊ crimina in se prolata, sententia nouem collegarum nostrorum condemnati, Et iterata quoq; a pluribus nobis annis p̄ori in concilio abstenti, Cum his autem quatuor iūctus Repositus, de quo infra. Hij quinq; cum paucis vel sacrificantibus vel male sibi conscijs fortunatum sibi pseudoepiscopum coaptarunt, vt criminibus in vnum conuenientibus talis esset rector quales hij q̄ reguntur.

¶ Felicissimus nouatianus, de quo Cyprianus vt s̄: Significasti felicissimū, hostē Christi, nō nouū, sed iam pridem ob crimina sua plurima ⁊ grauissima ostensum, ⁊ non tantum mea, sed plurimorum coepiscoporum sententia condemnatum ⁊ reiectum, ⁊ a te illic esse ab ecclesia prohibitum, ⁊ pulsum ab ecclesia, ne scismatis ⁊ dissidij authori, ne stuprator virginum, ne matrimoniorū depopulator atq; corruptor, adhuc sponsam Christi incorruptam, sanctam, pudicam, impudicitie sue dedecore, ⁊ impudica ⁊ incesta contagione violaret.

¶ Geniste, heretici Judeorum, dicti, quia se de genere Abrahe esse testantur, secundum papiam in Elementario suo.

¶ Georgius capadox arrianus, de quo scribit Athanasius libro quem de fuga sua scripsit: Huius Georgij communionem omnes declinarunt, sed hoc agnoscens ille nequissimus, ipse concitauit Sebastianum ducem manicheum, qui in Alexandria cum multitudine militum arma, gladios euaginatos, arcus, sagittasq; ferentium facto impetu super populū irruit, pessima gessit in catholicos, miserabiliter eos tormentando, ⁊ episcopos in exilium mittendo, vt si ipsi possent amputarent penitus veritatem.

¶ Genethliaci, Nostram voluntatē dei dono liberam, fato syderibusq; subijciunt, Et christum astrorum dispositionibus subiacuisse contendunt, Et hoc quod dicitur Johannis. 5. Nemo misit in illum manus, quia nondum venerat hora eius: illa scilicet hora fatalis quam astra designauerunt sue morti. Et illo quoq; verba Johan. 2. nondū venit hora mea, cōtendunt horam a stellarum dispositione p̄scriptam fuisse, qua Christus diuinitatis sue potentiam p miracula manifestare inciperet, que quoniam nondum venerat, non potuit petitione sue m̄ris tunc acq̄esce re. Et dicunt in natiuitate eius stellam magis apparuisse, que sui ortus prescinit iudicium, Et hanc ei fatalem nataliciamq; fuisse confingunt, que certis collata syderibus ortui eius iampridem esset destinata. Sed hec heresis ꝛ impietas non est ferenda, vt ad lōgum deducit Cyrillus alexandrin⁹ sup Euangeliū Johan. li. 5. Quia isti linguas suas in deum exacuūt, ꝛ os suum in celum ponunt. Quis enim equo animo ferret, ipsius celi ꝛ stellarum conditorem sue facture legibus, quasi vinculis, alligari? Et ipsum, cui data est potestas in celo ꝛ in terra, operis sui prescriptionibus sic astringi, vt non cum velit, sed cum iubeant astra, mortem perferat? Quid indignius de deo dici posset, q̄ eum, qui numerat multitudinem stellarū, ꝛ omnibus eis nomina vocat, ita astringi legibus astrorum ꝛ fati, vt ex ipsis pendeat determinatum tēpus, quo immensa virtute sua miracula operatur? Deum negant omnipotentem, vt qui nulla possit operari nisi consentientibus astris, maiorēq; vim stellis quam deo asscribunt.

¶ Guilhelmus, cognomento sartoris, multas ppositiones hereticas posuit, ꝛ Wycleffysta fuit, q̄ scʒ oratio soli deo dirigenda est, ꝛ orare aliquā creaturam, est committere idolatriam, ꝛ fideles dirigant orationes ad deum, nō ratione humanitatis, sed solū

sub ratione deitatis. Iste Guilhelmus damnatꝰ est lugduni, anno domini. 1422. Si dicta sua eēnt vera, tunc Paulus apostolus fuisset idolatra, qui ait ad Rom̄. 16. Obsecro vos fratres per dominum nostrū Iesum Christum & charitatem spiritussancti, vt sollicitudinem impartiamini in orationibus pro me ad deum, vt liberer ab infidelibus qui sunt in iudea.

¶ Guilhelmus albus, presbyter, sectator Wycleffitarum, doctor, & vxoratus, coram Guilhelmo presule Norwicensi est examinatus in heresi, & compertus dissipasse hereditatem cuiusdam iuuenis, quem induxit, circa. 40. librarum anglici nūmismatꝫ intra annū: hoc hn̄t heretici cū donatistis cōmune, p̄dicare alijs pauptatē, dū diuitias colligāt p̄ditoꝝ, ipsis mēdose simulātibꝰ pauptatē, Simulatio potissime hereticos vincit: nisi em̄ ꝓcedat q̄dā simulatio, nō erūt hereses amaricātiū nec scismata exacerbātiū. Hic Guilhelmꝰ cōfessus ē, ꝙ fidelibꝰ licitū sit dn̄icis diebus & festꝫ opari, & ꝙ reliq̄e sctōꝝ. i. carnes & ossa hominū mortuoꝝ nō debēt a populo venerari, Nec de monumēto fetido extrahi, vel in capsa aurea vł argētea reponi, q̄a hoīes sic faciendo non honorant deū & sanctos eius, sed committunt idolatriā, & illa est. 22. cōclusio eiꝰ int̄ reliquas.

¶ Grubenhaymerij, quidam bohemorum sic appellati, subterraneos specus sacra operaturi subeūt, inter que, cum a sacerdote pro more illud Genesis pronunciatur: Crescite & multiplicamini & replete terram, lumina que ibi habentur continuo omnia extinguuntur, & tunc neqꝫ etatis vlla neqꝫ sanguinis attenta reuerentia promiscue viri & in quam per tenebras quisqꝫ incidit mulierem cognoscunt, Peracto scelere, cum in locum suum se quisqꝫ receperit, luminaria rursus incenduntur, & sacrum peragitur.

¶ Guelffi & gibellini, in Italia ita vocati, inter sanctam ecclesiam christiani numero & nomine se ab v-

nitate eccl'ie diuiserūt sine causa, ꝛ ꝯtra nām ꝛ ꝯ fidē gladijs ꝛ telis ꝛ diuersis alijs mortis gn̄ibus dei ꝛ ecclesie sue vltricibus in corpe ꝛ anima quotidie se cōsumpserunt, in condēnationis iudiciū consurgētes. Alpharus lib. 1. de planctu ecclesie: Hereticus ecclesiam diuidit: Petrus viuit. Non communico grecie, quia acephala ē: 93. dis. Nullus. Non armenie, quia scismatica: Non orietalibus qꝛ occidit eis sol. 24. q. 1. Quoniā: Nō Guelffis ꝛ gibellinis italicis, qꝛ eis sol in occasum ē.

¶ Hermani, vl' scd'm alios hermiani, ab aucthore, negāt saluatorē in carne sedere ad dextrā prīs, ꝛ ī h̄ cōcordāt cū Selēcianis.

¶ Hilariani, a qdā hilario, q̇ ītroduxit heresim ꝯ cant⁹ eccie, Cōtra quē scp̄sit Augustin⁹, vt ip̄e testatur li. 2. retractationū. ca. 11. Hilari⁹ qdā vir laic⁹ catholic⁹, ꝛ nescio vn̄ aduersus dei ministros, vt fieri assolet, irritat⁹, morē q̇ tūc apd' Carthaginē eē cepat, vt ymni ad altare dicerēt, de psalmoꝝ libro, siue an̄ oblationē, siue qn̄ distribuerēt populo quod fuerat oblatū, maledica rep̄hēsione vbicūqꝫ potat lacerabat, asserēs fieri nō optere. Huic rn̄di iubētibus fratrib⁹ ꝛc. Et illi⁹ heresis fuit wycleff, dicēs ꝙ cātationes cū varijs ritib⁹ in eccia nō placēt deo. Sed scriptum ē in oppositū: Ex ore infantiū ꝛ lactētiū pfecisti laudē propt̄ inimicos tuos. i. phariseos ꝛ hereticos arrianos ꝛ cōsimiles.

¶ Hieroboanite, dicti sunt a hieroboā, q̇ gerit typū hereticoꝝ, ꝛ q̇ peccare fecit Israhel, Ecci. 47. Et q̇, vt d'r. 3. Regū. 13. Postqꝫ fuit elect⁹ ī regē Israel, dixit: Nolite vltra ascēdere ī hierusalē, q̄si diceret, deus p̄sens ē vbiqꝫ, ꝛ iō potestꝭ eū h̄ adorare. Hic cōsimiles heretici exorti sunt ī noua lege, scꝫ Massiliani, Sagarelli, q̇ cōtēnētes eccl'ias psuadēt hoib⁹ orare ī locis n̄ sacratꝭ. Sꝫ tn̄ regularit̄ credit̄, ꝙ fidelib⁹ suis magis ē deus p̄sens in ecclesijs quam in ce-

teris locis non sacratis. Augusti. 2. li. ad Simplicianum, exponens illud. 2. Regum. 7: Intrauit dauid et sedit ante dominum: dicit. Or aut qris, quid sit: intrauit rex dauid &c. Quid aliud intelligendum, nisi quod sedit in conspectu dni, scz vbi erat archa testamenti, per quam sacratior et accomodatior quedam psentia accipi potest. Item in actibus aplorum quotidie ascedebant ad orationis horam in templum,

Jacobus strauss, doctor lutheranus, qui prius hallis apud oenum, et in werthem apud moginum lutheranam et seditiosam doctrinam disseminauerat, Et nouissime ad Isenachum thuringie, per cuius conciones falsasque lras psbiteri et monachi et moniales expulsi sunt. Et hunc Jacobum duces saxonie et philippus lantgrauus hassie et Erichius dux Bruynswicesis ceperunt, et cum eet in expeditioe contra ysenaceses.

Iconoclaste heretici, latine dicuntur fractores imaginum, de quibus Thomas et Johannes, sacre theologie mgri, ordinis pdicatorum, scribunt de quodam libro ex dogmatibus orthodoxe fidei. c. Iconoclastes. Hy imaginem domini nostri Jesu christi et inuiolate dne nostre genitricis dei, et omnium sanctorum imagines idola vocates, eas fregerunt. Ideo yconoclaste dicuntur imaginifragi, ycon enim grece, latine dr imago. Hos et eorum principes et cooperatores septima synodus Nycena sub scdo Costatino et pascasio piis regibus et Archadio papa et tarcasio patriarcha Constatinopolitano trecetis triginta patribus prefecto damnauit.

Joes de wurde, sacerdos sclaris, totus wycleffita et lutheranus, errauit ptumacit in mltis articulis fidei, marie circa scra Eucharistie et matrimonii et ordinis et extreme vnctiois et circa pfessione, Et negans purgatorium: hic coniunctus et confessus iudicatus fuit per seculare potestate iudicialiter in haga comitis ciuitate hollandie, Et in octaua natiuitatis virginis marie

anno domini.1525.igni traditus est.

¶ Iouin⁹ nouatian⁹, de h̄ q̄re s̄ i felici ex Cypria.

¶ Ipolit⁹ dyacon⁹ ꝛ heretic⁹, dānat a sctā synodo, sicut dꝛ in canonib⁹ Scti Siluestri: q̄ valētinianista fuit, ꝛ suo arbitrio creatorē fecit creaturā. Et cū eo dānat⁹ ꝛ anathematizat⁹ fuit Calixt⁹, q̄ sua extollē tia separauit trinitatē, vt supra dictū fuit. Lipsamus Carnotēsis in Cronica sua: lipsamus tracensium pretor sicubi in totā subdita sibi prouincia aliq̄d sctāruz compit reliq̄aꝝ, conbussit igni, venundedit etiā oēs sanctos libros ꝛ oīa sacra vasa ꝛ coꝝ precia imperatori transmisit, multos deniq3 monachorum interfecit, ꝛ quorundam orthodoxorum oculos eruit, ꝛ quorundam barbas oleo ꝛ cera perūgēs ad ostētationez succēdit, quosdā aūt exilio relegauit. Quod cū imperator didicisset, scripsit ei, taliter gratias agēs: inueni te scdm cor meū.

¶ Lollardi ꝛ ꝯlollardi, ꝛ eis siles, vt heretici vitā di st3, ad lōgū ꝓbat Thomas waldē anglican⁹ ordinis carmelitani in libro de scr̄alibus: Inquiunt enim lollardi: nihil p̄ter sacras scp̄turas accipimus, q̄cq̄d istis apponit vel subtrahit est blasphemū, Fuge toxicū in testa blāde ꝟbū, s3 fructū ferēs spinosu3. Nō enim ad reuerentiā scripturaꝝ vt verba signant hoc suggerit, sed ad sue heresis tegumē consculpsit: Et h̄ quidē ab arrianis principibus deriuauit. De hoc vide Augusti: in conflictu maximini arrianoꝝ presbyteri. Et dicti heretici fuerūt discipuli impij Wycleff, q̄s seq̄r hodie Luther⁹.

¶ Martialis heretic⁹ ꝛ idolatra, de q̄ Ciprianus p̄mo.li. epl̄aꝝ, q̄ p̄ter gētiliū turpia ꝛ lutulenta cōuiuia in collegio diu frequētata, ꝛ filios in eodem collegio exteraꝝ gentiū more apud prophana sepulchra depositos, ꝛ alienigenis ꝯsepultos, actis publice habitis apud procuratorē Ducētriu3 obtēperasse idolatrie ꝛ Christum negasse contestatus est. Cumq3 alia

multa sint ꝛ grauia delicta quibus Basilides ꝛ martialis implicati tenentur, frustra tales sibi episcopatum vsurpare conantur, cuꝫ manifestum sit huiusmodi homines nec ecclesie Christi posse preeē, nec deo sacrificia offerre debere.

¶ Martian⁹ arelatēsis: de h̄ v̄t Ciprian⁹. 3. li. epl'a. 13. martian⁹ arelate ꝯsistēs nouatiano se coniūxit, ꝛ a catholice eccl'ie vnitate, atq; a corpis nostri ꝛ sacerdotij consensione disiunxit, tenēs heretice presumptionis durissimam prauitatē, vt seruis dei ꝓ eo dolentibus ꝛ ad ecclesiam lachrimis ꝛ gemitu ꝛ dolore pulsantib⁹, diuine pietatꝭ ꝛ bonitatꝭ paterne solatia ꝛ presidia claudantur, nec ad fouēda vulnera admittantur vulnerati, sed sine spe pacis ꝛ communicationis relicti ad luporum rapinā ꝛ predam diaboli ꝓijciantur.

¶ Meriste, heretici iudeorū, greci, dicti, qđ separēt scripturas, non credētes oībus prophetis, dicentes alijs ꝛ alijs spiritibus illos ꝓphetasse: meris eīm grece, separare est. hec papias.

¶ Marbonei, etiā heretici iudeorū, dicunt ipsum eē chr̄m q̄ docuit eos in oī re sabbatizare.

¶ Mosorabes, olī mlti fuerūt in partib⁹ Africe ꝛ Hispanie, sic dicti, q̄a modos chr̄ianoꝝ de arabia in multis tenebant, ꝛ quod latini in celebratiōib⁹ missaꝝ dicūt in principio, ipsi dicūt in fine vl' i medio: de his vide in quadriuio nationū.

¶ Moscouite, hoīes scptētrionales, quasi efferi ꝛ satis siluestres scismatici sunt, ꝛ toti paulini: Nā q̄sdā epistolas manu pauli scriptas sese habere gloriantur. Hij sacerdoti vnā ꝛ virginē vxorē habere permittunt, q̄ mortua nō licꝫ illi aliā q̄ꝫ diu vixerit in vxorē habere vnq̄ꝫ.

¶ Martin⁹ Butzer īpudic⁹ passer, apostata ab ordine suo in q̊ stare n̄ voluit ꝓpt elationē quā primus apostata iuenit: Apostatauit q̊ꝫ a rectitudīe fidei ad

scoriā hereticalē, ꝛ a celibatu ad mr̄imoniū adulteriū, ꝛ plures apostatare fecit. Apostata enim vir inutilis. Pro. 6. hic dānat oēm eccle auctoritatē ꝛ ceremonias ꝛ oīa bona exterioꝛa ꝛ merita ꝛ oīa cōcilia, negat missā eē sacrificiū, vt sacerdotes deceptores aiaꝝ ꝛ dei blasphematores ī missis suis, vocat nos celebrātes idolatras, vt statuta pape aduersari dei vbo, Et hostiā cōsecratā nō adorādā, nec crucē chr̄i, Oīa festa reijcit, dānat vsum imaginū, veneratione sctōꝝ, ꝛ miracula eoꝝ deridet, Similiter ꝛ horas canonicas ꝛ multa alia, vt patet in epl̄a quā scripsit ad quēdā principē in vernacula lingua.

¶ Nycostrat⁹, de q̄ Corneli⁹ papa. 2. capitulo decretoꝝ suoꝝ: inuid⁹ hostꝭ antiqu⁹ suscitauit nobis aduersariū, nouercā recte fidei, ꝛ sctē doctrine emulū, q̄ extra ecclam ordinauit nouatū, ꝛ in affrica nicostratū, vtrosqꝫ hereticos, sicut ille erat. Hy vo conatib⁹ quib⁹ potuerūt multos a recta ꝛ catholica fide suadētes recedere fecerūt, ꝛ post se in puersam ꝛ ideo odibilē doctrinā corruere psuaserūt: de h̄ nicostrato habet Ciprian⁹. 2. li. epl̄arum. epl̄a. 2.

¶ Niceta, falsi nominis patriarcha, vt scribit venerabilis Juo Carnotensis. hic iconas ex metallo factas q̄ in patriarchatu suo erāt erasit, ꝛ imagines deposuit.

¶ Nouat⁹, Nouatian⁹, Hij sunt duo disticti heretici, sicut vt Fabian⁹ papa ī. 4. capitulo decretorum suoꝝ: Supuenit nouatus ex affrica, ꝛ separauit ab eccl̄ia nouatianum, ꝛ alios christi cōfessores, ꝛ conuertit in prauā doctrinā, a quibus vos fr̄es auertite, ꝛ cauete, ꝛ ab omnibus qui alterā fidē ꝛ doctrinā tenēt quā apl̄i ꝛ successores eoꝝ tenuerunt ꝛ docuerūt Ne (quod absit) post eos abeuntes in laqueū satane cadatis, ꝛ cōpedib⁹ ei⁹ detineamini. Et Ciprian⁹. 8. epl̄a. li. 2. Nouat⁹, nouaꝝ reꝝ sp cupid⁹, auaritia inexplebilꝭ, rapacitate furibūd⁹, arrogātia ꝛ stupore

supbi timoris inflat⁹, q̃si hereticus semper ꝛ perfid⁹ omnium sacerdotum voce damnatus, tranquillitat; aduersarius ꝛc.

¶ Optat⁹, erat mal⁹ catholic⁹ ꝛ heretic⁹, de q̊ Augustin⁹ ꝯ petilianū. ꝛ. 2. q. 1. canone. dn̄s. ¶ Cp hāc sententiā catholicā ꝛ veridicā etiā vos optati sacrificioꝝ estꝭ polluti: dicebat eīm cū petiliano immūdiciā malorū sacerdotū mundis obesse, omnia eīm munda mundis. 1. ad tytū. 1. Et loq̊r augusti. de his q̊ cōsenserunt optato heretico, ꝛ de his q̊ de manu ei⁹ acceperunt corpus dn̄i.

¶ Petrus de arrogonia, anno domini. 1302. natus de ciuitate cesaraugusta, ꝛ ī eod̄ regno reuelatiōib⁹ deceptus, varios errores adinuenit: Qꝛ scꝫ dn̄s Jesus venit in mundum ad aperiendum vias saluatoris, et hic saluator est spiritussanctus, per quem debuit saluari mundus, Et ꝙ Roma est gomorra: multa ieiunia exercebat, et nudus incedebat, sepe expulsus fuit de monasterijs diuersorum ordinum, honores populorum amabat, et tamen a populo habitus fuit vt nuncius antichristi, Mulieres nuptas luxuriose tentabat, Et ꝙ dominus Christus non erat saluator mundi, Et ꝙ totus mundus non est saluatus, Multa futura scire voluit, et vnicuiqꝫ futura indicare, Errata scripta fecit in psalmis, in euangelio, in epistolis, et prophetijs, et sic de alijs erroribus. Abissus eīm Abyssum inuocat.

¶ Petr⁹ carboriēsis, de q̊ ī vita Jois vigesimi scd̄i Sic d̄r: Ropt⁹ bauar⁹ coronat⁹ īperator, Petꝝ carboriensem ex reatino agro oriundum pōtificē creat, Jois vigesimi scd̄i emulum futurū. Hic habuit pmo vxorem, qua renuente et reclamante religionē et habitū suscepit: creat⁹ igitur pseudopōtifex, nycolaus qnt⁹ appellat⁹ ab īperatore, vt ver⁹ chr̄i vicari⁹ cō salutat, de q̊ alphar⁹ ordinis minorum ī. 1. lib. de plā ctu ecclesie dicit: Petruꝫ corbariū apostatā, coniunū

appello, quia vt coruus de morte scismatice diuisionis pascit, et vt coruus fur et latro i sede petri resedit, et locū dicti Johannis pape non timuit vsurpare, Et quē cū dathan et abyron scismatic, quos viuos terra absorbuit, nisi penituit, habere cēseo portionē. Sz abeunte in germaniā bauaro, Bonifacius pisanus comes Reni, gratiā Johanni pōtifici facturus, antipapam Auinionē pducit, vbi in carcerē coniect9, vitā cū morte pmutauit.

Pseudo apostoli, de his Guido in li. heresum, et ponit. xi. ca. in qb9 diuersos eoꝝ errores dinumerat: vnus ē, ꝙ tota authoritas collata a christo eccl'ie Romane ē omnino euacuata, et iaz cessauit propter maliciam prelatorum, Et ꝙ eccl'ia romana non ē eccl'ia dei, sed reprobata sine fructu. Et ē illa babilon meretrix, apostatās a fide Christi, et ꝙ ipsi nō tenētur obedire pape, nec alicui alteri, et ꝙ decime nō debēt dari sacerdotibus, quia nō sunt paupes sicut apostoli, Et ꝙ in omni casu iuramētum ē illicitū, Et ꝙ eccl'ia cōsecrata nō plus valet ad orandū qz stabulū porcorū. vñ apocal. 2. dr: Tētasti eos qui se dicunt apostolos, et nō sunt, et inuenisti eos mēdaces.

¶ Philippus melancthon, hereticus lutheranus, subtilis ad colores vborum apparēs, sz intus lupus rapax, qui certis principijs intoxicum sue debacchationis infudit, vnde in quadam epistola sua, intitulata Epitome renouate ecclesiastice doctrine, multi errores eius ponuntur, circa obediētiam pape, circa ceremonias eccl'ie, opa bona, satisfactionē, vota, decimas, et circa mandata hoīm et institutionē monasteriorū.

¶ Priuatus nouatianus, de hoc Ciprianus. lib. 1. epl'aꝝ: Per felicianū significaui te frater venisse carthaginē, Priuatū vetē hereticū, i bonihesitana Colonia añ multos fere annos ob mlta et grauia delicta nonaginta epoꝝ sentētia ꝯdēnatū, Antecessoꝝ etiā

nostroꝝ(quod ⁊ vestram conscientiā non latet)fabiani ⁊ donati literis seuerissime notatum.

¶Quatuordecimani (quos thesseradecaditas appellant).i.qui quartadecima luna primi mēsis cū iudeis pascha celebrant,de his habetur in synodo apud laodiciam phrygie habita.

¶Repositus quoturnicensis, alias saturnicēsis, de secta nouatianoꝝ,qui, secundū Cyprianum li.1. epl'arum, non tam in ꝑsecutione ipse cecidit, sed et maximam partem plebis sue sacrilega persuasione deiecit.

¶Richardus anglic9, Wycleffita, imputat imaginibus Christi, ⁊ sanctorum idolatrie cultum in quodam libello pro se oblato iudici:ad defensionē huius protulit illud Sapientie.13. Imago em̄ ⁊ opus illi adiutorium ⁊c.Non erubescit loqui cum illo qui sine anima est ⁊c. Sed contra est ꝙ idolatre idola inuocabant,vt deos virtutem habentes, beneficiū salutꝭ dare vel vite, ⁊ similia, que sapiens ibidem recitat. Sed christiani non hec ab imaginibus postulāt,sed a Christo ⁊ sanctis apud imagines.

¶Rusticoꝝ secta,anno domini.1515.incepit,originem trahens ex Lutherianis. Hij in multis locis alte germanie malignare ceperunt in maximo nūero,⁊ in diuersis turmis ꝯ principes, religiosos, ⁊ monachos,euellētes castra ⁊ monasteria, ecclesias spoliantes,vasa sacra dominica male tractantes, maxīe calices ⁊ monstrantias ⁊ vestes sacras, nullam reuerentiam venerabili sacramēto exhibētes, abusi sunt virginibus deo dicatis, missalia ⁊ libros ecclesiasticos lacerantes,non sine vltione diuina:Nam a principibus in diuersis locis mactati sunt, Et primo ab illustrissimo duce lothoringie dn̄o anthonio.

¶Sagarelli heretici,de quibus habet Guido in li.heresum,dicunt ꝙ ecclesia consecrata nō plus valet ad orandum q̄ stabulū porcoꝝ,⁊ melius est orare

in nemoribus q̄z in ecclesijs, ꝛ hos sequitur wycleff, inq̄ens: Christus videt parum curare de templi edificio sumptuoso, ꝛ sic de basilicis ab hypocritꝫ in ecclesiā introductis: Talia aūt sensibilia, mūdo splendentia, vident aperire ostia domus, ꝛ introducere in suū cubiculum inimicos. Hec ille.

¶ Sebaciani, hij sunt qui ꝛ nouatiani. C. de hereticis l. arriani.

¶ Sebastianus manicheꝰ, de q̄ habet. 5. li. historie tri. ca. 3. de persecutione eius in catholicos quere supra in Georgio de capadocia.

¶ Ticonius homo acri ingenio preditus, ꝛ vberi eloquio, donatista fuit, de quo augꝰ. li. 1. ca. 1. ꝯ eplaz Parmeniani.

¶ Thomas montzer, thuringius, etsi Luthero ī q̄busdā fuerit ꝯtrarius, seditiosus tñ fuit, excitās tumultum ī principes ꝛ nobiles, ꝛ multi sequebātur eius predicationes hereticas: Tandem castigata ciuitate Franckenhusensi a quodam nobili comprehensus fuit, principibusq̄z presentatus, ꝛ confessus est se huiusmodi ludum propter vanam gloriam incepisse, Et, vt vtar verbis decani venerandi Johannis Coclei, diris supplicijs pemptus, vti bene meruit. Assatus em̄ est, nō sane sicut Laurentius, sed appositus arbori, eiq̄z cathena circumalligata tā diu gyrum ad ignē cucurrit, donec animā exhalaret.

¶ Ubiani scismatici ꝛ heretici, ab ecclesia ꝛ Christi vita apostatauerunt, sicut ꝛ armeni.

¶ Wandali Arriani, magnas ecclesie ꝛ viris catholicis diu calamitates intulerūt, dyabolo in eis seuiente, qui pridem in tyrannis aduersus fidem Christi degrassantibus tot milia sanctorum martyꝝ miserunt in celum, patientie omnium rerum arbitro deo: sed vt dicit in. 1. li. wandalie, Honoricꝰ rex arrianus pro insigni in sanctos impietate a deo percussus, scatet vermibus miserabiliter expirans in octauo anno

regni wandalorum in affrica.

¶ Victorinus epus, quē damnauit sancta synodus, vt patet ī canonib9 Siluestri pape, q̄ ignorans lune rationē sub arbitrij sui tenacitate disrūpebat vitatē, Et dicebat pascha nō venire die suo ⁊ mēse sed decimo kalendas maij custodire.

¶ Ulricus zwinglius, vn9 de p̄ncipib9 Lutheranoꝝ, sacrosanctū canonē misse multiplicit̄ īpugnat, Romanos pōtifices ⁊ Chr̄isti sacerdotes exprobrat, Et ꝯ canonē misse libꝝ edidit, quē nominat Epychetisim, Sanctoꝝ p̄ces ⁊ suffragia apud deum negat, Et multos alios errores ex proprio cerebro cōfingit, vt patet in libello suo in lingua vernacula conflato. Contra hunc hereticum copiose scripsit Hieronymus empser, ad reuerendissimum archiepiscopū moguntinum. Suscitauit enim heresim vigilantij, qui sanctorum suffragia negat. Sed omnibus his hereticis apud inferos damnatis ecclesia vsq͂ ad seculi cōsummationem cantabit: Sancta Maria ora pro nobis: Negat quoq͂ missam esse sacrificium ⁊ oblationem, Negat li. b. Ambrosij de sacramentis, Similit̄ libꝝ thobie, et purgatorium.

¶ Wolffgangus fabricius Capito, doctor, sacerdos, vxorat9, de maguntia expulsus, asylū Lutheranoꝝ adijt, factus vn9 de principibus eoꝝ. Et merito capito dr̄, q̄r multas capit animas, q̄s tradit orco: Dānat bona opera, dicens ea a sacrilegis excogitata, ⁊ ad dei misericordiā consequendā inualida ⁊ ociosa esse: dicit populum Christianum multis annis per patrum traditiones ⁊ decreta captiuatum fuisse, modo autem in prefinito tempore iterum liberari, more Judeorum ex Egyptiaca seruitute, Et q̄ Johannes Huss iniuste fuit condemnatus: Negat numerum sacramentorum, merita sanctorum, confessionem auricularem, satisfactionē pro peccat꜡, Misse sacrificiū, omnem religionis statū, omnē ecclesie apparatum ⁊

ceremonias, festa sanctorũ, Jeiunia, precepta, imagines sanctorum, Canticũ ecclesie in latino: Dicit nullum doctorem cuiuscunqꝫ lingue hac nostra tempestate fuisse a seculo, qui aptius scripturam tractarit sicut Lutherus in theutonico fecit, ꝛ vsqꝫ in hodiernum diem facit, Et alia plura docet aduersantia sacre scripture, vt patet in ꝯfessionibus eius ad patrẽ Conradum prouincialẽ ordinis Sancti Augustini.

Urbanus hereticus, de quo sic dicit Marcellinus in decretis suis ca. 7. quasi trecenti patres ꝛ episcopi vno ore, vno die, eodẽ ꝯcilio iudicantes damnauerunt vrbanũ, Castoriũ ꝛ Juuenalem p̄sbyteros, et Cayum ꝛ Innocentium dyacones, q̇ euacuauerunt horrea, ꝛ dimiserunt aream apertam, vt introiret immundus ꝛ comederet triticum.

Additio de heresibus innominatis.

Scribitur puer. 5. Uagi gressus eius, vbi glo. Uagi sunt gressus hereticorum, ꝛ in tã innũera hec pestis se fundit itinera, vt penitus q̃ sint inuestigari nequeant. Et pleriqꝫ heretici ignotis nomĩbus hereses subministrant: eoqꝫ certas hereses, quarum autores, aut autorum nomina nõ constant predictis annumerare studui signanter ex Augus. ex Isid. ꝛ Phylastro et ex corpe iuris canonici, ex quibus q̇dam putãt deum ꝛ trinum in essentia.

Alia heresis dicit in christo doluisse diuinitatem, cum affigeretur caro eius in cruce.

Alia dicit aquam non a deo creatam, sed semper ei fuisse coeternam.

Heresim quãdam Phylaster ꝯmemorat, que dicit hunc mundũ post resur. mortuorum in eodẽ statu in q̇ nũc est esse ꝑmãsurum, neqꝫ ita esse mutatũ, vt sit celum nouum ꝛ terra noua, sicut sacra scriptura ꝓmittit. Apoc. 21.

Alia dicit corp⁹ hominis nõ aĩam esse imaginẽ dei.

Alia dicit innumerabiles esse mũdos, sicut opinati sunt quidã philosophi gentium.

Alia sceleratoꝝ animas ꝯuerti ĩ demones dicit, ⁊ in quecꝫ animalia suis meritis ꝯgrua.

Alia. Descendente ad inferos Christo, credidisse incredulos ⁊ oẽs inde existimat liberatos.

Alie, liberationem hominũ apud inferos factam Christi descensione non credunt.

Alie, nudis pedibus ambulãt ex supstitione spernentes illos, q̃ incedũt calciati. Dicit Phylaster alios esse hereticos qui cum hoĩbus nõ sumunt escas, sed vtrũ cum alijs q̃ eiusdem secte nõ sunt, an etiã inter seip̃os id faciant, non exp̃mit. Dicit etiã dc patre ⁊ filio recta, de spũ aũt sancto non catholica sapere, ꝙ eum opinantur esse creaturam.

Est alia q̃ triformẽ sic asserit deũ, vt q̃dam pars eius sit pr̃, quedã filius, q̃dam spũsctũs, hoc est, q̈d dei vnius ptes sunt q̃ istam faciunt trinitatẽ, veluti ex his tribus p̈tibus ꝯpleatur deus. Nec sit pfectus in seip̃o vel pater vel filius vel spũssanctus.

Alia. Sempiterne natum nõ intelligẽs filium, putat illam natiuitatẽ sumpsisse a tp̃e initium. Et tñ volens coeternũ patri filium ꝯfiteri, apud illũ fuisse anteq̃ de illo nascereť existimat. Hoc est semp eum fuisse, verũtamen eum filium semp non fuisse, sed ex q̃ natus est de illo filium esse cepisse.

¶ Ex Decretalibus. Errores abbatꝫ Joachim et errores impij Almarici tetigi supra in locis suis.

¶ Ex. 6. Decreť. Damnať error dicentiũ spm̃ sanctum ꝓcedere a patre ⁊ filio, vt a duobus p̈ncipijs ⁊ duab⁹ spirationibus, de summa tri. ⁊c. ca. 1.

Reprobať ibidem error antiquus Grecoꝝ dicentium spm̃ sanctum a patre ⁊ non a filio ꝓcedere ꝯtra ꝯciliũ Nicenũ. ¶ Ex Clementiñ.

Error dicentiũ ꝙ aĩa rõnalis non ẽ forma corpis

humani per se ꝛ imediate, reprobatꝛ de sum.tri.

Error dicentiū ꝙ xp̄s nō eēt mortuꝰ qñ de latere eius pforato exiuit sanguis ꝛ aqua ibidem dꝛ.

Error ꝙ pueris ꝛ adultis in baptismo non ꝯfertꝛ gratia ꝛ virtutes.

In Cle. de vsura. Ex graui, q̇ ptinacitꝛ asseuerat vsurā nō eē pctm̄ ꝛ damnabile, cēsendus ē hereticus.

In titulo de here. ad nr̄am, dānantꝛ octo errores, de q̇bus ē in Begardis.

¶ Hereses dānate in extraua.

In extraua. Bñdicti q̄ incipit: Bñdictus deꝰ: primo dānatꝛ error dicentiū ꝙ nullus vidit diuinā essentiam vel est pfecte btūs ante diē iudicij.

Item ꝙ aīe decedentes in peccato mortali, non īmediate ad inferna descendunt.

Item ꝙ nō oēs homines in die iudicij ante tribunal Christi cū suis corporibus apparebūt reddituri de suis factis rationem, vt recipiant scd̄m ea q̄ gesserunt penam vel p̄mium.

In extraua. q̄ incipit: qꝛ q̇rundā dānatꝛ heresis q̇rundā dictoꝝ de paupe vita dicētiū duas esse ecclesias. Una carnalis q̄ viuit in delicijs, cui p̄est mysticus antichr̄s papa. Alia eccl̄a spūalis q̄ seruatꝛ ī eis. Scd̄o ꝙ nll's p̄latus habet ptātē sup subditos. Tertio ꝙ̄ nll's apl'oꝝ habuit cognitionē de Christo ante ascensionē. Quarto ꝙ sacerdos exñs in pctō mortali, nō ꝯficit eucharistiā, ꝛ multa alia fatua dicuntur.

¶ Oldrardus de laude, ꝯsilio. 271. hereticum dicit esse asserentē hoīem malū nō posse penitere in senectute, ꝯ illud de pe. di. 17. nemo desperādus ē dum in h̄ corpe ꝯstitutꝰ est, qꝛ nōnunꝙ̄ qd̄ diffidētie etatꝭ differtꝛ, maturiori ꝯsilio pficitꝛ. Idem de eo qui diceret pctā dimitti a solo deo sine ministerio clauium scientie, ꝯ qd̄ habetꝛ de pe. dist. j. per totum.

In extraua. Johan. 22. q̄ incipit: Uas elec. hēsis est dicere ꝙ ꝯfitentes fr̄ibus hn̄tibus licentiā gn̄alē

audiendi ꝯfessiones, teneant eadem pctā que ꝯfessi sunt iteꝝ ꝯfiteri ꝓprio sacerdoti.

¶ Finis Quarti libri.

¶ Liber Quintus de Lutero ꝛ Luteranis.

¶ Particula. i.

TEmpus erit cū sanā doctrinā non sustinebunt, sed ad sua desideria coaceruabunt sibi mgr̄os prurientes auribus, ꝛ a ꝟitate q̇dem auditum auertent. 2. ad Tim. 4. Heretici nempe sensus supbia, ꝛ verborum astuta facundia, nouitatū amatores attrahunt, publice fidei ꝛ ꝓfessioni sua secretoꝝ decreta preponunt, ꝛ cū nihil spūale habeant, suauiorē se catholicꝫ doctoribus sciam iactant docere, vt. s. libentius audiant q̄ palam in ecclesia dei dici erudiriqꝫ ꝓhibentur, ꝛ vt sic dulcius hauriat eoꝝ insipiētia apud eos q̇ in auribus prurituū hn̄t ad audiendū queqꝫ vana offerunt, ꝛ sub Christiano vocabulo multas scelestas hereses ꝯdunt, ꝛ nefandas fabulas ꝛ nenias, q̄les in theatris cantant ꝯfingunt. Tpibus proh dolor modernis Luterani a q̇dam Martino Luter, Augustiniane ꝓfessionis nūcupati, emerserunt q̄si lutose rane de sordido gurgite, multas sceleratas hereses, inter bonū semen subseminātes, q̇bus multos a ꝟitate auerterūt, scd̄m desideria sua ambulātes, ab vbertate m̄ris eccle̅ se segregarūt aīales, spūm dei nō habentes. Non em̄ vult spūs pacis ꝛ vnitatis sub tugurio morari scismatico. Ubi aduertendū, ꝙ queādmodū illa q̄ndā Praga metropolis Bohemie exaltata fuit ꝑ Carolum quartū impatorē in vniuersitatꝫ fundatione, sed nō diu post de Praga facta est praua, eo ꝙ Hussitas gn̄auit: Ita ciuitas wittenberg q̄si albꝰ mōs, ꝑ illustriss. ꝑncipem Fridericū ducē Saxonie, Electorē sacri Imperij, sublimata fuit, radio illustrationis vl̄is studij: sed ꝯuersum ad lumen eius in tene

bras, ꝛ de wittenberg facta ē Viperiberg.i.viperarū mons germinans Luteristas: ita vt de Luter ꝛ ei⁹ discipulis verificet illud Actuum.20. Ex vobis exurgent viri loquentes puersa, vt abducant discipulos post se. Qui Luter tanq̄ quedā luta impia dogmata antiquoꝝ hereticoꝝ, a sanctis pr̄ibus sepulta, ex sepulchꝛis fetidis reuiuiscere contendit, atq̄ ita pocula venenata Chꝛisticolis pꝛopinauit. Hic est alter Ahiel, de quo.3.Re.16.reedificans Hierico, anathematizatā ꝛ maledictā heresum ꝛ confusionum ciuitatem. Ideoq̄ rōnabiliter in fine post oēs hereticos de eo fit mentio: nam ipse pꝛecipuoꝝ hereticoꝝ errores in suis recollegit libꝛis. Pꝛopheta eīm docēs mēdacium, ipse est cauda. Esa.9.

¶ Particula.2. q̄ Luter doc. ecclesiasticos floccipendit.

PRenominatus Luterus ē quasi alter Hismael, homo ferus ꝛ manus eius ferme ꝯ oēs. Omnes inquā doctoꝛes ꝛ se doctioꝛes detestās ꝛ non inepte ipse assimilatur Licophꝛonti histrioni, de quo Aristo.in fine.i.Elen. q̄ Licophꝛon fecit ꝑposito lyram extollere, hoc ē alia instrumēta musicalia sibi ꝑposita spꝛeuit, solam suam lyꝛam laudando. Martinus hic alios literatissimos respuit, quasi dictis eoꝝ non sit adhibenda fides, ꝛ q̄ sue lyꝛe.i.delyre, male sonāti heresi credēdū sit quā ipse laudat. Merito histrioni assimilat, q꞉ pr̄ ei⁹ dicitur Loder, ꝛ Dn̄s Joh. Cochleus vocat arma Luteri histrionica. Recte inquit Greg.in cura past. c.48. Hereticos ad intellectum prauum, intētio pꝛaua non rapet nisi pꝛius supbia inflaret dum se ꝑ ceteris sapientes arbitrant, seq̄ alios ad melius intellecta despiciant, atq̄ vt apud imperitū vulgus scie sibi nomen extoꝛqueant, studēt summope ꝛ ab aliꝭ recta destruere, et sua puersa roboꝛare. Et Aug⁹. 7.sup Genesim c.9. Non ob aliud sunt heretici, nisi q̄ scripturas catholicas non recte

intelligẽtes, suas opĩones contra earum ỽitatẽ ptinaciter asserunt. Sed dicit glo. sup illud Apoc. 22. Ego cõseruus tuus ⁊c. Non sunt a munere pphetie alieni, qui hñt gratiam interp̃tandi, vt Aug⁹, Hieronymus, Ambro. Gregorius. Hec ibi. Et sic deus non relinquit ecc̃iam absq̃ sanctis doctoribus. Unde oliꝫ letabatur mr̃ nostra Hierl̃m, q2 rex suus dispensatorẽ strenuum ⁊ ciuẽ fidelissimum de seruitute Babylonis sibi redemit Augustinũ. Modo tristat̃ eccl̃ia militans, q2 acerbissimũ eius psecutorẽ cõclusit sibi captiuitas Babylonica Luterinum. Multi q̃q3 ⁊ diuersi doctores ꝯ̃ Luteri errata scripserũt, vicꝫ reuerendiss. Thomas Caietanus Cardinalis tit. sancti Sixti, magister Sylueser Prierias mgr̃ Palatij, Thomas Radinus Placẽtinus, Ambrosius Catharinus, Jacobus Hochstraten doctor ⁊ inq̃sitor, Dñs Jo. Cochleus doctor ⁊ decanus Francforden̄ Dñs Jo. Eckius doctor iuris, Jacobus Latomus Louanien̄. Jllustriss. Henricus. 8. rex Anglie ac dominus Hibernie, ⁊ dñs Johannes Fabri epĩ, Constantien̄ in spũalibus vicarius. Ob id ego in hopere nõ volo Mineruã docere, nec ligna i syluã portare, sꝫ dũtaxat spicas post t̃ga metentiũ colligere. Hoc tñ fateor, si Luterus solũ in vitiorꝫ rephensionẽ prupisset, ⁊ res fidei, ⁊ sacr̃a ecc̃ie, ⁊ eiusdẽ determinationes nõ ita temere inuasisset, ⁊ ꝯ̃ reuerẽtiam culmis Apl̃ici locutus fuisset, animo irreuerẽti ⁊ infrunito, nemo vt rusticus balatro ꝯ̃ eum scp̃sisset. Cum itaq̃ nulla in eo subsecuta sit emenda, succidat̃ arbor ⁊ false sñie ⁊ munitiões eius, in quib⁹ ip̃e ꝯfidit vastent̃. Finis em̃ locutiõis sapientiũ esse solet, vt vsq̃ eo dicãt quousq̃ aduersarijs silentiũ imponãt: non em̃ se ondere, sed praua docẽtes ꝯpescere cupiũt.

¶ Particula. 3. de solẽni ꝯbustione librorꝫ Lutheri.

A Charon eradicabit̃ Sophonie. 2. glosꝫ. Hoc sustinebit quod vocabulo sustinebit: interp̃ta

tur enim Acharon eradicatio vel sterilitas, ⁊ sunt q̄
fructum non ferūt, sed praua doctrina plurimos era
dicant, ipsi q̄z eradicabunt. Et Amos. j. Dispergam
habitatorē de Azoto. Ubi dicit Hieron̄. De Azoto
aufert habitator q̄ lr̄am sequēs, vbera habet non la
cte, sed igne plena. Oēs eñ charte vel libri heretico
rum debent ꝯcremari, vt facinorose ꝑuersitatꝭ vesti
gia, ita ꝯbusta flāmis peāt. C. de here. l. q̄cunqꝫ. ⁊ de
ep̄ali audiētia. l. mathematicos. ⁊ istas leges ⁊ consi
miles impiales ꝯ̄ hereticā prauitatē, in fidei augmē
tū Bonifacius approbat lib. 6. de here. c. inq̄sitionꝭ.
Nouimus aūt oēs q ꝯ̄iuste libri Luteri sunt ī diuer
sis vniuersitatibus ⁊ ciuitatibꝰ ꝯbusti. Preterea cū
magno zelo sereniss. impator Carolus. v. ⁊ Hispania
rum rex nuꝑ in dieta vāgionica tradidit flāmis vltri
cibus, instar ossium regū execrabiles libros Luteri
in sua p̄ntia tubis clāgētibus ⁊ buccinis: sic ad soni-
tū tubaꝝ ceciderunt muri in Hiericho. Et Amos. 2.
Morief in sonitu Moab ⁊ in clangore tube. glo. he-
retici nisi in clangore tube moriunt, vt excelsis sensi-
bus opp̄mant. In voce tube mos est victorē redire
do p̄lio, inq̄t Ruffinꝰ Aq̄le. in expōne symboli. Nec
p̄tereundū est q̄d factū est Rome anno. 1521. duode
cima Junij, hora. x. sc̄dz n̄rm horologiū, in cāpo ago
nis corā infinita ferme multitudine hoīm vtriusqꝫ se
xus, vbi erecta erat machina, ab vna pte fuit depi-
ctus Martinus in habitu monachi, ab altera pte fu
it scriptum in tabellis. Martini Luteri heresiarche
doctrina heretica declarata ⁊ reprobata, ⁊ passim li
bri eius fuerunt affixi, ⁊ corā hac machina p̄habita
fuit or̄o ⁊ declaratio sn̄ie p venerabilē p̄rem Cyp̄a-
nū Ord. Pred. sacre Theol. doctorē lectorē legentē
in sap̄ia de domo vicarij pape, ignis q̄z cū machina
ꝯpositus fuit ⁊ accēsus p byrros. i. familiares infe-
riores vicarij pape, ⁊ sic libri cū imagīe autoris adu
sti sunt. Esa. j. Erit fortitudo vr̄a vt fauilla stuppe, ⁊

opus vestruꝫ quasi scintilla ⁊ succendet vtrunqꝫ. Et Job. 22. Nonne succisa ē erectio eoꝝ, ⁊ reliq̄as eoꝝ deuorauit ignis. Multa impietas in sectis hereticorū, sed his a deo subuersis, subuersa est ⁊ memoria ĩpietatis etiā ip̄a dogmata igne cremata vt in Ephe so tp̄e aplo̅ꝝ, vt dicit glo. ꝓuer. 12. Multi nēpe sunt actus hereticoꝝ, q̇ vnitatē fidei ⁊ tramitē ꝟitatis nō custodiūt, ⁊ laborē vanū in libris ꝯponendis expendūt, quoꝝ doctrina plena ē rubigine erroꝝ ⁊ neq̄tie ⁊ eoꝝ ꝯstructio varijs ⁊ multis argumētis annullabitur.

¶ Particula. 4. heretici sunt ꝯburēdi, cōtra Luthe.

SI quis ĩ me nō manserit, mittet foras sicut palmes ⁊ arescet, ⁊ colligēt eū ⁊ in ignē mittent ⁊ ardet. Jo. 15. Aug⁹ sup Johan. homil. 27. vnū ex duobus palmiti ꝯgruit, aut vitis, aut ignis. Si in vite nō est, in igne erit. Sarmēta em̄ p̄cisa de vite, ꝓijciunt ad ignē. Et recedētib⁹ ab vnitate eccle, ꝯmīnat ignis suppliciū. Chrys. Due sunt pene doctoris mali. s. excidi ⁊ in ignē mitti. Heresis em̄ relapsa, ⁊ falsificatio lraꝝ Aplicaꝝ, ac vitiū ꝯ̄ naturaꝫ, crimia damnabilia ⁊ dānosa, ꝑ ignē expiant. Esa. 16. Dn̄i gentiū. i. aplici viri exciderunt habitatores Sabama. i. hereticos, ne ex illis heresibus alie nascerent in infinitū. Flagella eius. i. palmites vsqꝫ ad Jazer, qđ interp̄tat incendiū, ꝑuenerunt. Quare bn̄ dr̄ Sap̄. 4. Confringent rami incōsumati, ⁊ fructus eoꝝ inutiles ⁊ acerbi ad manducandū, ⁊ ad nihilū apti nisi ad ꝯburendū. Et circa hanc ꝟitatē errauit Luter, dicens: Hereticos ꝯburi, est ꝯ̄ veritatem sp̄us. Practica tñ eccle est, vt heretici incendio tradant, vt patet in Johanne Huss ⁊ Hie. de Praga. Heretici nanqꝫ in ꝯ̄dictiōe Chore p̄figurati sunt scđꝫ Taddeū, q̇ viuus descendit ad ignē infernalē. Si em̄ diuinatores ⁊ aruspices ꝯcremādi sunt igne. C. de male. ⁊ math. q̄nto magis heretici, dn̄o teste ⁊ p̄cipiente: Malefi-

cōs ne patiaris viuere. Et gloß. sup illud Leuiti. x. Egressus ignis a domino rc. Hic egreditur ignis a domino non qui sacrificia incendat, qui dicatur domini gloria, sed penalis, vtrunq; enim habet ecclesia, hunc ad illuminationē iustorum, illum ad penam impiorum. Luter incidit in errorem Lulli, qui dicit, qd interficientes hereticos sunt iniuriosi r vitiosi. Josue non pepercit. 31. regibus, qui typum gestant hereticoꝝ.

¶ Particula quinta, Duo gladij imminēt ceruici Luteri.

Ecce duo gladij hic Lu. 22. Hoc ꝟbum de gladijs ad spūalē intelligētiā ē magis referēdum q̄3 literalem, si enim humano deus eos voluisset vti auxilio, centū non suffecissent gladij. Et sic beatus Bern. in de ꝯside. ad Eugenium: Duo sunt, inquit, gladij ecclesie: Unus spūalis, alter materialis: Spūalis ab ecclesia, materialis pro ecclesia: Ille sacerdotis manu, ille militis est extrahendus nutu sacerdotis r ad iussum imperatoris. Uelit nolit ꝓtensus doctor euangelicus, hab3 contra se duos gladios ecclesiasticos. Excommunicatio que est mucro spūalis, contra eum est lata, vt patet in Bulla Apostolica, anno. 1520. decimoseptimo cal. Julij Rome data. Scdm enim Johannē. 22. in extraua. sua. Sancta Romana. Dignum est vt adulterinas plantationes, quas non pater celestis, sed humane temeritatis audacia plantat Apostolici culminis censura diuellat, nec patiat᷑ in agro dñico ꝑuerse congregationis vepres excrescere, cui ꝓprium est diuina opitulante gratia ꝟtutes serere, ac vitia radicit⁹ extirpare. Edictum q̄3 Augusti in ꝯdēnationē librorum autoris exiit wormatie anno currente. Aug⁹ in lib. de correctione Donatistaꝝ oñdit vtile r necessarium esse ꝙ heretici legibus impialibus corrigant᷑, est. eñ lex delictoꝝ coertio. ff. de legi. l. ij. r a deo propter vindictā

noxiorum, potestas gladij est permissa. 23. q. 4. c. quesitum. Hoc enim presidium in ecclesia esse Christus voluit, sciens quod ecclesia iam dilatata ꝛ preualēti iniquitate sine gladio materiali gubernari nō potuit.

¶ Declaratoria Cesaree ac catholice Maiestatꝭ ꝯ Martinū Lutherꝝ ordinatio, gallica lingua ꝛ manu ꝓpria scripta.

OMnes scitis me a Christianiss. imperatoribꝰ Germanice natiōis catholicis Hispaniarꝝ regibꝰ, archiducibꝰ Austrie, ducibusqꝫ Burgūdie originē ducere, qui oēs fidelissimi Ro. eccie vsqꝫ ad obitū fuerūt, ac defensores catholice fidei, sacrarꝝ ceremoniarꝝ, Decretorꝝ institutionū, sanctorꝝ deniqꝫ rituum ad honorē dei, augmentum fidei, ꝛ salutē animarꝝ. Post mortē quorꝝ cum natura iure hereditario nobis has sanctas catholicasqꝫ obseruantias (vt in eis ad eorꝝ exemplar viuamus ꝛ moriamur) reliquissent: nos tanquā verus eorū imitator hucusqꝫ diuino fulti adiutorio viximus. Qua ꝓpter statuimus oīa supradicta, q̄ p̄decessores nr̄i ac nos hactenus ꝯseruauimus, spēalit̄ constituta p dn̄os p̄decessores nostros tam in concilio Constantien̄. quā alibi eē equū conseruare. Nam omnibus euidēt̄ patet solū frēm opīone sua errare, qui contra vniuersam Christianitatē tā preteritā vltra mille annos tā p̄ntem eē vidimus, q̄ opīone vniuersa dicta Chr̄ianitas fuisse ꝛ eē 8ꝛ in errore. Igit̄ in hac re oībꝰ mei regnis, ꝓuīcijs, amicꝭ, corp̄e, sanguīe, vita, ac deniqꝫ aīa īcūbere decreuimꝰ. Nā magna nobis ꝑfecto eēt ignominia, ac vobꝭ q̄ ex nobili ꝛ īsigni Germāie natiōe oriūdi estꝭ, q̄ oēs singl̄ari p̄uilegio ac p̄eminētia ꝓtectores ac defēsores Chr̄iane fidei ꝯstituti sumꝰ, ꝛ nr̄o tp̄e n̄ solū heresis, sꝫ ne suspicio heresis, aut Chr̄iane religiōis diminutio, negligētia nr̄a orta, pꝰ nos ī mortaliū mētibꝰ, nr̄a ꝑpetua ig̃minia nr̄orūqꝫ successorꝝ remaneat.

Pertinaci itaq; audita responsione, quam heri Luterus in nostro omniū presentia dixit, vobis declaramus, moleste animū ferre tādiu contra dictū Luterum, eiusq; famosam doctrinam procedendi causam prorogasse, ac nullo modo decreuimus eum amplius loquentem audire, sed vt sit statim reductꝰ iuxta formam sui salui conductus, eiusdem tenorē seruantes, prohibētes eū ne predicet neus plebem sua pessima doctrina commoueat. Nec det causam vt in plebe aliquis oriatur tumultus, ac veluti superiꝰ diximus, decreuimus, ac deliberauimus contra euz ꝓcedere sicut contra hereticum virum ꝛ ꝓbatuz, vos vt in hac re mētem vestram tanq̄ boni Christiani significetis, ac quēadmodum mihi polliciti estis. Datum wormatie manu propria, die. 19. Aprilis. Anno. 1521.

Carolus.

Principalis responsio Luteri.

¶ Affirmauit Luterus omnes libros fore suos, ꝛ suo nomine ꝛ voluntate euulgatos, nec velle eos in eternum reuocare.

¶ Particula. vj. de sequacibꝰ Luteri charitatiua admonitio.

Siquis non obedierit verbo nr̄o per epistolam hunc notate, ꝛ nō commiscemini cum illo vt cōfundat. 2. ad Tessal. 3. Expedit homines pestilētes fugere. Nequitia em̄ hereticoꝝ cōparata serpentibus ꝛ feris animantibus terre, crudelior est, qꝛ illi ledunt corpus ꝛ animam, ideo eoꝝ sequela noxia est. Hereticorum nanq; astutia nonnunq̄ non apta fronte, sed dolose incautos decipit. Audite ꝙ qui sequimini Luteꝝ consilium sancti Ignatij in ep̄la ad Philadelphiēses. Tali. s. corruptori vinee Christi

ne commisceamini ne simul cũ eo pereatꝭ, nec si pa ter sit, nec filius, aut frater: non enĩ, inquit, parcet oculus sup eum: qui ergo odio habẽt deum, oportet etiam vos eos odire, et super inimicos eius tabescere. Hoc tenete qḋ a progenitoribus vestris in his que si dei sunt didicistꝭ. Ex iniquis oẽs filij qui nascuntur, testes sunt nequitie. Sap. 4. Nolite ergo fieri hereticorum defensores. Nam. 24. q. vi. qui aliorum. ḋr: Ille qui hereticos defendit, non solum est hereticus, sed heresiarcha cẽsendus. Et. C. de male. et mathe. l. culpa. Culpa similis est tam ꝓhibita discere q̃ docere, equum enĩ vt immanissima sacrilegia par pene magnitudo percellat. Et Johãnes. 22. in extraua. quia quorundã mentes sic pater mendacij ḋr excecasse, dicit: Siquis damnatas hereses deinceps scienter verbo vel scripto defendere vel approbare presumpserit, de fratrum nostrorum consilio decernimus tanq̃ hereticus ab omnibus euidenter habeatur, vbi dicit Zenzelinus de Cassianis: Equiparãtur ista duo: verbo aliquid ꝓferri vel scripto, et hec ex certa scientia, secus aũt disputationis cã ad veritatis indaginem, ex quo sumit argumentum q; excommunicatꝰ est participans scienter cum excommunicato, cũ eo loquendo vel scribens ad excõmunicatum, ita sentit Garri. extra de sen. ex. c, constitutionem. li. 6. Sed e regione qui veritatem sequuntur euangelicam liberabunt sapientia catholica, ne decipula hereticorũ decipiantur.

¶ Particula. 7. q; Luterus est seditiosus et scismaticus in populo dei ꝯ ecclesiasticam libertatem.

Inuenimus hunc hominem pestiferum et concitãtem editionem Actuum. 24. Dixit Tertullus orator nomine, seniorũ Judeorum malitiose ꝯtra Pauli accusationem. Et in proposito hoc verbũ impletur in Lutero. Jnuenimus hũc hominem etc. Se

ditio enim importat quandaz cōtradictionem inter partes vnius multitudinis, & opponitur paci & vnitati multitudinis. vnde heretica doctrina corda perturbat, & de gente in gentem pergens seditionem excitat. Non est hic doctor a deo nec euangelicus doctor & magister imitator Christi doctoris pacis, qui in vna propositiōe dicit. Si imperator vel princeps reuocent libertatem datā personis & rebus ecclesiasticorum, non potest eis resisti sine peccato & impietate. Quomodo res ecclesiarum auferent posteri quorum predecessores illas fundauerunt. Glo. sup illud. Esa. lx. Edificabunt filij peregrinorum muros tuos dicit, principes gentium qui per orbē edificauerunt sicut Constantinus qui Rome duodecim ecclesias in honore duodecim apostolorum fecit. Et multi alij qui multas construxerunt ecclesias & necessaria prebuerunt. Profecto Constantinus imperator Helena mater eius, Carolus magnus & sanctus Henricus imperator erunt iudices eius qui eneruat imunitatē libertatis ecclesiastice, & suscitat & nutrit tyrānicam impietatem, & anhelat ad ecclesiarum spoliatiōem Hoc modo cepit predicare Johan. Huss baronibus & nobilibus in Bohemia. Sed miror valde quod episcopi & ecclesiastici istis procellosis periculis nō se opponāt: vereor tamē quod multi eorū in eorum curijs Luterinos nutriant & eis adulentur, non metuētes instantia eorum pericula. Est notandum quod Luter pōt etiam dici a lutina: fertur enim quod sit artificialis lutinista, vtinam tamē repelleret a se persuasorem seditionis & turbationis sicut Dauid cithara repellebat malum spiritum a Saul. Cui itaque istum pacis emulum assimulabo? Et reuera illi tympaniste qui in Franconia, que Francia orientalis dicitur, fuit anno domini. 1476. Hic erat animalium brutorum pastor apud viculū Niclaes Husen vocatum: hic sectatores plures nactus virus diffundere cepit: eo pnicio

sius, qui ⁊ sacerdotes ⁊ religiosos in populorum inui diam adductos, spernentes abiectos habere cepe- runt. Is vero simulatam puritatem quandam ⁊ inno centiam vite preponebat: edocens vitam cleri igno- miniosam fore. Telonia ⁊ pedagia dominis non esse soluenda. Omnes aquas ⁊ nemora libera omnibus esse, ac nonnulla alia nefanda in populo seminans q̄ nouitate gaudebat. Ea sibi virginem Mariam enar rasse predicabat. Undiq; igitur gentes votis occur- rebant: diebusq; festis maxime concursu hominum, longum sermonem in odium cleri deducebat. Uerba enim impiorum insidiātur sanguini. Prouerbiorꝝ. 12. Et hereticus proprijs instat inuentionibus: sed cum stultitia apparuerit per sanctos predicatores, diuinis arguetur sententijs. Eo igitur a Rodolpho episcopo Herbipoliensi missi exploratores: inde sectatorem principalē ad Herbipolim ducētes, igni tradiderūt. Post cuius mortē hec pegrinatio virorꝝ ⁊ mulierꝝ eua nuit. Utinā ⁊ eo pacto q̄si ad Mithridatis lr̄as oēs factiōes ⁊ seductiones Luteri de medio raderent et sua rediuiua serpētina plātaria rarefacta sic morarē- tur ⁊ ipse Luterus cū Hier. in ep̄la ad Pāmachiū ⁊ Oceanum puro corde diceret: illam semper teneo fidem in qua puer renatus sum.

¶ Particula. 8. Luther sigillat papam irreuerenter.

POsuit Luterus in celum os suū ⁊ lingua eius trā siuit in terra. Papatū esse regnū Babylonis et potentiam Nēroth robusti venatorꝭ appellās, ac animo irreuerenti ⁊ infrunito dn̄m Papam vocās antichr̄m, hereticū apostatā infidelē tirannū, ⁊ alijs noibus ignominiosis vtēdo q̄ mimus facere nō p̄su- meret, ⁊ in hac pte Rutenizat ⁊ Boemizat ⁊ peius lo quit̄ q̄ Ualdēses, q̄ Romanū p̄sulē nō antichristū, sed reliquis episcopis parem esse dicunt. Et indubie capiti ecclesie papa .s. sanctus Bernardus. in. 2. lib.

ad Eugeñ. oēm honorem attribuit, dicens: Papa est sacerdos siue pontifex magnus princeps epoꝝ, heres apostoloꝝ, ꝑncipatu Abel, gubernatu Noe, patriarchatu Abraham, ordine Melchisedech, dignitate Aarō, autoritate Moses, iudicatu Samuel, potestate Petrus, Unctiōe Christus. Et alibi: Papa ē frater diligentium deum, dux Christianoꝝ, amicus sponsi ⁊ sponse paranymphus, de ordinatione plebium pastor, magister insipientiū, refugiū oppressorū, pauperū aduocatus, miseroꝝ spes, pupillorū tutor, iudex viduaꝝ, oculus cecoꝝ, lingua mutoꝝ, baculꝰ senum, vltor sceleꝝ, maloꝝ metus, bonoꝝ gloria, virga potentium, malleus tyrannoꝝ, regū pater, legum moderator, sal terre, orbis lumē, sacerdos altissimus, vicarius Jesu Christi. Et summus pontifex dicitur nō consummatione sed capacitate, non comparatione meritorū sed ministrorū. Est eñ summus inter ministros. Et ergo. C. de sum. trini. l. j. vbi dicit Imperator. Nos reddentes honorem aplice sedi ⁊ dignitati vestre ⁊ nobis in voto fuit ⁊ est vt decet patrem honorantes vestram beatitudinē ⁊c. vñ Pape obedire est de necessitate salutis: ⁊ peccatū paganitatis incurrit qui quum Christianum se asserit, sedi aplice obedire cōtemnit, 81. dist. Si qui sunt caueant ergo subditi ne facile iudicent facta prelatorum contradicentes ordīationi dei qui illi ptātem dedit sicut scriptum est. Omnis potestas a dño deo. Et querentem quō iste Lutherianus diuīa mysteria peragat an ne omittat in canone misse hanc clausulam vna cum famulo tuo Papa nostro. Hoc sacrilegium esset qꝛ Canon misse totam passionē Christi representat: ⁊ sicut illa fuit integra, ita verba Canonis debēt integralit̄ ꝓnuntiari scd̄m Albertū magnū ⁊ Gabrielem Biel ⁊ alios expositores Canonis. Si ergo nomen Pape proferat sicut Papa est famulus Christi ⁊ non antichristus, vel ipse orat pro Antichristo, quia ipse Pa-

pam antichristum nominat: sed sicut dicit Rupertus Abbas Tuicien. super Apocal. Contra Aaron pontificem Baalam Areolus, contra Petrū Simō Magus, contra quempiam legitimū Romane ecclesie Antistitem, nonnunq̄ adulter quilibet introducitur ad maledicendum, heretici facies catholicorum non erubescunt, sacerdotum quorum tamen dignitas veneranda est. Nec tyrāni sunt qui in communi republica iure principantur, sed omnis superbus hereticꝰ iuxta modum suum tyrannidem exercet, & nisi ipe in corde tumeret, praua asserere non certaret.

¶ Particula nona, Romanis iniuriat & Bohemis adulatur.

VE qui dicitis bonū malum & malum bonū, ponētes amarum. s. falsum in dulce & dulce. i. verū in amarū. Esa. 5. Et secundū trāslationē Aquile, ve q̄ dicitis malo bonus es, & bono malus es. Nā prouer. 17. Qui iustificat impium, & qui condemnat iustum, abhominabilis est vterq̄ apud deum, q̄ fecit contra iustitiam. Pariformiter Luterus malos. s. Bohemos bonos dicit quos tanq̄ hereticos Roma singulis annis execrat. Et bonos. s. Romanos, malos & hereticos noīat, dicens in sua captiuitate Babylonica non Bohemi nec Greci sunt heretici & scismatici nominandi, sed vos Romani estis heretici & impij scismatici. Contra illud quod dicit Apostolus ad Romanos. 1. Omnibus qui sunt Rome dilectis dei & vocatis sanctis. Et infra: Gratias ago deo meo quia fides vestra annuntiat in vniuerso mundo. Ambrosius: Multis proficit fides Romanorum. Roma em̄ cōis oīm ē pr̄ia. ff. ad municipales. l. Roma: iterū dt Ambro. in li. de exces. fratris. c. 7. Roma. ecclesia communis est omnibus catholicis ꝓculdubio vt caput. Dixit etiam Laurentius Pludericus Neapolitanus in breuiario decreti. 24. q. 1. c. memor. q̄ Romana ecclesia nullam heresim fouet, sed hereses de-

struit, et sunt verba Sixti pape: Memor sum sub illius nomine ecclesie presidere, cuius confessio a domino Jesu Christo glorificata est. Et Eusebius papa, in sede apostolica extra maculam semper est catholica seruata religio. Et nullis heresibus Romana succumbit ecclesia, nō timet errare qui tenet fidem quā Romana tenet ecclesia: Immo omnes questiones fidei ad eam proferende sunt et terminande. A Ro. autem ecclesia deficit Bohemia et Grecia, iugum obedientie excussit: qui aūt iam in eam damnatam heresim labitur, eius dānationis se participem facit. Ad hoc est bonus textus. 24. q. 1. c. Achatius. Non est factus inuentor noui erroris, sed veteris imitator, atque ideo non erit necessarium, vt aduersum eum noua sententia prodiret, sed antiqua tantummodo renouaretur. Martinus non noster, sed Bohemicus, antiquas stipulas combustas reuiuiscere conatur, sed nō sic impij non sic, nam verba tua non ad salutem animarum, sed ad vsum tue nequitie contra catholicos litigādo conuertis. Duo sunt genera locutionis .s. puersa laudare et recta vituperare. Et quid ad Romanos quod Greci et Bohemi perierunt?

¶ Particula decima, Decreta, Decretales leges, Theologiā scholasticam, doctrinā Aristotelicam audet supplantare.

Tulerunt spicas. Job. 24. h scdm glosam de hereticis exponitur, q in eorum mente patrū sententias destruūt q spicas significant, qz dum p figuram eloquia pferunt ab eis tegmen litere quasi aristarum paleas subtrahimus, vt medulla spūs reficiamur. Luterus enim summorum pontificum decreta hereticissima vocat, dicitque: statuit leges papa, sibi statuat, mea salua libertate, vel occulte surrepta, nō etiam, inquiēs, formida Ro. epi vniuersa decreta, q simul et decretales, qbus in scholis et iudicijs vtimur, combussit. Et sic in Luteranis illud Job. 24. imple-

tur: Alij terminos transtulerunt, qꝛ heretici ꝯstituti=
ones patrum ꝑuaricando transcēdunt. De legibus
quoqꝫ imperialibus que sacros canōes plerūqꝫ imi=
tantur. Dicit hoc, scio nullam rem legibus feliciter
administrari. Si enim prudens fuerit magistratꝰ du
ctu nature, omnia felicius administrabit q̄ꝫ legibus.
Attendite dñi Facultiste quot ꝛ quantas occasiones
q̄rit ad eneruandum oēs vniuersitates. Uniuersitas
nanqꝫ est quasi monotesseron, hoc est vnum ex qua=
tuoꝛ: coꝛpus enim heterogenium est ex quatuoꝛ fa=
cultatibus, tanq̄ꝫ partibus integralibus ꝯpactum.
Ab hoc coꝛpoꝛe aufert facultatē iuridicam, ꝛ scd̄m
eum non foꝛent amodo doctoꝛes nec in iure pontifi=
cio, neqꝫ imperatoꝛio. Coꝛrodit q̊qꝫ doctoꝛes theo=
logie, quoꝝ quosdam Ro. ecclesia ad catalogū san=
ctoꝝ posuit. Aristotelem iubar philosophoꝝ pessun=
dat, dicens: Philosophia Aristotelis de ꝟtute mora=
li, de obiecto, de actu elicito talis est que nec in po=
pulo doceri possit, nec est scripture intelligentie vti=
lis, qꝛ continet duntaxat poꝛtenta verboꝝ, non nisi
ad contentiones ꝟboꝝ conficta, ita quantū trahi po
test ex suis erroꝛibus, non relinqueret in aliqua vni=
uersitate nisi facultas medicinalis, de qua non me=
minit. Foꝛtassis ex hac radice hoc puto eum fecisse,
qꝛ in interiori homine sautiatus est, coqꝫ pharmacia
indiget, sed dicit Esaias: Ego non sum medicus, sci=
licet ad curandum hereticum, nisi deus eum coꝛde
cōtritum ꝛ ad veritatis viam reductum sanare velit.
Sed quid dicemus ad hec omnia, q̊ enim decretali=
bus cōtradicit, vel eas non recepit, catholicā ꝛ apo=
stolicā fidē credere non ꝓbatur, dist. 20. c. de libellis:
sic scribit Leo papa ep̄s Britannie, ꝛ Damasus pa=
pa, violatoꝛes Canonū voluntarie grauiter a sanctis
patribus iudicant a spū sctō (cuiꝰ dono dicati sunt)
damnant, qm̄ blasphemari spm̄ sanctū nō incongrue
videt, 25. q. 1. c. violatoꝛes. Sed si ip̄e negat ius cōe=

a q̃ genus hũanũ regit, retineat ipse ius p̃fanũ. De q̃ Esa. 65. Jus p̃fanũ in vasis eorũ, q̃ dicũt recede a nobis. Glo. ius p̃fanũ i vasis eorũ. i. ĩ hēticorũ libris arte heretica p̃ditum est. Et in tantã amẽtiã veniunt, vt q̃ ipsis non fuerit sibis, quasi p̃ditum detestent. Insup heretici sensum sanctorũ patrũ spernunt ⁊ errores nouos quasi ludos varios propter fauorem humanum, ⁊ terrenum lucrum fingunt errantes ⁊ in errorẽ alios mittentes, vt inexcusabiles sint cum iudicabit deus occulta cordiũ, ⁊ heretici q̃ a sancte ecclesie gremio extranei existunt, constitutiones sanctorũ patrum p̃uaricãtur, ⁊ imperitos ad se peruersis persuasiõibus trahunt, ⁊ doctrinis pestiferis ad interficiendum nutriunt. Si leges debent tolli secundum eum, vbi ergo manebunt legum conditores? Quõ stabit illud Prouerb. 8. Per me reges regnant ⁊ legum conditores decernunt. Vesaniam suam in Aristotelem parumper pondero, cum scientia non habet inimicum nisi ignorantem, nihilominus secundum Henr. de Gandauo in prima parte: Auditor theologie debet esse instructus in scientijs secularibus, ex ipsis enim ingenium acuitur ⁊ facilius arcana penetrantur secundum Augustinum de quantitate aĩe, ⁊ error magistrorum secularium cognoscit ⁊ declinatur. Et secũdum Ambrosium super Lucam, legimus alia non vt teneamus, sed vt repudiemus, ⁊ facilius ex creaturarum cognitione ad diuinorũ cognitionem eleuemur.

¶ Particula. 11. opera Dionysij ⁊ Thome Aquinatis carpit ⁊ declinat Luterinus.

NE despicias narrationẽ presbyterorũ sapientiũ, ⁊ in p̃uerbijs eorũ p̃uersare, ⁊ ab ipĩs eñ disces sapiam ⁊ doctrinã ĩtellect⁹, Eccĩ. 8. Arrogantes aũt heretici multa inepta loquunt, ⁊ in locutione sua semp̃ incipere student, quasi suspensos auditores faciant, qui nouum audire aliquid expectent. Luterus aũt cuius doctrina in lutrinam quasi

latrinam proiecta naso runcato subsannat opa Dio=
nysij Areopagite discipuli sancti Pauli epi Athe=
niensium, Francoꝝ apostoli martyris inclyti, inter=
alia subdole euomēs φ nihil firme sit ꝛ solide erudi=
tionis in li.de celesti hierar.sed omnia meditata in il=
lo libro sunt somnijs similia. In theologia mystica
pniciosissimus est Platonisans magis q̄ Christia=
nisans. In ecclesiastica ꝟo theologia ludit allego=
rijs,quod est otiosoꝝ hominuz studiū. Hec ille. Sed
ꝑfecto proprium est arrogantis heretici, vt cum re=
ctum vel parum senserit inde eleuetur, vt quasi do=
ctior reuerentiam a melioribus exigat, hinc et clara
pompositate addit: Mihi non fuerit operosum me=
liorem hierarchiam scribere q̄ Dionysij sit. Forte
iste altius raptus fuit in celum q̄ sanctꝰ Paulus,a q̄
Dionysius(cui ip̄e iniuriam ꝛ irreuerentiā facit)ista
didicit. Esto φ meliorē scribere hierarchiam possit,
quid prodest tñ heretico isti habere tante scientie di=
uitias,cuz vnitatē fidei in ea decernere neq̄ret, quō
meliorem faceret hierarchiam qui optimam negat?
quō allegorias satius ꝯfringeret qui allegorias deri
det,asserēs eas esse hominū otiosoꝝ studium. Quō
saluabit Apls ad Gal.4. Hec ꝑ allegoriam sunt di=
cta? Autor nempe sacre scripture deus est, in cuius
ptāte est vt non solum voces ad significandū accom=
modet,qđ etiam homo p̄t facere, sed etiā res ipsas.
Ideo cum in oībus scientijs voces significent, Hoc
ꝓprium habet scientia theologica vt res ipse signifi
cate per voces etiam aliquid significant. Ceteꝝ nō
otiosi erant doctores solennes qui libros Dionysij
ꝛ transtulerunt ꝛ exposuerunt, sicut Lynconiensis,
Marsilius Ficinus, Alanus, Gillibertus, Ambrosi=
us orator, Hugo, Albertus, Thomas et Johannes
phs in ꝓlogo translationis Dionysij ad Carolū im=
peratorem inquit: Nec velut nos otiosos inertie so=
mnoq; sopitos, perpessi estis dormire, ne dum he=

sperijs solummodo apicibus studium impēdamus, ad purissimos copiosissimosq; graim latices recurrere haustumq; inde sumere non valeremus. Detrahit quoq; btō Thome de Aquino cuius scīa credit fuisse eidem inspirata, & ex mētis raptu & orōnis merito impetrata, q̇ & ab apostolis Petro & Paulo circa Esaiam fuit instruct9. Qm̄ & apud Neapolim vocem audiuit de imagine crucifixi: Thoma bene scripsisti de me; quam recipies a me mercedem? Qui respondit. Dn̄e non nisi te. Sed dicitur. 24. q. 3. Quid aūt iniquius est q̄ impia sapere & sapientioribus doctoribus non credere. Hinc doctores errorū reddunt, q2 catholicis tractatoribus aduersant, nec vnq̄ veritatis discipuli fuerūt. Nos aūt doctrinam sctōꝝ patrum non debemus declinare, et nouellas doctrinas non sapientes cudere. Caueamus hereticorum insidias & deum timentibus conciliemur, & viam iustitie & veritatis non deseramus. Nam Ecclesiastici vbi supra: Non te preteret narratio seniorum, ipsi enim didicerunt a patribus suis. Heretici autē cum vera mala contra bonos non inueniunt, fingunt que redarguant vt contra doctos docti videantur, & contra doctores veritatis ventosa verba proferūt, & spiritum in naribus habentes stulto iudicio solos se sapientes putant.

¶ Particula. 12. Stolide Luter alumnos congregauit quos in fide non generauit.

PErdix clamauit, congregauit que non peperit, fecit diuitias nō cū iudicio, in medio annoꝝ ei9 derelinquēt eū, in nouissimis suis erit insipiens. Hieremie. 17. Qm̄ Luter nunc iniquitatis mysterium operat multos supplantādo vt premissum verbū prophetícū assumere cogar. Secundū enim diuinos tractatores hoc ipm verbum ad hereticos referēdū est, quos Propheta perdici insipienti auicule cōpa-

rat. Perdix scđꝫ Jsidoꝝ a voce nomē habet, ⁊ scđm Albertum a perdēdo dicit. Nam scđm Pliniū ⁊ reꝝ naturalium scrutatores perdix huius nature fraudulēte est, vt oua alterius perdicis surripiat, vt ea subtracta incubet ⁊ foueat. Eo modo scđꝫ Augu. contra Faustum contētiosus hereticus vt perdix cōtentiosum animal clamat ⁊ congregat que non peperit, hereticus nanqꝫ aliena rapit dum sancte ecclesie filios callide deceptionis clamore decipiēs ad se trahit, ⁊ dicit glosa super illud ecclesiastici. xi. Sicut perdix ducit in caueam, Qui prudentes estimant sepe versutia hereticoꝝ capiunt. Sicut enim venter plenus male digestum cibū fetide eructat, ita hereticoꝝ cōmoda fraudulenter ꝓducunt dolosa consilia, vt quoscunqꝫ possint in caueam erroris ⁊ laqueum deceptionis precipitent. Quanta queso mala audiuimus ⁊ vidimus ex perdici loquacissimo ꝑditissimū loquor Luterū: q̊t enim homines in vtroqꝫ statu sub heresibus suis congregauit quasi forēt diuitie sue, liquido ꝓcul dubio constat in diuersis oppidis Teutonie q̄ hactenus fuit Teotonia. i. deifica natio. Hec omnia fecit noster perdix. Perdicem etenim naturales pugnacē dicunt ⁊ immundū vt palma sit victoris polluisse victum. Jn quo intellige diabolū. Origenes: ꝑdix. i. diabolus clamando per hereticos, creaturas quas non generauit cōgregat ⁊ alienas facit suas. s. simplices fidelium laqueo heretice factionis impedit: sed Luterianista fecit diuitias nō cū iudicio discretionis quia si discretus fuisset iudicium dei vtiqꝫ timuisset: sed iustitiam dei, qua omnia sub lege sunt, ī corde habuisset. Jdeo dicit Abacuc. 2. Ve qui multiplicat. Non sua: vsqꝫquo aggerat contra se densum lutum, Luterus in domo congregatum fetorem exhalat, sic hereses cū multiplicāt ⁊ heretici aggerūt, non suos mortis fetorem generāt. Ceterum perdici fraus sua fructum non habet, immo suū laborē ꝑdit.

Cum enim pulli per pdicem foti ⁊ adulti audiūt vocem proprie genitricis naturali quodam affectu matrem putatiuam que eas fouerat derelinquunt ⁊ ad illam que eos genuit remittunẽ secundū Isid. ⁊ Ambrosium: Hoc modo heretici in cassum frequentius laborāt dum per eos decepti per dei grām ⁊ sanctorum doctorꝝ predicationem ad vnam fidem ⁊ penitētiam redeunt Johan. 10. Oues mee vocē meā audiunt ⁊ sequunẽ me. Mercenarios aūt fugiunt. Sic fit vt in medio dieꝝ hereticoꝝ diuitie non sue eos relinquant ⁊ ad pastorem qui eos redemit remittanẽ ⁊ sic visa eorum insipientia heretici finaliter deficient: 2. Thimo. 2. Non enim semper veritati resistent quēadmodū nec Jamnes ⁊ Mambres resistebāt Mosi in tertio signo quando eoꝝ insipientia fuit manifestata ⁊ dixerunt digitus dei hic est. Spumet igitur Luterus vesanias suas ⁊ vt rana Esopi infletur contra fideliū quietē intimā: tandez tñ inepta sua doctrina vt malus. Nauis i vertice montis relinqueẽ, qꝛ quod a spiritu sancto non est, dissolueẽ, ⁊ scd̄ꝫ Euāgelistam: Omnis plantatio quam non plantauit pater meus celestis irradicabiẽ. Et Hiero. super illd̄ Esa. 10. ⁊ erit terrori ꝓfugus ⁊ reliquie ligni saltus eius pre paucitate dinumerabitur. Hoc inqt ad hereticos referri potest, ꝙ postq̄ȝ ecclesiastica doctrina illuxerit, ⁊ omnes eorum decipule patuerint, tunc ad tantam deueniēt solitudinem de saltu ⁊ infructuosis arboribus vt innumerabili eorum multitudini quaȝ heretica prauitate deceperant vix pauci resideāt, q eorum sequantur errorem. Concludo igitur cū Hieronymū, super locum thematis: Perdix iste diabolus per principes hereticorum ⁊ si clamauerit ⁊ congregauerit que non peperit, ⁊ deceptorum multitudinē cōgregarit que postea demittet eum vt oīm iudicio stultissimus comprobetur. Nam. 2. Petri. 2. de hereticis scribitur. Audaces sibi placentes. i. de se ma-

gnam sapientiam estimantes quod est argumentum insipientie, hinc figurate dicitur ibidem et Num.22. Subiugale mutum animal in hominis voce loquens prohibuit prophete insipientiam. Hieronymus super Hieremiam.10.ad tempus: Cum electi quoque manifesti fiant et probati sunt. Cum autem visitatio dei venerit et oculos eius stulta prospexerit omnia conticescunt. Sed sapientiam contra diabolicum perdicem quasi gallum congregat sub alis, et quasi aquila pullos prouocat ad volandum ad celū.

¶ Particula.13. Quod obseruatio operum ceremonialium legis non est meritoria nec charitas reqrit ea.

Quid tētatis deū īponere iugū sup ceruices discipulorū qd neqz nos neqz patres nostri portare potuimus iqt sanctus Petrus actuū.15. Nō nulli enim de iudeis Christiani sz adhuc iudaizātes descendentes de iudea docebant fratres, qz nisi circuncidemini scdz morez Mosi non potestis salui fieri. Et ita docebāt seruari oīa legalia. Circūcisio enim est ptestatio vniuerse legis obseruande, Ad gala.5. Cuz istis iudaizantibus concurrit Martinus, qui in vna sua ppositione dicit, licet opera legis quecūqz fieri, si ea requirit fraterna charitas mō nō lege cogēte q casu licet mō circūcidi, sine piculo et cū multo merito. Ecce quō serpens lubricus, et pteus ipse Luterus in variaz se mutat portēta hereticaliū formaz. Nunc cū Helonitis mō cū nazareis hereticis, nunc puincit pseudo Christianus et hereticus, tūc iudaizator, et qūuis ista suis in locis sint reprobata, alia tamē adducā argumenta contra eandē heresim. Dicit enim Trenorū.2. Prophete tui viderunt falsa et stulta: viderunt tibi assumptiones falsas et erectiones, pseudo magistri nanqz absqz tēperamento charitatis simpliciū corda cōuertunt dolosis cōfictiōibus falsa docētes, causa erroris aut socordie et iactātie. Quō enim

sine piculo opa legꝫ ⁊ circūcisiōis cōtingere possint cū p gratiā dn̄i nostri Jesu Christi credimus saluari: gratuitū em̄ donū dei datur sine opibus legis, cū ad perfectum neminē duxit lex. Ad Hebre. 7. Et quo pacto charitas opa legis requirat que cū pctō mortali stare nō p̄t, cū opa legꝫ sitꝫ mortua nō h̄ntia vim aliquam: ⁊ mortifera, quia licite sine peccato obseruari non p̄nt. Ad Hebre. 8. Dicēdo nouum testamētum, veterauit pri⁹: qd aūt antiquat ⁊ senescit prope interitū est, ⁊ ita in his opibus nullum reperit meritū. Et quō dies ⁊ nox, veritas ⁊ vmbra, bona opa ⁊ peccatum, onus leue ⁊ graue, Christus ⁊ Judeus ꝯmisceri queant: scriptū enim est. Deu. 22. Non arabis sil'i boue ⁊ asino. i. nō recipies euāgeliū qd ī boue exprimit, ⁊ in asino. i. in iudeoꝝ obseruantia q̄ asino ꝓpt pōderꝫ grauitatē assimilat. Porro oē q̄ ipedit profectū ⁊ fructū q̄ ꝓuenit ex Chr̄i redēptione peccatum ⁊ sine merito, sic Apl's ad Galatas. 5. loquit de circūcisione, si circūcidemini Christus nihil vobis proderit, Et Damascenus in. 4. Ueniente veritate inutilis est typus ⁊ vmbra, quare supfluum est circūcidi ⁊ ꝯtrarium sancto baptismati. Et ita actuum. 15. vnanimi diffinitione cōclusum est circuncisionem non esse obseruandam. Et quō inquit Apl'us ad Galatas. 4. Conuertimini rursus ad egena ⁊ infirma elementa. Glo. Rursus dicit vt ostendat quod nō distat modo lex post Christum, ab antiqua idololatria que nunquam sine peccato fieri potest. Sunt igitur opera legis infirma elementa, quia non p̄nt a peccato mundare iuxta conscientiam, ad Hebreos. 9. Et hec infirmitas prouenit ex eo qd sunt egena in se nō continentia gratiam. Concludo igitur cum Apostolo, si data esset lex que posset iustificare, Christ⁹ gratis mortu⁹ eēt. Recedat ḡ a pijs aurib⁹ Luteri theologia, imo stultilogia, ⁊ Judeoꝝ obseruantijs nō cōmunicemus cum Ebionitis, Nazareis ⁊ Cherintia-

nis τ Luterianis hereticis.

¶ Particula.14.ꝙ non est recens sacramen-
torum inuentio.

Uenā doctrina hec noua? Marci.1. dicebant
q τ inter se querebāt, qui mirabātur de miracu-
lo qđ fecerat Christus ī eiectione spūs immū
di, τ p̄ stupore de potestate huius facti inquisitionē
fecerant. Noua enim est hec doctrina, quia τ mirabi
lis τ confortata τ non potero ad eam, scđm Psalm.
Sed reuera de quolibet scismatiarcha nouam cudē-
te heresim inquiri potest: Quenam doctrina hec no
ua que in auribus nostris sonat? Hec quidem doctri
na mala, q2 profana, dum aliquid in ea deprehēditur
fidei contrarium τ coinq̄natum: sicut enim nouum vi
num quanq̄ȝ sit dulce, multas tñ intermixtas habet
feces: sic τ nouis adinuentionibus hereticoꝝ feculē
tuȝ scismatice vanitatis adiungiť, τ hi sunt qui vete
rib9 heresibus iungūt nouas, τ ꝑpter h̄ Aplus. j. ad
Tim.6. ait: Profanas vocū nouitates deuita. τ ad
Heb.13. Doctrinis varijs τ peregrinꝭ nolite abduci.
Talia eñ noua sunt q̄si noxa a nocendo a satana ꝓ-
curata. Diabolus enim semꝑ nouitate gaudet, vt di-
cat glo. Eccle. Nemo enim facile noua introducere
debet, vñ statuta antiq̄ remoueāť dis.30.c. Hec. Uñ
ex hereticoꝝ nouitatibus fidei splendor obtenebres-
cit, speciei celsitudo tabescit. Amoris flāma refrige-
scit. Et turbida ꝓcella in ecclesia succrescit. Ista di-
xisse volui propter quendam articulum Martini in
quo infrunite dicit recens est sacramentorum inuē-
tio, vbi tenebras pro luce producit, si profecto locu-
tionem comparatam fecisset sacramenta noue legis
ad antiqua legalia conferendi palliationem aliquo-
tiens habuisset. Nouum enim dicitur id quod est ad
antiquum Esaie.43. Ne memineritis priorum τ an-
tiqua ne intueamini, ecce ego facio noua, sed ipse ab
solute hanc pronuntiat recens est sacramentorum in

uentio. O incauta locutio quasi ab homine sacramē
ta de nouo forent instituta. Et nō immediate a Chri
sto. Et verbis: Nempe inordinate prolatis incurri-
tur heresis scdʒ Hiero. ꝛ hec est presumptuosa ac i-
pia blasphemia ꝛ veritatis dolosa immutatio. Nō fi-
deliter in sacramentorum iniuriaʒ garrula, sed ad gu
bernatorem ecclesie, ꝛ sacramentorum institutorem
recurramus, illum sedulo excitemus, qui non seruit,
imperat ventis vt omnia sedet, portum salutis indul
geat, hostem ecclesie manifestum cōprimat, que ec
clesiasticoꝝ sacramentoꝝ authori derogat q̄ ꝛ sui er
roris cecitate inuolutus ecclesie calumniam infert,
Sed transeamus ad propositionis palestram ꝛ sup-
pono quod apl'i ꝛ eoꝝ successores sunt vicarij Chri-
sti quantum ad regimen ecclesie constituti per fideʒ
ꝛ fidei sacramenta. Et sicut non licet eis nec toti ec-
clesie aut consilio generali cōstituere aliaʒ ecclesiā,
ita non licet eis tradere aliam fidem. Nec instituere
alia sacramēta, nec ea mutare, nec in eis quo ad sub
stantialia dispensari. Sʒ per sacramenta que de late
re Christi pendentis in cruce fluxerunt, ecclesia de-
bet esse fabricata. Unde ꝛ Johannis. 19. dicit. Unꝰ
militum latus eius aperuit, ꝛ cōtinuo exiuit sanguis
ꝛ aqua. Aperuit, inquit, Euang. latus eius vt illuc q̄
dammodo vite hostium panderet, vnde sacramenta
ecclesie emanauerunt, sine quibus ad vitam non in-
trat. Sic em̄ hō descendēs de Hierl'ʒ in Hierico vul
neratus a latronibus ad stabulū reducit, A Sama-
ritano qui vulnerato appropians, vulnerum alliga-
menta adhibuit, dum cōtra originalis peccati ꝛ actu
alis vulnera sacramentorum remedia Samaritanus
instituit. Ille enim instituere dicit, qui illi robur ꝛ vꝛ-
tutem tribuit, sicut etiam de legum institutoribus di
citur. Uirtus autem sacramentoꝝ collator est Chri-
sto ꝛ ipse solus sacramentorum est institutor quem-
admodum etiam deus dedit populo hebraico sacra

legalia certo tp̄e currētia ꝛ solū illū ꝓplꝫ obligātia
Et finalit̄ eccīa iuētores nouitatū ꝛ errorꝫ diiudicā-
do respuit: eosqꝫ int̄ veros p̄res nūerare cōtēnit.

¶ Particl'a. 15. Quod sacr̄m eucharistie nō mi-
nistratur laicis sub vtraqꝫ specie.

SIc nos existimet hō, vt ministros Chr̄i ꝛ dispē-
satores mysteriorꝫ dei. 1. Cor. 3. Mīstri eccl'ie
deo coopant̄ sacr̄a ppl'o ministrādo mediatores
inter deū ꝛ ppl'm q̄bus dispensatio credita est. Et li-
cet sacramēta instituere ꝛ mutare nō possint quo ad
substātialia: quia hoc est de iure diuino, tn̄ eorꝫ mini-
stratio ꝛ dispēsatio eis credita est: q: hoc ē de iure hu
mano. Christus aūt quo ordine ꝛ modo sacr̄m eucha
ristie fidelibus foret ministrandū vel sub vna specie,
vel duplici apl'is ꝛ eorꝫ successoribus reliq̄t ordinan
dum. Et in primitiua ecclesia nō generaliter, sed in
certꝫ eccl'ijs fideles laici sub vtraqꝫ specie sumebāt
Hoc tunc paucitas fidelium admittebat deuotione
concurrente cum religiosa cautela, ꝛ propter vicini-
tatē dominice passiōis maior viguit deuotio in ppl'o
Christiano: ꝛ sic sumentes sub visibili signo ꝛ spe-
cie appropriata sanguini feruentiores erāt, ꝛ ad san
guinem effundendum pro fide paratiores. Ad Phi-
lippenses primo: Vobis datum est non solum vt in
eum credatis: sed etiam pro illo patiemini. Cessante
autem tyrannorum persecutiōe eccl'ia instructa pe-
riculis ꝛ scandalis ex communiōe populi sub vtraqꝫ
specie prouenientibus, concilia generalia celebrare
cepit, ritum antiquum commutādo, vt videlicet sub
specie panis tm̄ hoc sacramentum laicꝫ daret̄. Hinc
impie dicit Luterus. Ego conabor ostendere om̄es
esse impios qui vtriusqꝫ speciei communionē laicis
denegant. Et iterum negare laicis vtranqꝫ speciem
est impium ꝛ tyrannicuꝫ. Heretici enim securi om̄ia
se superare putant: sed sicut vmbraculum custodis
transeunte tempore destruitur, ita congeries hereti

corum mox euanescit: ꝛ quia ista assertio temeraria est, ꝛ ad solū ꝓiicienda vt ab hominibus conculcet. Denegatur itaqꝫ communio sub vtraqꝫ specie laicis ob euitatiōem magnoꝝ periculoꝝ que ꝯtingere possent in distillatiōe sanguinis, propter multitudinem sese circa altare ꝑmentiū, ꝛ item gñale conciliū ꝑcepit vt sacerdos eucharistiam semꝑ habeat paratam propter infirmos, ne sine communione moriātur, de conse. dist. 2. presbyter. Ibi non precepit sanguinem seruari: qꝛ opus esset cautela ne effundat, aut in hyeme cōgelet, aut in acetū cōuertat. Ex effusione eniꝫ sanguinis seq̄retur nota irreuerentie, ꝛ Canones penitētias iniungūt sacerdotib⁹ negligētib⁹ circa effusionē sanguis. De cōse. dist. 2. Si ergo fuisset necessaria cōmunicatio sub vtraqꝫ specie q̊ad laicos, vtique canon posuisset penias graues ipsis laicis circa effusionē sanguinis. Preterea credebāt quidā simplices qꝺ in altera spē totū Chr̄m non reciperēt: iō vt hic error a cordib⁹ fideliū tolleretur, ecclesia ordinauit, vt laici sub specie panis cōmunicarent. Christus eñ totus sub vtraqꝫ specie cōtinetur, ꝛ sub qualibet specie ꝛ sub qualibet particula vtriusqꝫ speciei. Qui ergo sub specie panis cōmunicat, totum Christum sumit ꝛ cum corpore sanguinem recipit: non enim est corpus animatum ꝛ viuum sine sanguine. Bonauētura enim in. 4. distin. 11. q. 2. miraculum adducit de eo, cui exiuit sanguis ab hostia: quia non credebat, ꝙ esset sanguis sub specie panis. Sic sepe legimus de iudeis qui hostiam consecratam malitiose perforauerunt ꝛ sanguis inde stillabat. Sacerdos quoqꝫ in die parasceues, quando non consecrat corpus domini, sub specie panis tantum sumit. Similiter in veteri lege de libaminibus nihil habuerunt offerētes, sed soli sacerdotes, per quod significabatur potus huius sacramenti, ꝛ cum dicitur Iohan. 6. Nisi biberitis ꝛc. Non nominat speciem vini sed sanguinē.

Virtus nanque huius sacramenti non dependit a speciebus illis visibilibus, sed a rebus contentis sub speciebus. Et Christus quinque milia hominum satiauit in deserto, & non legitur de potu, & similiter de manna & de pane Helie, que omnia figurabant eucharistiam. Nec potest aliquis doctor assignari a quingentis annis, qui teneat quod communio sub vtraque specie sit laicis necessaria. Hoc tamen est notandum quod ad consecrandum requiritur vtriusque speciei integritas, ita quod sacerdos offerens sacrificium non debet consecrare corpus nisi etiam consecret sanguinem. In vltima cena Christus apostolos ordinans sacerdotes dixit: hoc facite in meam commemorationem. i. sub vtraque specie conficite, & non dixit sub vtraque specie alijs date: perfectio enim signi hoc exigit: quia in hoc representatur dominica passio in qua sanguis Christi a corpore fuit separatus, & in hoc implet oblatio Melchisedech. Et in lege Mosi sacerdotes sanguinem offerebant, non autem laici. Et verbum Apostoli. 1. ad Cor. 9. hunc modum communicandi sub vtraque specie non precepit, sed permisit: & factum Christi in cena narrauit & preceptum non dedit, sicut in simili dicitur: Soluite templum hoc &c. Et alibi: Quod facis fac citius. Hoc est verbum permittentis, non precipientis vel consulentis. In scriptura sancta multa verba imperatiui modi, non ponuntur imperatiue vel imperanter, sicut illud. 3. Regum. 22. Egredere & fac ita. Et Johan. 13. Quod facis fac citius. Sed hereticus que non intelligit in scripturis, vt libet interpretatur.

¶ Particula. 16. quod pugnandum est aduersus Turcas.

SI non pugnauerimus aduersus gentes pro animabus nostris & iustificationibus nostris, citius perdent nos a terra. 1. Macha. 1. His verbis contrariari videtur vna propositio Luteriana, que dicit:

Preliare aduersus Turcas, est repugnare deo visitanti iniquitates nostras p illos. Ubi nota, q in casu a deo permittente fit vt exigentibus pctis nostris in virga ferrea a deo visitemur ⁊ flagellemur in nostrā correptionē per infideles, sicut legimus hoc factum fuisse p Hunos ⁊ gotos ⁊ Wandalos, vt Attila diceret se flagellum dei. Sed ex hoc inferre non debet q p̄liare aduersus Turcas sit repugnare deo ⁊c. nā hoc repugnat gestis veteris testamenti, sacris canonibus, ⁊ noue legis historijs. Pugnauit enim Israel orante Mose contra Amalechitas, qui figurabant Turcas sicut ⁊ cetere natiōes illius temporis. Amalechite enim interp̄tant̄ gentes brute, ⁊ ibi designanter Turce brutaliter ⁊ spurcissime viuentes. Itemq sol retinuit cursum suum ne victoris Josue retineret triumphū a cede pessimoꝝ regum Madianitaꝝ munitissima castra dissipauit Gedeon Ammonitaꝝ numerosum exercitum superauit Jepte. Supbissimos Philisteos humiliauit Samson, Dauid Goliā. Cananeos exterminauit Delbora, Judas Machabe⁹ nationes gentiū, multa sunt hmōi in veteri lege. Sꝫ beatus Tho. 1.2.q.104.ar.2. populus Judeorum ad hoc electus erat a deo q ex eo Christus nasceretur, ⁊ ideo oportuit totum illius populi statum esse propheticum ⁊ figuralem: ⁊ iudicialia illi populo tradita sunt figuralia, sicut bella et gesta illius populi exponunt̄ mystice. Arma enim ⁊ victorie antiquoꝝ patrum, sunt nobis in exemplū belloꝝ pro ecclesia patria: vnde sicut tunc pugnatum fuit contra incircūcisos, ita in noua lege contra infideles, ⁊ p̄cipue cōtra Saracenos. Idem repugnat sacris canonibus. Saracenos enim debemus persequi, qui Christianos p sequuntur, ⁊ ex vrbibus ⁊ proprijs sedibus pellunt. 23.q.8.c.dispar. et ibidem canone omni timore ⁊ terrore deposito ↄtra inimicos sancte fidei, ⁊ aduersarios omniū religionum agere viriliter studete. Nouit

enim omnipotens, si quilibet vestroꝝ morieꝛ ꝙ ꝑ veritate fidei ⁊ saluatione patrie, ac defensione Christianoꝝ mortuus est, ⁊ ideo ab eo p̄mium celeste consequetur: ⁊ sic illa bella sunt meritoria, ⁊ q̄ secundum Gregorium ad Gennadium Patritium et Eparchū Africe, sicut antiquitus ducibus concessum fuit bellare, sic ⁊ modernis, dummodo non vellent desiderio fundendi sanguinem, sed rempub. ꝑ fide Christi ampliando. Ceteꝝ quod hoc non sit repugnare deo, patet ex gesto Christianoꝝ principum. Cōstātino magno ostēsum est signum crucis, hac voce audita: In hoc Constantine vince, ⁊ Theodosio vꝛ: O nimium dilecte deo cui militat ether. Et cōuocati veniūt ad classica venti. Insuper Carolus acturus ac p̄cellēs Godefridus fortissimi Christiani ꝑducunt in testes. Quid Johannis Huniadis victorias referamus? Quid Georgij Albani triumphos commemorem? Nonne Conradus marchio montis ferrati, omni anno tempore estiuo ꝯtra Saracenos pugnauit. De h̄ poeta Samariensis.

Unicus ille leo fidei vigor, vnicus imo
Murus ⁊ hostilis, vnicus ille timor.
Dux verus, ⁊ nostre Conradus causa salutis,
Qui modo regnantes ⁊ fortes fregerat arces.
Cui genus ⁊ census robora multa dabant.

Accedet ad hec oratio ecclesie. Omnipotens sempiterne de⁹, in cuius manu sunt omniū potestates, et omnia iura regnoꝝ, respice ad Romanum benignus imperium, gentes que in sua feritate confidunt potētie tue dextera comp̄mantur. Et sic nisi pugnauerimus contra Turcas, citius perdent nos a terra. Nōne anno p̄tereūte Turca Belgradum apud Danubium, quam vrbem taurinum appellauere maiores, etas aūt nostra Albam, quod oppidum totius regni Ungarie erat claustrum ⁊ antemurale, in suam cepit ditionem. Et successu temporis insulam Rhodum a

Et anno Dni 1526 [illegible]

militibus Hierosolymitanis vi bellica accepit, q̄ totius orientalis maris erat ianua. Nunc ergo strenui Christiani principes ꝛ milites accingimini, ꝛ estote filij potentes, vt pugnetis aduersus nationes Turcarum, date animas pro testamento patrum, et mementote operum eorum que fecerunt in generationibus suis, ꝛ accipietis gloriā magnam ꝛ nomen eternum: ꝛ ne timueritis potentiam eorum, in deo enim facietis virtutem, ꝛ ipse ad nihilum deducet tribulantes nos. August. Deus erit exercitus ꝛ victoria. In exercitu enim nostro dux deus est, quem non derelinquimus. 2. Para. 13. Et facite inter vos treugas ꝛ inducias scd̄m mandatum sanctissimi domini nr̄i pape Adriani sexti.

¶ Particula. 17. ꝛ finalis ꝛ remissoria.

AD iniquitatem eoꝝ subleuabūt animas eoꝝ; Osee. 4. Heretici quāto plures, tanto magis delinquunt deo, ꝛ iuxta nūeꝝ suū ampliāt dogmata errorum: ꝛ dicendo, deus nihil aliud querit nisi veritatem fidei, quam si custodieritis, nō curat qd agatis, ꝛ sic subleuant animas eorum in peccatis vt non peniteant, sed in sceleribꝰ gaudeant. Unde ꝛ populus qui docet, ꝛ sacerdos qui sic dicit, pariter peribunt. Martinus autem Luter inquit: Christus nūquam peccatores coegit timore ad penitentiam. Et item verbum illud est periculosum diui Hieronī. siue male positum, siue male intellectum, q̊ penitētiā appellat secundam post naufragiū tabulam, quasi baptismus non sit penitentia: Cum tamen Lucas referat: Si penitentiam non egeritis, omnes simul peribitis. Et apud euangelistas baptismus ꝛ penitentia in numeꝝ ponunt. Peccatum quoqꝫ actuale cum cōsummatum fuerit, generat mortem, quod non nisi ꝑ pniam expiari p̄t, sicut originale ꝑ baptismum. Ceterum exorbitanter circa sacramēta ecc̄ia errat. He

reticus nempe est qui male sentit de ecclesie sacris. extra de here.c.ad abolendam. Et Ambro. seruorum beate virginis: Maior, inquit, oim infidelium pestis et fidei Jesu magis inimica est hereticorum negantiū et sophisticantium fidem euangelicam, sed fides habet q sacra noue legis efficaciam hñt ex Christi passione, sic non est recens inuentio sacramentorum. Et Luter quasi omnes errores waldensium renouat, et ligauit eū diabolus ne valeat stabilis manere, sed omni vēto doctrine circūfert, et ei9 retributio erit luctus. Nam viā latā puersitatis arripuit, et a recto tramite abijt. Nec istis erroribus satiatus, etiā vltima duo pcepta decalogi inualidat, asserēs q pctā p duo vltia pcepta decalogi omissa sunt prorsus a confessione secludēda, p illud Esa.j. Auferte malū cogitationū vrarum. Peruerse cogitationes separant a deo: et qui viderit mulierem etc. mechatus est. Mat.5. Ps. Etenim iniquitates operamini in cordibus vestris. Augustinus: Quicquid vis et non potes, deus factū reputat. Sed qui perdit conscientiam bonarum cogitationū, necesse est vt in naufragium multorum errorum deueniat. Et repulsa fidei veritate, in eternum pereat. Et Mat.23. Ve vobis qui mundatis quod foris est, intus aūt pleni rapina et immunditia. Contra quoqz fratres mendicantes perperam loquitur, et tamen Sixtus quartus in extraua. vices illi9 ait: Cum in veritate fides nostra sit illuminata et ecclesia exaltata per Mendicantes, et psertim per Ordines Predicatorum et Minorum, vt iura testantur. De operibus nostris scribit sic: Opera nihil sunt coram deo, aut omnia sunt equalia, quantum ad meritum pertinet. Ponit vnam hipotheticam disiunctiuam, cuius vtraqz pars ē falsa. Fides enim sine operibus ociosa et mortua est, et q facit veritatē venit ad lucem, vt manifestentur opa eius, quia in deo facta sunt. Johan.3. Contra secundam partem est disputatio Hiero.in.2.li.contra Jo-

uinianum, quia si omnia opera essent equalia, om̄es sancti haberent vnam remuneratione̅. Contra illud In domo patris mei mansiones multe sunt: Et stella differt a stella. De aliis articulis damnatis in Bulla Apostolica ⁊ Edicto Imperiali, ⁊ in determinatio̅e vniuersitatis Parisien̄ ⁊ aliarum, et in Doctrinatione multoꝝ doctoꝝ supersedere volo, nec necesse est, vt singula deliramenta, que heretici proferunt, vnꝰ libellus subuertat. Offero tamen omnia prefata iudicio alioru̅ melius sentie̅tiu̅, ⁊ submitto me ⁊ mea paucula scripta correctioni eorundem.

¶ Finis.

¶ Fratris Matthei wismariani, Ordinis Predicatorum, in Martinum Lutherum conspurcatorem Christiane religionis impudentissimum Pentacontostichon.

Semideos sese cupiunt pleriqꝫ videri,
  Quos vix humanum nomen in orbe decet.
Cornigero vult rana boui prestare palustris,
  Pulchrior est niueo coruus olore sibi.
Uile culex animal mentitur grande elephanti
  Robur aranea apis num lupus agnus erit?
Mus leo magnanimus, ceruus vulpecula haberi
  Appetit excelsus, candidus ater homo.
Omnia cernimus inuerti nequam ingeniorum
  Vipereo flatu, quem stolida ora vomunt.
Post primeuorum diruptas hereticorum,
  Et fusas acies, en noua monstra fremunt.
Lutra rapax genere amphibio exteriore Luterus
  Pelle nitens, intus viscera feda trahit
Impius, elatus, trux, intractabilis, audax,
  Garrulus, imprudens, perfidus, asper, hebes.
In sublime ratus crassum se figere posse,

Ingenium numen, lucido ab axe ruit.
Seua cui ambitio doctos incessere suasit,
Illustresꝙ viros nominis aucta fame.
Rumpitur immiti sciolus presumptor agone
Hieronymo Ambrosio cedere turpe putans.
Indocta indoctus diffudit dogmata doctor,
Nimirum indocilis rite docere nequit.
O Martine tuis cum complicibus resipisce,
Ni phlegetonteis eligis obrui aquis.
Vos o terrigene vos conuenio, meminisse
Vos volo pollicitum fedus in ede dei
Ingenitas quando sordes sacra diluit vnda,
Nonne indicta atro bella fuere duci.
Cur ergo ethereo deserto principe fumis
Vestra excecantur lumina, migrat honor?
Cur crudeles heroas prefertis auito
Regi, a quo vobis mens deiformis inest?
Cur immundus adhuc dominatur apostata vestri
Dux ratione carens, mancipiumꝙ necis.
Inclyta dic sodes vasti Germania mundi
Pars haud infima, dic error hic vnde tibi?
Hactenus emicuit probitas tua claraꝙ virtus
Romani imperij qua duce in arce sedes.
Sceptra tenes, ⁊ magni orbis moderaris habenas,
Decretis parent omnia regna tuis.
Plecte igitur sontes, ⁊ noxia pelle aconita,
Duret vt eternum gloria in orbe tua.
Cerne applaudentem tibi summo ex ethere regem,
Hymnos cui recinat sexus vterꝙ pios.
Cesare Germano, Germano ecclesia gaudet
Pontifice, id nouiter prouido agente deo
Longeui superes rex maxime Nestoris annos
O Carole, o felix viue Hadriane diu.

Tractatus de Purgatorio, per Fratrem Bernhardum de Lutzenburgo, ordinis predicatorū, sub certꝫ Paragraphis collectꝰ.

¶ Prologꝰ. de hereticis negātibus Purgatorium.

¶ Paragraphus primus.

DRaco infernalis, dirum toto pectore virus gestans, animarum sanguinem sine intermissione sitiens, adinuentiones errorum suscitare molitur, et precipue circa Purgatorium, vt iuge sacrificiū ab ecclesia tollatur, memoriaqꝫ animarum pereat, ac frustrentur suffragia et preces vniuersalis ecclesie: quo errore irretiti fuerunt greci, sꝫ tempe ꝯcilij Basiliensis editus fuit libellus grece scriptus, in q̊ plures grecoꝝ doctores citant, ex quoꝝ testimonio aiūt grecos in concilio florentino hanc heresim recognouisse ⁊ abiurasse, ceteꝝ ruthenos deinde, waldenses, ⁊ successiue Wicleffitas ⁊ Hussitas sathanas in hoc errore inuoluit, Et nouissime Lutherani draconis sibilatione ꝯmoti, tanqꝫ filij alieni, claudicātes a semitis sanctoꝝ patrum, purgatoriū negant: De quoꝝ nūero quidam pretensus doctor apud nos apparuit, sed ad indictam palestram nō comparuit. Et sciat lector hereticos purgatoriū non intraturos, sed infernus erit eorum hospitium. Et Sarracēi, fidei nr̄e emuli, erūt eorū iudices: Nā ⁊ hi purgatoriū ponunt: dicit enim machometus in alchorano in decimo articulo fidei sue: Crede ꝙ homines transibūt per purgatorium, et ibi stabunt, alij amplius aliq minus. Et plato: ꝟtutes aīe separate sunt ratiōes animi purgate, nec possunt induci in medio, sꝫ purgātur ī campis eliseis.

¶ Occasiones cur nonnulli ceciderūt in errores de purgatorio.

¶ Paragraphus secundus.

EST tritū sermone prouerbiū: Qui vult vitare syrtim, incidit ī caribdim. Quidā vitare volentes Origenis errorē, ponentis oēs penas post mortem purgatorias esse, in ɔtrariū ꝓlapsi sunt, vt dicāt post mortē nullā penā purgatoriā. Eccl'ia aūt sancta inter errores cōtrarios cauto passu incedit in statu aīaꝝ, ⁊ q̄sdā penas purgatorias cōfitet', eoꝝ duntaxat qui absq; mortali decedūt: sed eos q̄ cū mortali decedūt, cū diabolo ⁊ angelis eiꝰ ɔfitet' eterno supplicio cruciādos. Alij errauerūt, putātes, ꝙ qñ separat' a corpore, ꝙ ipsa dimittat peccata: erroneū est: q̄a aīa corpori ɔiūcta, recipit corpoꝝ mutabilitatē, ⁊ corpꝰ aggrauat aīam, sed aīa separata firmat' in grā, vl' obstinat' ī peccato, Eccl'i. xi. Si ceciderit lignū ad austrū aut aq̄lonē, in q̄cunq; loco ceciderit, ibi erit. Et si dicat': ergo nullū erit purgatoriū, q̄a inter austrū ⁊ aq̄lonē nullū ponit' mediū. Dicit': ꝙ q̄a venialia non variant statū hoīs post mortem, ideo sicut moriēs in veniali adiūcto mortali cadit in aq̄lonē, id est, in locū reproboꝝ (nā scd'm Damascenū, q̄d est hominibus mors, h' angelis est casus) sic moriēs in veniali solo cadit ad austrū, id est, locū electoꝝ: q̄a cadit in calore charitatis. Alij dubitauerūt de purgatorio, q̄a de eo in ꝑmitiua eccl'ia rara fuit mētio: Sed respōdendū est eis: ꝙ nō necessaria fuit purgatorij ⁊ indulgentiaꝝ fides in ꝑmitiua eccl'ia atq; nūc est: nā tunc adeo charitas ardebat, vt paratissimi fuissent singuli pro Christo mortē suscipe, ⁊ rara fuerūt crimina, ⁊ ea q̄ ɔtigerūt, magna fuerāt canonū seueritate vīdicata, modo aūt nō sustinerēt rigorē canonū: vñ nō absq; maxima spiritussancti dispensatione factū est, ꝙ post tot annoꝝ curricula purgatorij fides ab orthodoxis generalit' sit recepta. Alij aūt, vt Lutherani, dicūt, ꝙ scriptura diuina tota prorsus nihil habet de purgatorio, sed h' improbabit' in sequenti tertio Paragrapho.

¶ Purgatorium ostenditur ex canonica scriptura. ¶ Paragraphus tertius.

SAcra scriptura est q̄si q̇dda᷑ ꝯclaue ỽitatū, quas Christian⁹ scire debet, ⁊ sic nemini dubiū est, q̄n ỽitas purgatorij in ipsa cōtineat. Mat. em̄. 12. ðr: Qui dixerit ỽbū ꝯ spiritū sanctū, nō remittet ei, neqꝫ in h̄ seculo neqꝫ in futuro. Et Gre. in 4. dialogo: Hac sentētia dat itelligi, q̄sdā culpas in h̄ sclo, q̄sdā in futuro posse relaxari: q̇d em̄ de vno negat, ꝯñs intellect⁹ patet, q̇a de q̇busdā ꝯcedit. Si em̄ peccatū in spiritū sanctū est irremissibile in futuro seculo, g̊ aliq̇d peccatū est remissibile: Nā p̱ locū a contrario sensu sumit efficax argumentū. Preterea Mat 5. Esto ꝯsentiēs aduersario tuo cito, dum es in via cū eo, ne tradat te aduersari⁹ iudici, ⁊ iudex tradat te mīstro, ⁊ in carcerē mittarꝫ: amē dico tibi, nō exies iñ, donec nouissimū q̄drantē reddes: ⁊ p̱ carcerē intelligit purgatoriū, ⁊ p̱ q̄drantē minuta peccata. Nō g̊ pōt intelligi de incarceratꝫ in inferno, q̇a illi nō pñt reddere. Et Apls. 1. Cor. 3. Uniuscuiusqꝫ op⁹ q̄le sit ignꝫ ꝓbabit: si cui⁹ op⁹ arserit, detrimentū patietur, ip̄e tñ saluus erit, sic tñ q̄si p̱ ignē. Et infra: Qui sup̱edificat lignū, fenū, ⁊ stipulā, saluus erit q̄si p̱ ignē. Patiet em̄ talꝫ penā, nō eternā, q̇a q̇ p̱ ignē inferni patiunt, non saluant. Et beatus Tho. 1. 2. q. 80. ðr: Pro istis patit ignē, vł tribulatiōis tēporalꝫ in hac vita, vł purgatorij post hāc vitā, ⁊ tñ salutē ꝯsequet eternā. Et oēs grad⁹ peccatoꝝ venialiū ad tria reducunt, scꝫ ad lignū, q̇d diuti⁹ ardet in igne, ad stipulā, q̄ citissime expeditur, ad fenū, q̇d medio modo se hꝫ. Scđm em̄ ꝙ peccata venialia sunt maiorꝫ vł minorꝫ adherētie vł grauitatis, citi⁹ vł tardi⁹ p̱ ignē purgant. Glo. Malachie. 3. Dñs est ignꝫ consumēs lignū, fenū, stipulā, grauia peccata grauit puniēs, ⁊ his q̇ parua ⁊ leuia cōmittūt, est herba fullonū, vt lotis munditiā restituat, ⁊ lauet pedes filioꝝ Sion. Et. 50. dist. c. Et purga

bit: Post peccatū ⁊ penitentiā placere incipiunt, cū oīm fuerint peccatoꝝ sorde purgati. Et.25.di.c.q̄lꝫ: Parua miniaq̄ꝫ pctā post mortē grauāt, si adhuc in vita positꝫ minime in morte fuerint relaxata.

¶ Purgatoriū ꝯuincit rōnibꝰ. ¶ Paragraphꝰ q̄rtꝰ

Dicit.1.Petri.3. Parati semꝑ ad satisfactionē omni poscēti vos rationē de ea, q̄ in vobꝫ est, spe. Pret aūt sacrā scripturā q̄rēde sunt nobꝫ ꝓbatiōes, ꝙ purgatoriū sit. Alb.in.4. Omnibꝰ modis necesse est scd̄m oēm rationē ⁊ fidē, ꝙ purgatoriū sit, ⁊ ad h̄ multe assignant rōes ex ꝑncipiis sanctoꝝ doctoꝝ, q̄rū prima est: Ad celestē gloriā nullus potest venire cū macula, Esaie.35. Via sancta vocabit, nō intrabit ꝑ eā pollutꝰ. Et Apoca.21. Nō intrabit ꝑ eā aliq̇d coinq̇natū. Et Ansel.in li.cur deꝰ homo: Impossibile est aīam coinq̇natā paradisum intrare. Cōtingit aūt aliq̊s in hora mortꝫ aliq̇bus peccatoꝝ maculis coinq̇nari, ꝑ q̄s tn̄ eternā inferni dānationē nō merent: ⁊ tales statim post mortē nō pn̄t ꝑuenire ad illā beatitudinē, ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns eoꝝ aīe dilationē patiunt. Beatꝰ Tho.4.li.ꝯ̄ gē. Retardant aīe bonoꝝ, q̄ habēt aliq̇d purgabile in h̄ mundo, a ꝑ̄mij ꝯsecutiōe, q̊usq̄ꝫ penas purgatorias sustineāt. Scd̄a ratio, scd̄m Boetiū: Nullum malū manet impunitū: et Aug.21.li.de ciui.dei: Platonici, quāuis peccata nulla impunita volūt esse, tn̄ oēs penas emēdationi adhiberi putāt, vl' humanis inflictas legibꝰ, vl' diuinis, siue in hac vita, siue post mortē: Contingit autē aliq̊s an̄ mortē nō posse ꝑficere penā debitā ꝓ peccatis, nec est diuine iustitie ꝯueniēs, ꝙ nō ꝑsoluant. Vn̄ q̇ ꝯ̄ purgatoriū loq̇tur, ꝯ̄ diuinā iustitiā loquit; Cū eñ ecclia docet purgatoriū esse credendū, q̇sq̇s ꝯtrariū dogma ꝑtinacit asserit, omnino seipsum hereticū facit. Tertia sumit ex ꝑfectiōe diuina. Dicit 12. Metha. Primū ꝑncipiū, q̊d est deꝰ, oportet esse ꝑfectissimū: ⁊ Dionisiꝰ.4.ca.de diuinis nominibus:

De⁹ ꝑ oīb⁹ modis est ꝑfect⁹, ⁊ opa ei⁹ ꝑfecta sunt: tā si purgatoriū nō esset, dei opa nō essent ꝑfecta, q̇a essent sine iustitia, q̄ exigit vt peccata puniant̄: opor tet ḡ ꝙ ille, q̇ post ɔtritionē ⁊ absolutionē decedit añ satisfactionē, post hāc vitā puniat̄: ⁊ pena purgatorij est in supplementū satisfactionis. Sic ḡ de⁹ miseri⸗cordia sua parcit, vt iustitie sue nō fiat preiudicium. Quarta ratio: Si nō esset purgatoriū post hāc vitā, ḡ q̄ ꝑdurat vsq; ad mortē in culpa, cū nullā sustinue⸗rit penam, reportaret de malicia sua cōmodū, q̇d est manifesta falsitas: nā oīs culpa ꝑ penā reformat̄, et culpa est culpā nō punire. 28. dist. Quia sunt. Quīta ratio: Articul⁹ fidei est, ꝙ aīa Christi in morte descē⸗dit ad inferos, ps̄. 67. Ascendit in altū, captiuā duxit captiuitatē: ⁊ eccl̄. 24. Penetrabo inferiores partes terre: sed ī illo descēsu effectū passiōis Christi oñdit, nō solū liberādo aīas de lymbo p̄rm, iuxta ill'd Osee 13. Ero mors tua o mors, ero morsus tuus inferne: et zach 9. Emisisti vinctos tuos de lacu in quo nō erat aq̄: sed etiā liberauit de purgatorio. Dicit em̄ Aug. in epi. ad Euodiū: Euidētia testimonia infernū comme morāt ⁊ dolores, nulla causa occurrit, cur illo credat̄ venisse saluator, nisi vt ab eisdē dolorib⁹ saluos face ret: nō em̄ ꝑstitit bñficia liberationis dānatis: preter eos aūt nulli sunt ī dolorib⁹ penalib⁹ ɔstituti, nisi illi q̇ sunt in purgatorio: Utrū aūt oēs liberauerit vl' ali⸗q̇s, ꝟbalit̄ discrepāt Tho. de Aq̇no ⁊ Tho. de Argē tina. Gre. aūt in Registro li. 6. inq̇t: Dñs saluator nr̄ ad inferos descendēs, solos ꝑ suā grām liberauit, qui eū vētuꝝ esse crediderūt, ⁊ p̄cepta ei⁹ viuēdo tenue rūt. Sexta ratio: Hoc ponendum est, q̇d Christianis vtile est et necessariū: sed purgatoriū est necessariū: q̇a ex ipsi⁹ notitia ex charitate studemus subuenire aīab⁹ bonoꝝ, q̇ penis illis detinēt̄. Preterea, ꝓdest no titia ei⁹, q̇a nob̄ metū incutit, ne leuiores culpas fa cile admittam⁹, ob q̄s acerbos purgatorij cruciatus

ſubeamꝰ, anq̄ꝫ pateat nobꝫ aditꝰ in celū. Et h̄ eſt ſep
tima ratio. Octaua ratio: Purgatoriū ꝯfert ſpei nr̄e: 8
ſperare em̄ poſſumꝰ admiſſa leuiora, que nō ſatis in
hac vita fleuimꝰ, ſic in purgatorijs ignibꝰ clementer
expiari poſſe, vt nihil neceſſe fuerit eoꝝ vltionē ad
gehennā reſeruari. Et ex h̄ ſeqꝛ nona ratio: Oēs pec 9
catores ſumꝰ ⁊ in peccatꝫ ꝯcepti ⁊ nati, oēs vitā pec
cabilem ducimꝰ, oēſqꝫ in peccatꝫ viuimꝰ, ⁊ forſitā in
venialibꝰ morimur: nō em̄ eſt homo q̄ nō peccet: ꝯñs
eſt, ꝙ purgatoriū aſſignādū ſit. Et ex h̄ ſeqꝛ decima 10
ratio, ſcd̄m mentē Alb. in. 4. Añ inductionē ſanitatis
in medicinalibꝰ neceſſe eſt purgari naturā ab humo
ribꝰ corruptꝫ. ſed in ethicꝫ vitia humoribus ꝓportio-
nanꝛ, ḡ etiā in illꝫ neceſſe eſt p̄cedere purgatiōes ad
ſanitatē ꝑfectā: ſed ſanitas ꝑfecta ē ſcd̄m gloriā tm̄,
q̄ excludit culpā ⁊ penā: ḡ neceſſe eſt poſt mortē pur
gationē fieri añ glīe introductionē. Undecima ratio: 11
2. ethicoꝝ: peccatoꝝ ciuiliū duo ſunt genera penaꝝ,
ſcꝫ increpatiōis actuū ciuilitatꝫ, ⁊ ꝯdēnationis ꝑpe-
tue: ḡ videꝛ, ꝙ ſiliꝛ in iudicio diuino, in q̄ aliq̄ iudicā
tur ⁊ puniunꝛ leui pena cū reſtitutione, alij ꝑpetuo
ꝯdemnantur: primi penā ſuſtinēt cū reſtitutiōe poſt
penitentiam, ⁊ vocamus purgatorium.

¶ Purgatoriū ꝓbaꝛ authoritatibꝰ ſanctoꝝ doctoꝝ,
tā latinoꝝ q̄ꝫ grecoꝝ.

¶ Paragraphus quintus.

SPiritu ſancto inſpirati locuti ſunt ſancti dei ho-
mines. 2. Pe. 1. Et ꝟitas a ſpū ſancto inſpiraꝛ, ⁊
in ꝟtute eiꝰ ꝓnūciaꝛ: ſed doctores ſancti mani-
feſte locuti ſunt de purgatorio: Ut em̄ Hie. ſup illud
Eſaie vltio: Ignis eoꝝ nō extingueꝛ: ꝙ purgatorius
ignis Chriſtianoꝝ ē: ſicut em̄ diaboli ⁊ oīm negatoꝝ
atqꝫ impioꝝ. i. nō credentiū credimꝰ etn̄a tormenta,
ſic peccatoꝝ atqꝫ impiorū, ⁊ tn̄ chriſtianoꝝ, q̄ꝝ opa
in igne ꝓbāda ſunt atqꝫ purgāda, moderata arbitra
mur, ⁊ mixtā clemētie ſententiā iudicꝫ. Et Amb. ſup
epi. 1. Cor. 3. ſaluꝰ erit, ſic tn̄ q̄ſi ꝑ ignē: oñdit ſaluum

illū futurū, sꝫ penas ignꝭ passurꝫ, vt ꝑ ignē purgat⁹, fiat salu⁹, ꝛ nō sicut ꝑfidi, eterno igne in ꝑpetuū torq̄a tur. Et Aug. li. 21. de ciui. dei ca. 13. Tēporarias penas alij in hac vita tm̄, alij post mortē, alij nūc ꝛ tūc: veruntm̄ ante iudiciū illud seuerissimū nouissimūq; patiunt. Et ad id est s. Gre. cui⁹ authoritas ponet in fra in Paragrapho. 6. de ritu eccl'ie. In h̄ tm̄ differūt pene inferni ꝛ purgatorij, q̄a infernales finē nō expectāt, sed augmentū in die iudicij: sꝫ purgatorij pene sunt cū fine: nam post expletā penā iā exuti, gaudijs beatissimis ꝑfruent. Hinc est, ꝙ pena purgatorij est ꝑncipalit ad purgandū reliq̄as peccati, ideo sola pena ignis purgatorio attribuit, q̄a ignis habet purgare ꝛ ꝯsumere. Nec tm̄, bone lector, tibi videat mirabile, ꝙ aīa simplex ꝛ incorporea ab igne torq̄at corporeo, q̄ etiā scd̄m fidē in creādo corpori vnit, sic ipsa a corpore separata, igni applicari potest, inq̄ntū ignis est instrumentū diuīe iustitie: ꝛ h̄ habet ille ignis nō ex sua natura, sed ex ꝟtute diuina. Gre. in. 4. dia. Certe reprobis ꝟitas in fine dictura est: Ite in ignē eternum, q̄ parat⁹ est diabolo ꝛ angelis ei⁹. Si igit diaboli eiusq; angeli, cum sint incorporei, corporeo sunt igne cruciādi: q̄d mirꝫ, si aīe, anq̄ recipiant corpora, possunt corporea sentire tormēta? Sed q̄a h̄ alteri⁹ est speculationis, ꝑgam⁹ ad authoritates grecorū. Athanasi⁹. 34. q. de aīab⁹ purgādis, q̄rit: Nū sentiūt aliq̄ bn̄ficia bonorꝫ opm ꝛ oblationū? Cui q̄stioni respōdet: Qr si nō aliq̄ bn̄ficio participarēt ex illo, non vtiq; in cura ꝛ exeq̄is fieret cōmemoratio. Et Chrisostom⁹ homelia. 69. Bernhardo Brixiano interꝑte: Nō temere ab Apl'is h̄ sancita fuerūt, vt in tremēdꝭ mysterijs defunctorꝫ agat cōmemoratio: sciūt em̄ illis multū ꝯtingere lucrū, vtilitatē magnā. Orige. ad idē est, vt infra in Paragrapho de figurꝭ. Silit Cyrill⁹ in ep'la ad Aug. de miraculꝭ beati Hie. post mortem celebratis, vt dicet in Paragrapho de mortuorꝫ

resuscitatiōib⁹. Et Gre. Nicen⁹: Si aliq̄s in Christo amico ꝯsentiēs, in hac vita purgare peccata minus potuerit, post transitū hinc ꝑ purgatorij ignis ꝯflati onē expediet. Hoc ꝑdicationis dogma ꝟitatꝫ seruātes, hꝫ credim⁹, hꝫ etiā vl̃is eccl̃ia tenet ꝓ defunctis, vt a peccatꝫ soluant, q̄d nō potest nisi de illis q̄ sunt in purgatorio ītelligi. Dion. 7. ca. eccl̃i. ierarchie docet ex Apl̃oꝝ traditiōe, q̄sdā orōnes aīab⁹, q̄ digne sunt, postq̄ꝫ hinc exirēt ꝓdesse posse. Itē q̄dā grec⁹ expositor sup illud Apl̃i: sic tñ q̄si ꝑ ignē: Hunc ignē credim⁹ eē catareusim. i. mūdificationē, in q̄ aīe defunctoꝝ probantur, tanq̄ꝫ auꝝ in fornace.

¶ Purgatorium ponendum est ex ꝯsuetudine ꝛ ritu ecclesie. ¶ Paragraphus sextus.

Eccl̃ie ꝯsuetudīes nō sunt reijciēde. Sicut eñ in reb⁹ humanis, q̄ rationis luīe fiūt, ꝯsuetudo iurꝫ scripti vim obtinere noscit, ita ꝛ ī negocijs eccl̃ie, q̄ pendēt ex luīe fidei, ꝯsuetudo ꝯsensu Chrianitatꝫ introducta parē cū lege scripta videt authoritatē sortita. Leo papa ī ser. de ieiunio pēthecostes: Dubitandū nō ē, dilectissimi, oēm obseruantiā Christianā eruditiōis esse diuine, ꝛ q̄cq̄d ab eccl̃ia in con suetudinē deuotiōis ē receptū, de traditiōe Apl̃ica ꝛ de spiritus sancti ꝓdire doctrina, q̄ nūc q̄q̄ꝫ fideliū cordib⁹ ꝑsidet institutꝫ, vt ea oēs ꝛ obedienter custo diāt ꝛ sapiēter intelligāt. Et Pi⁹ papa: Cōsuetudinē lōgus ꝛ approbat⁹ vsus induxit. Et Cassian⁹ collati one 27. Oportet nos authoritatē prm̄ ꝯsuetudinesq̄ꝫ maioꝝ vsq̄ꝫ ad nr̃m tēpus ꝑ tantā annoꝝ seriē ꝓtela te etiā non ꝑcepta ratione credere, eāq̄ꝫ vt antiq̄tus tradita est iugi obseruātia ac reuerētia custodiri. Au gu. ad Cassalanū presbiteꝝ: Cōsuetudinē laudam⁹, q̄ tñ ꝯ fidē catholicā nihil vsurpare dinoscit. Eccl̃ia igit in ritibus suis regit a spū sancto, q̄ assistit eccl̃ie, ipsam dirigēdo ꝑ occultos instinct⁹: ex vetustissima aūt eccl̃ie ꝯsuetudine, ꝓ aīab⁹ defunctoꝝ, q̄ in pur

gatorio esse credunt, cõmemoratio specialis a sacer
dotib⁹ in missa fieri ꝯsueuit: ⁊ illa est mẽs Aug. in li.
de cura ꝓ mortuis agẽda: Sed etsi nusꝗ̃, inquiens,
in scripturꝫ veterib⁹ omnino legeret, non parua hac
ꝯsuetudine claret authoritas, vbi in p̃cib⁹ sacerdota
lib⁹, q̃ dño deo ad ei⁹ altare fundunt, locũ suũ etiam
habet cõmendatio mortuoꝝ. Eccl'ia igit v'lis nõ er-
rat: ꝓ dãnatis nẽpe nõ orat, q̇ in termino sunt dãnati
onis eterne, q̇a ibi nulla est redẽptio, ibũt em̃ in sup-
pliciũ eternũ. Et Aug. in li. de fide ⁊ opib⁹: Erit eter
na cõbustio sicut ⁊ ignis. Et Orige. homelia. 6. super
Exodũ: Si q̇s illuc venerit, sicut tot⁹ plũbe⁹ fiet, de
illo h̃ q̇d scriptũ est, demergat in ꝓfundũ tanꝗ̃ plum
bũ in aqua vehemẽtissima. Nec orat ꝓ illis q̇ sunt in
t̃mino vite, Extra. de cele. missaꝝ. c. Cum Marthe:
Quũ sacre scripture dicat authoritas, ꝙ iniuriã facit
martyri, q̇ orat ꝓ martyre. Idem est de sanctis alijs
sentiendũ, ꝙ orõnib⁹ nr̃is nõ indigẽt, pro eo ꝙ sunt
ꝑfecte beati, oĩa eis ad vota succedũt: ḡ sequitur ex
sufficiẽti diuisiõe, ꝙ oret ꝓ his q̇ sunt in purgatorio.
Ad dei em̃ visionẽ, in q̃ beatitudo nr̃a ꝯsistit, creatu
ra rationalꝫ eleuari nõ potest, nisi totalit̃ sit depura-
ta ⁊ purificata. His ꝯsona est historia. 2. Macha. 12.
in q̃ ꝯcludit: sancta ḡ ⁊ salubris est cogitatio pro de-
functꝭ exorare, vt a peccatꝫ soluant. De authoritate
hoꝝ libroꝝ v't Aug. 18. li. de ciui. dei ca. 36. Macha-
beoꝝ libri, q̇s nõ iudei, sed eccl'ia ꝓ canonicis habet,
ꝓpter q̇rundã martyꝝ passiões vehemẽtes atꝗ̃ mi-
rabiles, q̇, anteꝗ̃ Christus venisset in carne, vsꝗ̃ ad
mortẽ ꝓ lege dei certauerũt, ⁊ mala grauissima atꝗ̃
horribilia pertulerunt. Et Hier. in. 2. ꝓlogo in libros
Machabeoꝝ: Machabeoꝝ libri, licet non habeant
in canone hebreoꝝ, tñ ab eccl'ia int̃ diuinoꝝ volumi-
num annotant historias: vñ in his libris legim⁹ obla
tam satisfactionẽ ꝓ mortuis. Aug. in. 44. ser. ad fr̃es
in heremo: Defunctis cum omni diligẽtia misereri et

subuenire studeamus. Attēdite q̄d Judas Machabeus fecerit, dixit eñ, ꝙ sancta esset cogitatio ꝓ defunctꝭ exorare. Et addit Aug. Ora ꝓ defunctꝭ, vt dū fuerint in etna vita ꝓ te orare nō negligāt, expectāt eñ vos, vt iuuent ꝑ vos, tēpus eñ operandi iā ꝑfugit ab eis, clamāt eñ q̊tidie qui iacent in tormētis, ⁊ pauci sunt q̄ respōdeant. O ꝟe magna inhumanitas: ecce eñ infirmus iacet ⁊ clamat, vt a medicis curet: clamat porcus, ⁊ oēs cū eo clamare nō cessant: sȝ clamat aīa ī tormētis, ⁊ nō est q̄ respōdeat. Nō sic fr̄es, sed memētote, ꝙ sancta, salubris, pia, felix, ⁊ suauis deo ⁊ angelis est cogitatio ꝓ defunctꝭ exorare, vt a penis, q̄s ꝓ peccatꝭ in purgatorio patiunt, soluātur. Semꝑ itaq̄ ꝓ defunctꝭ orandum est: et si nō ꝓficiat eis, quia beati aut damnati sunt, oratio tamen mea in sinu meo conuertetur, ps̄. 34.

¶ Ex suffragijs eccl̄ie, ⁊ potissime ex sacrificio altaris purgatoriū credit: ¶ Paragraphꝰ septimus.

GRegorius papa scribit Bonifacio episcopo, ⁊ trāsumptiue habet. 13.q.2. Aīe defunctoꝝ q̄tuor modis soluunt: aut oblationibꝰ sacerdotū, aut ꝑcibꝰ sanctoꝝ, aut charoꝝ eleemosinis, aut ieiunio cognatoꝝ. Et Gerson in. 3. parte tractatꝰ de canticis ⁊ solatio: In purgatorio cū afflictiōe est solatiū ex certa spe beatitudinis, ex eccl̄ie generalibꝰ subsidijs, ⁊ pijs amicoꝝ suffragijs, ⁊ charitas in eis ꝯgaudet ꝟitati correctiōis. Et Aug. ī Enchiridion ca. 150. Neq̄ negādū est defunctoꝝ aīas pietate suoꝝ viuētiū releuari, quū ꝓ illis sacrificiū mediatorꝭ vel eleemosine in eccl̄ia fiūt, sed h̄ eis ꝓsunt, q̄ cū viuerēt, vt h̄ sibi postea ꝓdesse possent, meruerūt. Sed sacrificiū altaris int̄ h̄ est potissimū, q̊d patet figuris ⁊ authoritatibus ⁊ exēplis. De ꝑmo: oblatio eñ corporis Christi absoluit a debito culpe ⁊ pene: vñ ī Egiypto post comestionē ⁊ esum agni populus Jsraheliticus liberabat, ⁊ sanguis agni paschalis in supliminaribꝰ

ponebat contra angelū vastatorē, ⁊ serpens eneus in palo erectus ꝯ morsum serpentum ps. Parasti in ꝯspectu meo mēsam aduersus eos q̄ tribulāt me. Secundo patet authoritatibus. Aug. 9. li. ꝯfess. de Monica mr̄e sua ait: Illa imminēte die resolutionis sue dixit: Ponite h̄ corpꝰ vbicūq̄, nihil vos eiꝰ cura conturbet, tm̄ illud vos rogo, vt ad dn̄i altare memineritis mei vbi fueritꝭ. Et Gre. 6. li. Registri: Ois culpa oblato sacrificio delet. Nec deficiūt authoritates doctoꝝ grecoꝝ. Gre. Nicenꝰ in ser. de defunctis: Si aliq̄s in hac labili vita purgare cūcta nō potuerit, post transitū hinc p purgatorij ignis ꝯflatione citiꝰ magꝭ ac magꝭ fidelis spōsa spōso dona ⁊ hostias in passiōꝭ memoriā offert, p filijs q̄s ipsi spōso v̄bo ⁊ sacramēto p̄clare rei genuit postea alacrit̄ expedit. Et Theodolus episcopꝰ Cyrensis sup illud. 1. Cor. 3. Si cuiꝰ opꝰ arserit: ipse autem saluabit, sic tm̄ q̄si p purgatoriū ignē purgantē q̄cq̄d inuenit p incautelā p̄terite vite ⁊ puluere saltē pedū t̄re purget sensus, i. q̄ igne tā diu manet, q̄diu q̄cq̄d corpulentie ⁊ t̄reni affectꝰ inhesit purget, p q̄ mr̄ eccl'ia orat, ⁊ dona pacifica offert deuote, ⁊ p h̄ homo mūdus ⁊ purus exiēs, deo sabaoth purissimis oculis immaculatꝰ assistit. De tertio: Sanctus Gre. in. 4. dia. ponit diuersa exēpla, q oblatione hostiarū multi liberati sint a purgatorio, q̄ causa breuitatꝭ missa facio: sed delectat audire vnū, q̄d habet in vitasfr̄m ordinis p̄dicatoꝝ: magꝭ em̄ edificāt exēpla q̄ v̄ba, Esa. 49. In oībus planis. i. sanctoꝝ exemplis pascua coꝝ. Vn̄ Juo de p̄uincia Francie, ordis p̄dicatoꝝ, archiep̄us Nazareth, p̄uicialis in t̄ra sancta, vir totiꝰ sanctitatꝭ, in linguis pluribꝰ optimꝰ p̄dicator, quē rex Frācie ⁊ regina trāseuntes mare inuenerūt illic, ⁊ laudes eiꝰ magnifice extulerūt: Vn̄ eiꝰ in orone p̄sistēti post matutinas eleuatis oculis ad lāpades chori apparuit vmbra, quasi cuiusdā fr̄is, in sordido habitu: cūq̄ ille quesisset, q̄s esset, respōdit:

Sā tal; fr̄, speciali dilectiōe astrictꝰ, q̄ nup̄ obijt. Et interroganti, q̄liter sibi esset, rn̄dit: male, ⁊ in diuerso penaꝝ gn̄e p. 15. annos sum māsurus: cūq; ille q̄reret cur tā diu deberet illa pena cruciari, cū vixisset tā religiose: rn̄dit: nō q̄ras causam, q̄a scd̄m iudicium dei, q̄d eq̄ssimū est, merui hāc penā: sed rogo, subuenias mihi. Q̄d ille ꝓmisit. Qn̄ mane celebrans ꝓ eo missam, pactꝫ oībus, an̄ sumptionē eucharistie, tenēs in manu sacramentū, cepit cū lachrimis rogare sub his ꝟbis: Si Soldanus Babilonie ⁊ Alexādrie haberet vnū Sclauū captiuū, ⁊ Camerariꝰ eius, q̄ p multos annos sibi fideliť seruiuisset, peteret sibi illū donari ꝓ seruitio suo, certe Soldanus de facile nō negaret. dn̄e, nō es crudelior Soldano, immo es fons misericordie. Ego Camerarius tuus, ⁊ seruitor ad tm̄ tempus captiuꝰ tuꝰ est ꝓ defectibꝰ suis in carcere purgatorij: ecce ego peto eū mihi dari. Cūq; talia ꝟba inculcasset, missam cōpleuit. Nocte seq̄nti ipsi orāti apparuit ipse fr̄ in habitu cādido, quē cognoscēs, q̄liter se haberet, int̄rogauit: q̄ rn̄dit: bn̄ p grām dei: petisti a dn̄o me tibi dari: ⁊ me tibi largitꝰ est: vn̄ a purgatorio liberatꝰ, accedo ad ꝯsortiū sanctoꝝ. Predicta ꝓbanť authoritate Damasceni in ser. de suffragiis mortuoꝝ: mysterioꝝ, inq̄t, ꝯscij discipli saluatorꝭ ⁊ sacri Apl̄i in tremēdis ⁊ viuificꝭ mysterijs memoriā fieri eoꝝ q̄ fideliť dormierūt sanxerūt. Preterea, suffragia ꝓsunt defunctꝭ, scd̄m q̄ vniunť viuētibꝰ p charitatē, ⁊ illa opa nata sunt suffragari, q̄ ad cōmunicationē charitatꝭ ptinēt: sacrificiū aūt eucharistie est sacramentū vniōis et charitatꝭ, ꝯtinēs illū, in quo tota ecclesia vnitur et consolidatur.

¶ Ex mortuoꝝ suscitationibꝰ ōndiť purgatoriū in rerū natura esse. ¶ Paragraphus octauus.

IN vtraq; lege mortui legunť suscitati ad vitā: In veťi tres legimꝰ suscitatos, vnū p Heliā, ⁊ duos p Heliseū: de h. 3. ⁊. 4. Regū. Christꝰ initiator ne

ui testamēti, q̄ mortificat ⁊ viuificat, tres reuocauit
ad vitā, puellā scʒ ⁊ adolescentē ⁊ Lazaꝝ. Sanctus
Petrus, Christi vicari⁹, simit tres, scʒ Tabitā, Act. 9
⁊ Rome secundū, in ꝯfusionē Simōis magi, ⁊ Ma-
ternū, misso baculo suo ꝑ Eucharīū ⁊ Ualeriū ad lo-
cū in q̊ mortu⁹ fuit. Et de sancto Martino canit ec-
clesia: cui dn̄s post Apl̄os tantā gr̄aʒ ꝯferre dignat⁹
est, vt in ꝟtute trinitatꝫ mirifice mereret̄ fieri trium
mortuoꝝ suscitator magnific⁹. Simit sanct⁹ Domini-
cus tres Rome suscitauit. Nota in p̄mis, ꝙ ternari⁹
numer⁹ in mortuoꝝ resuscitatiōe plerumqꝫ est obser
uatus, in argumentū, ꝙ vl̄is resurrectio fiet in ꝟtute
sancte trinitatꝫ, ⁊ p̄dictoꝝ suscitatio est q̊ddā p̄ludiū
future resurrectiōis. Nūc ad ꝓpositū, ꝯstat ꝙ illi nō
fuerūt suscitati ex inferno, dimersit em̄ eos tēpestas
⁊ absorbuit eos ꝓfundum ⁊ vrget sup̄ eos puteus os
suū, ps̄. 68. Et Esa. 30. Preparata est ab heri tophet
a rege ꝓfunda ⁊ dilatata. Et Abrahā ad diuitē epu-
lonē: Inter nos ⁊ vos magnū cahos est firmatū, vt q̊
hinc volūt trāsire ad vos nō possunt, neqꝫ iñ huc trā-
meare. Lu. 16. Utrum aūt p̄dicti oēs sint suscitati de
purgatorio ad vitā: dico cum psalmista: Judicia dei
abyssus multa: de q̊busdā tn̄ p̄sumit̄, ꝙ de purgato-
rio, vt testimoniū ꝟitatꝫ de penꝫ purgatorij viuētib⁹
ꝑhibeāt, aut ad destruēdā heresim q̄ q̄nqꝫ erat circa
alterā vitā. De h̊ audiam⁹ q̊d referat Cyrill⁹ in ep̄la
ad Aug. de miraculis beati Hiero. post mortē cele-
bratꝫ, ⁊ de resuscitatiōe triū mortuoꝝ. Scribit em̄, ꝙ
post obitū gloriosissimi Hie. q̊dā heresis int̄ Grecos
surrexit, ꝙ aīe beatoꝝ vsqꝫ ad vl̄is iudicij diē btitu-
dine ꝓuabant̄, ⁊ aīe damnatoꝝ vsqꝫ ad illū diē nullis
cruciabāt̄ penis, asserebāt illi⁹ secte neq̊ssimi nullū
fore purgatorij locū: tūc expletꝫ trib⁹ dieb⁹ ieiunioꝝ
sanct⁹ Hie. sancto Eusebio p̄dilectissimo filio appa-
ruit, ⁊ ait: Cyrillo cūctisqꝫ frībus nuncia, vt crastina
die iuxta p̄sepe dn̄i, vbi meū q̄escit corp⁹ oēs ꝯueni-

ant in vnū, tā catholici ꝙ̄ illi⁹ secte viri, ⁊ triū hoꝝ, q̄
in hac vrbe hac nocte defuncti sunt, cadauera inhu-
mata ī illū, in q̊ meū humatū est corp⁹, facies depor
tari, sup q̇b⁹ saccū q̊ vtebar ponēs, statī vite p̄stine
redditi, hāc radicit⁹ heresim extirpabūt. Q̄ð ⁊ factū
est. Accedēs em̄ venerabilis Eusebi⁹ ad singuloꝝ ca
dauera, flexis genib⁹, manibusq̄ʒ in celū extēsis, ora
uit: De⁹ q̇ facis mirabilia magna solus, nūc p̄ces tu
orū exaudi fideliū, ⁊ vt tua, quā dedisti, fides inteme
rata inuiolataq̄ʒ p seclā maneat, ⁊ etiā vt horū error
appareat, ⁊ p merita ⁊ intcessiōes gloriosissimi Hie
ronimi introduc in h̄ cadauera aīas, q̄s de ipsis egre
di voluisti. Qua orōe finita, singulū sacco, q̊ sup car
nē vtebat̄ Hieronym⁹, tāgens cadauer, ptin⁹ ī ip̄m
vite sp̄m introduxit: q̊ hoīes, aptis oculis, oīb⁹ vite
signis ōn̄sis, sunt pfecte resuscitati, ⁊ ceperunt beatā
aīaꝝ glīā, ⁊ peccatoꝝ penas tā purgatorij ꝙ̄ inferni
clara voce oīb⁹ intimare. Nā, vt mihi postea interro
gāti dixerūt, beat⁹ Hie. eos ꝯduxerat secū in paradi
sum, purgatoriū, ⁊ infernū, vt q̄ ibi agebāt̄ pateface-
rēt vniuersis. His igit̄ pact̄, multitudo maxia popu
loꝝ, tā fideliū ꝙ̄ illi⁹ secte defensoꝝ, q̇ ad tam grāde
ꝯcurrerūt spectaculū, immensas grās deo referunt,
ꝙ suos in se sperātes nō deserit.

¶ Ex figuris veteris legis trahit̄ testimoniū de pur
gatorio. Paragraphus nonus.

IN veti lege duplex fuit doctrīa, vna apte posita,
vt in vnitate dei ⁊ creatiōe mūdi: alia sub figura-
rū ⁊ mysterioꝝ velamine fuit abscōdita, vt in my
sterio incarnatiōis ⁊ reparationis: oīa em̄ in figura
ꝯtingebāt illis. i. Cor. 10. Et rursus doctrina illa ordi
nabat̄ ad p̄missa noui testamēti, in q̊ nobis spes vite
etne p̄mittit̄, ad quā nemo nisi immunis ab oī detre
ctabili ⁊ culpabili defectu potest puenire: hic ex de-
scriptionib⁹ figuralib⁹ trahunt̄ argumēta ad p̄bādū
esse purgatoriū. Vn̄ ps̄. 123. V̄r: torrentē ptrāsiuit aīa

nr̄a, bn̄dict⁹ deus, inq̇unt aīe liberate a purgatorio,
gr̄as liberatori agentes. Nā. 2. Mach. 1. de magnis
ꝑiculis liberati a deo magnifice gr̄as agim⁹ ipi. Re
miniscunt̄ em̄ aīe q̄ euaserint, ꝑmo in hac vita, scāda
la, inquā, tribulatiōes mūdi, impugnatiōes heretico
rū, suggestiōes demonū, ꝛ ꝯtinue ꝗꝫ acerbas penas
purgatorij. Gen. 15. Ego duxi te de vr caldeorum, vt
darē tibi terrā istā. Et iste torrēs ꝯsistit in aīaꝝ capti
uitate in purgatorio, ꝛ in varijs tormētorū gn̄ibus, ꝛ
in desyderio ꝑueniēdi ad t̄minū salutꝫ. Idē patet in
ps̄. 65. Trāsiuim⁹ ꝑ ignē ꝛ aquā, ꝛ eduxisti nos in re
frigeriū. Ambro. vnūquenqꝫ purificādum esse docet
priusqꝫ in dn̄i req̇em ingrediat̄, vt introgressus in illā
paradysi amenitatē, gr̄as suo dn̄o agat, dicēs: Indu
xisti nos in refrigeriū. Origenes homelia. 25. sup Nu
meros, exponēs illud ꝟbū psalmiste, loq̄ntꝫ in ꝑsona
oīm sanctoꝝ, q̇ hunc ꝟsiculum dicere possunt, postqꝫ
purgati fuerit: Uides, inq̇t, q̄n̄o purificatiōe indiget
q̇ exierit de ꝓlio hui⁹ vite. Aug. Cū trāsierim⁹ ad il-
lud refrigeriū, fr̄es charissimi, nullū timebim⁹ inimi
cū, nullū temptatorē, nullū ignē, nullā aquā: ꝑpetuū
igit̄ refrigeriū est. Refrigeriū ꝓpter q̇etē dr̄. ps̄. Cō
uertere aīa mea i req̇em tuā: q̇a dn̄s bn̄ fecit tibi. Ex
istis elidit̄ dictū Lutheri dicētꝫ satꝫ ridicule: Sophi
ste in hac re nugant̄, adducētes illud psalmiste: Trā
siuim⁹ ꝑ ignē ꝛ aquā. Preterea Job 14. ait: Miseremi
ni mei, miseremini mei, saltē vos amici mei: q̇a man⁹
dn̄i tetigit me. Et h̄ ꝟba trāstulit eccl̄ia ad officiū ꝓ
mortuis, ꝛ est vox aīaꝝ vociferantiū ad viuētes, vt
auxilient̄: q̄ vox duplicat̄, ꝓpt̄ magnā afflictionem,
quā in purgatorio patiunt̄. Ceteꝝ in alio ps̄. dr̄: Ne
tradas bestijs aīas ꝯfitētes tibi: Que autoritas īfra
exponet̄ in alio Paragrapho. Et Leui. 12. Nō ingre
diet̄ sanctuariū, donec impleantur dies purgatiōis
ei⁹. Et hic Joseph educt⁹ de carcere regꝫ ad impiū
sublimat⁹ est. Gen̄. 34. Et Hiere. 31. In fletu venient

p̄ gaudio, in mīa reducā eos, ⁊ deducā eos p̄ torrētē aq̄ꝝ in via recta, q̄ ducit ad vitā eternā.

¶ Deinde ostēditur purgatorium ex apparitionib⁹ ⁊ reuelationibus. ¶ Paragraphus decimus.

Mortui viuētib⁹ apparēt q̄litercūq̄, vł̄ ꝯtingit p̄ specialē dei dispēsationē, vt aīe mortuoꝝ reb⁹ viuentiū intersint, ⁊ est int̄ diuina miracula cōputandū, vt ait b. Tho. 1. parte. q. 84. ar. 8. Quod aūt hm̄oi apparitiōes fiāt, ꝓbat Aug. in li. de cura ꝓ mortuis gerēda, ca. 17. dicēs: Mitti ad viuos aliq̄s mortuos, sicut ecōtrario Paul⁹ ex viuis in Paradisum rapt⁹ est, diuia scriptura testat̄: nā Samuel ꝓpheta defunct⁹ viuo Sauli regi futura p̄dixit. Et q̄d de Mose dicturi sum⁹: q̄ certe in Deut. mortu⁹, ⁊ in Euāgelio cū Helia q̄ mortu⁹ nō est, legit̄ apparuisse viuētib⁹. Et ad h̄ ponit Exemplū Aug. in eodē libro ca. 11. Cū Mediolani essem⁹, audiuim⁹, q̄ cum debitū a q̄dā defuncti p̄r̄is repeteret̄ cautiōe ꝓlata, q̄d filio nesciēte a patre erat ꝓsolutū, ꝯtristari homo grauissime cepit atq̄ mirari, q̄ ei p̄r̄ moriēs nō dixerit q̄d deberet, cū etiā fecisset testamentū: tūc nimis anxio apparuit idē p̄r̄ ei⁹ in somnis, ⁊ vbi esset depositū, ⁊ q̄ illa cautio vacuata fuerat indicauit: q̄ inuēto iuuenis atq̄ mōstrato, nō solū falsi debiti calūniā ꝓpulsauit, q̄n etiā paternū recepit cyrographū, q̄d p̄r̄ nō recepit, q̄n est ꝓsoluta pecunia. Aīe igit̄ defunctoꝝ speciali dei dispōne credūt̄ viuētib⁹ apparere, ꝓ eaꝝ liberatiōe, sicut sepe cōptū est. q̄ aīe adiurate h̄ idē ꝯfesse sunt. Vn̄ scribit sanct⁹ Greg. in 4. dia. de Pascasio in h̄ v̄ba: Germano, Capnano ep̄o, medici ꝓ corpoꝝ salute dictauerūt, vt in angularib⁹ termis lauari debuisset, q̄ ingressus termas, Pascasium diaconū, dudū mortuū, stātem ⁊ obseq̄ntē in calorib⁹ inuenit: q̄ viso, vehementer extimuit, ⁊ q̄d illic tātus vir faceret inq̄siuit. Cui rn̄dit: ꝓ nulla alia causa in h̄ penali loco deputat⁹ sum, nisi q̄a in parte Laurentij

℥ Simachū ꝯsensit in electione: sed q̄so te, dn̄m ꝑ me depcare: atq; in h̄ cognosces, ꝙ audit⁹ sis, si huc rediens, me nō inueneris. Qua de re vir̄ dn̄i Germanus in ꝓcib⁹ se strinxit, ⁊ post paucos dies rediit, sed iam dictū Pascasiū in loco eodē minime inuenit. De locis, vbi isti spūs se repn̄tāt, nō pōt dari certa regl̄a. q̄a h̄ nō cadit sub arte humana, sed sub dei volūtate, q̄a ipse sic vult fieri, ⁊ null⁹ pōt ꝑscrutari ꝯsiliū dei, sed iō apparēt, vt ꝑpt̄ aliq̄ꝝ merita citi⁹ vl̄ tardi⁹ de pen̄ liberētur. Sed h̄ sciedū est, ꝙ vbicunq; aīe iste sunt, pene eas sequunt̄, sicut demones penas inferni secū portāt. Silr̄ de tēpore apparitiōis nō est regula generalis, q̄uis tn̄ mag̃ appareāt de nocte, sicut prophete freq̄nti⁹ accepunt reuelatiōes in somno. Apparēt aūt diuersis modis, q̄nq; in corpore assumpto ⁊ visibilr̄, q̄nq; inuisibilr̄, vt solū son⁹, vox, aut strepitus ꝑcipiatur a viuētib⁹, sicut ꝑcussio, ꝓiectio, sibilatio, gemit⁹, aut plāctus, vt attētos reddāt hoīes ad inq̄rendū ⁊ respondendum.

¶ Ex iure canonico purgatorium demōstratur, ⁊ de grauitate purgatorii. ¶ Paragraph⁹ vndecim⁹.

Ex iure canonico efficax sumit̄ ꝓbatio, mlt̄a em̄ q̄ tractātur in theologia, etiā tractātur in iure canonico, ⁊ q̄ ibi recipiūtur vl̄ respuūtur, etiā in theologia, scd̄m ꝙ d̄t Aug. Oīa, q̄ neq; in sanctoꝝ autoritatib⁹ ꝯtinētur, nec ī ꝯciliis sanctoꝝ pr̄m, nec ꝯsuetudīe vl̄is eccl̄ie roborata sunt, sine vlla dubitatiōe resecāda estimo. Sed in iure canonico habetur testimoniū de purgatorio, d̄r em̄. 25. dist. Qui ī aliud seculū distulit fructū ꝯuersiōis, p̄⁹ purgabitur igne purgatiōis: h̄ ignis, ⁊ si nō sit et̄n⁹, miro tn̄ modo grauis est, sup̄at em̄ oēm penā, quā vnq; passus ē aliq̄s in hac vita vl̄ pati pōt. Idē de pen. dist. 7. ca. Null⁹: vbi subinfertur: Nūq; tāta inuēta est in carne pena, licet mirabilia martyres passi sint tormenta, ⁊ multi neq̄ter q̄nta sepe sustinuerūt tormēta. Et dist. 25. ca.

Qualis hic q̄sq3 egreditur, tal3 in iudicio apparebit vł pñtabitur, sed tñ de q̄busdā culpis esse añ iudiciū purgatiōis ignis credēd⁹ est. Et extra. de cele. miss. c. cū Marthe, idē habet: Studeat ḡ q̄sq3 sic delicta corrigere, vt post mortē nō oporteat penā tolerare; nā, vt dictū est, grau3 est ignis purgatorij. Ignis em̄ ad peccatoꝝ purgationē refertur: nā dñs ignis cōsumens est. Et ob eā causam in euāgelio dñs Jesus in spū sancto ⁊ igni venit. vt q̄ iā baptisati sunt spū sancto, rursus reuertētes ⁊ repetētes vitā pstinā cauterio ⁊ igne penitētie indigeāt: in igne em̄ pbatur aurꝫ ⁊ argētū, hoīes xͦo receptibiles in camino humiliatiōis. Eccli. 2. Ignis nāq3 est maxime actiuitatis, et ignis purgatorij punit iuxta eq̄litatē ꝓportiōis pene, ad mensurā culpe. Esa. 27. In mēsura ꝯ mensurā quū abiecta fuerit sc3 aīa a corpore ⁊ iudicabit eā, pena em̄ est delictoꝝ debita cohertio vł satisfactio. Et ꝙ pena purgatorij excedat oēm penā h⁹ vite, patet, q̄a q̄nto pena est vłior, tāto maior: sed aīa sepata punitur, quū sit simplex, nō aūt ita est de corpore, ḡ illa pena q̄ est aīe sepate ē maior oī pena quā corp⁹ patitur. Hic dt Aug. in. 4. fer. de cōmemoratiōe aīarū: Ille purgatori⁹ ignis durior erit q̄3 q̄cq̄d potest ī h̄ seculo penaꝝ videri aut cogitari aut sentiri: ⁊ ipsi tā diu in illo purgatorij igne moras habebim⁹, q̄3 diu pctā minuta tāq3 ligna fenū ⁊ stipula ꝯsumātur. Ita pctā ipsa in hoc secło purgētur, vt in futuro ille ignis purgatorius aut non inueniat, aut certe parum inueniat quod exurat.

¶ Probatio purgatorij ex diuersitate decedentiū, ⁊ ex distinctiōe receptaculoꝝ. ¶ Paragraphus. 12.

In varijs gradib us ꝯstituūtur, q̄ ab hac vita moriūtur: quidā sunt valde mali, vt Turce, Judei, ⁊ ceteri infideles, Christiani q̄q3 ī pctō pseuerātes ⁊ fidei trāsgressores, hi finalit̄ dānātur. De infidelib⁹ dr Johā. 3. Qui nō credit iā iudicat⁹ est. de Christia

nis patet: nã q̄ impenitẽs moritur, et si viueret, semp peccaret, huic debetur receptaculũ infernale: recep tacula eñ post mortẽ dãtur aĩab⁹, vł in p̄miũ, vł in penã: vñ Lu. 16. Mortu⁹ est diues ⁊ sepult⁹ est in in ferno. Et Job. 21. Ducũt i bonis dies suos ⁊ in pũcto ad inferna descẽdũt. Gre. 4. dia. Si esse sctõꝝ aĩas i celo oportet, vt p oĩa ⁊ iniq̊ꝝ aĩas in iferno, q̄a ex re tributiõe inẽne iustitie, ex q̄ iusti iã gl'iãtur, necesse ẽ p oĩa, vt iniusti cruciẽtur: nã sicut electos btitudo le tificat, ita credi necesse est, ꝙ a die exit⁹ sui ignis re- pbos exurat. Qui ḡ capitalia pctã cõmiserũt, si eis digna penitẽtia nõ subuenerit, p purgatoriũ ignem trãsire nõ merebũtur ad vitã, sed in eẽno incẽdio p̄ci pitabũtur ad mortẽ. Auisentur igitur pctõres in car ne viuẽtes, ⁊ intẽdãt illud Apoc. 2. venio tibi cito, ⁊ mouebo cãdelabrũ tuũ de loco suo, nisi penitẽtiã ege ris. Haymo: Nisi penitẽtiã egeris, mouebo te de so- cietate fideliũ. Ps. 21. De⁹ destruet te ⁊ in finẽ euel- let te, ⁊ emigrabit te. Alij sunt valde boni, q̄ sine ma cl'a moriũtur, ⁊ stati eẽne retributiõis mercedẽ reci piũt, q̄b⁹ dabitur paradisus. 2. Cor. 5. Scim⁹ eñ, qm̄ si terrestrꝭ dom⁹ nr̄a hui⁹ habitatiõis dissoluatur, ꝙ domũ nõ manufactã ex deo habem⁹, sꝫ eẽnã in celꝭ. Christ⁹ i cruce latroni ꝯfitẽti dixit: Hodie mecũ erꝭ in paradiso. Hec regia mãsio datur martyribus, pue risq̄ʒ baptisatꝭ, mox post baptismũ decedẽtib⁹. Gre. 4. dia. Oẽs baptisatos infantes atq̄ʒ in eadẽ infantia moriẽtes, ingredi regnũ celeste credẽdum est. Vñ de pe. dist. 7. c. null⁹: Penitentia, si in extreme vite hora aduenerit, sanat ⁊ liberat in oblatiõe baptismi, ita ꝙ nec purgatoriũ sentiũt, q̄ in fine baptisantur, sed ipsi ditati bonis mr̄is sancte eccl'ie, recepturi sunt multi plex bonũ in x̄pa btitudie. Sap. 7. Est emanatio q̄dã claritatꝭ oĩpotẽtꝭ dei sincera, in quã nihil coinq̄natũ intrat, celestꝭ eñ felicitas ꝯsistit in sapĩe participati one pfecta, q̄ p spẽm deũ videbim⁹; in oĩb⁹ p̄dictis

nulla est macula, igitur beati cēsentur. Aug. 4. ser. de cōmemoratiōe aīaꝝ: Si qs supra fundamentū Christi supedificat auꝝ, argētū, ⁊ lapides pciosos, de sanctis h ⁊ pfectis Christianis capite, q̇ velut auꝝ purgatū merebūtur ad eťna pmia puenire. Puerꝭ aūt sine baptismo decedētib9, assignatur ppu receptaculū, in q̇ nō est pena sensus, sꝫ dāni: in q̇b9 est impedimētū ex parte psone ⁊ nature, q̇a decedūt in pctō origīnali, ⁊ in istꝭ nō adest spes btē vite. Sin9 aūt abrahe signat9 fuit antiqs pr̄ib9, in q̇b9 originalꝭ culpa expiata erat, scd̄m q erat infectiua psone, remanebat tn̄ impedimētū ex pte nature, p q̄ nōdum fuit plenarie satisfctm̄ p Christū: ⁊ iste lymbus sctōꝝ prm̄ in Christi descēsu euacuat9 est, Col. 2. Expolians pncipat9 ⁊ ptātes traduxit ɔfidēt, palā triūphās illos in semetipso. Et Esa. 49. Dedi te in fed9 populi, vt suscitares terrā, ⁊ possideas hereditates dissipatas, vt diceres his q̇ victi sunt, exite, ⁊ his q̇ in tenebrꝭ sunt, reuelamini. Alij sunt Christiani boni, sed negligentes. ⁊ his daꝛ purgatorij penitētiale receptaculum. Aug. vt s. Illi q̇ supedificāt sup fundamentū Chri lignū, fenū, stipulā, de bonꝭ christianꝭ, sꝫ negligētib9, minuta peccata purgare itelligite. Et nota finalit, q stati aīe soluto vīclo carnꝭ, p q̇d in statu vite detinebāꝛ, pmiū ɔsequūꝛ vꝉ penā, nisi aliud impediat, sicut inťdū impedit ɔsecutionē pmij pecīn veniale, q̇d p9 purgari oportet: ⁊ sic necessariū ponitur purgatoriū.

¶ Purgatoriū deniq3 assignabile poniꝛ ppt indulgētias q̄s pdicat ecclīa. ¶ Paragraphus. 13.

Indulgētie pdicāꝛ i ecclīa p aīab9, g purgatoriū est. Añs patebit infra. Cōseq̄ntia patet, q̇a ex purgatorio depēdet oīs indulgentiaꝝ existimatio, vt docte practicat reuerēd9 Roffensis in materia de indulgētijs, ɔ Lut. Si em̄ tollas purgatoriū, q̄rsum indulgētijs op9 erit? his em̄, si nullū fuerit purgatoriū nihil indigebim9. Cōsiderabāt em̄ sancti pr̄es exac-

tissime, ꝙ sancto Petro ꝛ ei⁹ successoꝛib⁹ est tāta in
euāgelio collata a Christo potestas, vt q̇cq̇d ille sol
uerit in tris, solutū foret ꝛ in celꝫ. Et librātes, nō du-
bitauerūt Petri successores, modo fidelit̄ id negociū
egerit, penas (q̄ ꝓ reliq̇s pcctōꝝ nō sufficient expia
tis luerēt) ꝯdonare posse, ꝑpēdebāt ꝗꝙ, ꝙ cū ptātez
sacerdotib⁹ donasset Christ⁹, aīas ab etna pena libe
rādi, multo magis talē in ecclīa reliq̇t auctoritatē, q̄
posset a purgatoꝛijs penis silit̄ absoluere. Sꝫ indul
gētie possunt dari illis q̇ sunt in purgatoꝛio, qn̄ h̄ foꝛ-
ma indulgētiaꝝ habet, vt videlicet, si aliq̇s illas ꝓ se
ꝛ trib⁹ vł q̄tuoꝛ charꝫ suis in purgatoꝛio detētꝫ mere
ri possit, patet p̄mo, q̇a papa dꝛ a deo ꝯstitut⁹ iudex
viuoꝝ ꝛ moꝛtuoꝝ. Extra. q̇ filij sint legittimi. c. ꝑ ve-
nerabilē. Et ecclīa soluit ꝛ ligat post moꝛtē: Extr. de
sentētia excō. c. a nobꝫ est, Et. 24. q. 2. Sane ꝓfertur.
Preterea, q̇a in ꝯtritiōe remittit̄ pena etna, ꝛ obligat̄
penit⁹ ad penā purgatoꝛij, nisi eēt ꝯtritio valde abū
dans: sꝫ ꝑ indulgētiā remittit̄ tota pena vł ps pene
purgatoꝛij. Ceterū, suffragia valēt illꝫ, q̇ sunt in pur-
gatoꝛio, ex supꝛa dictꝫ: sed indulgētie sunt de nobilis
simis ꝛ efficacissimis suffragijs, q̇a sumpte ex thesau
ro ecclīe: sed illi q̇ sunt in purgatoꝛio sunt talꝫ thesau
ri ꝑticipes, eo ꝙ decesserūt in charitate. Quarto idē
ꝓbat̄: Sācto Petro cōmissa est clauis regni celoꝝ:
sed aīa, q̄ꝺiu est in purgatoꝛio, est extra regnū celo-
rū, ġ indiget amotiōe impedimēti ab ingressu, ꝛ talꝫ
amotio fit ꝑ indulgētias. Quīto: pr̄ miaꝝ scđm oꝛdi
natissimā suā dispōnem ꝓuidit oīb⁹ auxiliū ꝑ indul-
gentiā eē ꝯferēdū q̇ sunt in purgatoꝛio, ex q̊ se iuuare
nō pn̄t. Sexto: Oēs aīe sancte, aut sunt de ecclīa tri
umphāte, aut militāte: sed aīe in purgatoꝛio sunt san
cte, ꝛ nō sunt de ecclīa triumphāte, q̇a in illa nulla ē
pena, ġ sunt de militāte: sed oīb⁹ h̄ntib⁹ grām in ec-
clesia militāte ꝓsunt indulgētie, ġ ꝓsunt illꝫ q̇ sunt ī
purgatoꝛio. Un̄ sicut seru⁹ pignoꝛi dat⁹ nō potest ma

numitti añ debiti solutionẽ, ff. de manumissis. l. Ser⸗
uꝰ: sic nec ille, cuiꝰ aĩa impignorata est in purgatori
o, nisi satisfaciat, aut aliȷ ꝑ eo ꝑ suffragia vł ꝑ indul
gẽtias satisfecerint.

¶ De loco purgatorij. ¶ Paragraphus. 14.

De loco in q̃ aĩe puniũt̃ ⁊ a pctĩ scoria purgãt̃, vt in celũ introducãt̃, ꝯtingit loq̃ dupłr: vno modo scđm legẽ ꝯẽm, ⁊ sic credit̃ eẽ ps infer⸗ni, ꝑpt ꝟbũ S. Gre. in. 4. dia. ꝙ sub eodẽ ignẽ electus purgat̃ ⁊ dãnatus cruciat̃, ⁊ vna eadẽq; vis puniẽs, bonos ꝓbat ⁊ eliq̃t, malos ꝟo ꝯdẽnat, deuastat, ⁊ ex terminat, ⁊ tal; locꝰ cõpetit punitiõi silr ⁊ satisfacti⸗oni, siue ei q̃ affligitur merito feditat; culpabilis. Et hũc ritũ habet eccłia, qñ orat ꝓ defunct;: libera eas de ore leonis: itẽ, a porta inferi ⁊c. Et ꝑ os leonis in manu inferni intelligũt̃ diuerse pene purgatorij, a q̃bus orat eccłia liberari aĩas. Uel pene purgatorij il lis noibꝰ exꝑmũt̃, ꝓpter mutuã vtriusq; vicinitatẽ. Nã apud Bedã, q̃dã ad vitã reuersus, recitat; his q̃ viderat, purgatoriũ eẽ dixit ꝯfine gehẽne. Jtẽ sancti pr̃es añ aduẽtũ Christi fuerũt in digniori loco q̃ꝫ sit locꝰ in q̃ aĩe nũc purgãt̃, qr nõ erat ibi aliq̃ pena sen sibil;, sed ille locꝰ erat ꝯiũctꝰ inferno: alias Christus ad lymbũ descẽdẽs, nõ diceret̃ ad inferos descẽdisse. Hoc tñ fatẽdũ est, ꝙ de loco purgatorij non inuenit̃ aliq̃d exꝑsse determinatũ in scriptura, nec rõnes pñt ad h̄ efficaces induci: tñ ꝓbabilr, ⁊ scđm ꝙ cõsonat mag; sctõꝝ dict; ⁊ reuelationibꝰ fact;, ponit̃ purga⸗toriũ. Quidã putãt purgatoriũ eẽ in mõte Ethna, in Sicilia, ex q̃ monte erũpit ignis cũ sulphure quẽad⸗modũ gehẽna, in q̃ mõte dicũt̃ sepe apparere figure ⁊ audiũt̃ sepe gemitꝰ ⁊ voces q̃rulose: sed de h̄ nihil temere diffinio. Dicit eñi Alanꝰ: Nõ aliud nisi se va let ardẽs Ethna cremare. Et q̃dã fictio phãtastica aliq̃ꝝ refutat̃, q̃ dicũt ꝙ supiꝰ in sphera ignis sit pur⸗gatoriũ. Ubi nota, ꝙ motꝰ aĩe sursum vł deorsum nõ

est scd'm suū desideriū, sed scd'm diuinum iudiciū, qd est mouēs sup̄mū, ꝛ illiꝰ mouet̄ regulā seq̄t anima, ꝛ illud iudicium decreuit animā affligere ad tēpus. Secundo, de loco purgatorij possumꝰ loq̄ scd'm spe cialē diuinā dispēsationē, ꝛ tunc locus purgatorij di= citur extraordinarius, concessus animabus a deo ex misericordia vel alia causā, sicut in simili dicitur de custodia Pauli, Act.28. cum puenisset Romā, pmis= sum est Paulo pmanere cū custodiēte se milite, ꝛ sic diuersis aiabus extra carcerē purgatorij diuersa cō= cedunt receptacula. Primo, ppter celeriorē libera= tionē, ita vt possint alijs suā indigētiā reuelare, sicut dictū est de Paschasio. Et dicit Hugo de sctō Victo re: Probabile est, q in his locis, in qbus culpā cōmi serūt, puniātur, sicut de illo, q presbytero seruiuit in balneo, cui locus ille deputatꝰ erat, culpis suis exi= gētibus, p q p̄sbytero ebdomadā celebrauit, ꝛ libe= ratus ē. Secundo, ppter nr̄am instructionē, vt aliqn recogitemꝰ, magnā post hāc vitā penā infligi pctori bus. Tertio, ppt alicuiꝰ scti impetrationē, sicut legi mus, q sanctꝰ Patritiꝰ impetrauit cuidā, q puniret in qdā loco in terra: ꝛ ex h (vt dt Bonauentura in.4. scripto) fabulose ortū est, q ibi esset purgatoriū.

A qbus aīe in purgatorio puniūtur.

Paragraphus decimusquintus

Hic credit a certis doctoribus, q aīe nō puniūt in purgatorio a demonibus, q sunt dei amice, in charitate existētes, ꝛ fuerunt in h mūdo de= monum victrices, ꝛ sine mortali decedentes, trium= phauerunt de demonibꝰ, g non subijciuntur eis: om nino em̄ irrationabile ꝛ iniquū esset, vt aliqs subijce retur victo post triumphum. Hic dt Ps: Ne tradas aias bestijs ɔfitētes tibi, h est, ne tradas aias ptāti demonū affligēdas: q dicunt bestie, qsi vastie. Unde dixit sanctus Martinus diabolo stāti ad eiꝰ obitū: Quare h astas, cruēta bestia. Nō fecerat h diabolꝰ

vt eũ duceret ad purgatoriũ, sed q: cupiebat insidia-
ri calcaneo, ꝛ ꝑ h̄ detrahere in abissum. Quare vir
dei addidit: nihil in me repies, funeste, sed sin⁹ Abra-
he me suscipiet. Hĩn addit in Psalmo p̄dicto: et ani-
mas paupm tuoꝝ ne obliuiscaris in finẽ, sed purga-
tas educes de locis tenebraꝝ ad celum empyreum.
Demones aũt aïaꝝ purgationẽ ꝛ liberationẽ dete-
stãtur, ergo illã purgationẽ non administrãt. Et in
canone misse dicitur: et dormiunt in somno pacis.
Ex hoc patet, ꝙ non affliguntur ministerio demo-
num, q: cum demonibus somnum pacis non habe-
rẽt. Neq; puniuntur anime ministerio bonorum an-
gelorum, qui conciues suos non tã vehemẽter affli-
gerent, nec charitate sibi coniunctas ita molesta-
rent, sed sicut post diem iudicij, sola diuina iustitia
ignem succendit, quo in perpetuum puniuntur dã-
nati, ita nunc sola diuina iustitia ignem succendit,
quo post hãc vitã purgãtur electi, ad vitã eternã or-
dinati. Albertus super missam dicit: ꝙ per seipsas
purgãtur anime, sicut aurum purgatur a sui impuri-
tate, et rutilat in igne, iuxta illud. i. Corin. 3. Vnius-
cuiusq; q̃le sit opus ignis probabit. Et dicit Beatus
Thomas: ꝙ possibile est, ꝙ sancti angeli eas ad lo-
ca penarum deducãt, et ꝙ etiã demones, qui de pe-
nis hominum letãtur, eas comitentur, et purgãdis
assistãt, vt earum penis satientur, tum etiã in earum
exitu de corpore sui aliquid reperiãt et venentur, si-
cut diabolus astabat Sancto Martino. Albertus
imaginatur, ꝙ animarum purgãdarum cetus seipso
ad talia loca ferat, sicut graue seipso: Anime enim
pondere venialium, que secum de corpore exeuntes
deferunt, ꝓfundius ꝛ minus ꝓfunde ad loca penaꝝ
tendũt, ꝑ diuersitate venialiũ, sicut diuersi põderis
grauia deorsum tẽdũt, in cui⁹ signũ Zach. 5. vr: Iniq-
tates sedere sup calculũ plumbi. Et in Ps̄ dicit de
peccatis: Sicut onus graue grauate sunt super me.

Epilogus.

Ex his oĩb⁹ elicit, q̃ venialia p̃ctã sunt ineq̃lia, ꝛ sic diuersa in purgatorio aĩab⁹ inferũt tormẽta, aliq̃b⁹ maiora ꝛ diuturniora, aliq̃b⁹ leuiora scd̃m q̃ affectus eaꝝ ad venialia fuit magis vł min⁹ immersus. Scd̃o seq̃t, q̃ pene purgatorij sunt volũtarie, ex acceptatiõe ꝛ ꝯditione eoꝝ q̃ eas patiũt, in q̃b⁹ est charitas, p̃ quã volũtatẽ suã diuine volũtati ꝯformãt, ex cui⁹ charitatꝫ ꝟtute, pene eis ad purgatione ꝓsunt. Tertio seq̃t, q̃ p̃cipuũ remediũ, q̃d aĩabus in purgatorio ꝯfert, ẽ scr̃m altarꝫ: alias ꝟt⁹ hui⁹ sacramẽti, ab his q̃ purgatoriũ negãt, diminueretur, q̃d tñ offertur ꝓ viuis ꝛ defunctis. Quarto, q̃ aĩe in purgatorio de sua salute sunt secure, Isa. 54. Ad punctũ in modico dereliq̃ te, ꝛ in miseratiõibus magnis ꝯgregabo te: in momẽto indignatiõis abscõdi faciem meã parũp̃ a te, ꝛ in mĩa sempit̃na misertus sum tui. Quĩto, q̃ ignis purgatorij in nouissimo die finit, nõ q̃ ad substãtiã, sed q̃ ad aĩaꝝ punitionẽ. Demũ elicit ex scripturꝫ, figurꝫ, iurib⁹, doctoꝝ auctoritatib⁹, aĩarũ apparitiõib⁹ ꝛ reuelatiõib⁹, ex fide catholica, et vñis ecclie ꝯsuetudine antiq̃, ex ap̃licis traditiõib⁹ ꝛ sacris interp̃tib⁹, q̃ ponẽdũ sit purgatoriũ, q̃d aĩarũ, post penaꝝ expiationẽ, ad mãsionẽ etherẽã sit introductoriũ: quã mãsionem cunctis Christifidelibus ꝯcedat ille, qui iugiter in celis regnat, Amen.

Finis.

Errata.

In discalceatꝫ, Exo. ꝓ Esaie In Eligio: alij Sangaricũ: stabit post Ancardum In fratricellis, nõ mille ꝓ nõnulli In Johãne huss: Hic Johãnes anglic⁹ ꝛc. ꝓtinet ad Jo. wicleff In indianis, dño ꝓ dominio In Jouinianistis, Nazian ꝓ Nazan. In Juda, Isarioth ꝓ scarioth In Mahometo, Et[illegible] ꝓ Et era.

glis,
ozmē
ioza
nin9
olū-
it,in
icati
rga-
l aīa
hui9
etur,
ie in
pun
gnis
ciem
tui.
it,nō
licit
aīa-
ra,et
ōib9
l aīa
sit in
ibus

San
s,nō
ines
,dño
zan.
ecto,

Prac. Konserw. BJ
X 1980